

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Diplomová práce

**Regionální trh vybranými
bio komoditami: bio maso**

Vypracovala: Bc. Iva Leštinová

Vedoucí práce: Ing. Hana Doležalová, Ph.D.

České Budějovice 2014

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Iva LEŠTINOVÁ**
Osobní číslo: **E12581**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Regionální trh vybranými bio komoditami: bio maso**
Zadávací katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analýza jihočeské ekologické produkce a distribuce "bio masa". Zaměření na faremní produkci, distribuční kanály, zpracovatelské využití a uplatnění na regionálním trhu (maloobchod, stravovací služby). Vymezení možností optimalizace výrobně distribučního řetězce, podmiňujícího širší zastoupení bio masa na regionálním trhu.

Metodický postup:

1. Studium teoretických východisek řešeného problému
2. Šetření: ekologické faremní provozy
3. Šetření: zpracovatelské subjekty (potravinářský průmysl)
4. Šetření: prodejní místa
5. Závěrečné zhodnocení a vymezení perspektiv rozvoje bio masné produkce v rámci jihočeského regionu

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíle a metodika. 4. Analýza a syntéza poznatků z realizovaných průzkumů. 5. Závěr. 6. Seznam literatury. 7. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **60 - 80 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:

KOUŘILOVÁ, J. *Multifunkční ekologické a konvenční zemědělství se zřetelem na podhorské a horské oblasti.* České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2007. ISBN 978-80-7394-012-6.
MOUDRÝ, J. A KOL. *Kontrola a certifikace bioprodukce.* České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2007. ISBN 978-80-7394-027-0.
SMETANA, P. *Porážka a zpracování masa a masných výrobků v ekologickém zemědělství.* Olomouc: Bioinstitut, o.p.s., 2008. ISBN 978-80-904174-4-1.
STEINHAUSER, L. *Produkce masa.* Tišnov: Vydavatelství potravinářské literatury Steinhauser - Last, 2000. ISBN 80-900260-7-9.
ŠARAPATKA, B. A URBAN J. A KOL. *Ekologické zemědělství v praxi.* Šumperk: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, 2006. ISBN 978-80-903583-0-0.
Zákon č. 242/2000 Sb., O ekologickém zemědělství

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Hana Doležalová, Ph.D.**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání diplomové práce: **11. ledna 2013**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2014**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
St. B. S. 13 (26)
370 05 České Budějovice

Ing. Viktor Vojtko, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 25. února 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly, v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Třeboni dne 30. dubna 2014

.....

Bc. Iva Leštinová

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucí své diplomové práce Ing. Haně Doležalové, Ph.D. za skvělé vedení a ochotu, podnětné návrhy a připomínky. Dále mé poděkování patří také všem ekologickým zemědělcům, výrobcům a distributorům biokomodit, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření v rámci diplomové práce.

Obsah

1 ÚVOD.....	5
2 LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	6
2.1 Historie a současnost ekologického zemědělství	6
2.2 Vymezení základních pojmů z oblasti ekologického zemědělství.....	9
2.3 Legislativa.....	10
2.3.1 <i>Legislativa EU</i>	<i>10</i>
2.3.2 <i>Národní legislativa</i>	<i>12</i>
2.4 Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011 - 2015....	14
2.5 Dotační podpora.....	15
2.5.1 <i>Přímé platby.....</i>	<i>16</i>
2.5.2 <i>Program rozvoje venkova</i>	<i>18</i>
2.5.3 <i>Operační program Rybářství.....</i>	<i>24</i>
2.5.4 <i>Dotace v rámci Společné organizace trhu.....</i>	<i>24</i>
2.5.5 <i>Národní dotace</i>	<i>28</i>
2.5.6 <i>Podpůrný garanční a lesnický fond</i>	<i>28</i>
2.6 Registrace ekologického podnikatele	29
2.7 Kontrolní systém v České republice.....	30
2.7.1 <i>Kontrolní režim.....</i>	<i>30</i>
2.7.2 <i>Dozorové organizace</i>	<i>31</i>

2.8 Ekologický chov zvířat	34
2.8.1 <i>Obecné zásady chovu zvířat (IFOAM).....</i>	35
2.8.2 <i>Statistické přehledy.....</i>	36
2.8.3 <i>Charakteristika vybraných chovů</i>	39
2.9 Porážka a zpracování masa	47
2.9.1 <i>Hygienický balíček (legislativa).....</i>	47
2.9.2 <i>Registrace a povolení.....</i>	48
2.9.3 <i>Porážka a bourání masa</i>	49
2.9.4 <i>Domácí porážka.....</i>	52
2.9.5 <i>Porážka v podmínkách malého faremního provozu.....</i>	53
2.9.6 <i>Výroba masných produktů</i>	54
2.10 Distribuce.....	57
2.10.1 <i>Přímé distribuční cesty</i>	57
2.10.2 <i>Nepřímé distribuční cesty</i>	59
2.10.3 <i>Distribuce biopotravin v roce 2011</i>	64
2.11 Příklady správné praxe v oblasti výroby a distribuce biopotravin živočišného původu (masný charakter).....	65
2.11.1 <i>Biofarma Sasov.....</i>	65
3 CÍL PRÁCE A METODICKÝ POSTUP	67
3.1 Cíl práce.....	67
3.2 Metodika	67

3.3 Hypotézy	69
4 ANALÝZA REGIONÁLNÍ ZEMĚDĚLSKÉ BIOPRODUKCE (JIHOČESKÝ KRAJ)	70
4.1 Základní změny ve struktuře (ÚZEI)	70
4.2 Analýza živočišné bioprodukce BTM (ÚZEI).....	74
4.3 Průzkum na ekofarmách se zaměřením na živočišnou produkci BTM (dotazníkové šetření)	79
4.3.1 Plán výzkumu	79
4.3.2 Obecná část dotazníkového šetření.....	79
4.3.3 Komoditní část dotazníkového šetření	129
4.4 Porážková místa, bourárny a zpracovatelské kapacity.....	148
4.5 Distribuce bioproduktů	153
4.5.1 Maloobchodní řetězce.....	153
4.5.2 Specializované prodejny	154
4.5.3 Spotřebitelský výzkum.....	156
4.5.4 Spojené farmy, a.s. – odbytové sdružení.....	157
4.6 Vyhodnocení hypotéz.....	158
4.7 Shrnutí.....	162
5 ZÁVĚR	166
I. SUMMARY AND KEYWORDS	168
Summary.....	168
Keywords	169

II. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ..... 170

III. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

IV. SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ

Seznam tabulek

Seznam grafů

Seznam obrázků

V. SEZNAM PŘÍLOH

VI. PŘÍLOHY

1 Úvod

Počátek ekologického zemědělství v České republice se datuje rokem 1990, od té doby počet ekologických zemědělců neustále roste. Postupem času se z ekologického zemědělství stal perspektivní obor podnikání.

Ekologické zemědělství je často diskutovaným tématem, jak mezi odborníky, tak i mezi laickou veřejností, která však ne vždy zcela přesně ví, co všechno se pod soulovím ekologické zemědělství skrývá. Základní legislativou pro vymezení ekologického zemědělství je zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, který objasňuje základní aspekty a požadavky ekologického zemědělství. Zjednodušeně lze říci, že se ekologické zemědělství snaží hospodařit v souladu s přírodou, nepoškozuje ji tedy různými chemickými látkami (umělá hnojiva, postřiky, apod.). Jedná se o jakýsi návrat k dřívějším hodnotám, kdy zvířata nebyla uvázaná ve stájích a převážnou část svého života trávila na pastvinách. Díky tomuto přístupu se do našeho organismu nedostávají škodlivé látky, které našemu tělu neprospívají.

Ekologický chov zvířat a následné zpracování bioproduktů má svá specifika. Ekologičtí podnikatelé se musí řídit platnou legislativou, která tuto problematiku upravuje. Na evropské i národní úrovni existuje celá řada dotačních podpor, které mohou ekologičtí podnikatelé využívat, pokud splňují předem dané podmínky. Otázkou však zůstává, zda všechny tyto administrativní podmínky jsou pro ekologické zemědělce správně nastaveny, a zda přes veškeré své úsilí hospodařit v souladu s přírodou naleznou odbyt pro svou produkci a prodají ji za cenu adekvátní jejich úsilí.

České ekologické zemědělství je typické zaměřením na pastevní chov zvířat, zejména skotu. Dotační politika svého času významně ovlivnila nárůst trvalých travních porostů, ale produkce v podobě kvalitního biomasa a biomléka se na český trh stejně intenzivně nedostává.

Cílem diplomové práce je analýza jihočeské ekologické produkce a distribuce biomasa. Text práce obsahuje bližší informace o faremní ekologické produkci, zpracování bioproduktů na biopotraviny, jejich distribuci a uplatnění na regionálním trhu v rámci Jihočeského kraje.

2 Literární rešerše

2.1 Historie a současnost ekologického zemědělství

Na stránkách Ministerstva zemědělství eagri.cz v sekci zemědělství – ekologické zemědělství si lze přečíst tuto definici ekologického zemědělství:

Ekologické zemědělství je moderní formou obhospodařování půdy bez používání chemických vstupů s nepříznivými dopady na životní prostředí, zdraví lidí a zdraví hospodářských zvířat.

Historie vzniku ekologického zemědělství sahá až do počátku 20. století. V této době svět prožíval velkou průmyslovou revoluci a začalo se měnit i tradiční zemědělství. Lidé z venkova se stěhovali za prací do velkých průmyslových měst a venkov se začal pomalu vylidňovat. Na polích lidskou práci nahradily stroje. Díky vědě a technice se zvyšovala produktivita zemědělství a samozásobitelská funkce zemědělství se změnila na dodavatelskou.

Zprůmyslněné zemědělství však již v období po první světové válce začalo odhalovat svá negativa. Vinou využívání prvních těžkých strojů a minerálních hnojiv bylo pozorováno snížení kvality půdy (utužení a eroze). Dále se projevíly problémy s plodností hospodářských zvířat či klíčivostí osiv.

Nejvíce se industrializace zemědělství projevila v 50. a 60. letech 20. století. *Důvodem byl nedostatek potravin ve válce a po ní a politické snahy o potravní soběstačnost států i tehdy soupeřících politických bloků. V zemích západní Evropy se toto období nazývalo „Zelená revoluce“, u nás spíše „Socializace zemědělství“* (Šarapatka & Urban, 2006, s. 13). Negativní dopady však byly obdobné. Mimo jiné je u nás toto období spojeno s likvidací tradičních rodinných hospodářství, ztrátou osobní zodpovědnosti zemědělce za vlastní půdu, majetek a chovaná zvířata.

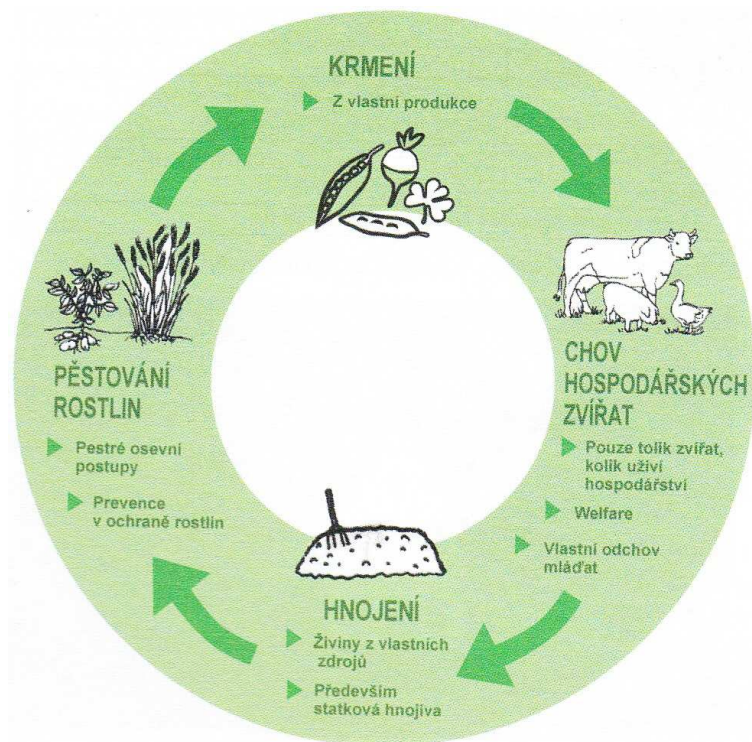
V 60. letech 20. století vzniká ekologické zemědělství, které je reakcí na negativní dopady konvenčního způsobu hospodaření. Průkopníci ekologického zemědělství se

obávali zejména závažných negativních dopadů, např. jako tomu bylo u DDT. Odborníci léta tvrdili, že se jedná o nezávadný insekticid. Jak se ale s odstupem času zjistilo, nebylo tomu tak a rezidua DDT dodnes zatěžují potravní řetězce po celém světě. Proto již z principu předběžné opatrnosti odmítli např. využití geneticky modifikovaných organismů.

Prvními ekologickými zemědělci byli spíše nadšenci. Později se k těmto nadšencům začali přidávat i někteří vědci a známé osobnosti. Nečekali na výsledky výzkumů a státní podpory. Dobrovolně se zřekli industriálních postupů a v praxi dokázali, že tento nový, spíše staronový, způsob hospodaření je životaschopný. Aby získali důvěru zákazníků, zavedli tehdy ekozemědělci systém dobrovolné kontroly a certifikace ekofare. Prioritou ekologického zemědělství není kvantita, ale kvalita produkce.

Hlavními ideami ekologického zemědělství se stává hospodaření v souladu s přírodou s co nejmenší závislostí na vnějších vstupech. Ideální je smíšený, systémově uzavřený (recirkulační) ekologický podnik s vazbou na rostlinné a živočišné produkce, s ornou půdou i s trvalými travními porosty nebo píceňkami na orné půdě (Šarapatka & Urban, 2006, s. 17).

Obrázek 1: Ekologické hospodaření - uzavřený cyklus.

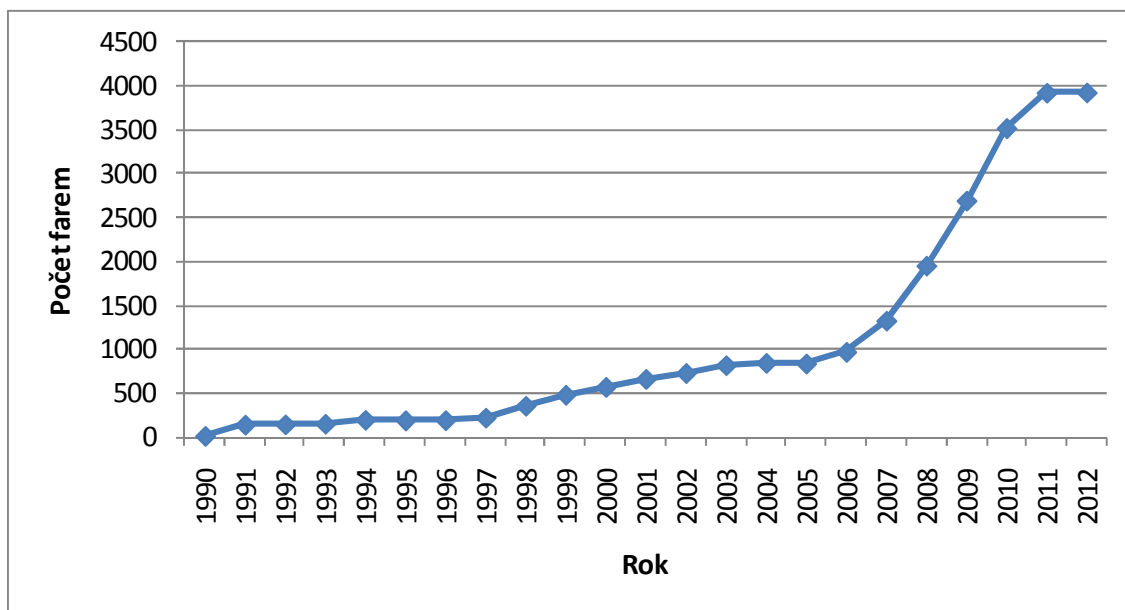

Zdroj: Šarapatka & Urban, 2006, s. 28.

V polovině 90. let došlo k dalšímu nárůstu ekologických farem v Evropě. Stoupající poptávka po bioproduktech a jejich vyšší cena přiměly zemědělce, aby přešli na ekologický způsob hospodaření. V České republice jsou pro mnohé zemědělce důvodem konverze stabilizované dotace (Šarapatka & Urban, 2006). V současné době počet ekologických farem neustále roste, viz příloha 1. Vývoj růstu ekologických farem v České republice v letech 1990 – 2012 je také zobrazen v grafu 1. Meziroční růst v roce 2012 byl pouze nepatrný (0,08 %), ale v roce 2011 byl oproti roku 2010 zaznamenán růst ve výši 11,46 %.

V České republice jsou v současnosti ekologické farmy značně nerovnoměrně rozmístěny. Hlavními oblastmi ekologického zemědělství jsou méně příznivé horské a podhorské oblasti. Pokud srovnáme počet ekologických farem z hlediska krajů, v roce 2012 je nejvíce farem zastoupeno v Jihočeském kraji (519 farem), následuje Plzeňský kraj (417 farem) a Moravskoslezský kraj (375 farem) (Hrabalová, Leibl, Valeška, Kettnerová, 2013).

Graf 1: Vývoj počtu ekologických farem v ČR.

Zdroj: Hrabalová, A., Darmovzalová, I., Wollmuthová, P., listopad 2013, vlastní zpracování.

2.2 Vymezení základních pojmů z oblasti ekologického zemědělství

Ekologické zemědělství je zvláštní druh zemědělského hospodaření zaměřený na ochranu životního prostředí. Jsou stanoveny omezení či zákazy pro používání chemických látek a postupů, které působí negativně na životní prostředí, a které mohou kontaminovat potravní řetězec. V ekologickém zemědělství se také klade důraz na pohodu a welfare hospodářských zvířat.

Ekofarma je samostatná, uzavřená hospodářská jednotka, která zahrnuje pozemky, hospodářské budovy, provozní zařízení a popř. hospodářská zvířata sloužící ekologickému zemědělství.

Bioprodukt je surovina rostlinného či živočišného původu nebo hospodářské zvíře, které je získané v ekologickém zemědělství podle předpisů Evropských společenství.

Biopotravina je vyrobena z bioproduktů a povolených přídatných a pomocných látek. Podmínky pro výrobu biopotravin jsou uvedeny v zákoně č. 242/2000 Sb.,

o ekologickém zemědělství a v předpisech Evropských společenství. Dále biopotraviny musí splňovat požadavky na jakost a zdravotní nezávadnost stanovené zvláštními předpisy. Potravina musí obsahovat alespoň 95 % hmotných složek z ekologického zemědělství, aby mohla být označena jako biopotravina.

Ekologický zemědělec je osoba evidovaná podle zvláštního právního předpisu a registrovaná podle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, hospodařící na ekofarmě.

Osoba podnikající v ekologickém zemědělství je ekologický podnikatel. Podnikatelem může být ekologický zemědělec, výrobce biopotravin, obchodník s biopotravinami, výrobce biokrmiv a dodavatel bioosiv a dosadby.

Výrobce biopotravin je osobou podnikající v ekologickém zemědělství, která vyrábí biopotraviny nebo bioprodukty a uvádí je do oběhu (Ministerstvo zemědělství, 2012b).

2.3 Legislativa

2.3.1 Legislativa EU

Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 ze dne 28. června 2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení (EHS) č. 2092/91

Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 poskytuje základ pro udržitelný rozvoj ekologické produkce při zajištění účinného fungování vnitřního trhu, zaručení korektní hospodářské soutěže, zajištění důvěry spotřebitele a ochrany zájmů spotřebitele. Jsou zde stanoveny společné cíle a zásady. Nařízení se vztahuje na živé nebo nezpracované zemědělské produkty, zpracované zemědělské produkty určené k použití jako potraviny, krmiva, a vegetativní rozmnožovací materiál a osiva pro pěstitelské účely, pokud jsou tyto produkty uváděny na trh nebo určeny k uvedení na trh. Za ekologickou produkci se nepovažují produkty lovu volně žijících zvířat a ryb. Nařízením se musí řídit hospodářské subjekty zapojené do činností v kterékoliv fázi produkce, přípravy a distribuce, které se týkají výše uvedených produktů. V Nařízení jsou definovány obecné pojmy, jako ekologická produkce, hospodářský subjekt, rostlinná produkce, značka shody apod.

Nařízení obsahuje také cíle a zásady ekologické produkce. Cíle jsou zaměřeny na zavádění udržitelného systému řízení zemědělství, na získávání produktů vysoké jakosti a získávání potravin a jiných zemědělských produktů, které odpovídají spotřebitelské poptávce po zboží vyprodukovaném šetrným způsobem k životnímu prostředí. Mezi obecné zásady patří např. vhodné plánování a řízení biologických postupů založených na ekologických systémech využívajících vlastní přírodní zdroje, omezení využívání vnějších vstupů apod.

Dále Nařízení uvádí obecná pravidla produkce, pravidla pro zemědělskou produkci, pravidla pro produkci zpracovaného krmiva, zpracovaných potravin a výjimečná pravidla produkce. Nařízení se také věnuje oblasti označování produktů a potravin pocházejících z ekologického zemědělství, kontrolnímu systému v oblasti ekologického zemědělství a obchodu s třetími zeměmi (Ministerstvo zemědělství, 2012b).

Nařízení Komise (ES) č. 889/2008 ze dne 5. září 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu

Toto Nařízení je v podstatě bližší specifikace jednotlivých částí uvedených ve výše uvedeném nařízení Rady (ES) č. 834/2007. Opět jsou zde uvedeny definice jednotlivých výrazů. Nařízení obsahuje pravidla produkce, zpracování, balení, přepravy a skladování ekologických produktů. Zabývá se také označováním produktů z ekologického zemědělství, např. podmínkami používání číselného kódu a místa původu. Není zde opomenut ani kontrolní systém.

Nařízení upravuje povinnost členského státu každoročně předávat Komisi roční statistické informace o ekologické produkci (Ministerstvo zemědělství, 2012b).

Nařízení Komise (ES) č. 1235/2008 ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007, pokud jde o opatření pro dovoz ekologických produktů ze třetích zemí

Nařízení stanoví podrobná pravidla pro dovoz vyhovujících produktů a produktů poskytujících rovnocenné záruky. Jako ve výše uvedených legislativních dokumentech, i zde jsou jasně definovány potřebné pojmy.

U dovozu vyhovujících produktů a produktů poskytujících rovnocenné záruky musí být sestaven seznam uznaných kontrolních subjektů a kontrolních orgánů pro účely shody. Také je pro oba typy dovozu požadováno osvědčení. U dovozu produktů poskytujících rovnocenné záruky je vytvořen seznam uznaných třetích zemí, obsahující veškeré informace o každé třetí zemi potřebné pro ověření, zda produkty uvedené na trh Společenství podléhaly kontrolnímu systému třetí země. Dále jsou zde uvedeny podmínky postupu pro zařazení na seznam třetích zemí (Ministerstvo zemědělství, 2012b).

2.3.2 Národní legislativa

Zákon č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství

Pro ekologické zemědělství v EU je základním legislativním předpisem Nařízení Rady (ES) č. 834/2007, Nařízení Komise (ES) č. 889/2008 platné od 1. 1. 2009 (PRO-BIO, 2013). Toto Nařízení je závazné pro všechny členské státy EU (Moudrý, Konvalina, Moudrý, Kalinová, 2007a).

V České republice je, včetně výše uvedených Nařízeních, velice důležitý Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství je prováděcím předpisem nařízení EU:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008
- Nařízení Komise (ES) č. 1235/2008, viz kapitola 2.3.1 Legislativa EU

V zákoně jsou vymezeny základní pojmy, např. bioprodukt, biopotravina, ekologický podnikatel, specifikace ekofarmy atd. Zákon stanoví podmínky pro registraci osob podnikajících v ekologickém zemědělství (povinnosti, povinné údaje na žádosti, poskytnutí součinnosti při ověřování skutečností uvedených na žádosti aj.). Dále jsou zde vymezeny povinnosti, pokud dojde ke změně týkajících se pozemků na ekofarmě a ekofarmy či postup při zrušení nebo zániku ekofarmy.

Zákon se také zabývá otázkou osvědčování a označování bioproduktu, biopotraviny a ostatního bioproduktu. V souladu s předpisy EU musí být bioprodukt, biopotravina a ostatní bioprodukt označen grafickým znakem. V České republice se používá tzv. biozebra s nápisem „Produkt ekologického zemědělství“. Toto logo je doplněno o číslo kontrolní organizace (CZ-BIO-001, CZ-BIO-002 nebo CZ-BIO-003). Značku mohou udělit pověřené kontrolní organizace KEZ o.p.s., ABCERT AG, organizační složka a Biokont CZ, s.r.o. Vedle českého značení existuje také značení evropské, které je povinné uvádět na obalech balených biopotravin. Povinné je také na obalu uvádět místo, kde byly vyprodukovány zemědělské suroviny pro tyto produkty. České a evropské značení je uvedeno na obrázku 2 a 3.

Obrázek 2: Národní značení BIO.

Zdroj: Ministerstvo zemědělství, 2012b.

Obrázek 3: Evropské značení BIO.

Zdroj: Ministerstvo zemědělství, 2012b.

Kontrolu nad dodržováním všech stanovených požadavků provádí Ministerstvo zemědělství. Ministerstvo zemědělství může určit pověřenou osobu, která je organizační

složkou státu, a ta je pak považována za kontrolní subjekt. V zákoně jsou také uvedeny přestupky a výše pokut, správní delikty a zvláštní opatření (Ministerstvo zemědělství, 2012b).

Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 16/2006 Sb.

Předmětem úpravy Vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, jsou další podmínky hospodaření v ekologickém zemědělství. V rámci ekologického zemědělství lze chovat pouze tyto druhy hospodářských zvířat: skot, koně, prasata, ovce, kozy, králíky, drůbež, ryby a středoevropské ekotypy včely medonosné. Je zde také uveden vzor žádosti o registraci osoby podnikající v ekologickém zemědělství, viz příloha 3. Blíže je zde specifikován chov králíků. §5 Chov ryb byl zrušen a v současnosti je legislativně upraven v Nařízení Komise (ES) č. 710/2009, Nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a Nařízení Komise (ES) č. 834/2007. V příloze č. 2 této Vyhlášky je zobrazen grafický znak pro označení bioproduktu, biopotraviny a ostatního bioproduktu, viz obrázek 2. Vyhláška nabyla účinnosti 1. února 2006 (Ministerstvo zemědělství, 2012b).

2.4 Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011 - 2015

Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011 - 2015 je strategický dokument, který je schvalován vládou České republiky. Na jeho tvorbě se podílejí jak ministerstvo zemědělství a nevládní organizace, tak i samotní zemědělci, potravináři a spotřebitelé. Strategický dokument se zaměřuje na oblasti, které nejsou zatím dostatečně rozvinuté, např. výzkum a vzdělání zemědělců, podpora domácího trhu s produkty ekologického zemědělství, zvýšení informovanosti spotřebitelů o produktech ekologického zemědělství.

Hlavní vize EZ do roku 2020

Ekologické zemědělství bude plně rozvinutým odvětvím zemědělství se všemi odpovídajícími charakteristikami, jakými jsou stabilní trh, služby a státní politika

podporující poskytování veřejných statků, včetně aspektů týkajících se životního prostředí a pohody zvířat.

Hlavní cíle Akčního plánu do roku 2015

Vybudování stabilního, dlouhodobě prosperujícího a konkurenceschopného trhu s bioprodukci, vyráběnou efektivně a zároveň podle principů EZ, s ohledem na pohodu zvířat, životní prostředí a šetrné zpracovatelské metody.

Vytvoření takové infrastruktury, která bude umožňovat kontinuální a dlouhodobě udržitelný rozvoj a zároveň bude vytvářet podmínky k tomu, aby mohla být bioprodukce významnou položkou českého EZ (významné zvýšení produkce českých biopotravin).

Dosažení efektivního propojení prvovýroby a zpracovatelských aktivit zemědělského i nezemědělského charakteru v rámci celého EZ.

Díličí cíle a aktivity navržené k jejich dosažení

- 1) Dosáhnout podílu ekologického zemědělství 15 % z celkové plochy zemědělské půdy v ČR, dosáhnout podílu minimálně 20 % orné půdy z celkové výměry půdy v EZ*
- 2) Dosáhnout 3% podíl biopotravin na celkovém množství zpracovaných potravin, zvýšit podíl českých biopotravin na 60 % na trhu s biopotravinami*
- 3) Dosáhnout nárůstu spotřeby biopotravin ročně minimálně o 20 %*
- 4) Zvýšit důvěru spotřebitele*
- 5) Zvýšit podíl příjmů z produkce/zpracování vůči podporám a posílení podnikatelského myšlení a konkurenceschopnosti*
- 6) Zvýšit reálný přínos EZ pro životní prostředí a pro pohodu zvířat a zdravotní stav obyvatelstva (Ministerstvo zemědělství, 2011, s. 21 – 22)*

2.5 Dotační podpora

V České republice a EU mohou ekologičtí zemědělci využívat dotace. Níže popsané dotace jsou všeobecně určeny pro všechny zemědělce v České republice. Pouze agroenvironmentální dotace jsou určeny výhradně pro ekologické zemědělství.

Dotace lze rozdělit podle zdroje finančních prostředků na dvě základní skupiny:

- Evropské dotační programy
- Národní dotační programy

Dotace z obou těchto skupin vyplácí a administruje Státní zemědělský intervenční fond.

Základní dotační nástroje v ČR můžeme rozdělit následovně:

- Přímé platby
 - SAPS – Jednotná platba na plochu
 - TOP – UP – Národní doplňkové platby
- Program rozvoje venkova
- Operační program Rybářství
- Dotace v rámci Společné organizace trhu
 - Rostlinná výroba
 - Živočišná výroba
- Národní dotace
- Podpurný garanční a lesnický fond

V následujících podkapitolách budou jednotlivé dotační programy blíže specifikovány (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013h).

2.5.1 Přímé platby

Přímé platby obsahují dotace SAPS a TOP-UP. Tyto dotace mohou využít všichni zemědělci v České republice.

Od roku 2004 aplikuje Česká republika pro výplatu přímých plateb systém *jednotné platby na plochu* (SAPS – Single Area Payment) (Ministerstvo zemědělství, 2009 - 2013h). Cílem SAPS je zajistit zemědělcům stabilnější příjmy. Zemědělcům je poskytnuta podpora ve stejné výši, bez ohledu na to, co produkují. Za rok 2013 byla

sazba SAPS stanovena ve výši 6 068,88 Kč/ha zemědělské půdy (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013a).

Nařízení vlády č. 47/2007 Sb. upravuje konkrétní podmínky poskytnutí podpory. Žadateli je poskytnuta platba na zemědělskou půdu, která je evidována v evidenci a splňuje podmínky k poskytnutí platby podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství, dále pak je-li evidována v evidenci na žadatele nejméně ode dne doručení žádosti Fondu do 31. srpna příslušného kalendářního roku, žadatelem je zemědělsky obhospodařována v příslušném kalendářním roce po celou dobu, po kterou je evidována v evidenci na žadatele a je-li udržována v podmínkách dobrého zemědělského a environmentálního stavu uvedených v příloze tohoto Nařízení po celý příslušný kalendářní rok. Další podmínkou pro poskytnutí platby je minimální výměra, která činí 1 ha zemědělské půdy. Pokud nenastane skutečnost vedoucí ke snížení platby a žadatel splňuje výše uvedené podmínky po celý kalendářní rok, pak je platba vyplacena v plné výši. Žádost o poskytnutí podpory se podává vždy do 15. května kalendářního roku v rámci jednotné žádosti. (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013a).

Dále do přímých plateb patří ***národní doplňkové platby (TOP-UP)***, které jsou plně hrazeny z rozpočtu České republiky. TOP-UP slouží k dorovnání vybraných komodit, jež byly zjednodušením plateb v systému jednotné platby na plochu zemědělské půdy znevýhodněny oproti plnému systému přímých podpor v původních, tzv. starých zemí EU. Na TOP-UP jsou poskytovány platby na chmel, přežvýkavce, chov krav bez tržní produkce mléka, chov ovcí a koz, brambory pro výrobu škrobu, zemědělskou půdu. Konkrétní výše sazeb za rok 2012 je uvedena v tabulce 1. TOP-UP jsou upraveny nařízením vlády č. 112/2008 Sb. a jsou poskytované k jednotné platbě na plochu. Podmínky pro získání této podpory jsou stejné jako pro SAPS. Pokud žadatel nezíská podporu v rámci SAPS, nemá nárok ani na podporu TOP-UP (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013d).

Tabulka 1: Sazby TOP-UP 2012.

TOP-UP 2012	Sazba (Kč na jednotku)
Chmel	6 907,20 Kč/ha
Přežvýkavci	504,56 Kč/VDJ
Krávy bez tržní produkce mléka	778,43 Kč/VDJ
Ovce/kozy	370,97 Kč/VDJ
Brambory pro výrobu škrobu	2 190,88 Kč/t
Zemědělská půda	491,43 Kč/ha

Zdroj: Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013d.

2.5.2 Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova (PRV) vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova a byl zpracován v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 a prováděcími pravidly uvedené normy (SZIF, 2000 – 2014).

Implementace Programu rozvoje venkova na období 2014 – 2020 se odložila na rok 2015 a rok 2014 je brán jako přechodné období.

Tento program má 6 prioritních oblastí:

- Podpora předávání znalostí a inovací
- Zlepšení konkurenceschopnosti (zemědělství, lesní hospodářství)
- Podpora pro organizaci potravinového řetězce a řízení rizik
- Obnova, zachování a posílení ekosystémů
- Podpora efektivního využívání zdrojů a přechod na nízkouhlíkové hospodaření (investiční opatření, nároková opatření)
- Podpora sociálního začleňování, redukce chudoby a hospodářského rozvoje venkovských oblastí

Politika rozvoje venkova by měla přispívat ke konkurenceschopnosti zemědělství, udržitelnému řízení přírodních zdrojů, k opatřením v oblasti klimatu a k vyváženému územnímu rozvoji venkovských oblastí (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013h).

Jelikož je rok 2014 přechodným obdobím, prodlužuje se platnost Programu rozvoje venkova na období 2007 – 2013. Tento program je rozdělen do jednotlivých os, které jsou níže popsány.

OSA I

Zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v navazujícím potravinářství. Z celkové částky finančních prostředků do oblasti OSA I směřuje 22,39 %. Finanční prostředky jsou určeny na modernizaci zemědělských podniků, pozemkové úpravy a *přidávání hodnoty zemědělským produktům*.

Osu I lze rozdělit do následujících oblastí:

- **Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací** – cílem dotací je vytvořit silné zemědělsko-potravinářské odvětví, modernizovat zemědělské podniky, zavádět inovace a zvýšit kvalitu produktů
 - Modernizace zemědělských podniků
 - Investice do lesů
 - Přidávání hodnoty zemědělských a potravinářských produktů
 - Pozemkové úpravy
- **Opatření přechodná pro Českou republiku a ostatní členské státy EU** - cílem dotací je vytvořit dynamické zemědělsko-potravinářské prostředí, rozšířit vzdělávání a poradenství a snížit věkový průměr pracovníků v zemědělství
 - Seskupení producentů
- **Opatření zaměřená na podporu vědomostí a zdokonalování lidského potenciálu** - cílem dotací je zajištění vzdělávání, rozvoj znalostí a zvýšení lidského potenciálu, podpora mladých zemědělců, dosažení podstatných strukturálních změn v rámci sektoru zemědělství, zlepšení trvale udržitelného managementu podniku, rozvoj znalostí a zvýšení lidského potenciálu a zvýšení konkurenceschopnosti

- *Další odborné vzdělávání a informační činnost*
- *Zahájení činnosti mladých zemědělců*
- *Předčasné ukončení zemědělské činnosti*
- *Využívání poradenských služeb* (Program rozvoje venkova, 2000 - 2014a)

OSA II

Cílem oblasti OSA II je podpora zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí a vedoucích k biologické rozmanitosti a podpora vhodných zemědělských systémů pro zachování venkovské krajiny. Podpora ochrany životního prostředí v lesních oblastech s vysokou přírodní hodnotou a na zemědělské půdě (Bioinstitut, 2010).

OSA II obsahuje platby v rámci méně příznivých oblastí (LFA), *agroenvironmentální opatření (AEO)*, kam spadají i ekologické zemědělské dotace a platby v rámci oblastí Natura 2000. Tyto dotace jsou zaměřeny na ekologické zemědělství.

Osa II obsahuje opatření:

- **Opatření zaměřená na udržitelné využívání zemědělské půdy**
 - *Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)*

Opatření pro podporu zemědělců hospodařících v oblastech s méně příznivými podmínkami s cílem zachovat venkovskou krajinu, podpořit systémy šetrné k životnímu prostředí, přispět ke stabilizaci venkovského obyvatelstva v těchto oblastech a pomoci zajistit pro zemědělce odpovídající úroveň příjmů.

Podpory na opatření LFA jsou v ČR vypláceny na travní porosty. Tyto dotace mají charakter ekonomicko-sociálních podpor a restructuralizačního opatření, které podporuje chov skotu a dalších hospodářských zvířat, využívajících travní porosty.

Cílem opatření je přispět k zemědělskému využívání půdy ve znevýhodněných oblastech, trvalé využití zemědělské půdy a zlepšení životního prostředí a krajiny. Sazby LFA jsou uvedeny v tabulce 2.

Tabulka 2: Sazby LFA/ha.

V oblasti typu HA 157 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 3 959,23 Kč/ha
V oblasti typu HB 134 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 3 379,21 Kč/ha
V oblasti typu OA 117 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 2 950,51 Kč/ha
V oblasti typu OB 94 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 2 370,49 Kč/ha
V oblasti typu S 114 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 2 874,85 Kč/ha

Typ méně příznivé oblasti:

HA, HB - horské oblasti

OA, OB - ostatní méně příznivé oblasti

S - oblasti se specifickými omezeními

Zdroj: SZIF, 2013, s. 20.

- **Platby v rámci Natury 2000** a Rámcové směrnice pro vodní politiku 200/60/ES (WFD)

Platby v rámci Natury 2000

Dotace se poskytují na celém území České republiky v oblastech vymezených jako Natura 2000 a současně se nacházejících v 1. zónách NP a CHKO. Cílem opatření je přispět k zachování venkovské krajiny, podpořit systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí a pomoci zajistit pro zemědělce odpovídající úroveň příjmů.

Sazba na 1 ha Natura 2000 je stanovena ve výši 112 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 2 824,42 Kč/ha.

- **Agroenvironmentální opatření (AEO)**

Úkolem opatření je podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností, zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbě krajiny.

Všechna opatření jsou realizována v podobě pětiletých závazků. Podmínky AEO jsou upraveny v nařízení vlády 79/2007 Sb.

Tabulka 3: Přehled AEO.

Podopatření A: Postupy šetrné k životnímu prostředí
Titul A1: Ekologické zemědělství
Titul A2: Integrovaná produkce
Podopatření B: Ošetřování travních porostů
Podopatření C: Péče o krajinu
Titul C1: Zatrávňování orné půdy
Titul C2: Pěstování meziplodin
Titul C3: Biopásy

Zdroj: SZIF, 2000 – 2014.

Žadatelem AEO je fyzická nebo právnická osoba obhospodařující zemědělskou půdu, která je na ni vedena v LPIS. Při kombinaci několika AEO na jednom půdním bloku nesmí celková dotace na 1 ha překročit maximální limit. Na orné půdě je limit 600 EUR/ha, na travních porostech 450 EUR/ha a na trvalých kulturách 900 EUR/ha. Přehled sazeb AEO je uveden v tabulce 4 (SZIF, 2013). Struktura AEO je uvedena v příloze 2.

Tabulka 4: Sazby AEO.

Postupy šetrné k životnímu prostředí	Sazba dotace (€/ha)
Ekologické zemědělství - travní porosty - pouze ekologické T	89,00
Ekologické zemědělství - travní porosty	71,00
Ekologické zemědělství - ovocné sady - intenzivní	849,00
Ekologické zemědělství - ovocné sady - ostatní	510,00
Ekologické zemědělství - vinná réva	849,00
Ekologické zemědělství - chmelnice	849,00
Ekologické zemědělství - orná půda	155,00
Ekologické zemědělství - speciální byliny	564,00
Ekologické zemědělství - zelenina	564,00
Integrovaná produkce ovoce	435,00
Integrovaná produkce vinné révy	507,00
Integrovaná produkce zeleniny	440,00

Zdroj: SZIF, 2013, s. 59 – 60.

- **Opatření zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy**
 - Zalesňování zemědělské půdy
 - Opatření Natura 2000 v lesích
 - Lesnicko-environmentální opatření
 - Obnova lesnického potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů (SZIF, 2000 – 2014)

OSA III

Zaměřena na kvalitu života ve venkovských oblastech a diverzifikaci hospodářství venkova. Tato osa řeší dlouhodobý negativní trend – snižování populace ve venkovských obcích.

- **Opatření k diverzifikaci hospodářství a venkova** - cílem je vytvořit pracovní místa a zajistit vyšší příjmovou úroveň obyvatel venkova rozvojem a diverzifikací aktivit na venkově a podporou venkovské turistiky, zajistit naplnění závazků ČR v oblasti využití OZE
 - Diverzifikace činností nezemědělské povahy
 - Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
 - Podpora cestovního ruchu
- **Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech** - cílem je vytvořit podmínky růstu ve venkovských oblastech
 - Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby
 - Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
- **Opatření týkající se vzdělání a informování hospodářských subjektů, působících v oblastech, na něž se vztahuje osa III** – cílem je posílit lidský potenciál jako základní podmínky pro místní ekonomiku a zajištění místních služeb, zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace ekonomických aktivit

- **Získávání dovedností, animace a provádění** – opatření je zaměřeno na získávání dovedností a zkušeností za účelem vytvoření aktivního místního partnerství, zabývajícího se udržitelným rozvojem regionu (SZIF, 2000 – 2014)

OSA IV Leader

Realizace místní rozvojové strategie (Strategický plán Leader) a spolupráce místních partnerství je hlavním cílem OSY IV.

- **Implementace místní rozvojové strategie**
 - Místní akční skupina (MAS)
 - Realizace místní rozvojové strategie
- **Realizace projektů spolupráce** (SZIF, 2000 – 2014)

2.5.3 Operační program Rybářství

Operační program Rybářství 2007 – 2013 je střednědobý programový dokument. Na základě tohoto dokumentu je čerpána podpora pro oblast rybářství z Evropského rybářského fondu sloužící k prosazování cílů Společné rybářské politiky Evropského společenství. Cílem celého programu je posílení konkurenceschopnosti, udržení stávající produkce ryb a zachování současné úrovně zaměstnanosti v odvětví rybářství.

Operační program Rybářství se člení na OSU 2 a OSU 3. OSA 2 se zabývá akvakulturou, zpracováním produktů rybolovu a akvakultury a jejich uváděním na trh. OSA 3 se zabývá zvýšením spotřeby sladkovodních ryb v České republice (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013e).

2.5.4 Dotace v rámci Společné organizace trhu

Společné organizace trhů aplikuje EU u vybraných zemědělských komodit, u nichž závazným způsobem stanovuje některé podmínky výroby a obchodu, podporuje je některými intervenčními zásahy, dotacemi, licenční politikou při dovozu a vývozu zemědělských komodit z a do třetích zemí, úpravou obchodních podmínek atp. Cílem těchto zásahů je minimalizovat výkyvy v nabídce jednotlivých komodit a tím i v cenách placených zemědělcům a také stabilizovat ceny pro konečného spotřebitele.

Většina předpisů Evropské komise stanovuje povinnost skládat v různých oblastech záruky sloužící pro zajištění obchodních případů. Státní zemědělský intervenční fond je příslušným orgánem pro přijímání záruk v České republice. Zárukami je zajištěno splnění předem stanovených podmínek vztahujících se ke konkrétnímu obchodnímu případu. V případě nesplnění daných podmínek záruka propadne celá nebo částečně ve prospěch rozpočtu ČR nebo EU.

Dotace v rámci Společné organizace trhu rozdělujeme na dvě základní části:

Rostlinná výroba

- Obiloviny
- Cukr
- Ovoce a zelenina
- Víno/vinice
- Len a konopí
- Sušené krmivo
- Řepka olejná
- Chmel

Živočišná výroba

- *Vejce a drůbeží maso*

Ceny zemědělských výrobků jsou v EU všeobecně vyšší, než jsou ceny stejného zboží na světovém trhu. To je způsobeno cenovými regulacemi. Vývozcům jsou z prostředků Evropského zemědělského orientačního a garančního fondu poskytovány *vývozní subvence*, které mají zajistit konkurenceschopnost jejich zboží na světovém trhu.

- *Skopové a kozí maso*

Podpora soukromého skladování skopového a kozího masa je prvotním opatřením v oblasti stabilizace trhu. Využívána je jen v zemích s tradicí

a rozšířeným chovem skopového a kozího masa. Podpora se vyhláší vždy Nařízením Komise.

○ ***Hovězí a telecí maso***

▪ **Intervenční nákup hovězího masa**

K intervenčnímu nákupu se přistupuje v případě, kdy průměrná tržní cena hovězího masa ve Společenství či členském státě poklesne pod určitou úroveň.

▪ **Intervenční prodej hovězího masa**

Intervenční prodej probíhá poté, co došlo ke změně na trhu.

▪ **Intervenční skladování hovězího masa**

Nakoupené maso z předchozí části musí být skladováno a zpracováno. Na intervenční sklady se vyhláší výběrové řízení.

▪ **Soukromé skladování hovězího masa**

Tato podpora je prvotním opatřením v oblasti stabilizace trhu. Využívá se častěji než intervenční nákupy.

▪ **Vývozní subvence pro hovězí a telecí maso**

○ ***Vepřové maso***

▪ **Soukromé skladování vepřového masa**

Tato podpora je prvotním opatřením v oblasti stabilizace trhu s vepřovým masem.

▪ **Vývozní subvence pro vepřové maso**

Ceny zemědělských výrobků jsou v EU všeobecně vyšší, než jsou ceny stejného zboží na světovém trhu. To je způsobeno cenovými regulacemi. Vývozcům jsou z prostředků Evropského zemědělského orientačního a garančního fondu poskytovány

vývozní subvence, které mají zajistit konkurenceschopnost jejich zboží na světovém trhu.

○ **Včelařství**

- Dotace na opatření v oblasti včelařství

Dotace jsou určeny pro chovatele včel registrované v Českomoravské společnosti chovatelů, a.s. Podmínky poskytnutí dotace upravuje Nařízení vlády č. 197/2005 Sb., Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a Nařízení Komise (ES) č. 917/2004.

○ **Mléko**

- Podpora pro chovatele dojnic
- Nařízením Komise (EU) č. 1233/2009 byla stanovena zvláštní opatření na podporu trhu v odvětví mléka a mléčných výrobků
- Intervenční nákup másla a SOM
- Intervenční prodej másla a SOM
- Intervenční skladování másla a SOM
- Soukromé skladování másla
- Podpora výroby kaseinu a kaseinátu
- Podpora na nákup másla neziskovými organizacemi
- Podpora pro výrobu cukrářských výrobků a zmrzliny
- Podpora mléka užívaného jako krmivo
- Příspěvek do nabídkového řízení na zahuštěné máslo
- Podpora spotřeby školního mléka
- Vývozní subvence pro mléko a mléčné výrobky
- Použití kaseinu a kaseinátů při výrobě sýrů

○ *Správa prémiových práv na krávy bez TPM a bahnic*

- Rozdělování Národní rezervy prémiových práv na chov krav bez TPM a na chov bahnic
- Převody, přechody prémiových práv mezi chovateli krav bez TPM, popř. mezi chovateli bahnic

Cílem dotací v rámci tohoto programu je regulace nabídky výrobků takovým způsobem, aby nedocházelo k jejímu kolísání. Dotace se týkají prvovýrobků a výrobků po prvním zpracování (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013g).

2.5.5 Národní dotace

Dotace ze státního rozpočtu přispívají k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru. V současnosti dochází ke stabilizaci těchto dotačních programů. Velký důraz je kladen na prvky agroenvironmentálního charakteru (např. biologická a fyzikální ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin, budování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách). Dále je důraz kladen na programy podporující ozdravování polních a speciálních plodin (podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu) nebo na programy zaměřené proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat (např. Nákazový fond). Podporovány jsou i oblasti aktivit, které jsou víceméně neziskové, ale v celkovém cyklu zemědělství jsou nezbytné. Jedná se o podporu včelařství anebo udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013c).

2.5.6 Podpurný garanční a lesnický fond

Investiční Programy Podpory podnikání se zaměřují na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivity, modernizaci, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů. Podpora je poskytována na investice, jež nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci Programu rozvoje venkova.

Podpora je rozdělena na dva programy:

- **Program Zemědělec**

Cílem programu je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů.

- **Program Půda**

Cílem programu je podpořit nákup nestátní zemědělské půdy, včetně trvalých travních porostů, za účelem hospodaření (Ministerstvo zemědělství, 2009 - 2013f).

2.6 Registrace ekologického podnikatele

System registrace do ekologického zemědělství je upraven Metodickým pokynem č. 1/2012. Samotnou registraci v České republice upravuje zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství. Registraci na Ministerstvu zemědělství a kontrolnímu systému v ekologickém zemědělství se musí podrobit každý hospodářský subjekt, který produkuje, připravuje, skladuje nebo dováží ze třetí země nebo uvádí na trh produkty jako ekologické produkty nebo produkty z přechodného období. Povinnost registrace se nevztahuje na maloobchody, které pouze prodávají biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení a na veřejné stravování. Osoba podnikající v ekologickém zemědělství (dále jen „subjekt“) musí mít uzavřenou platnou smlouvu s některým kontrolním subjektem (viz 2.7 Kontrolní systém v České republice) pověřeným Ministerstvem zemědělství výkonem kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství.

Žadatel o registraci se u vybrané kontrolní organizace přihlásí ke kontrole a certifikaci, uzavře s ní smlouvu, a poté provede kontrolní organizace vstupní kontrolu. Na základě vstupní kontroly vystaví kontrolní organizace potvrzení o provedení vstupní kontroly. Potvrzení je součástí žádosti o registraci. Písemnou žádost o registraci žadatel podá na Ministerstvo zemědělství ČR. Dnem doručení bezchybné žádosti o registraci na Ministerstvo zemědělství je subjekt registrován jako osoba podnikající v ekologickém zemědělství. Od této chvíle začíná subjektu **přechodné období**. Přechodné období znamená období přechodu od konvenčního zemědělství

na zemědělství ekologické. Tato doba je časově vymezena a jsou již dodržována pravidla ekologické zemědělské produkce. Registraci lze zrušit nebo může zaniknout, a to na vlastní žádost nebo z moci úřední (Ministerstvo zemědělství, 2012a).

2.7 Kontrolní systém v České republice

V České republice je dozorovým orgánem nad ekologickým zemědělstvím Ministerstvo zemědělství (dále jen Ministerstvo). Ministerstvo může určit pověřené osoby, které jsou brány jako organizační složka státu, a ty následně vykonávají kontrolu. Kontrolu v ČR spojenou s vydáním *osvědčení O původu bioproduktu*, biopotraviny nebo ostatního bioproduktu provádějí soukromé kontrolní orgány a nově i státní kontrolní orgán (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013b).

2.7.1 Kontrolní režim

Kontrolní organizace musí být akreditovány podle EN ČSN 45011 (certifikační orgán) a EN ČSN 17020 (inspekční orgán). Do systému kontroly a certifikace ekologického zemědělství se mohou podnikatelé přihlásit u některé z níže uvedených kontrolních organizací v průběhu celého roku. *Na základě vyplněné přihlášky (viz příloha 4) a předloženého projektu je podnik zaregistrován* (Moudrý, Kalinová, Konvalina, Moudrý, 2007b, s. 6). Inspektoři kontrolních organizací provádějí kontrolu na ekofarmách, u výrobců biopotravin a osob, které uvádějí bioprodukty či biopotraviny do oběhu a u výrobců krmiv a rozmnožovacího materiálu.

Druhy kontrol:

- **Ohlášená kontrola**

Ohlášená kontrola probíhá v každém podniku minimálně jednou ročně. Kontrola zahrnuje celý podnik, tzn. od pozemků a kultury, stájí a zvířat až po obaly a etiketaci, provozní, skladovou a účetní evidenci.

- **Neohlášená kontrola**

Neohlášená kontrola může být nařízená (cílená kontrola) nebo namátková.

- **Revizní inspekce**

Ministerstvo zemědělství ČR může na základě písemné žádosti, stížnosti nebo odvolání nařídit revizní inspekci.

- **Kontrola zpracování, evidence a prodeje bioprodukce**

Provádí se např. kontrola zpracování živočišných produktů na farmě, kontrola prodeje, kontrola vedení účetní a skladové evidence atd.

Po ukončení kontroly je sepsána kontrolní zpráva. Na základě kontroly a případného doplnění přihlášky je pak udělen certifikát danému podnikateli (Moudrý & et al., 2007b).

2.7.2 Dozorové organizace

V České republice vykonávají kontrolu a certifikaci následující organizace:

KEZ, o.p.s.

Obrázek 4: Logo KEZ, o.p.s.

Zdroj: KEZ, o.p.s., 2009.

KEZ, o.p.s. je první českou akreditovanou kontrolní a certifikační organizací zajišťující odbornou nezávislou kontrolu a certifikaci v systému ekologického zemědělství. Organizace byla založena Svazem producentů a zpracovatelů biopotravin PRO-BIO, Nadačním fondem pro ekologické zemědělství FOA a Spolkem poradců ekologického zemědělství EPOS jako obecně prospěšná společnost v roce 1999. Výrobky, které prošly kontrolou tohoto kontrolního orgánu, jsou označeny na obalu kódem CZ-BIO-001.

KEZ, o.p.s. certifikuje výrobky vhodné pro použití v ekologickém zemědělství, přírodní kosmetiku a biokosmetiku. Dále certifikuje zařízení veřejného stravování a biokrmiva pro zvířata v zájmových chovech. KEZ, o.p.s. je jedinou českou certifikační organizací s mezinárodně platnou akreditací Českého institutu pro akreditaci v oblasti přírodní kosmetiky a biokosmetiky. (KEZ, o.p.s., 2009).

ABCert AG, organizační složka

Obrázek 5: Logo ABCert AG.

Zdroj: Krajíček, L. & Krajíček V., 2012b.

Další z certifikačních a kontrolních organizací v České republice je ABCert, která vznikla v Německu jako jedna z prvních organizací zaměřujících se na kontrolu ekologického hospodaření a bioprodukce. ABCert na svých webových stránkách uvádí, že je spolehlivým partnerem s velkým inovačním potenciálem, který svým zákazníkům nabízí kompetentní a nezávislé služby. ABCert má svou pobočku v České republice od roku 2006. Svou pobočku má také v Itálii. Výrobky, které tato společnost certifikuje a kontroluje, jsou označeny na obalu kódem CZ-BIO-002. Služby ABCertu mohou využít zemědělci, zpracovatelé, importéři, výrobci krmiv, obchodníci a zpracovatelé dřeva (Krajíček, L. & Krajíček V., 2012b).

Biokont CZ, s.r.o.

Obrázek 6: Logo Biokont CZ, s.r.o.

Zdroj: Biokont CZ, s.r.o., 2012.

Společnost Biokont CZ, s.r.o. byla založena v roce 2005. Je pověřena Ministerstvem zemědělství České republiky a ÚKSÚP Bratislava kontrolní a certifikační činností

v ekologickém zemědělství v České a Slovenské republice, registrovaná v Official Journal of the European Union v Bruselu, s přístupem do centrálních evidencí. Hlavní činností je kontrola ekologického zemědělství, dále pak inspekce a certifikace BIO na celém území České republiky a Slovenské republiky. Inspektoři kontrolují výrobu a obchod s biopotravinami a bioprodukty. Kód této společnosti, který se nachází na zkontrolovaných a prověřených výrobcích, je CZ-BIO-003 pro Českou republiku a SK-BIO-003 pro Slovenskou republiku.

Společnost Biokont CZ, s.r.o. se přihlásila a plní „Etický kodex“ akreditovaných osob u Českého institutu pro akreditaci v Praze. Od roku 1991 Biokont CZ, s.r.o. hospodaří na vlastní ekofarmě, vyrábí a prodává vlastní bioprodukty.

Na svých webových stránkách uvádějí, že jejich služeb mohou využít všichni profesionální i začínající podnikatelé, zemědělci-farmáři, poradci a ostatní pracovníci v systému ekologického zemědělství, výrobci biopotravin, bioproduktů, smluvní zpracovatelé, také výrobci výrobků, které je možno použít v ekologickém zemědělství a všichni ostatní podnikatelé a zájemci (Biokont CZ, s.r.o., 2012).

Bureau Veritas Czech Republic, spol. s.r.o.

Obrázek 7: Logo Bureau Veritas Czech Republic, spol. s.r.o.

Zdroj: Bureau Veritas Czech Republic, spol. s.r.o., 2013.

Společnost Bureau Veritas byla založena již v roce 1828 s cílem pomáhat svým zákazníkům dodržovat normy a předpisy související s jakostí, ochranou zdraví a bezpečností, ochranou životního prostředí a sociální zodpovědností. Bureau Veritas má síť regionálních a místních kanceláří. Společnost zajišťuje komplexní systém služeb obsahující kontroly, testování, audity, certifikaci, klasifikaci lodí a související

technickou pomoc, školení a zajišťování dodávek z cizích zdrojů (Bureau Veritas Czech Republic, spol. s.r.o., 2013).

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Obrázek 8: Logo Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského.

Zdroj: Staňa, J. & et al., 2011.

Státním kontrolním úřadem, který zajišťuje úřední kontrolu dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat, je Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (dále jen ÚKZÚZ). ÚKZÚZ vznikl již v roce 1931 a od té doby prošel řadou změn. ÚKZÚZ vlastní certifikát ČSN EN ISO 9001:2009 pro výkon státní správy, úřední kontroly a související zkušebnictví v oblasti vstupů do zemědělství (Staňa, J. & et al., 2011).

2.8 Ekologický chov zvířat

Živočišná výroba je velmi významnou součástí ekologické zemědělské výroby. Spolu s rostlinnou výrobou tvoří dvě rovnocenné složky ekologické zemědělské produkce. Dříve byla snaha zvyšovat živočišnou výrobu na úkor rostlinné výroby. Výhodný stav je takový, kdy jsou obě výroby v rovnováze, pokud tomu tak není, dochází k problémům v krmivové základně (Jančák & Götz, 1997).

Živočišná výroba zahrnuje hospodaření s domácími zvířaty včetně hmyzu a vodních druhů zvířat. Součástí všech ekologických systémů hospodaření je živočišná produkce,

protože poskytuje nezbytné organické látky a živiny pro růst rostlin. Nejdůležitější zásadou ekologické živočišné produkce je zavést a udržet koloběh živin a energie v zemědělském podniku a optimalizovat vztah rostlin k půdě a vztah zvířat k rostlinám a k půdě. Ekologická živočišná produkce využívá obnovitelné přírodní zdroje, a tím zajišťuje trvale udržitelný systém hospodaření (Moudrý & et al., 2007a).

Cílem ekologického zemědělství je respektovat přirozené chování a životní potřeby zvířat. Počet zvířat na farmě je podmíněn vlastní produkcí alternativně pěstovaného krmiva a možností nákupu krmiv od jiného certifikovaného producenta ekologického krmiva. *Krmná dávka by měla obsahovat potřebné vitamíny a minerální látky.* Syntetické konzervační prostředky a krmné přípravky, hormonální látky, močovina, masová a rybí moučka, mléčné náhražky, bílkovinné směsi aj. jsou zakázány (Dlouhý & Petr, 1992, s. 260).

2.8.1 Obecné zásady chovu zvířat (IFOAM)

- *Základním požadavkem je vytvořit zvířatům co nejpřirozenější podmínky*
- *Ustájení musí odpovídat fyziologickým a etologickým potřebám zvířete, jsou zakázány klecové chovy, ustájení na rošttech a trvalé vazné ustájení bez přístupu do výběhu nebo na pastvu*
- *Zvířata musí mít dostatek prostoru pro ležení a odpočinek, lože musí být stlané přírodními materiály*
- *Zvířata musí mít dostatek volného pohybu včetně pastvy a musí být přiměřeně chráněna proti extrémům počasí*
- *Krmivo musí odpovídat fyziologickým požadavkům jednotlivých druhů a kategorií zvířat a jejich užítkovosti*
- *Stimulátory růstu, syntetické zchutňovače krmiv, konzervační látky a močovina jsou zakázány*
- *Principem péče o zdraví zvířat je prevence (zdraví zvířat neznamená jen prostou absenci nemocí, ale také schopnost odolávat infekci, parazitům, metabolickým potížím a schopnost rychlého zahojení poranění)*

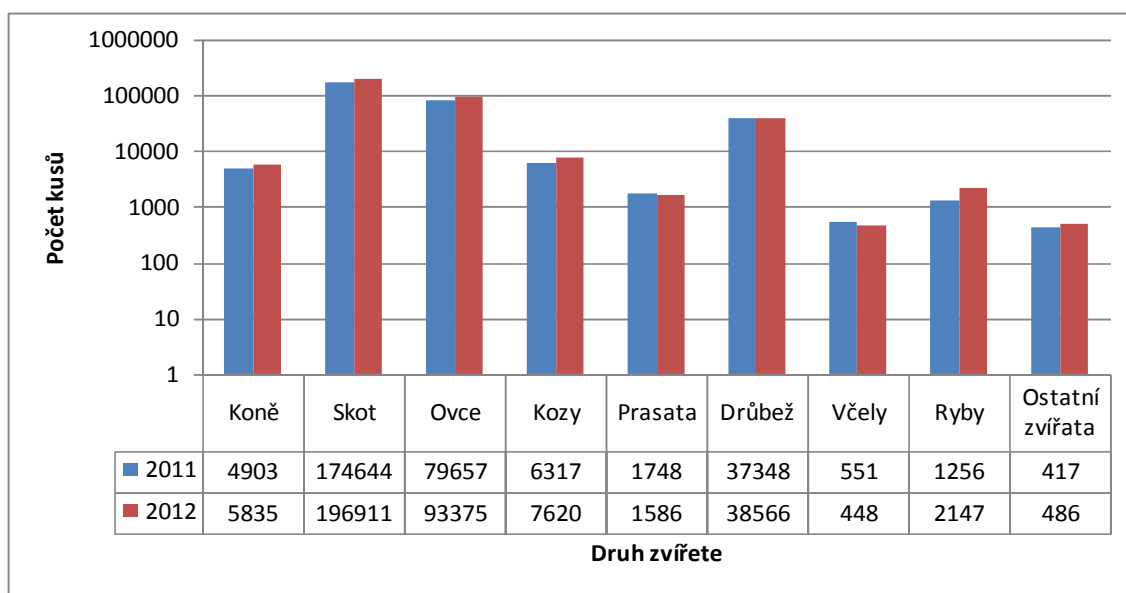
- *V případě onemocnění musí být cílem léčby vyhledání a odstranění příčin, které způsobily snížení přirozené imunity organismu; homeopatické a neuropatické způsoby léčby mají přednost před konvenčním léčením, osvědčila-li se jejich účinnost*
- *Při konvenční (alopatické) léčbě se prodlužuje ochranná lhůta udávaná výrobcem léčiva na dvojnásobek, není-li stanovena, trvá 48 hodin*
- *Rutinní aplikace léčiv, stimulatorů, retardantů, hormonů (včetně hormonální synchronizace říje) a přenos embryí jsou zakázány*
- *Je zakázáno chovat organismy vzniklé na základě genových manipulací nebo používat produkty z nich odvozené a zkrmovat produkty z nich pocházející (Moudrý & Prugar, 2001, s. 28)*

2.8.2 Statistické přehledy

Stavy hospodářských zvířat

V níže uvedeném grafu 2 je zobrazen počet zvířat na ekologických farmách za celou Českou republiku v letech 2011 a 2012. Z důvodu optimálního zobrazení dat bylo použito logaritmické měřítko, graf je proto doplněn o tabulku se zdrojovými daty. V rámci České republiky došlo k meziročnímu růstu u všech druhů zvířat, kromě prasat a včel, u kterých došlo k poklesu.

Graf 2: Počet zvířat (ks) na ekologických farmách v letech 2011 a 2012 v České republice.

Zdroj: Hrabalová, & et al., listopad 2013, vlastní zpracování.

Produkce masa, vajec a medu

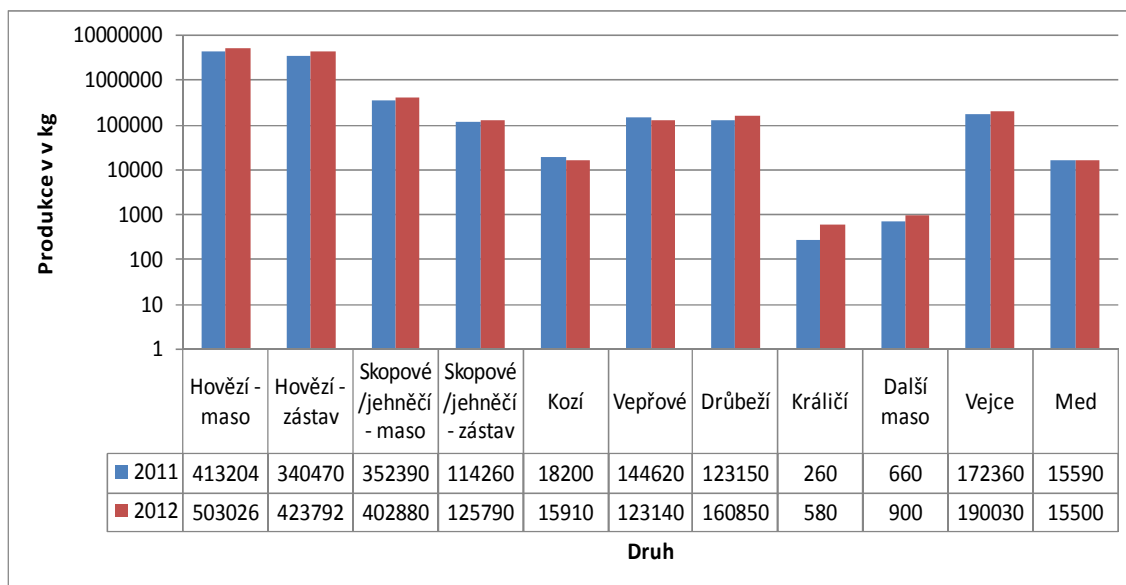
Produkce biomasa v roce 2012 oproti roku 2011 v rámci České republiky stoupla o 20 %. Nejvíce se na tomto růstu podílí hovězí, jehož produkce se meziročně zvýšila o 21,7 %. Největší nárůst produkce je zaznamenán u masa králičího, díky nárůstu počtu chovaných králíků více jak o polovinu. Již druhým rokem je zaznamenán pokles u kozího masa a v roce 2012 byl zaznamenán také pokles vepřového masa. U vepřového masa je tento trend způsoben snižováním počtu chovaných prasat v odchovech, kdežto u koz je to způsobeno poklesem produkce i přes narůstající počty koz. Důvodem je pravděpodobně nízká poptávka.

Od roku 2010 se též eviduje prodej živých zvířat, u kterého se zaznamenal v roce 2012 také meziroční nárůst. Produkce vajec v roce 2010 zaznamenala téměř dvojnásobný nárůst. V roce 2011 produkce vajec stagnovala a v roce 2012 opět zaznamenala nárůst o 10 %. Přestože v roce 2011 vzrostl počet ekologických farem s chovem včel, zaznamenala tato produkce pokles a to z důvodu ukončení činnosti dominantního producenta medu. V roce 2012 opět klesl počet chovatelů včel, ale produkce se udržela na stejných hodnotách jako v předešlém roce. Produkce masa, vajec a medu v letech

2011 a 2012 za celou Českou republiku je uvedena v grafu 3 (logaritmické měřítko), prodej živých zvířat pak v grafu 4 (logaritmické měřítko).

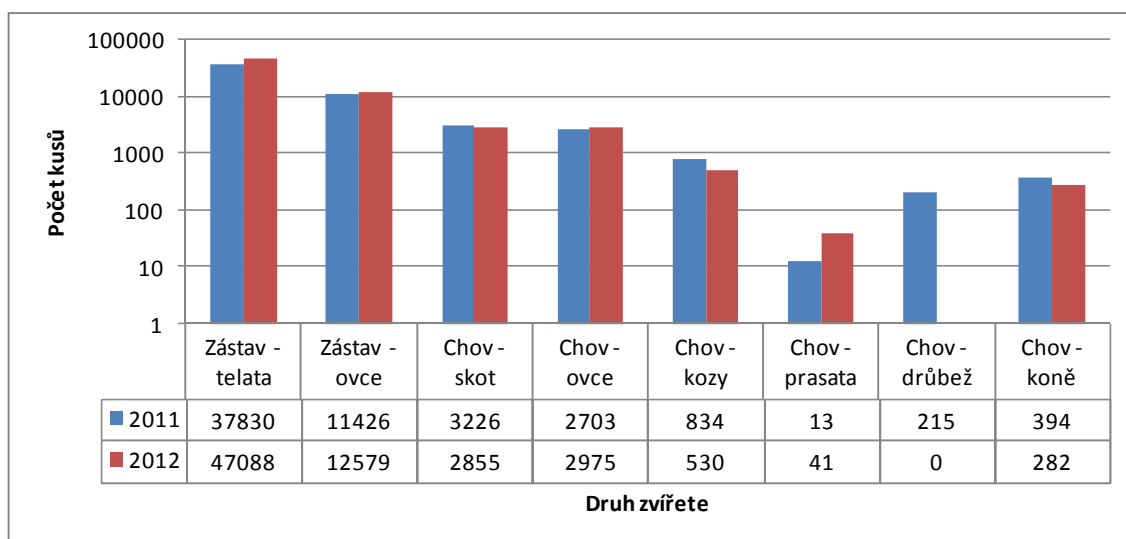
V grafu 3 je také uveden pojem další maso. Pod tímto pojmem se jedná v roce 2011 o produkci bizonů a v roce 2012 o produkci ryb (Hrabalová, & et al., listopad 2013).

Graf 3: Produkce masa, vajec a medu v letech 2011 a 2012 v České republice.

Zdroj: Hrabalová, & et al., listopad 2013, vlastní zpracování.

Graf 4: Prodej živých zvířat do chovu či jako zástav v letech 2011 a 2012 v České republice.

Zdroj: Hrabalová, & et al., listopad 2013, vlastní zpracování.

2.8.3 Charakteristika vybraných chovů

Drůbež

Drůbež jsou domestikovaní ptáci, kteří jsou chováni pro poskytování masa, vajec a peří (Steinhauser, & et al., 2000). Mimo vlastní výroby konečných produktů lze za významné považovat produkované hnojivo, které zvyšuje úrodnost půdy. Drůbeži musí být zajištěn dostatečný prostor pro volný pohyb a zatravněný výběh. V ekologickém zemědělství je zakázáno jakkoliv mrzačit, tzn. obřezávat či obrušovat drůbeži zobáky či sekat nehty. Kastrace je povolena jen za účelem výroby tradičních tržních produktů. Dále je zakázáno provádět nevratné formy výkrmu, např. rychlé nadměrné vycpání žaludku. Drůbež je vhodné krmit pouze organickými krmivy, která jsou vypěstována přímo na farmě. *Denní dávky krmiva je vhodné ještě doplnit zeleným nebo sušeným krmivem či organickou siláží* (Moudrý & et al., 2007a, s. 201).

Prostory pro chov drůbeže musí splňovat jejich biologické potřeby. Základními požadavky jsou přírodní světlo, větrání, volné výběhy. Velikost výběhů se liší podle jednotlivých druhů drůbeže. Pro vodní drůbež musí být samozřejmě zajištěn výběh s vodní hladinou. Zakázané jsou velkochovy drůbeže v uzavřených kurnících. Drůbež musí strávit minimálně jednu třetinu svého života ve volném výběhu. Chovné prostory se musí pravidelně vyprazdňovat, čistit a sterilizovat, a to vždy po ukončení období výkrmu jedné várky drůbeže. To se nevztahuje na chovy, které jsou ve výběžích po celý den (Moudrý & et al., 2007a).

Základní dělení:

- Hrabavá – kur domácí (nosný užitkový typ a masný užitkový typ), krůta, perlička, křepelka, páv
- Vodní – kachna a husa
- Ostatní – pštrosi z faremních chovů, holubi, bažanti a koroptve z umělého odchovu (Steinhauser & et al., 2000)

V ekologickém zemědělství lze však jen chovat následující drůbež:

- Kuřata

- Nosnice
- Perličky
- Kachny
- Kapouny
- Husy
- Krůty
- Krocany (Ministerstvo zemědělství, 2012b)

Koně

V současné době se koně chovají převážně pro zálibu a sport. Dále se využívají pro potřeby lesního hospodářství a zemědělství jako tažná síla. Mohou se také chovat pro mléčnou a masnou produkci, ale tento směr není zatím v České republice příliš rozšířen. Mléčná produkce u koní má ale značný potenciál. Tuto produkci můžeme nyní označit jako produkční mezeru na trhu.

Chov koní je legislativně vymezen Nařízením Rady (ES) č. 834/2007, Nařízením Komise (ES) č. 889/2008 a Zákonem č. 242/200 Sb., o ekologickém zemědělství. Koně se musí krmit krmivem, které pochází z ekologického zemědělství. Pokud jsou na farmě po přechodné období ustájeny koně z konvenčního chovu (maximálně tři měsíce v roce), pak se s nimi jedná podle zásad ekologického chovu zvířat. Přesáhne-li ustájení koně z konvenčního chovu tři měsíce v roce, pak tento kůň musí být zaregistrován do ekologického chovu.

I u ekologického chovu platí všeobecně platné zásady chovu a ustájení. Koně musí mít zajištěn volný výběh, musí jim být zajištěn welfare (pohoda zvířat) apod. Prostory pro ustájení musí mít dostatečné přírodní větrání a přírodní světlo, podlaha musí být hladká, nikoliv však kluzká. Koně, které jsou chovány trvale na pastvě, musí mít přístup do haly, přístřešku či stáje, která jim poskytne prostor pro odpočinek a ochranu proti slunci či jiným nepříznivým podmínkám počasí. Podestýlka musí být ze slámy či jiného přírodního materiálu. *Stáje, kotce, zařízení a potřeby se řádně čistí a dezinfikují, aby se zabránilo přenosu infekce a usídlení patogenních organismů. Trus, moč a nespotřebované*

nebo vysypané či vylité krmivo se odstraňují tak často, jak je potřeba pro minimalizaci zápachu a výskytu hmyzu nebo hlodavců (Ministerstvo zemědělství, 2013, s. 4).

Je zakázáno používat jiné druhy rozmnožování, jako jsou např. klonování a přenos embryí. Je zakázáno používat hormonální léčbu k podpoře zabřeznutí (kromě výjimek). Vzhledem k tomu, že není dostatečné množství plemenných jedinců v systému ekologického zemědělství, je možné připouštět kobyly hřebci z necertifikovaného chovu a naopak (Ministerstvo zemědělství, 2013).

Pro zachování biodiverzity jsou doporučována chovat plemena, která jsou pro danou oblast typická. V České republice jsou to tato plemena Českomoravský belgický kůň, Huculský kůň, Starokladrubský kůň a Slezský norik (PRO-BIO, 2012).

Ovce

Chov ovcí je praktikován zejména v méně úrodných horských a podhorských oblastech a v některých aspektech je podobný chovu koz, proto jsou často ovce a kozy chovány společně. Ovce je přežvýkavec, který se chová pro produkci masa, mléka a pro ovčí vlnu. *Ekologické farmy více využívají kombinovaných plemen než farmy konvenční (Moudrý & et al., 2007a, s. 202).* Je vhodné chovat domácí plemena, která jsou zvyklá na místní podmínky (Moudrý, 2007a). *Nejdůležitějšími znaky ideálního plemene jsou výborné reprodukční a mateřské schopnosti spolu s vysokou mléčností a růstovou intenzitou a vysokou kvalitou finálního produktu (Šarapatka & Urban, 2006, s. 390).*

Volba plemene záleží na produkčním zaměření farmy:

- **Plemena masného užitkového typu** – texel, suffolk, charollais
- **Plemena kombinovaného užitkového typu** – romney march, šumavská ovce, zušlechtěná valaška, cigája, merinolandschaf
- **Plemena plodného užitkového typu** – romanovská ovce
- **Plemena dojného užitkového typu** – východofříská ovce

(Šarapatka & Urban, 2006)

Ovce jsou velice nenáročné a docela jim postačí běžná pastva. Pastva je zároveň nejvhodnější a nejekonomičtější krmivo. Zajišťuje ovčím dostatek živin a aktivních

látek potřebných pro jejich organismus. Vlákna, která je obsažena v čerstvé trávě, je kvalitnější, než vlákna obsažená v seně. Ovce, které jsou chovány v ekologickém systému, lze krmit pouze organickými krmivy (Moudrý & et al., 2007a).

Chovatel musí ovčím zajistit vhodné podmínky ustájení. Prostory musí být dobře větratelné a mít dostatek světla. Musí být zajištěna možnost asanace a dezinfekce povolenými prostředky. Pro celoroční venkovní chov ovcí musí být zvoleno vhodné plemeno a chov může být jen v těch oblastech, které jsou pro tento chov vhodné. Pro odpočinek musí být vymezený prostor suchý a dostatečně prostorný. Samozřejmě musí být zvířatům zajištěn dostatečný přísun vody a krmiva (Šarapatka & Urban, 2006).

Ekologický chov ovcí je považován za specifický způsob ochrany životního prostředí (Moudrý & et al., 2007a, s. 203). Je zakázáno zbavovat ovce rohů nebo je mrzačit, dále nesmí být ovce uvázané. Ovce mohou být v uzavřených prostorách maximálně tři měsíce pouze pro účely výkrmu. Každá ovce musí být jasně a zřetelně označena. Po dobu pěti až šesti dnů mohou být v uzavřených prostorách též matky s čerstvě narozenými jehňaty (Moudrý & et al., 2007a).

Kozy

Kozy mají velice podobné podmínky chovu jako ovce (viz Ovce). Jejich primárním využitím je produkce mléka, sekundárním využitím pak produkce masa (kozí maso je nejkvalitnější) a kozí kůže. Koza je stádový typ zvířete, ale žije převážně v menších uskupeních. Stejně jako u ovcí lze plemena koz rozdělit podle produkčního zaměření:

- **Plemena masného užitkového typu** – koza búrská
- **Plemena srstnatého užitkového typu** – koza angorská a koza kašmírá
- **Plemena dojného užitkového typu** – koza bílá krátkosrstá, koza hnědá krátkosrstá (Šarapatka & Urban, 2006)

Kozy vyžadují pravidelné krmení a za den spotřebují dvě až čtyři kila krmiva. Přesná dávka se liší podle plemene, velikosti, stáří, produkčního zaměření atd. Vzhledem k tomu, že kozy jsou zvyklé ujít veliké vzdálenosti a pohybovat se ve vysokohorských oblastech, pak i jejich spotřeba krmiva je vyšší než u jiných zvířat. Kozy jsou schopny

přijímat pestřejší stravu a potřebují vyšší procento píce v denních dávkách krmiva. Prostory pro chov koz je nutno přizpůsobit základním potřebám zvířete. U koz lze použít stejné parametry pro chovné prostory jako u ovcí. Kozy je možné chovat intenzivně (chov v uzavřených prostorách nebo pouze ve volných výbězích) nebo extenzivně (pastva) (Moudrý & et al., 2007a).

Prasata

Ekologický chov prasat je chovatelsky náročný a nákladný. Prase je typickým zvířetem v oblasti lesů, polí, příp. luk a pastvin. Na trhu je vepřové maso velice oblíbeným artiklem (Šarapatka, Urban, 2006). Prase se chová pouze pro maso. Kolébkou chovu a šlechtění prasat je Anglie. Neznámější anglické plemeno je yorkshire, které je základem mnoha dalších plemen (Steinhauser & et al., 2000). Prasata jsou chována ve formě kříženců, v čistokrevné formě se vyskytují jen výjimečně. Nejčastěji se vyskytují kříženci těchto plemen - pietrain, landrase, duroc a hampshire (otcovská linie) a landrase, bílé ušlechtilé (mateřská linie) (Šarapatka & Urban, 2006).

Prasata se v ekologickém chovu krmí z koryt, ve kterých mají jak suché, tak tekuté krmivo. Prasata lze krmit jakýmkoliv produkty nebo vedlejšími produkty zemědělské výroby, lesního hospodářství nebo průmyslové výroby. Krmivo musí být samozřejmě z ekologického systému. Pokud tomu tak není, pak je výše konvenčního krmiva určena legislativou. Zásadou ustájení ekologicky chovaných prasat je zajištění co možná největšího pohodlí a spokojenosti prasat a přirozených životních podmínek. Jelikož se prasata chovají pro maso (poráží se při živé váze 120 kg ve věku asi 9 měsíců), je u nich k zajištění kvality masa povolena kastrace. Zakázáno je uvazování prasat. Zajištěny musí být hygienické podmínky, pro čištění stájí je povoleno používat jen určité typy prostředků. Pro čištění se upřednostňuje horká voda či pára. V chovných prostorách musí být zajištěno dostatečné proudění vzduchu a větrání. Prasata vyhledávají spíše chladnější prostředí a nemají ráda průvan. Ve výběhu musí mít prasata oddělený prostor pro válení, napáječky, stabilní a přenosný přístřešek (Moudrý & et al., 2007a).

Ryby

Ekologický chov ryb je, dalo by se říci, novým odvětvím v ekologickém zemědělství, jelikož byl legislativně vymezen teprve nedávno. Legislativně je upraven v Nařízení Komise (ES) č. 710/2009, Nařízení Komise (ES) č. 889/2008 a Nařízení Komise (ES) č. 834/2007. Pro chov ryb jsou vhodné druhy, které se zde vyskytují přirozeně, anebo jsou globálně rozšířeny, např. pstruh duhový, siven americký, kapr obecný, amur bílý, tolstolobik bílý a tolstolobec pestrý.

Ryby se chovají na farmách, kde jsou jejich přirozené podmínky upravovány. Požadavky na chovné prostředí se liší podle druhu ryb. Musí být zajištěny hydrochemické, teplotní a světelné podmínky odpovídající biologickým potřebám daného druhu ryb. Dále se musí neustále odklízet nezkonsumované krmivo, exkrementy a mrtví živočichové, kteří svou přítomností mohou narušit kvalitu vody a také se tím předchází nebezpečí vzniku chorob. Umělé provzdušňování vody aerátory a dmychadly je povolena. Oxidace vody kyslíkem je povolena pouze při přepravě či v kritických případech, kdy je ohroženo zdraví ryb.

Ekologická akvakultura je založena na chovu jedinců původem z ekologických líhní a podniků (Fiala, 2011, s. 27). Pokud není násadový materiál dostupný z ekologického chovu, pak mohou být za zvláštních podmínek do ekologické produkce k chovným účelům či ke zlepšení genetického fondu použiti živočichové, kteří pocházejí z konvenčního chovu. Manipulaci s rybami je nutné omezit na minimum a provádět ji šetrně, aby nedocházelo ke stresování ryb a jejich poškození. Povolena je anestezie ryb, ale pouze v předem vymezených případech. Při usmrcování ryb je přihlédnuto k druhu ryby, její velikosti a samozřejmě nesmí docházet ke stresování ryby. Ryby se mohou převážet pouze v čistých a dezinfikovaných nádržích vhodné velikosti a tvaru. Při přepravě se musí sledovat teplota vody a množství kyslíku v ní. Krmení se opět liší podle druhu ryby. Kaprovité ryby mají jiné trávicí ústrojí než ryby lososovité či dravci. Přednost se dává krmení, které pochází z ekologického zemědělství. Pokud takové krmení není dostupné, lze použít i jiné krmivo, ale musí být předem schváleno (Fiala, 2011).

Skot

Základním prvkem ekologické živočišné produkce je chov skotu. Skot řadíme mezi přirozeně zdomácnělé druhy zvířat se společenskou anebo stádovou typologií s vytvářením lineární hierarchie skupiny. Skot má průměrnou schopnost inteligenčního vnímání a učení se. Chová se především pro maso a mléko. Podle zaměření produkce rozlišujeme tato plemena:

- **Plemena mléčného užitkového typu** - černostrakatý skot, ayrshirský skot a jerseyký skot
- **Plemena masného užitkového typu** - skotský náhorní skot (highland) a galloway, hereford a aberdeen-angus, limousine, masný simentál, piemontese, gaskoňské plemeno, belgické modré, charolais a blonde d'Aquitaine
- **Plemena skotu kombinovaného užitkového typu** - švýcarský strakatý skot, německý strakatý skot, rakouský strakatý skot, montbeliardský skot, německý červenostrakatý nížinný skot, švýcarský hnědý skot, pincgavský skot

V České republice je nejvíce zastoupeno plemeno českého strakatého skotu a černostrakatý holštýnský skot (Šarapatka & Urban, 2006).

Krmení skotu se skládá pouze z přírodních krmiv a upřednostňuje se celoroční pastva s dodatkovými krmivy. Na pastvě musí skot strávit minimálně 150 dní v roce. Povoleno je krmiva mlít, mísit či řezat. Skot musí mít neustále k dispozici napájení a přístřešek, který ho ochrání před nepříznivým počasím (Moudrý & et al., 2007a).

Povoleno je umělé oplodnění, ale přednost se dává přirozené reprodukci. Zakázány jsou ostatní formy umělého oplodnění, jako je hormonální redukce říje či přenos embrya. Přeprava dobytka a jeho porážka se musí řídit platnou legislativou a nesmí docházet ke stresování zvířat. Aby byla zajištěna kvalitní produkce masa, je povolena kastrace telat, ale pouze v nejnutnějších případech a musí být zajištěno povolení od pověřeného orgánu. Také u skotu platí všeobecné zásady pro chov zvířat v ekologickém zemědělství, jako je poskytnutí dostatečných prostor, prostory pro ustájení musí mít dostatek vzduchu s optimální vlhkostí, dostatek přírodního světla a vnitřní i venkovní prostory se musí udržovat bez hlodavců a parazitů (Moudrý & et al., 2007a).

Včely

Včely jsou pro celé zemědělství velice důležité. Mají nezastupitelnou úlohu při opylování rostlin, mají vliv na krajínovtvorbu a ekologii obecně. Legislativně je včelařství upraveno především Nařízením Komise (ES) č. 889/2008. Přechod na ekologické včelařství trvá minimálně 12 měsíců. Ekologická kvalita včelařských výrobků je formulována zejména požadavky na ošetření včelstev, životní prostředí, zpracování a skladování.

Produkty včelařství jsou med, vosk, propolis, pyl, mateří kašička a včelí jed. V České republice jsou zastoupeni převážně zájmoví včelaři, ale existují i včelí farmy. Včelíny a včelnice musí být umístěny v oblastech, kde mohou včely sbírat nektar a pyl převážně z ekologicky pěstovaných rostlin a stromů. Přirozené vegetace, lesy a ostatní plochy, které nejsou ekologicky obhospodařované, musí být ošetřovány metodami s nízkým dopadem na životní prostředí. Včelstva musí být dostatečně vzdálená od míst, kde by mohlo dojít ke kontaminaci. Tomuto požadavku vyhovují místa, která jsou v okruhu 3 km od národního parku, chráněné krajinné oblasti, přírodní rezervace, oblasti Natura, pásma ochrany vod a oblasti vyhlášené jako LFA nebo místa, která jsou zapojena do ekologického zemědělství. Úly a materiály používané ve včelařství musí být z přírodních materiálů. Pokud chce včelař doplnit včelstvo, musí jej doplnit o včelstva nebo matky pocházející od ekologického včelaře. Není-li to možné, může doplnit včelstvo z konvenčního chovu, avšak toto množství nesmí překročit hranici 10 %.

V ekologickém včelařství je zakázáno usmrcovat včely pro získání včelích produktů a přistříhávání křídel matkám. Odstraňování trubčího plodu je povoleno jen jako biologické opatření v boji proti varroáze. V zimě se včely krmí medem a pylem pocházejícím z ekologického včelařství. K umělé výživě se přistupuje v případě, že je přežití včel ohroženo klimatickými podmínkami. Pod pojmem umělá výživa rozumíme med, cukr, cukrový sirup, a to výhradně z produkce ekologického zemědělství.

Zásady ekologického chovu včel předpokládají uplatnění plemen a geografických ras v daných oblastech původních.

Pro Českou republiku jsou typická tato plemena:

- Včela kraňská
- Včela tmavá středoevropská
- Kříženci výše uvedených (Dvorský, 2012)

2.9 Porážka a zpracování masa

2.9.1 Hygienický balíček (legislativa)

Pokud chce zemědělec či výrobce zpracovávat maso v biokvalitě, musí se řídit tzv. Hygienickým balíčkem, který obsahuje následujícími předpisy:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004, o hygieně potravin
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004, kterým se stanoví zvláštní pravidla pro organizaci úředních kontrol produktů živočišného původu určených k lidské spotřebě
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004, o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat
- Nařízení Komise (ES) č. 2073/2005, o mikrobiologických kritériích pro potraviny
- Nařízení Komise (ES) č. 2074/2005, kterým se stanoví prováděcí opatření pro některé výrobky podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 a pro organizaci úředních kontrol podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, kterým se stanoví

odchylka od Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 a kterým se mění Nařízení (ES) č. 853/2004 a (ES) č. 854/2004

- Nařízení Komise (ES) č. 2075/2005, kterým se stanoví zvláštní předpisy pro úřední kontroly trichinel v mase
- Nařízení Komise (ES) č. 2076/2005, kterým se stanoví přechodná opatření pro provádění Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004 a kterým se mění Nařízení (ES) č. 853/2004 a (ES) č. 854/2004

Dále se musí řídit *zákony České republiky* a jinými *legislativními dokumenty EU*. Každý zpracovatel se musí řídit *Správnou hygienickou praxí a zásadami HACCP* (Smetana, Trávníček, Vrubl, 2008).

2.9.2 Registrace a povolení

Pokud chce zemědělec či výrobce zpracovávat maso a masné výrobky, musí se registrovat u příslušné krajské veterinární správy a získat od ní povolení. Základní dokumenty, které jsou potřebné k získání registrace a povolení provozu na zpracování a výrobu výsekového baleného/nebaleného masa a masných výrobků, jsou:

- Plány provozních prostor se zařízením
- Plány provozních prostor s vyznačenými cestami suroviny a s vymezením čistých/nečistých prostor
- Plány provozních prostor s vyznačenými cestami pracovníků
- Plány provozních prostor s vyznačenými cestami toků odpadů
- Plány provozních prostor s vyznačenými kontrolními místy pro odběr pitné vody
- Plán HACCP (Hard Analytic Control Critical Point)
 - Plán DDD (deratizace, dezinfekce, dezinfekce)
 - Provozní řád

- Pohotovostní plán pro případ výskytu nebezpečných nákaz a nákaz přenosných na člověka
- Sanitační řád
- Plán odběru vzorků

Plán HACCP je doporučeno vytvořit co nejjednodušší, aby bylo následně méně práce s jeho dodržováním, kontrolou a nápravnými opatřeními. Certifikaci systému HACCP lze získat pouze od *veterinární správy*. Nad rámec povinností jej lze nechat *dobrovolně certifikovat u nezávislých organizací* (Smetana & et al., 2008).

2.9.3 Porážka a bourání masa

U porážky hospodářských zvířat začíná dodržování výše uvedených plánů a pravidel pro ekologické zemědělství již při nakládce zvířat na ekofarmě, která jsou určena k přepravě na porážku a při vykládce zvířat na jatkách. Zvířata nesmí být dle zásad ekologického zemědělství elektricky stimulována. Přepravní prostředek musí být vhodně zvolen a přizpůsoben zvířatům dle jejich velikosti, druhu, počtu, vzdálenosti, ročnímu období atd. Pokud jatka slouží i k porážce konvenčních zvířat či následnému zpracování, musí být porážka a zpracování masných výrobků odděleno buď časově (následně musí být provedena sanitace porážky, bourárny a pracovních pomůcek a vše musí být zapracováno v systému HACCP), nebo prostorově.

V průběhu manipulace s jatečně opracovanými trupy nebo jejich částmi je nutné s nimi zacházet tak, aby ve všech fázích zpracování byla zabezpečena identifikace každého ekologického zvířete, s cílem vyloučit smíchání nebo záměnu s produkty konvenčního zemědělství. Pokud zpracování ekologických produktů probíhá nepravidelně, musí být kontrolní organizaci alespoň dva dny předem oznámen termín porážky. Samozřejmostí je dodržování zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání a proškolení personálu o zacházení se zvířaty při porážce. Ekologický zemědělec, který prodává maso a masné výrobky v biokvalitě, musí zajistit značení a sledovatelnost výrobků takto označených od vstupu živých zvířat až po finální produkt (balené maso, masný výrobek).

Výroba syrového baleného masa zahrnuje následující fáze: nákup a předporážkové ustájení, jatky, chladárna, bourárna, balení, skladování a prodej. U výroby masných výrobků: masná výroba, tepelné opracování, zchlazování, balení, skladování a prodej. Pomůcky a zařízení potřebné pro provozování zpracovatelského provozu, jsou uvedeny v příloze 5, 6, 7, 8. Dle finanční náročnosti a plánované kapacity se liší velikost, kapacita a rozměry. Pro příhon a ustájení je potřeba trubkové ohrazení z inertního materiálu, napáječky na pitnou vodu a poháněcí stroj, který splňuje požadavky welfare.

Vybavení pro porážku a bourání masa

- **Naháněcí uličky** – kovová trubková konstrukce, kde jednotlivá svařená pole jsou uchycena na pevných sloupcích tak, aby se dostala nejkratší cestou na porážku. Pokud se budou porážet jak velké, tak malé kusy zvířat, pak se musí rozteče mezi jednotlivými příčnými břevny upravit tak, aby jimi malé kusy nemohly prolézt ven. V blízkosti porážky by měl být podklad pevný a omyvatelný.
- **Omráčovací klec** – záleží na velikosti zvířat. Klec lze také použít pro veterinární vyšetření a kontrolu kusů. Boční stěna směrem k vyjevovacímu místu je vyklápěcí, aby se omráčený kus mohl snáze vykrvit. Omráčení se provádí pomocí jatečné pistole s upevněným projektilem.
- **Vykrvení a jateční opracování kusu** – po omráčení se do 10 vteřin musí provést vykrvovací vpich. Krev se musí jímat do nepropustné jímky. Nejvhodnější vykrvení probíhá ve visu za zadní nohu, lze jej také provádět vleže na líze. Pomocí kladkostroje se kus pověsí na trubkovou dráhu, stáhne se z kůže. Kůže se může prodat buď v čerstvém stavu, nebo se prodává nasolená. Z jatečného těla se odstraní přední a zadní nohy, vyjmou se vnitřnosti z dutiny hrudní a břišní, provede se závěrečná toaleta, velké kusy se rozpůlí, popř. rozčtvrtí, převěsí na háky a po veterinární kontrole se odvezou do chladírny, kde se rozmístí tak, aby se vzájemně nedotýkaly a nechají se vychladit na 7 °C v jádře kýty. Droby se rozdělí podle druhů, uloží se do chladírenských přepravek v jedné vrstvě a přesunou se ihned do chladírny, kde se co nejrychleji vychladí na 3 °C jádře. Vychlazené maso se použije pro další zpracování. Hovězí kusy a

droby podléhající vyšetření na BSE se skladují zvlášť až do vyjádření veterinární služby. Z důvodu vysokých nákladů na zařízení a likvidaci odpadů se nedoporučuje těžení střev a dršťek. U prasat se doporučuje odštětínování pařením na hladko ve vaně se stálou teplotou 60 - 62 °C, aby se nepařila kůže. Štětiny se musí likvidovat v kafilérii.

- **Zchlazení jatečných těl a drobů** – háky a rámy na odvěšení v chladárně. Skot a vepřové pŕlky musí být ve vlastní uzavíratelné části. Skopová, jehněčí a kozí jatečná těla mohou být ve společné části. Droby jsou umístěny podle druhů v plastových přepravkách v jedné vrstvě, aby rychle prochladly.
- **Bourání a balení syrového masa** – bourání jednotlivých druhů lze provádět časově odděleně (stejně jako porážku). Pro oddělení porážky a bourárny je dobrá pevná posuvná dělicí přepážka, která je po okrajích opatřena těsněním. Nutné je mýt veškeré zařízení tlakovou vodou a nože, ocílky a pila se musí průběžně dezinfikovat při teplotě 82 °C.

Po porážce zvířete se sval mění v maso. Tento proces přeměny lze rozdělit do následujících čtyř stádií:

1. Období před rigorem – tzv. teplé maso
2. Posmrtná ztuhlost
3. Zrání masa
4. Hluboká autolýza

Jen dobře vyztáelé maso je št'avnaté, přijemně aromatické a má přirozenou konzistenci vhodnou ke kulinářským úpravám (Smetana & et al., s. 22).

Specifika porážky u drůbeže a králíků

Porážka u drůbeže a králíků je oproti porážce velkých zvířat méně náročná na technologická zařízení. Samozřejmostí je dodržení platné legislativy a zásad welfare. Naháněcí uličky, kladkostroj a trubkové dráhy s vysokou nosností nejsou zapotřebí. U drůbeže je zapotřebí mít pařící lázeň s udržováním teploty. Pro vlastní jatečnou

činnost jsou nezbytné nepropustné nádoby na jímání krve, střevní komplety a ostatní jatečné odpady, které posléze odveze asanační ústav.

Vlastní porážka probíhá následovně:

- Omráčení elektrickým proudem
- Vykrvení
- Oškubání/odstranění kůže
- Vyjmutí střevních kompletů a kořínku
- Toaleta
- Zchlazení na teplotu 7 °C v jádře

U králíků je důležité ponechání hlavy u trupu z důvodu jasné identifikace zákazníkem. Po zchlazení je doporučeno zabalit jatečná těla do plastových sáčků na vakuové baličce. Prodlouží se tím čas, kdy je výrobek v nejvyšší kvalitě, a zároveň se tím usnadní skladování různých druhů.

Na porážku a bourání může technologicky navazovat výroba uzenin (masných výrobků), prodej či rozvoz produktů.

- **Výroba uzenin** – zařízení musí splňovat hygienické požadavky. Také záleží na finančních možnostech a plánované kapacitě.
- **Prodej** – zařízení musí splňovat hygienické požadavky.
- **Rozvoz** – rozvozní vozidlo musí být vybaveno izolovanou skříní s chladícím agregátem a snímačem teploty s pamětí, aby bylo možné zpětně doložit zachování chladírenského řetězce (Smetana & kol., 2008).

2.9.4 Domácí porážka

Domácí porážka je v České republice také povolena, ale pouze při dodržování stanovených pravidel. Jatečná zvířata, s výjimkou skotu staršího 24 měsíců, koní, oslů a jejich kříženců, mohou být porážena v hospodářství chovatele, je-li jejich maso a orgány určeny pouze pro spotřebu v domácnosti chovatele. V případě výskytu

nějakých patologických či jinak podezřelých nálezů může chovatel požádat o veterinární vyšetření – prohlídku. Vyšetření může ve zvláštním případě v rámci mimořádných veterinárních opatření nařídit místně příslušná veterinární správa, pokud by byla nepříznivá nakažová situace. Z výše uvedeného vyplývá, že pro účely spotřeby v domácnosti chovatele, lze doma porazit prase, veškerou drůbež, králíky, ovce, kozy (Duben, 2010).

Před domácí porážkou skotu mladšího 24 měsíců nebo jelenovitých z farmového chovu musí vždy chovatel podat žádost na místně příslušnou krajskou veterinární správu, viz příloha 9. Při podání žádosti o povolení domácí porážky je nutné uhradit správní poplatek ve výši 200,- Kč, např. formou kolku. Možnost uskutečnění porážky je podmíněna vydáním povolení, které platí 3 roky. Maso z této porážky je určeno výhradně pro domácí spotřebu a povolení tedy lze vydat pouze chovatelům – fyzickým osobám. Každou jednotlivou porážku je třeba ohlásit minimálně 7 dní předem místně příslušné krajské veterinární správě na formuláři Ohlášení domácí porážky, viz příloha 10. Nutné údaje, které musí oznámení obsahovat, jsou:

- Datum a čas domácí porážky
- Počet, druh a identifikační číslo poraženého zvířete (v případě skotu také datum narození)

Chovatel musí dodržovat zásady welfare a zvíře určené k domácí porážce nesmí být týráno. Odpovídajícím způsobem musí být naloženo s vedlejšími živočišnými produkty (odstranění v asanačním podniku). Při předání vedlejších živočišných produktů oprávněné osobě musí být vystaven obchodní doklad. Tuto dokumentaci musí chovatel uchovat 2 roky. Chovatel je povinen do 7 dnů od události nahlásit domácí porážku do Ústřední evidence, ČMSCH, a.s., a to u všech druhů poražených zvířat (Malát, 2013).

2.9.5 Porážka v podmínkách malého faremního provozu

Porážka na farmě neklade vysoké nároky na svozové dopravní prostředky. Zvířata se porazí přímo tam, kde vyrostla. Samozřejmostí je dodržování zásad welfare, daných zákonů a vyhlášek (Smetana & et al., 2008).

Dále je nutno dodržet časově oddělenou porážku jednotlivých druhů, zejména se to týká skotu, který se musí nechat vyšetřit na BSE (starší 24 měsíců). Pro porážku zvířat a následný prodej masa musí mít farma schválené porážkové místo nebo musí provést porážku na jatkách a na farmě pak uskutečnit pouze bourání, popř. další zpracování masa. Porážka těchto zvířat musí být provedena osobou odborně způsobilou a prohlídka zvířete před porážkou a jatečního trupu a vnitřních orgánů po porážce úředním veterinárním lékařem. Nutná je tedy spolupráce s orgány veterinární služby.

Vyhláška č. 128/2009 Sb. stanoví pro malá faremní jatka (porážková místa) celou řadu konkrétních úlev, které realizaci takového záměru umožňují. Nařízení EU (ES) č. 853/2004 stanoví pro porážku na takových jatkách možnost časového oddělení činností, např. vlastní porážky, vykolení, praní střev a další operace. Zatím však lze doporučit spíše porážku zvířat na jatkách a na farmě realizovat bourání, zpracování a maloobchodní prodej konečnému spotřebiteli. Požadavky na takový provoz by měly být srovnatelné s požadavky na běžné řeznictví či menší výrobu lahůdek kdekoliv v ČR (EPOS ČR, 2011).

2.9.6 Výroba masných produktů

Pokyny pro výrobu a zpracování IFOAM určují také všeobecné principy výroby biopotravin a nakládání s nimi. Cílem je zachování kvality a neporušení produktu při jejich zpracování a manipulaci. Důležité je také usilovat o minimální výskyt škůdců a chorob. Upřednostňovány jsou mechanické, fyzikální a biologické procesy zpracování. V omezené míře lze použít přírodních a pomocných látek.

Výrobou biopotravin se rozumí čištění, třídění, upravování, opracování nebo zpracování bioproduktů, popř. přidávání dalších látek povolených zákonem a prováděcí vyhláškou, včetně balení a dalších úprav biopotraviny za účelem uvádění do oběhu (Moudrý & Prugar, 2001, s. 77).

Povolené zpracovatelské postupy:

- Mechanické zpracování (mletí, drcení, stloukání)
- Tepelné zpracování (odpařování, sušení, pasterace, sterilizace)

- Uzení bez použití chemikálií
- Filtrace a čiření
- Chlazení a mrazení
- Homogenizace
- Extruze
- Fermentace
- Sýření

Naopak jsou některé postupy naprosto zakázané, např. nakládání s používáním chemikálií, uzení s použitím chemikálií či zjemňování s použitím chemikálií atd. (Moudrý & Prugar, 2001).

Druhy masných produktů:

- Porcované maso
- Uzenářské zboží:
 - Měkké salámy
 - Trvanlivé salámy
 - Speciální uzenářské výrobky
 - Uzená masa
 - Drobné uzenářské výrobky
- Vařené výrobky
- Pečené výrobky
- Masné polotovary
- Masné konzervy

Vybraný bioprodukt – bio šunka (bio uherák) Biofarma Sasov

Jako příklad výrobku pocházejícího z ekologického zemědělství je uvedena bio šunka z Biofarmy Sasov. Tato bio šunka získala Čestné uznání v soutěži Česká biopotravina roku 2005. Bio vepřové maso, které se poráží na certifikovaných jatkách Kosteckých uzenin a.s., se zpracovává ve firmě specializované na výrobu masných specialit LE & CO – Ing. Jiří Lenc, s.r.o. Výsledkem zpracovatelského postupu je bio šunka. Jak chov zvířat, tak samotná výroba probíhá za přísného dodržování pravidel ekologického zemědělství a je řádně ohlášena na Ministerstvu zemědělství ČR a kontrolována kontrolní organizací KEZ o.p.s.

Bio šunka obsahuje:

- Bio vepřové maso (kýta) z Biofarmy Sasov Josef Sklenář
- Bio směs koření a přísad – z Německa dováží RNDr. Jiří Píza, Apislab (bio sušené mléko, bio maltodextrin, kyselina askorbová, bio slunečnicový olej, přírodní jalovec, bio česnekový extrakt)
- Mořskou sůl

Obrázek 9: Bio šunka Sasov.

Zdroj: Biofarma Sasov, 2009.

Bio šunka neobsahuje dusitany, dusičnany (z dusitanových solících směsí) a jiná nepřírodní „éčka“ a nadbytečné množství „vpaširované“ vody na úkor masa. Díky svému složení se bio šunka řadí do kategorie „Šunka nejvyšší jakosti“. Bio šunka je potravinou z kvalitního masa, lehce ochucena biokořením a jemně zauzena – je vhodná i pro děti a celiaky (Biofarma Sasov, 2009).

2.10 Distribuce

Všeobecně rozšířené je základní dělení distribuce na přímou a nepřímou. V následujících podkapitolách budou jednotlivé druhy distribuce blíže specifikovány. Cílem distribuce je doručit zákazníkovi produkt ve správném čase, na správné místo, ve správném množství a kvalitě jakou požaduje (Jakubíková, 2008). Správná distribuce je pro podnikání velice důležitá. Pokud budeme mít špatnou distribuci a propagaci, pak to, že podnikatel vyrábí ekologické nezávadné výrobky či má ekologický chov zaručující kvalitu, nic neznamená.

2.10.1 Přímé distribuční cesty

Výhodou přímé distribuce je bezesporu osobní setkání se zákazníkem. Nejenže se dá osobním setkáním zapůsobit na zákazníka, ale také od něj získáme užitečné informace pro podnikání.

Mezi přímé distribuční cesty řadíme:

- Prodej přímo na farmě či v blízkosti farmy
- Vlastní sběr zákazníky
- (Bio)trhy
- „Bio-bedýnka“
- Online nákup přes internet

Následně budou popsány pouze distribuční cesty, které jsou vhodné pro živočišnou produkci.

Prodej na farmě či v blízkosti farmy

Prodejna bývá většinou přímo na farmě nebo v bezprostřední blízkosti farmy. Díky tomu si zákazník může prohlédnout, jak zemědělec chová zvířata/pěstuje plodiny a má jistotu, že opravdu dostává bioprodukt. Navíc zákazník nakupuje v příjemné atmosféře a za rozumnou cenu. Pro farmáře je výhoda, že prodá svou produkci bez dodatečných nákladů, např. na dopravu. Jako nevýhoda by se dala označit vzdálenost farmáře

od zákazníka. Ne každý zákazník je ochoten jet na biofarmu pro produkty, které farma nabízí (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008).

(Bio)trhy

V posledních letech je tento typ prodeje velkým fenoménem. Zemědělci jezdí na farmářské trhy a nabízejí své zboží přímo zákazníkovi. Důležité je, aby si zemědělec našel trh, který je úspěšný a hojně navštěvovaný. Trhy bývají otevírány různě. Některé trhy jsou otevřeny každý den, jiné jen o víkendu či jen během sezóny. Řízení trhu mohou mít na starosti organizace zemědělců, sdružení spotřebitelů nebo místní či regionální správa.

Náklady prodeje na trhu jsou poněkud vyšší než náklady při prodeji na farmě. Zemědělec musí počítat s náklady na dopravu, prodávajícího, poplatky za prodejní místo, pult, cenovky, letáčky, fotky z farmy atd. Důležité je vystavit Osvědčení od kontrolního úřadu o původu bioproduktu, aby zemědělec získal důvěru zákazníka. Výhodou prodeje na trzích je, že se zemědělec nemusí starat o propagaci, zajištění parkování, WC apod. Nevýhodou jsou pak již zmíněné vyšší náklady (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008).

Pořadatelé farmářských trhů jsou sdruženi pod Asociací farmářských tržišť České republiky (AFT ČR). AFT ČR si klade za cíl zvyšovat kvalitu farmářských trhů a udržet ji. Člen AFT ČR při provozování farmářského trhu musí dodržovat následující principy:

- *Důsledný výběr prodejců*
- *Kvalita a tuzemský původ potravin*
- *Vysoká kultura prodeje*
- *Férový přístup k prodejcům*
- *Rozumně nastavené poplatky za prodejní místa*
- *Oživování městských prostor*
- *Podpora malého a středního zemědělského sektoru*
- *Výběr lokálních potravin*

Na trzích, které jsou pořádány pod záštitou AFT ČR, musí být prodávány potraviny vysoké kvality s jasným původem. Potraviny pocházející z ekologického zemědělství či integrované produkce zeleniny a ovoce, oceněné regionální potraviny apod. jsou vždy upřednostňovány. Členové AFT ČR jsou vázáni kodexem, který jsou povinni dodržovat. Trh, který spadá pod AFT ČR, má na svých stránkách zobrazeno logo AFT ČR (Asociace farmářských tržišť ČR, 2014).

„Bio-bedýnka“

Bio-bedýnka je nový trend v prodeji biopotravin, který v poslední době neustále roste. Zákazníci se přihlásí k pravidelnému odběru zeleniny, ovoce, mléčných výrobků, v některých případech i masa od zemědělce, a ten je pak po celý rok zásobuje určitým podílem potravin z vlastní produkce formou bedýnek. Díky tomuto způsobu prodeje si ekologičtí zemědělci zajistí stálý odbyt a stanou se méně závislími na odkupu své produkce maloobchodními řetězci. Na základě této formy prodeje vznikají bedýnková družstva, která umožňují i krátkodobý odběr, např. 3 měsíce. Zákazník si pro bedýnku přijde v určený čas na odběrné místo. Někteří zemědělci zajišťují i rozvoz k zákazníkům domů. Cena bedýnky se pohybuje od 200 do 400 Kč a váží od 6 do 8 kg (Bartoš, 2013).

Online nákup přes internet

Někteří zemědělci nabízejí svou produkci prostřednictvím svých webových stránek, kdy si zákazník po telefonu či e-mailu objedná určité množství produkce, které si následně vyzvedne na farmě. Klasický internetový obchod již někteří zemědělci už také provozují.

2.10.2 Nepřímé distribuční cesty

Nepřímé distribuční cesty jsou formou distribuce, kdy mezi zákazníka a výrobce vstupuje další mezičlánek. Mezi nepřímé distribuční cesty řadíme:

- Zprostředkovatele
- Velkoobchody
- Odbytová družstva

- Zpracovatele bioproduktů a výrobce biopotravin
- Specializované prodejny s biopotravinami a racionální výživou
- Restaurace a hotely
- Veřejné stravování (školy, nemocnice, závodní jídelny)
- Řetězce supermarketů/hypermarketů (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008)

Zprostředkovatelé

Zprostředkovatel je osoba či firma, která zprostředkovává obchody. Nenakupuje biopotraviny, ale pouze ujednává obchod mezi kupujícím a prodávajícím. Zprostředkovatel se snaží najít nejkvalitnější produkt za přijatelnou cenu jak pro prodávajícího, tak pro kupujícího. Pokud se na podmínkách dohodnou obě strany, je následně uzavřen obchod a zprostředkovatel dostane svou provizi.

Zprostředkovatel hledá takové ekologické zemědělce, kteří jsou schopni dodávat bioprodukty po celou sezónu, v trvale vysoké kvalitě a velkém množství. Obchodovat prostřednictvím zprostředkovatele má své výhody i nevýhody. Výhodou pro zemědělce je zisk velkého množství kupujících, nemusí se starat o zajištění prodeje (tzn. úspora nákladů), zprostředkovatel informuje zemědělce o cenách. Nevýhodou obchodu prostřednictvím zprostředkovatele je, že zemědělec musí být schopen zajistit homogenní produkt, který je možno řadit dle jakostí. Zemědělec musí být schopen dodávat požadované množství a zůstává zodpovědný za kvalitu a dodávku zboží (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008).

Velkoobchody

Příkladem velkoobchodu je PRO-BIO s.r.o., který nabízí výhradně biopotraviny. Velkoobchod nabízí biopotraviny, ekologickou drogerii a také přírodní kosmetiku. V současné době je PRO-BIO s.r.o. největším českým výrobcem a zpracovatelem biopotravin. Společnost vznikla v roce 1992 a její sortiment tvoří 1 300 položek biopotravin v biokvalitě. PRO-BIO s.r.o. vlastní také své biofarmy a biomlýn. Dodavatele ostatních biopotravin hledají mezi malými a středními ekologickými

farmáři. Podporou ekologického zemědělství se snaží naplnit své poslání – šetrný způsob hospodaření a zachování zdravé planety (PRO-BIO s.r.o., 2014).

Odbytová družstva

Odbytové družstvo sdružuje zemědělce a smyslem jeho činnosti je zajistit svým členům vyšší ceny, garantovat prodej a snížit vstupní a provozní náklady. *Družstva mohou také poskytovat některé služby, jako sklizeň, balení, skladování, chlazení a transport* (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008, s. 10). Odbytová družstva sbírají produkci na jednom místě od více svých členů, a tím zajišťují požadované množství pro kupujícího. Družstvo pro své členy může zajišťovat i další služby, jako je výkup, zpracování a vyjednávání smluv.

I u odbytových družstev se dají určit výhody a nevýhody. Výhodou je bezesporu nabídka většího množství produkce a větší vyjednávací síla vůči kupujícímu, snížení tržního rizika. Nevýhodou pak je, že zemědělci ztrácí určitou nezávislost, členové musí prodávat pouze družstvu, zkušenější členové mohou dotovat menší a méně zkušené členy, a tím přicházejí o svůj potenciální zisk. Dále musí zemědělci odvádět určitou část výtěžku družstvu na pokrytí jeho nákladů (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008).

Příkladem mohou být odbytové organizace OVEKO a.s. a družstva ROMNEY, která spravuje Svaz chovatelů koz a ovcí.

Zpracovatelé bioproduktů a výrobci biopotravin

Zpracovatelé mají kapacitu zpracovat velké množství produkce, a proto většinou uzavírají s ekologickými zemědělci smlouvy o dodávkách určitého množství bioproduktů dané kvality a v přesně vymezeném termínu. Zpracovatelé mohou kontrolovat kvalitu a způsoby produkce. Výhodou je smluvní zajištění ceny a množství produkce k prodeji. Někteří zpracovatelé poskytují odborné poradenství a pomoc při sklizni. Zpracovatelé mají velice přísná měřítka kvality a dosažená prodejní cena může být relativně nízká vzhledem k omezenému riziku. Tyto aspekty můžeme označit za nevýhodu (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008).

Příkladem může být již výše uvedená spolupráce Biofarmy Sasov a firmy LE & CO - Ing. Jiří Lenc, s.r.o., která se specializuje na výrobu masných specialit.

Specializované prodejny s biopotravinami a racionální výživou

Tyto prodejny jsou vhodné pro prodej bio ovoce a zeleniny, čerstvých bylinek a koření, mléka a mléčných výrobků, vajec, sýrů, příp. i masa. Pokud chce zemědělec prodávat do těchto maloobchodních prodejen, musí mít k dispozici nákladní auto, čas na dodávky do jednotlivých provozoven a schopnost jednat individuálně s každým zákazníkem. Také si musí pečlivě spočítat, zda se mu tento způsob prodeje vyplatí a zaplatí se mu náklady. Je ideální dodávat do několika prodejen, které jsou ve své blízkosti, kvůli rozložení nákladů.

Zemědělec musí kupujícího kontaktovat včas (většinou v zimních měsících), aby se dohodli na podmínkách obchodu (požadavky na kvalitu, obaly, termíny dodání apod.). Výhodou je, že si zemědělec může dovolit stanovit vyšší cenu, platba probíhá většinou v hotovosti a jsou nižší náklady na balení. Jak už bylo zmíněno výše, nevýhodou jsou vyšší náklady na dopravu a čas zemědělce (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008).

Restaurace a hotely

Restaurace a hotely jsou také jednou z možností odbytu. V posledních letech roste trend v luxusních restauracích vařit z čerstvých biopotravin a bioproduktů. Navíc mohou restaurace od drobného zemědělce dostat i takové produkty, které jim velkoobchod nenabídne, např. jedlé květy, čerstvé vejce, mléčné produkty, topinambury. Dodávky do luxusních restaurací zajistí zemědělci stálý odběr po celou sezónu, vyšší cenu, reklamu (v restauraci rádi uvádějí, odkud potraviny nakupují). Nevýhodou je častost dodávek (i několikrát týdně), více času stráveného zavážením a administrativou, delší doba splatnosti faktur a pojištění odpovědnosti za produkty (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008).

Příkladem může být Restaurace Modrý beránek, Triton Restaurant, Mlsná kavka a Country Life s. r. o. Všechny tyto restaurace se nacházejí v Praze. V Českých

Budějovicích mezi restaurace, které vaří z biopotravin a bioproduktů, patří např. Spirála, Symbióza či Zeleninový bar.

Veřejné stravování

Ve veřejném stravování je veliký potenciál odbytu. Bohužel zatím v České republice není mnoho jídelen, kde se vaří z českých biopotravin. Většina provozoven je toho názoru, že vařit z biopotravin znamená automatické zvýšení ceny jídla, což není pravda. Pro zemědělce je proto důležité navázat kontakt s jídelnou a domluvit se na způsobu dodávek, ceně, obalech apod. a představit jí zásady a principy ekologického zemědělství a celkově zapůsobit. Výhodou dodávek do jídelen je samozřejmě jistý a stálý odbyt po celou sezónu, odbyt regionu a možnost prodeje i produkce nižší (vizuální) kvality (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008).

Řetězce supermarketů/hypermarketů

Řetězce supermarketů/hypermarketů určují nepříznivý trend poslední doby. Neustále tlačí výrobce k snižování cen, placení poplatků za reklamu, místo v regálu či průzkumy trhu. V supermarketech/hypermarketech se také objevují bioprodukty a biopotraviny (spíše ve větších městech), ale díky výše zmíněným požadavkům řetězců je jejich cena často vysoká. V důsledku vysoké ceny ztrácí zákazník zájem o bioprodukt. Přesto je tato vysoká cena často na hranici nákladů zemědělce. Navíc jsou tu i jiné požadavky řetězců, např. označování kódy EAN a zavedení systému zásobování EDI. Náklady na zavedení systému EDI jsou příliš vysoké i pro běžného konvenčního podnikatele, natož pak pro ekozemědělce. V tomto směru jsou znevýhodněni drobní zemědělci, protože velké řetězce dají přednost nákupu od velkých ekologických farem (Kouřilová, 2007).

V posledních letech se však řetězce snaží přizpůsobit trendu společenské odpovědnosti a tzv. zelené image. Své prodejny upravují, aby co nejméně zatěžovaly životní prostředí a do svého sortimentu čím dál více začleňují biopotraviny. Biopotraviny se objevují v řetězcích Albert, Penny market, Globus, Kaufland, TESCO aj. Vývoj počtu biopotravin v letech 2008 – 2013 je uveden v příloze 11.

2.10.3 Distribuce biopotravin v roce 2011

Výrobci biopotravin využívali v roce 2011 na českém trhu k prodeji biopotravin nejčastěji maloobchodní řetězce (46 %), prodejny zdravé výživy a biopotravin (27 %) a velkoobchody (10 %). Prodej přes nezávislé prodejny potravin poklesl na 1,7 % a zhruba 4 % vyrobených biopotravin směřuje k dalšímu výrobcí biopotravin. Ostatní distribuční cesty u výrobců biopotravin zahrnují přímý prodej, který zaznamenal meziroční nárůst. Maso a masné výrobky prodávají výrobci biopotravin téměř výhradně přes maloobchodní prodejny (56 %), avšak v roce 2011 vzrostl u této komodity přímý prodej na 21 %.

V České republice byl v roce 2011 počet distributorů bioproduktů a biopotravin 226, v Jihočeském kraji 13. V roce 2012 v České republice stoupl počet distributorů na 277. Tyto údaje jsou uváděny za subjekty, které se musí registrovat. Maloobchodní prodejci (maloobchodní řetězce, obchody zdravé výživy apod.) však povinnost registrace nemají. V současné době jsou biopotraviny nabízeny všemi nadnárodními maloobchodními řetězci kromě nezávislých prodejních sítí (např. Hruška) a prodejen. Největšími distributory z pohledu obrátu na území České republiky byly v roce 2011 společnosti Hipp Czech s.r.o., BOKADA s.r.o., Fair Trade Centrum s.r.o. a další. K významným distributorům též patří společnost PRO-BIO s.r.o., obchodní společnost s.r.o. a Country Life s.r.o.

Maso a masná produkce se na celkovém obrátu distribuce za rok 2011 podílela pouze 1%. V porovnání s předešlým rokem 2010, tato oblast distribuce stagnuje (ÚZEI, březen 2013).

2.11 Příklady správné praxe v oblasti výroby a distribuce biopotravin živočišného původu (masný charakter)

2.11.1 Biofarma Sasov

Biofarma Sasov je ukázkový příklad farmy, jak by ekologické zemědělství mělo vypadat. Založena byla v areálu Školního statku Střední odborné školy v Jihlavě roku 1991. V roce 1999 byla celá farma a její produkty certifikovány. Na farmě pěstují každoročně kolem dvaceti různých druhů plodin, chovají prasata, skot masných plemen a koně. Hlavní prioritou je pohoda zvířat. V roce 2010 byla na farmě otevřena biojatká. Veškeré činnosti na farmě jsou prováděny tak, aby byla zajištěna co nejvyšší kvalita produktů. Farma Sasov se zříká používání veškerých povolených syntetických aditiv (tzv. éček) ve svých produktech.

Farma vlastní cca 250 ha orné půdy a 250 ha luk a pastvin. Rostlinnou produkci tvoří:

- Luskovino obilné směsky (ječmen, pšenice + hrách a peluška, vikev)
- Pohanka
- Brambory
- Cibule
- Sója, lupina
- Energetické plodiny - technické konopí, světlice barvířská
- Řepka

Živočišná produkce se skládá z chovu skotu bez tržní produkce mléka, chovu prasat, koz a koní. Skot tvoří přibližně 100 krav masného plemena Charollais. Telata se prodávají jako zástav a část je určena pro výkrm a produkci hovězího masa. Chov prasat tvoří přibližně 100 prasnic. Unikátní je zde rodinný chov prasat a zapouštění kojících prasnic. Farma uskutečňuje prodej jatečných prasat a produkuje vepřové maso.

Ojedinele prodává selata jako zástav. Farma vlastní svou míchárnou krmných směsí. Koní se na farmě nachází 30. Někteří jsou vlastní, část si zde ustávají soukromé osoby. Díky chovu koní může farma poskytovat hipoterapii.

Faremní nabídka bioproduktů a biopotravín:

- Bio brambory
- Bio cibule
- Bio pohanka
- Bio vepřové maso (včetně masa z mladých kanečků, vyzrálého masa)
- Bio hovězí maso (mladí býci masných plemen, včetně zajištění unikátního zrání masa)
- Bio masné výrobky – biouherák, bio šunka, bio uzené vepřové maso aj.
- Bio bramborové výrobky: zmrazené bramborové tolárky, hranolky, bio bramborový knedlík, loupané brambory vakuované, vařené brambory vakuované aj.
- Dále nabízejí k prodeji slamnatý hnůj a kompost

Farma Sasov na své farmě také umožňuje výzkum a studium. Spolupracuje/spolupracovala s těmito subjekty:

- Spolupráce s místní střední zemědělskou školou
- Spolupráce s vysokou zemědělskou školou v Brně a v Praze, s Výzkumnými ústavami v Čechách i zahraničí
- Realizované projekty s VÚŽV (Výzkumný ústav živočišné výroby, v.v.i.), VÚRV (Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.) a dalšími (výkrm nekastrovaných kanečků, venkovní chov, kvalita masa aj.)
- Realizované vzdělávací programy (Praktický kurz ekologického zemědělství ve spolupráci s Bioinstitutem, o.p.s. a další)

(Biofarma Sasov – Josef Sklenář, 2009)

3 Cíl práce a metodický postup

3.1 Cíl práce

Cílem práce je analýza jihočeské ekologické živočišné produkce. Zaměření na faremní produkci, distribuční kanály, zpracovatelské využití a uplatnění na regionálním trhu (maloobchod, stravovací služby). Vymezení možností optimalizace výrobně distribučního řetězce podmiňujícího širší zastoupení bio masa na regionálním trhu.

3.2 Metodika

Kvalifikační práce vznikla za podpory grantového projektu GAJU 019/2013/S. Je součástí komplexního výzkumu v oblasti regionálního (jihočeského) trhu bioprodukce, který zahrnuje výzkumy na farmách, ve vybraných maloobchodních formátech prodeje biopotravin a spotřebitelské šetření. Kvalifikační práce v závěru integruje vybrané poznatky z ostatních oblastí grantem podporovaného výzkumu. Použité databáze jsou uvedeny v přehledu literárních zdrojů s uvedením grantového projektu, řešitele a oblasti výzkumu.

Metodický postup podle zadání diplomové práce má následující okruhy:

1. Studium teoretických východisek řešeného problému
2. Šetření: ekologické faremní provozy
3. Šetření: zpracovatelské subjekty (potravinářský průmysl)
4. Šetření: prodejní místa
5. Závěrečné zhodnocení a vymezení perspektiv rozvoje bio masné produkce v rámci jihočeského regionu

Práce je rozdělena na literární rešerši, která má za úkol objasnit teoretické aspekty řešené problematiky, a praktickou část, která se zabývá samotnou analýzou dané problematiky.

Literární rešerše byla teoretickým východiskem pro praktickou část. K vytvoření této části bylo zapotřebí prostudovat odborné knihy, a to nejen ze zadání diplomové práce. Dále zde byly použity internetové zdroje, které se zabývaly problematikou ekologického hospodaření.

Pro vytvoření praktické části je zapotřebí zanalyzovat data z roku 2008 a 2011, která zachytí základní změny ve struktuře ekologické zemědělské produkce. Dále je součástí praktické části analýza dat, která byla poskytnuta ÚZEI pro účely grantového projektu GAJU 019/2013/S, jehož součástí je i tato diplomová práce. Data zachycují ekologickou zemědělskou produkci v roce 2011 a její odbyt za rok 2010. Stěžejním bodem praktické části je marketingový výzkum, který má za úkol zodpovědět výzkumné otázky (viz kapitola 3.3 Hypotézy). Dotazník obsahuje otázky týkající se jak samotné ekologické produkce, tak i zpracování bioproduktů, viz příloha 14. Otázky jsou směřovány také do ekonomické a odbytové oblasti. Šetření proběhne pouze na území Jihočeského kraje v roce 2013 a následně budou sebraná data vyhodnocena. Výsledky šetření budou zanalyzovány v kapitole 4.3 Průzkum na ekofarmách se zaměřením na živočišnou produkci BTM. Dalším krokem je závěrečné shrnutí a interpretace výsledků včetně potvrzení či vyvrácení hypotéz, příp. i návrhy, jak situaci v této oblasti zlepšit. V závěru praktické části je uvedena problematika týkající se porážkových míst, bouráren a zpracovatelských kapacit a odbytu.

3.3 Hypotézy

Hypotézy byly vytvořeny na základě teoretických východisek. Níže uvedené hypotézy byly základem pro vytvoření dotazníku. Pomocí konkrétních otázek byla daná hypotéza následně potvrzena či vyvrácena.

1. Většina ekologických zemědělců neprodává svou tržní produkci pouze v biorežimu.
2. Nejčastějším důvodem prodeje v konvenčním režimu je malá poptávka po bioproduktech.
3. Většině dotázaných ekologických zemědělců pokryjí dotace alespoň 50 % nákladů.
4. Více jak polovina dotázaných má zásadní odbytové problémy.

4 Analýza regionální zemědělské bioprodukce (Jihočeský kraj)

4.1 Základní změny ve struktuře (ÚZEI)

Jihočeský kraj patří, společně s krajem Karlovarským, Moravskoslezským, Plzeňským a Ústeckým, ke krajům, kde se nachází největší plochy ekologicky obhospodařované půdy. V těchto krajích se nachází téměř 60 % ploch v ekologickém zemědělství a je zde také dosahována nejvyšší průměrná velikost farem. Jihočeský kraj má také největší počet ekologických farem (519 ekofarem v roce 2012) a to dlouhodobě (Hrabalová & et al., 2013). Při meziročním porovnání vývoje počtu ekologických farem v roce 2008 a 2011 byl zaznamenán růst jak na území celé České republiky, tak i v Jihočeském kraji. V Jihočeském kraji byl zaznamenán o 23 % větší nárůst ekofarem, než tomu bylo v České republice, viz tabulka 5.

Tabulka 5: Vývoj počtu ekofarem 2008 a 2011, ČR a Jihočeský kraj.

Farmy	Rok	Počet farem	% změna
ČR	2008	1934	.
	2011	3920	103
Jihočeský kraj	2008	238	.
	2011	538	126

Zdroj: ÚZEI, 2008, 2011, vlastní zpracování.

Struktura produkčních ploch zemědělské půdy za Jihočeský kraj v letech 2008 a 2011 je uvedena v tabulce 6.

Tabulka 6: Struktura zemědělské půdy 2008 a 2011 (ha), Jihočeský kraj.

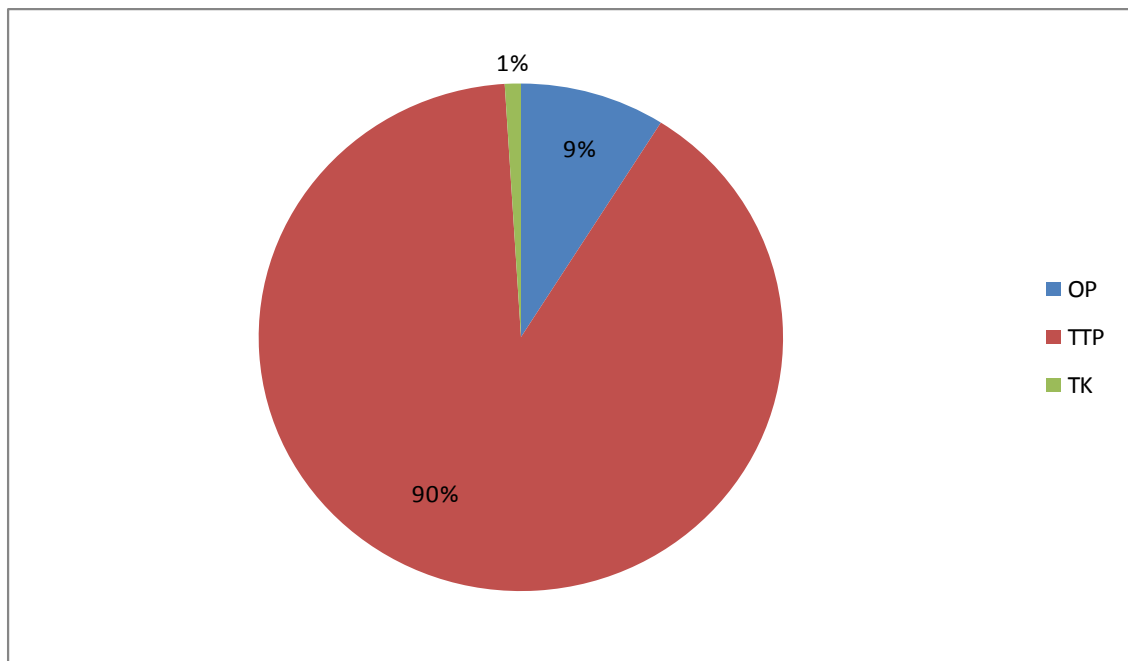
Zemědělská půda	2008 (ha)	2011 (ha)	% změna
OP	4255,09	7769,04	83
TTP	41367,37	59306,22	43
TK	176,77	641,54	263
Celkem	45799,23	67716,8	48

Zdroj: ÚZEI, 2008, 2011, vlastní zpracování.

Zemědělská půda registrovaná v Jihočeském kraji v rámci ekologického zemědělství zaznamenala celkový nárůst o 48 % mezi lety 2008 a 2011. Největší procentní nárůst

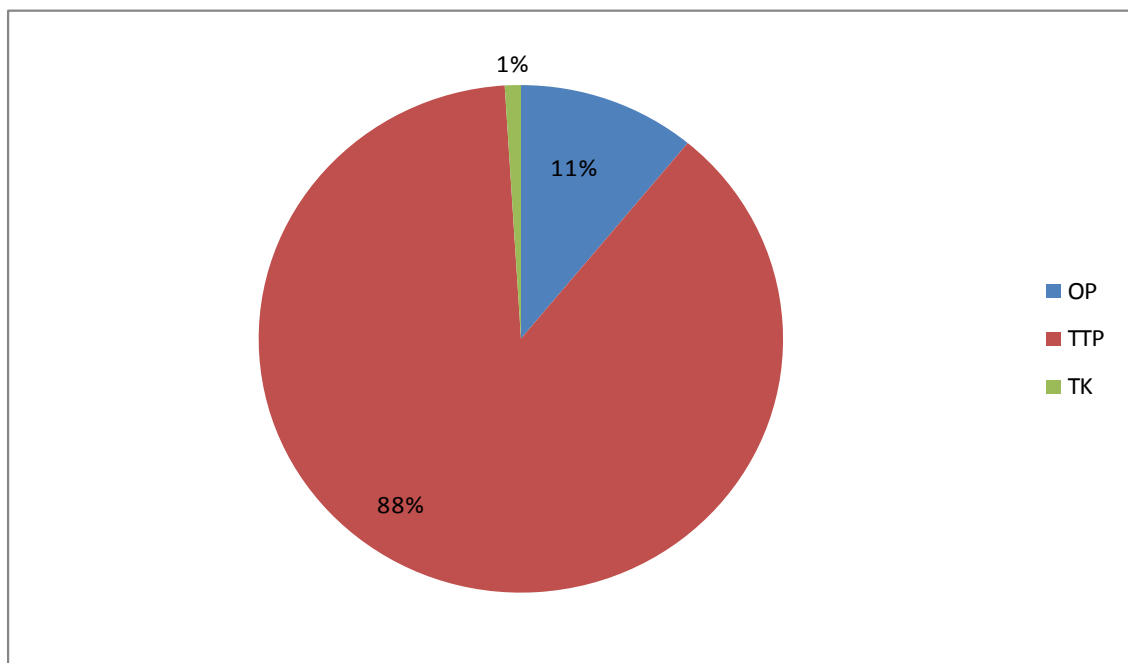
vykázaly trvalé kultury, a to o 263 %. Absolutně nejvíce ha přibylo u trvalých travních porostů, a to téměř 18 000.

Graf 5: Struktura zemědělské půdy (%), Jihočeský kraj 2008.

Zdroj: ÚZEI, 2008, vlastní zpracování.

Graf 6: Struktura zemědělské půdy (%), Jihočeský kraj 2011.

Zdroj: ÚZEI, 2011, vlastní zpracování.

Z grafu 5 je patrné, že největší část ve struktuře zemědělské půdy v Jihočeském kraji tvořily v roce 2008 trvalé travní porosty (90 %). Orná půda zaujímala 9 % a trvalé kultury pouze 1 % zemědělské půdy. Největší zastoupení ve struktuře zemědělské půdy měly v roce 2011 trvalé travní porosty (88 %), dále orná půda (11 %) a nejmenší plochu zaujímaly trvalé kultury (1 %). Z grafů 5 a 6 je viditelné, že v letech 2008 – 2011 došlo pouze k minimálním změnám ve struktuře zemědělské půdy. Absolutní hodnoty orné půdy, trvalých travních porostů a trvalých kultur jsou uvedeny v tabulce 6.

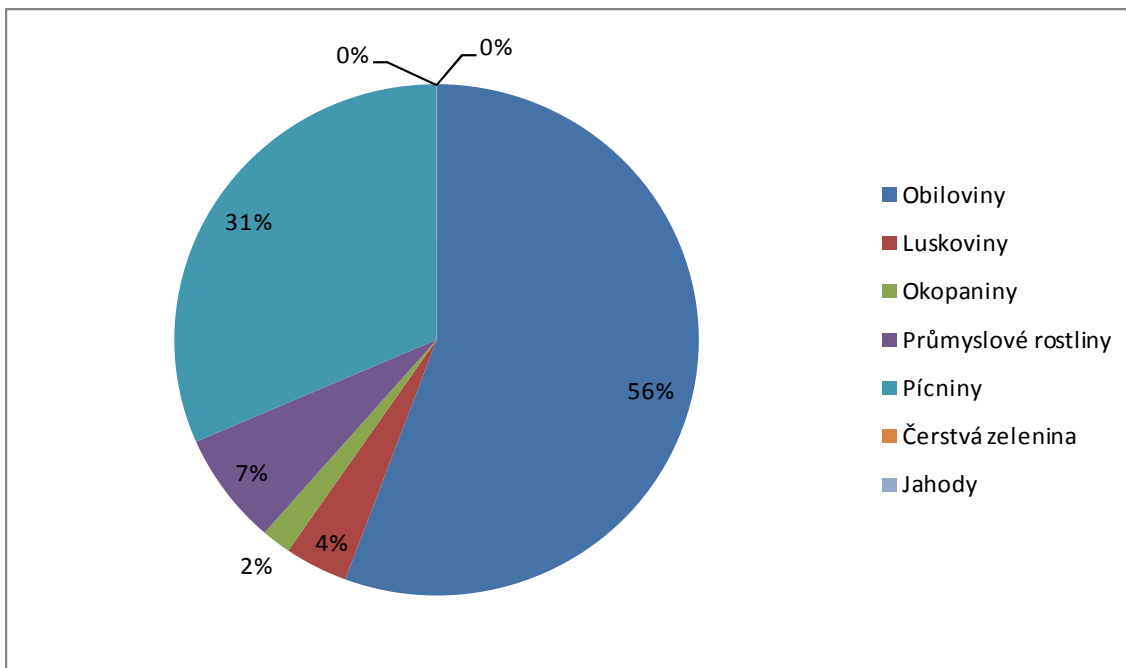
V tabulce 7 je uvedena struktura využití orné půdy v letech 2008 a 2011. Z tabulky lze vyčíst, že největší nárůst byl zaznamenán u produkce čerstvé zeleniny (1 085 %), dále pak u jahod (233 %) a píce (156 %). Naopak okopaniny vykazují nárůst o pouhých 2 %.

Tabulka 7: Struktura plodin na OP, Jihočeský kraj 2008 a 2011.

Produkce na OP:	2008 (ha)	2011 (ha)	% změny
Obiloviny	2257,7	3275,63	45
Luskoviny	158,828	353,67	123
Okopaniny	73,86	75,35	2
Průmyslové rostliny	286,38	664,07	132
Píce	1276,32	3264	156
Čerstvá zelenina	0,567	6,72	1085
Jahody	0,03	0,1	233

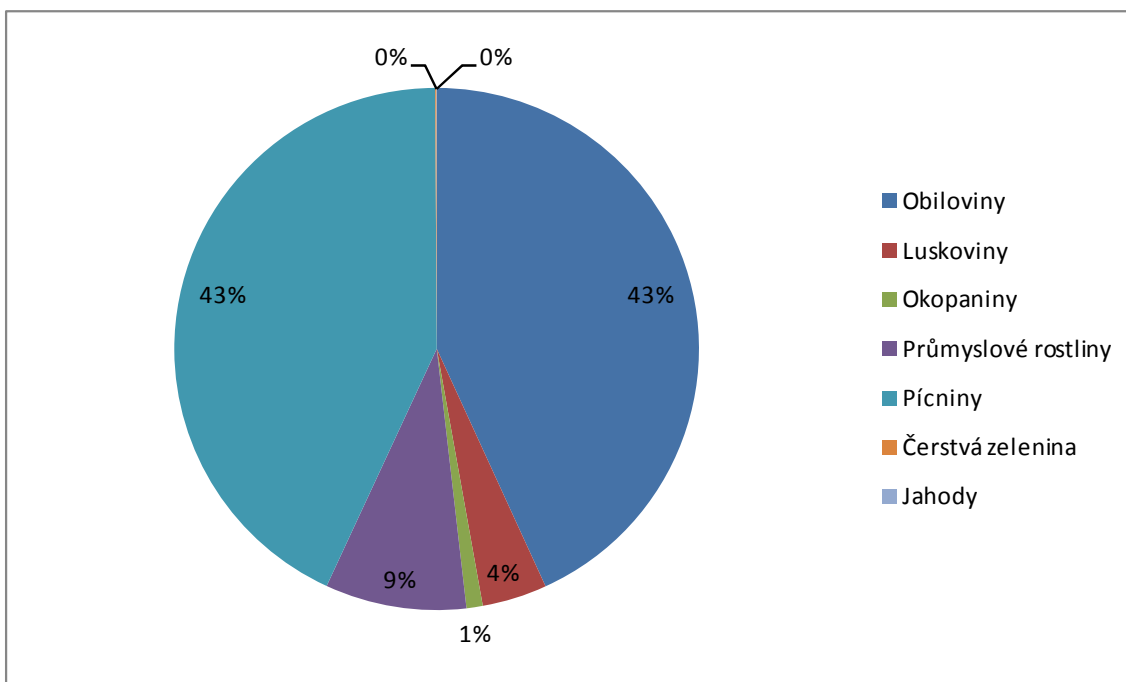
Zdroj: ÚZEI, 2008, 2011, vlastní zpracování.

Graf 7: Struktura využití OP (ha), Jihočeský kraj 2008.

Zdroj: ÚZEI, 2008, vlastní zpracování.

Graf 8: Struktura využití OP (ha), Jihočeský kraj 2011.

Zdroj: ÚZEI, 2011, vlastní zpracování.

Grafy 7 a 8 znázorňují strukturu využití orné půdy v Jihočeském kraji v letech 2008 a 2011. V roce 2011 došlo oproti roku 2008 k poklesu využití orné půdy pro pěstování obilovin a okopanin. Naopak nárůst zaznamenaly průmyslové rostliny a píce.

Největší nárůst v chovu zvířat vykazuje chov koní (1095 %), včel (600 %) a chov drůbeže (500 %), viz tabulka 8. Oproti roku 2008 se nově začala ekologicky chovat prasata a ryby. Absolutně největší nárůst zaznamenal chov skotu (nárůst o cca 23 500 ks) a chov ovcí (nárůst o cca 7000 ks). Živočišná produkce bude blíže specifikována v kapitole 4.2.

Tabulka 8: Struktura chovu zvířat, Jihočeský kraj 2008 a 2011.

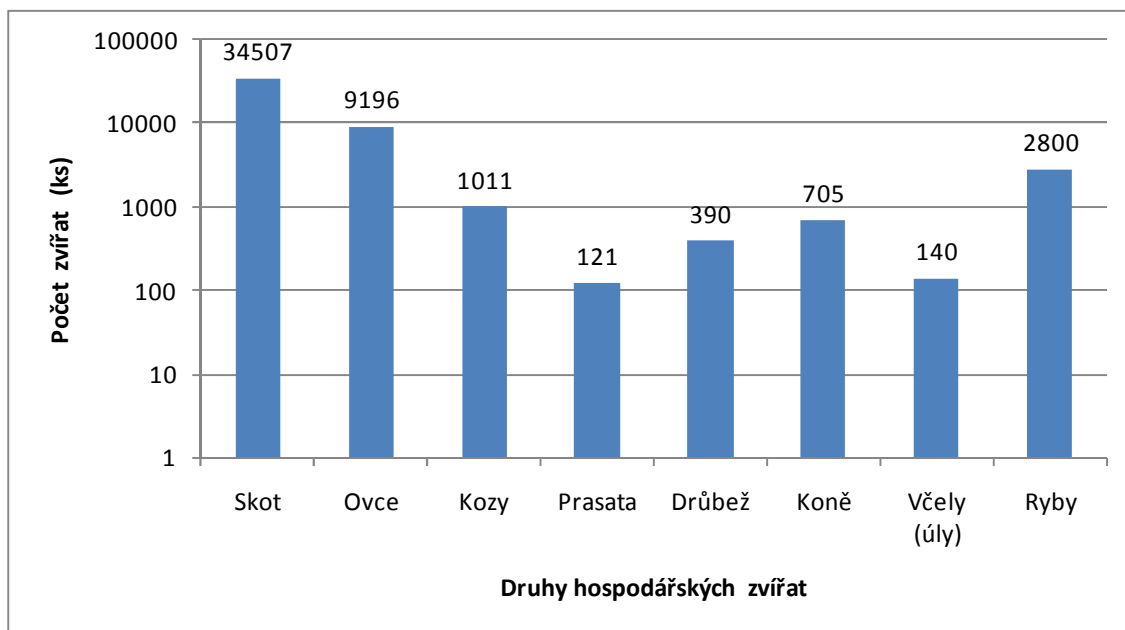
Druh zvířat	2008	2011	% změny
Skot	10 916	34 507	216
Ovce	2 182	9 196	321
Kozy	362	1 011	179
Prasata	0	121	v roce 2008 se nechovala
Drůbež	65	390	500
Koně	59	705	1 095
Včely (úly)	20	140	600
Ryby	0	2 800	v roce 2008 se nechovaly

Zdroj: ÚZEI, 2008, 2011, vlastní zpracování.

4.2 Analýza živočišné bioprodukce BTPM (ÚZEI)

Základem dotazníkového šetření byla databáze ekologického zemědělství v Jihočeském kraji za rok 2011 poskytnutá se souhlasem Ministerstva zemědělství Ústavem pro zemědělskou ekonomiku a informace (ÚZEI). Tento Ústav každoročně pro potřeby Ministerstva zemědělství vykonává průzkum na všech ekofarmách v ČR. Jedná se o nejpodrobnější data o aktivitách ekologických farem i odbytu bioprodukce. Pro potřeby grantového projektu GAJU 019/2013/S byla zpřístupněna data Jihočeského kraje za rok 2011 (odbyt za rok 2010), která byla dále analyzována v kapitole 4.2.

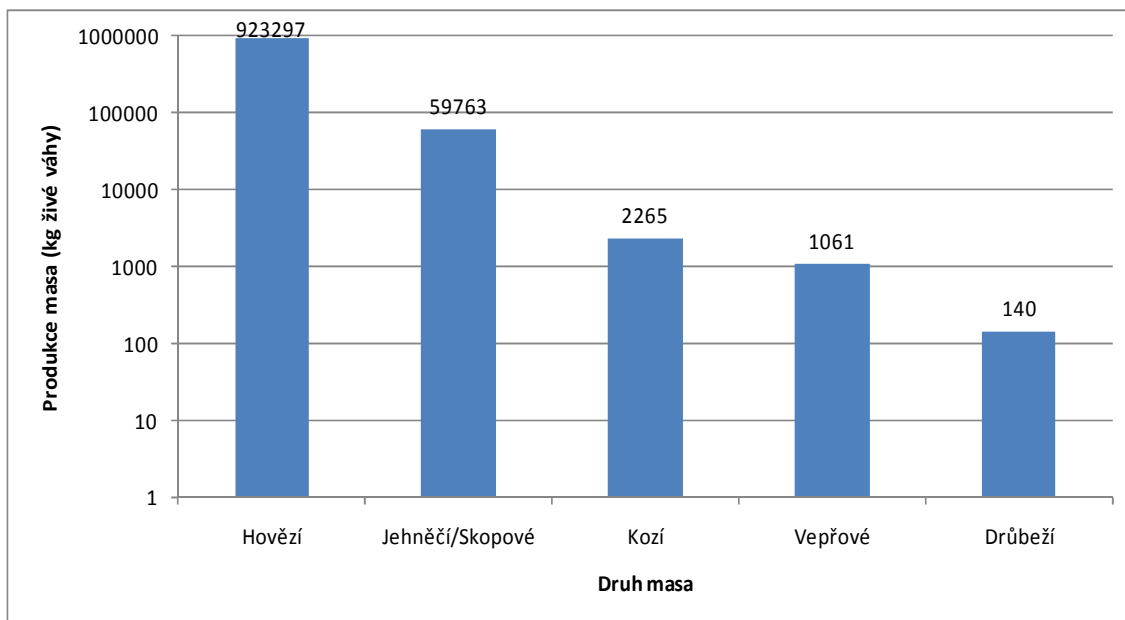
Graf 9: Struktura chovu hospodářských zvířat, Jihočeský kraj 2011.

Zdroj: ÚZEI, 2011, vlastní zpracování.

Graf 9 představuje strukturu hospodářských zvířat v Jihočeském kraji v roce 2011. Pro konstrukci grafu bylo upřednostněno logaritmické měřítko. Z grafu je patrné, že největší zastoupení mají skot a ovce. Naopak nejmenší zastoupení mají prasata.

Graf 10: Produkce masa (kg živé váhy), Jihočeský kraj 2010.

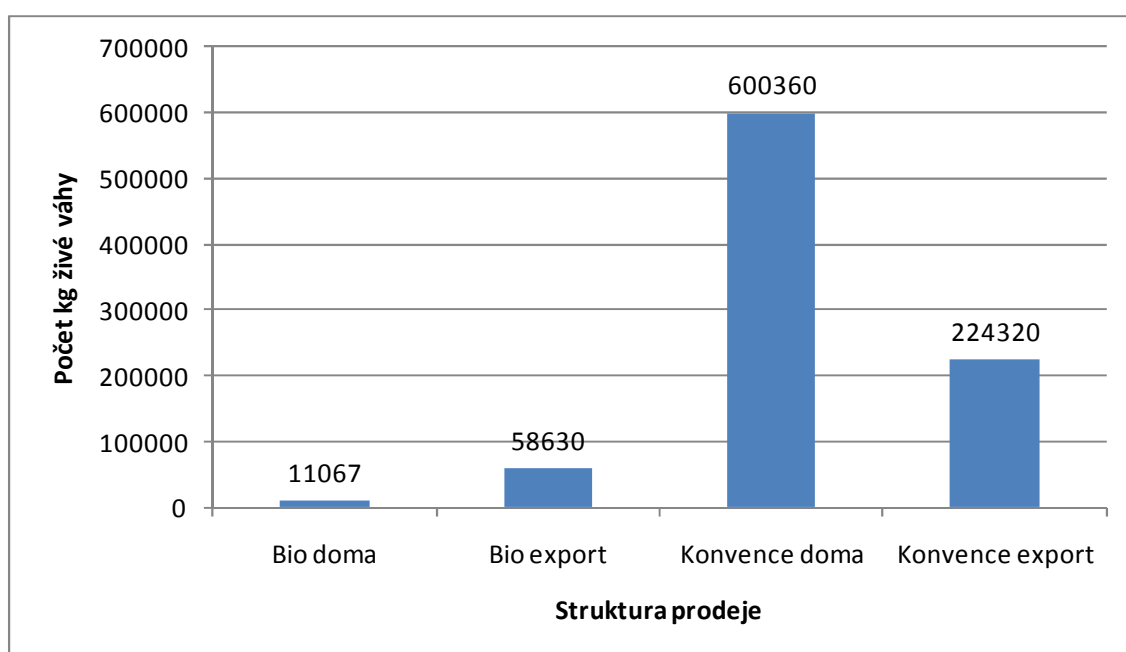
Zdroj: ÚZEI, 2010, vlastní zpracování.

Produkce masa v Jihočeském kraji v roce 2010 je uvedena v grafu 10 (logaritmické měřítko). Největší byla v roce 2010 produkce hovězího masa. S velkým odstupem následuje maso jehněčí/skopové, kozí a vepřové. Nejnižší hodnota byla zaznamenána u drůbežního masa.

Uplatnění produkce na domácím a zahraničním trhu

Následující grafy obsahují data o domácím prodeji a exportu dle jednotlivých druhů zvířat.

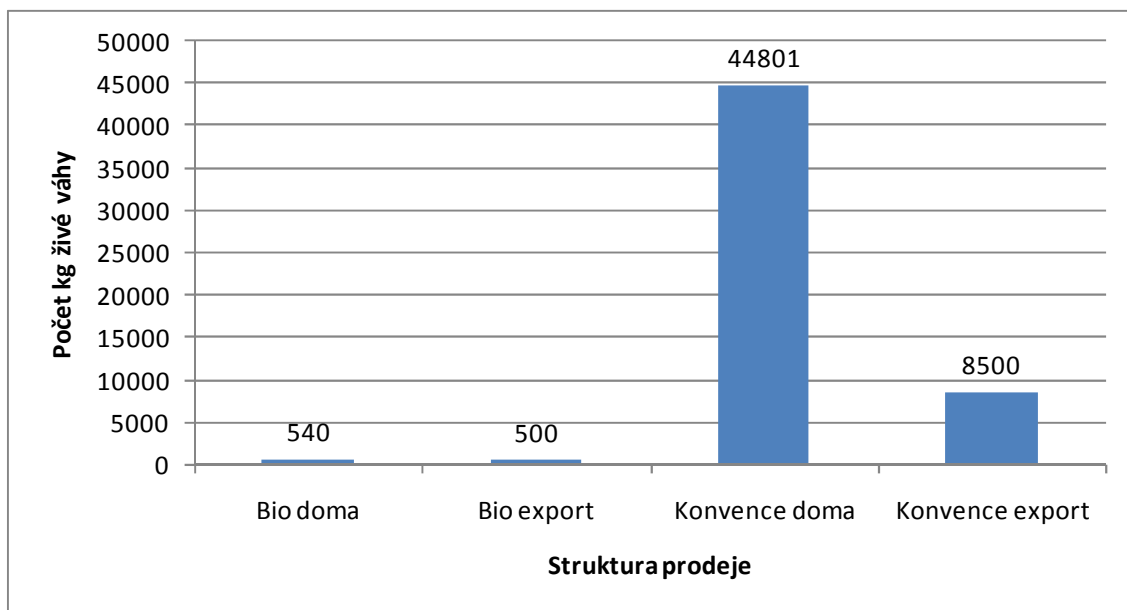
Graf 11: Prodej hovězí masa (kg živé váhy), Jihočeský kraj 2010.

Zdroj: ÚZEI, 2010, vlastní zpracování.

Prodej hovězího masa zobrazuje graf 11. Na domácím trhu se v roce 2010 prodalo 68 % z celkové produkce hovězího masa. Jak je z grafu patrné v biorežimu se prodalo pouze minimální množství. Export v této kategorii tvořil 32 % prodeje. Opět větší část produkce byla na zahraničním trhu prodána v konvenčním režimu.

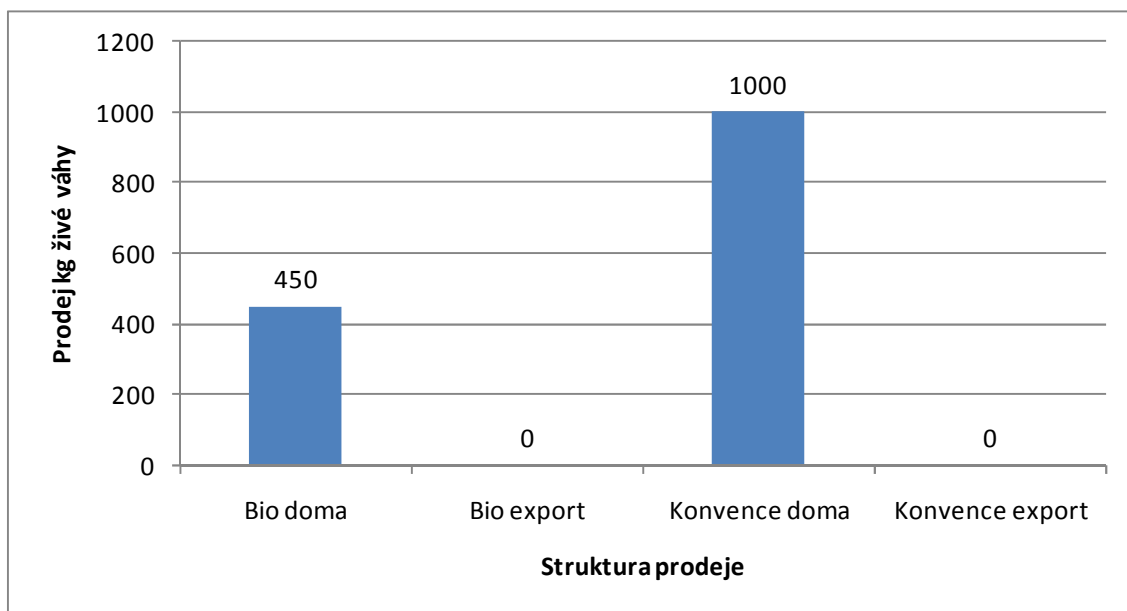
Graf 12: Prodej skopové/jehněčí maso (kg živé váhy), Jihočeský kraj 2010.

Zdroj: ÚZEI, 2010, vlastní zpracování.

Skopové/jehněčí maso bylo z 83 % prodáno na domácím trhu, viz graf 12. Pouhé 1 % se prodalo v biorežimu. Prodej v režimu bio v tomto případě vykazuje minimální hodnoty.

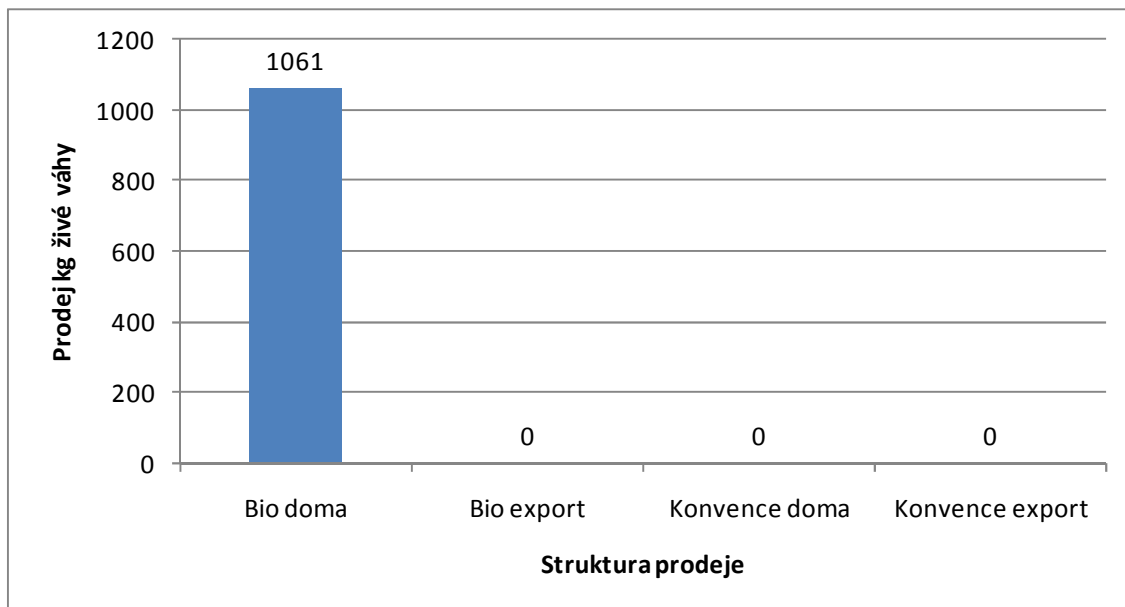
Graf 13: Prodej kozí maso (kg živé váhy), Jihočeský kraj 2010.

Zdroj: ÚZEI, 2010, vlastní zpracování.

Kozí maso se v roce 2010 neexportovalo, viz graf 13. Prodej v konvenčním režimu činil 69 %, v biorežimu 31 %.

Graf 14: Prodej vepřové maso (kg živé váhy), Jihočeský kraj 2010.

Zdroj: ÚZEI, 2010, vlastní zpracování.

Pozitivní trend prodeje vepřového masa zachycuje graf 14. Veškerá produkce prasat uváděná na trh byla prodána v biorežimu.

Drůbeží maso se v roce 2010 prodávalo pouze na domácím trhu a to v konvenčním režimu. Prodej činil 40 kg živé váhy. Značnou část produkce drůbežního masa si zemědělci ponechali pro svou vlastní potřebu.

Vejce se také prodávala pouze na domácím trhu. Zde byl zaznamenán pozitivní trend. V roce 2010 bylo prodáno 85 % produkce vajec v biorežimu a pouze 15 % v konvenčním režimu. Část produkce vajec si ekologičtí zemědělci ponechali pro vlastní potřebu.

Prodej telat jako zástav se v roce 2010 uskutečňoval převážně v konvenčním režimu (89 %). V rámci biorežimu bylo prodáno pouze 11 %. V konvenčním režimu převládal domácí prodej, který činil 71 % konvenčního prodeje. Ovce byly jako zástav prodávány pouze na domácím trhu. Prodej v konvenčním režimu tvořil v roce 2010 86 % domácího prodeje z ekologických chovů.

4.3 Průzkum na ekofarmách se zaměřením na živočišnou produkci BTPM (dotazníkové šetření)

4.3.1 Plán výzkumu

Cílovou skupinou výzkumu byli ekologičtí zemědělci a výrobci v Jihočeském kraji, kteří jsou zaměřeni na živočišnou produkci bez tržní produkce mléka.

Dotazník byl sestaven v květnu – červenci roku 2013. K dotazníku byl připojen průvodní dopis, kde byl ekologickým podnikatelům vysvětlen smysl průzkumu, zpracování a instrukce. Dále následovaly vlastní části dotazníku – obecná a komoditní.

V srpnu byl sestaven seznam ekologických podnikatelů, kteří byli následně v září a říjnu téhož roku kontaktováni. Dotazníkové šetření probíhalo prostřednictvím osobního a písemného dotazování. Celkem bylo osloveno 306 ekologických podnikatelů z Jihočeského kraje. Návratnost činila 30 %, což odpovídá 91 respondentům. Osobním dotazováním bylo získáno 39 dotazníků, prostřednictvím písemného dotazování 52 dotazníků.

Pro snazší zpracování dotazníků byl vytvořen kódovací rámec. Při analýze dotazníku byly jednotlivým odpovědím přiřazeny kódy. Okódované byly odpovědi na otázky uzavřené, odpovědi na otázky otevřené byly zpracovány jednotlivě.

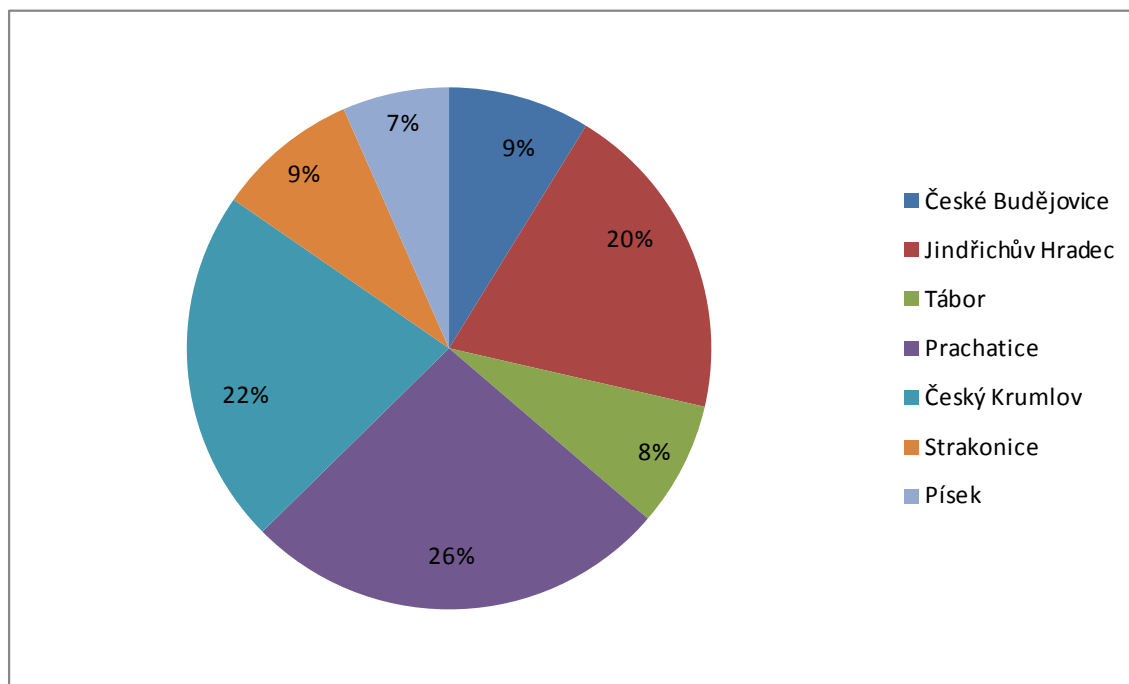
4.3.2 Obecná část dotazníkového šetření

Tato kapitola a kapitola 4.3.3 obsahuje analýzu dotazníků, které byly v rámci výzkumu získány.

Seznam ekologických podnikatelů, kteří souhlasili s neanonymním zpracováním dat, je uveden v příloze 13. Někteří ekologičtí zemědělci nechtěli být v rámci diplomové práce jmenováni. Tito zemědělci jsou v práci označeni jako Farma 1 – 35.

Odpovědi na otázky 1 - 3 v dotazníku obsahovaly údaje o názvu, identifikačním čísle a místu hospodaření daného ekologického podnikatele.

Graf 15: Hospodářství farem dle okresů Jihočeského kraje.

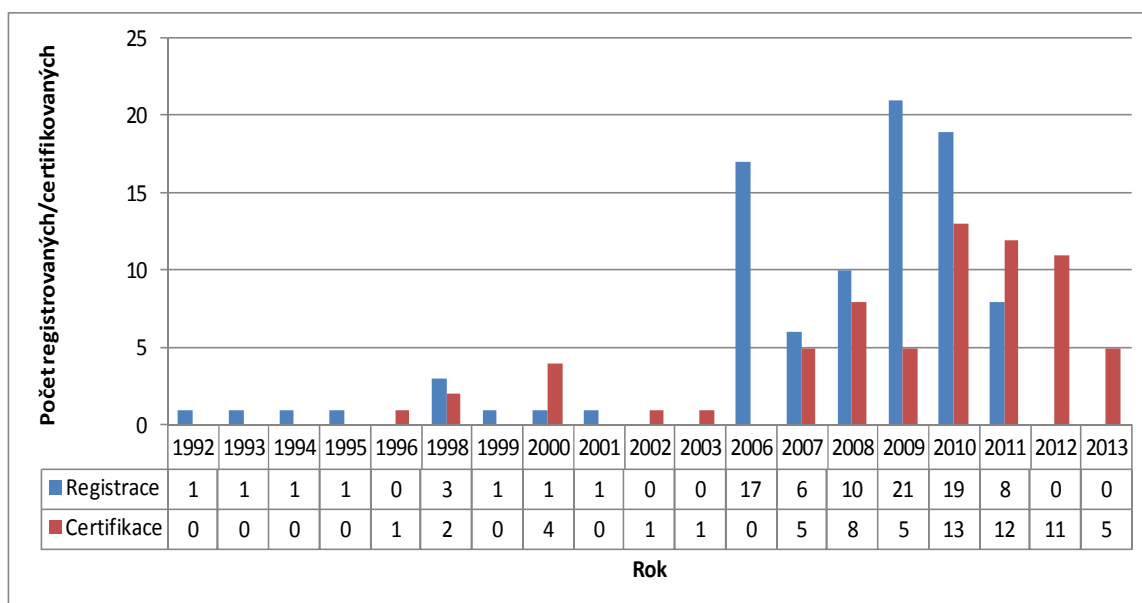

Zdroj: vlastní zpracování.

Graf 15 zobrazuje rozdělení místa hospodaření farem dle okresů. Nejvíce odpovídali respondenti z Prachatického, Českokrumlovského a Jindřichohradeckého okresu. Naopak nejméně odpovídali respondenti z Píseckého okresu.

4) Rok registrace a první certifikace

Graf 16: Rok registrace a první certifikace.

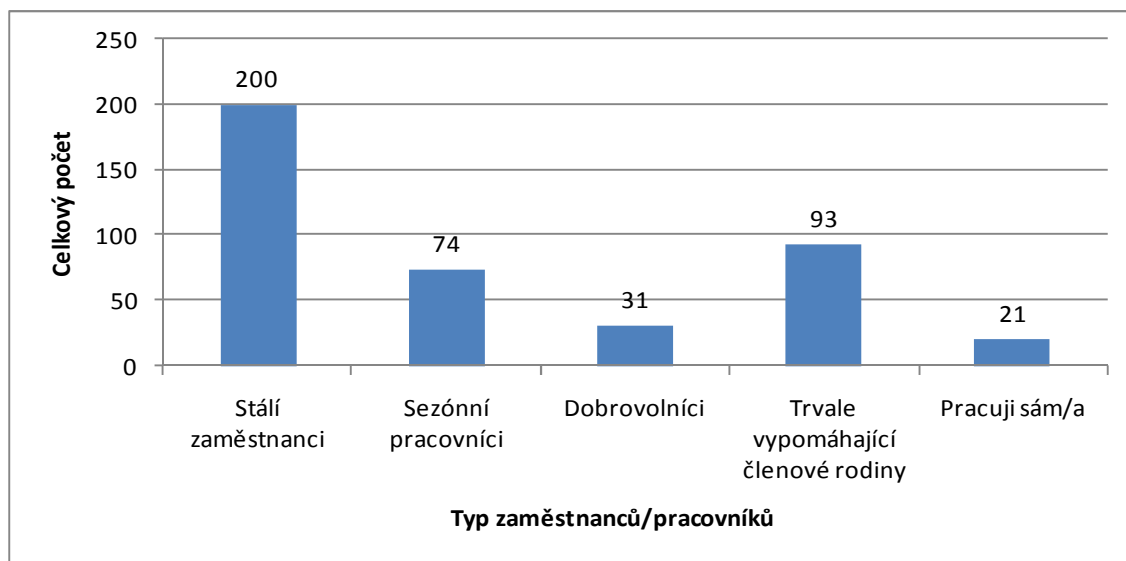

Zdroj: vlastní zpracování.

První registrace a certifikace je zobrazena v grafu 16. Rok registrace vyplnilo 91 respondentů. Rok první certifikace vyplnilo 68 respondentů. V letech 1997, 2004 a 2005 nedošlo u dotázaných respondentů v Jihočeském kraji k žádné registraci nebo první certifikaci, proto tyto roky nejsou v grafu uvedeny. Jak je z grafu patrné, k nejvyššímu nárůstu registrací u dotázaných došlo v letech 2009, 2010 a 2006. Nejvyšší nárůst prvních certifikací byl v letech 2010, 2011 a 2012.

5) Počet zaměstnanců

Graf 17: Počet zaměstnanců.

Zdroj: vlastní zpracování.

Pátá otázka zjišťovala počty zaměstnanců na farmách. V grafu 17 je uvedena sumarizace zjištěných dat. Ve většině případů pracují dotázaní zemědělci na farmách sami nebo za pomoci členů rodiny. Tabulka 9 uvádí ekofarmy, které mají počet stálých zaměstnanců 10 a více.

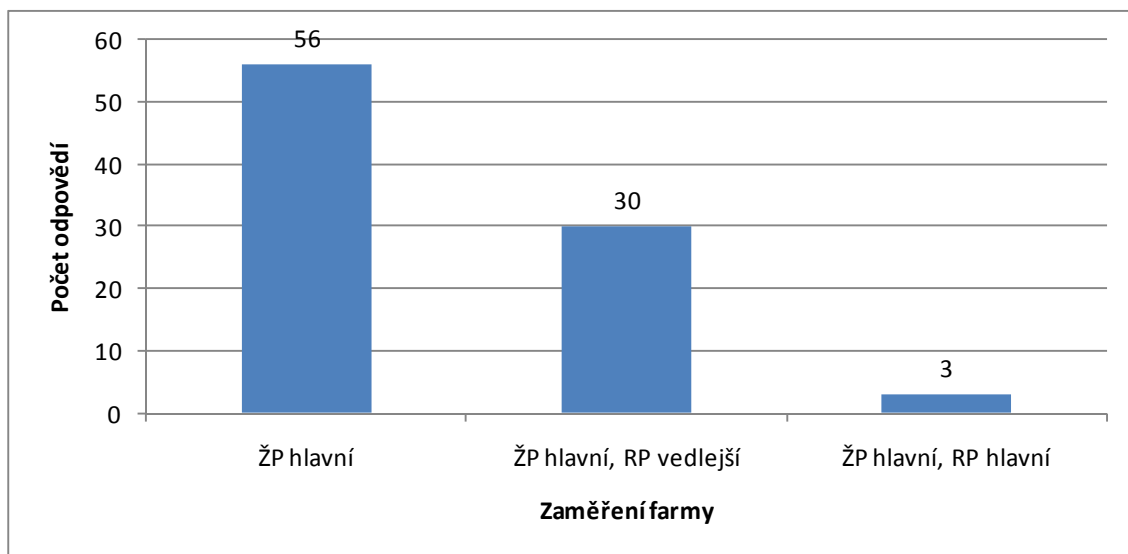
Tabulka 9: Počet zaměstnanců.

Název farmy	Stálí	Sezónní		Dobrovolníci	
		Počet	Odpracované hod/rok	Počet	Odpracované hod/rok
Agro - Mambak s.r.o.	18	2	Nevyplněno	0	0
Agrospol Rožmitál na Šumavě s.r.o.	13	0	0	0	0
Bemagro	50	8	3700	0	0
Agra Zvíkov spol. s.r.o.	24	4	Nevyplněno	0	0
Ekochov s.r.o.	10	3	300	2	150
Kovář Václav	10	2	100	0	0

Zdroj: vlastní zpracování.

6) Zaměření farmy

Graf 18: Hlavní a vedlejší zaměření farmy.

Zdroj: vlastní zpracování.

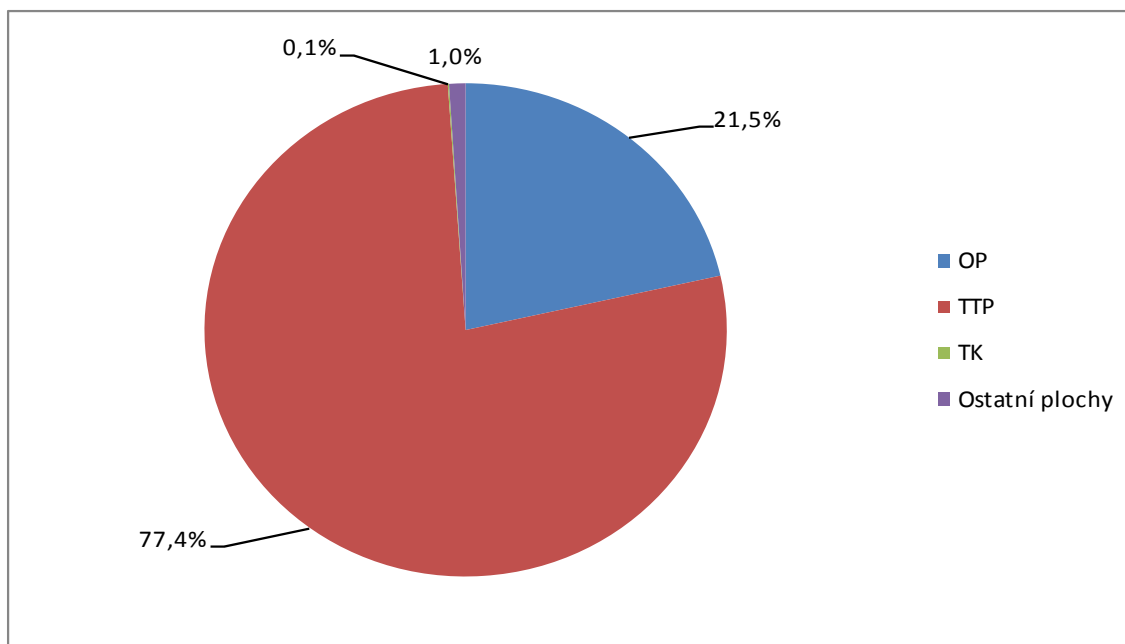
Otázka šest zjišťovala hlavní a vedlejší zaměření farmy, viz graf 18. Všechny farmy mají jako hlavní zaměření živočišnou produkci. Liší se pouze kombinací s produkcí rostlinnou. Hlavní zaměření pouze na živočišnou produkci má 63 % respondentů. Kombinaci zaměření živočišná produkce hlavní a rostlinná produkce vedlejší má 34 % a hlavní zaměření jak na živočišnou, tak na rostlinnou produkci má 3 % respondentů.

7) Provozujete souběžně ekologickou a konvenční produkci?

Žádný z 89 odpovídajících zemědělců neprovozuje souběžně ekologickou a konvenční produkci.

8) Jaká je struktura Vaší zemědělské půdy?

Graf 19: Struktura zemědělské půdy.

Zdroj: vlastní zpracování.

Grafické znázornění struktury zemědělské půdy je uvedeno v grafu 19. Největší procentuální zastoupení zde mají trvalé travní porosty (77,4 %) a orná půda (21,5 %). Nejméně jsou zde zastoupeny trvalé kultury (0,1 %) a ostatní plochy (1 %). Jako ostatní plochy zemědělci uváděli meze, zalesněnou půdu a zahradu. Absolutní výměra obhospodařované půdy je uvedena v tabulce 10.

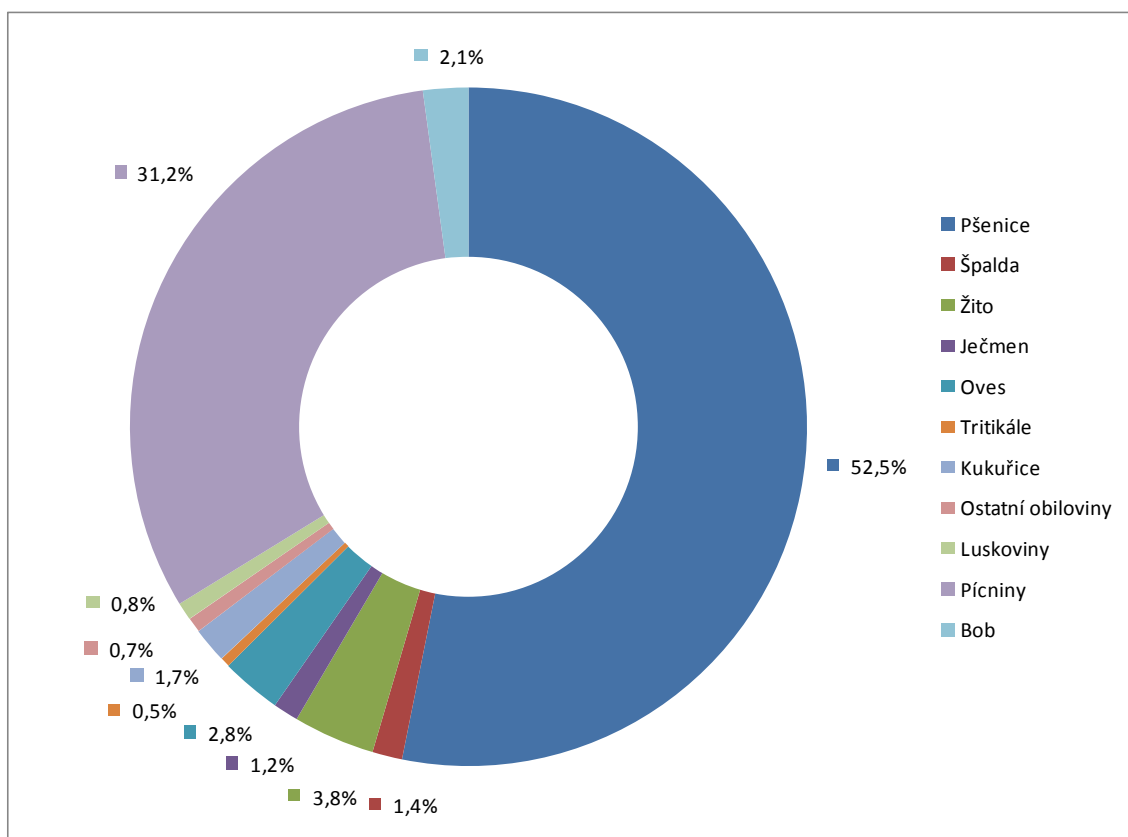
Tabulka 10: Struktura zemědělské půdy (ha).

Zemědělská půda	ha
OP	3956,93
TTP	14275
TK	16,37
Ostatní plochy	186,19

Zdroj: vlastní zpracování.

9) Jaké plodiny pěstujete na orné půdě?

Graf 20: Plodiny na orné půdě.

Zdroj: vlastní zpracování.

Plodiny pěstované na orné půdě zobrazuje graf 20. V grafu jsou znázorněny pouze plodiny, které dosáhly zastoupení více jak 0,5 %. Největší zastoupení vykazuje pšenice (52,5 %) a pícniny (31,2 %). Zastoupení zbylé části plodin se pak pohybuje pod 4 %. Pro přehlednost dat je uvedena tabulka 11, která obsahuje všechny plodiny, které dotázaní zemědělci pěstují na orné půdě, a jejich výměra v ha.

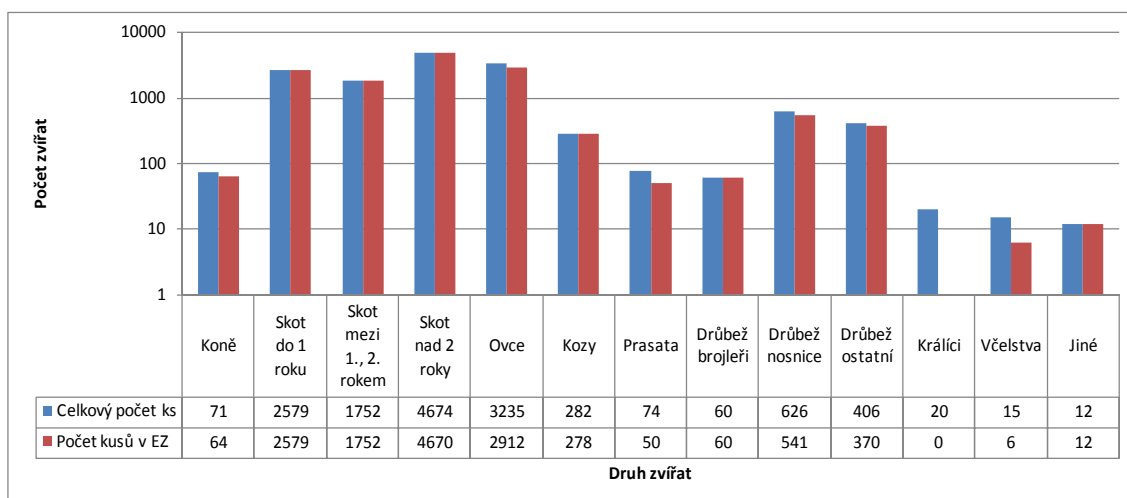
Tabulka 11: Produkce na orné půdě (ha).

Produkce na OP	ha	Produkce na OP	ha
Pšenice	4098	Pícniny	2437,48
Špalda	110,06	Zelenina	0,755
Žito	299,68	Jahody	0,0008
Ječmen	93,3	Bob	165,23
Oves	221,84	Krmná řepa	2
Tritikále	35,75	Lupina	9
Kukuřice	130,07	Hořčice	10
Pohanka	40	Bylinky	0,007
Ostatní obiloviny	54,64	Krmné plodiny	26,68
Luskoviny	65,88	Konopí	1
Brambory	4,48	Travní směs	0,34

Zdroj: vlastní zpracování.

10) Jaké druhy hospodářských zvířat chováte?

Graf 21: Stav hospodářských zvířat (ks).

Zdroj: vlastní zpracování.

Strukturu chovaných zvířat na farmách v Jihočeském kraji zobrazuje graf 21 (logaritmické měřítko). Na farmách se nejvíce chová skot (1752 ks) a ovce (3 235 ks). Otázku 10 vyplnilo celkem 86 respondentů. V tabulkách 12, 13, 14 a 15 jsou uvedeni vždy největší chovatelé daného druhu zvířat.

Tabulka 12: Chovatelé skotu nad 100 ks.

Kategorie zvířete	Do 1 roku		Mezi 1. a 2. rokem		Nad 2 roky	
	Počet kusů	Z toho v režimu EZ (%)	Počet kusů	Z toho v režimu EZ (%)	Počet kusů	Z toho v režimu EZ (%)
Agrospol Rožmitál na Šumavě s.r.o.	80	100	40	100	260	100
Bemagro	118	100	226	100	367	100
Jindřiška Kojetínová	23	100	17	100	38	100
Kudláček Vojtěch	14	100	28	100	27	100
Agra Zvíkov spol. s.r.o.	239	100	189	100	435	100
Ekochov s.r.o.	70	100	90	100	100	100
Agro SF s.r.o.	30	100	50	100	120	100
Vokál Pavel, Ing. - Farma Strážný	220	100	80	100	280	100
Kovář Václav	300	100	100	100	350	100
Martex SKN, spol. s.r.o.	173	100	54	100	298	100
Agrospol Dubovice s.r.o.	0	0	0	0	100	100
Šumavská zemědělská společnost s.r.o.	178	100	77	100	326	100
GW Farma s.r.o.	0	0	168	100	0	0
Horfa s.r.o.	80	100	40	100	178	100

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka 13: Chovatelé ovcí nad 100 ks.

Název farmy	Počet kusů	Z toho v režimu EZ (%)
Statek Horní Dvorce	600	100
Špatný Jakub	113	100
Farma 2	160	100
Farma 4	243	0
Farma 5	200	100
Farma 8	429	100
Bahenský Libor	103	100
Schickerová Marie	104	100
Farma 22	200	100
Farma 34	140	100
Farma 35	130	100

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka 14: Chovatelé koz nad 20 ks.

Název farmy	Počet kusů	Z toho v režimu EZ (%)
Aleš Hrňa	20	100
Langová Hana	60	100
Farma 2	70	100
Kotek Miroslav	21	100
Šnobrová Ivana	42	100

Zdroj: vlastní zpracování.

V tabulce 15 jsou uvedeni chovatelé drůbeže nad 100 ks. Ostatní chovatelé měli počet drůbeže nižší než 50 ks.

Tabulka 15: Chovatelé drůbeže nad 100 ks.

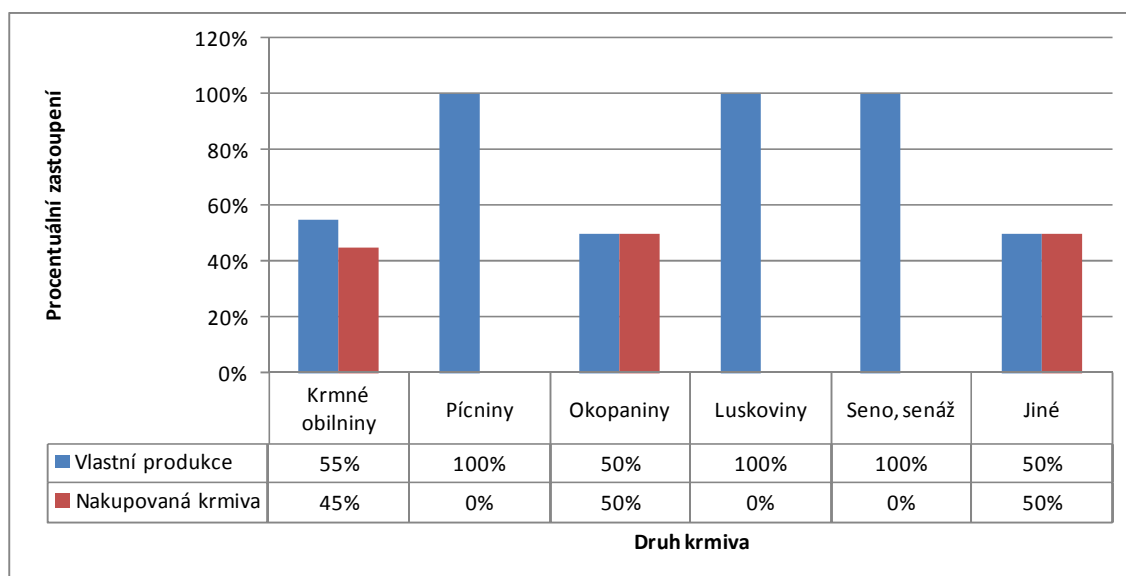
Kategorie zvířete	Nosnice		Ostatní (krůty, kachny, husy)		
	Název farmy	Počet kusů	Z toho v režimu EZ (%)	Počet kusů	Z toho v režimu EZ (%)
Bemagro		233	100	3	100
Farma 1		0	0	220	100
Čížek Ondřej		150	100	0	0

Zdroj: vlastní zpracování.

Největším chovatelem prasat z dotázaných zemědělců je farma Bemagro, která na své farmě chová 41 ks prasat a všechny v ekologickém režimu hospodaření. V ekologickém režimu hospodaření chová prasata také Viktor Kiričenko v počtu 9 ks.

11) Jaká krmiva používáte? Upřesněte z pohledu vlastní produkce a nákupu.

Graf 22: Struktura krmiv.

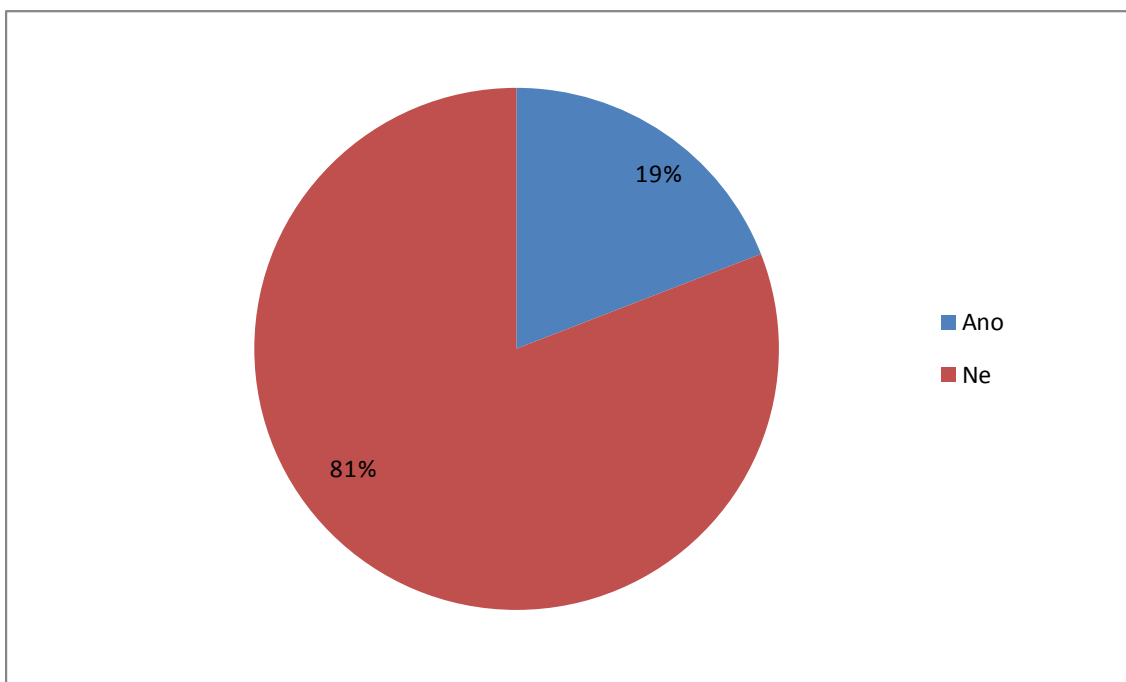

Zdroj: vlastní zpracování.

Strukturou krmiv se zabývala otázka 11, která je zobrazena v grafu 22. V grafu je zobrazen vážený průměr z poměru nakoupených a vlastních krmiv. Většinu krmiv si respondenti produkují sami. V možnosti *Jiné* byly nejčastěji uváděny minerální lízy a granulované krmivo.

12) Máte ekologickou produkci v přechodném období?

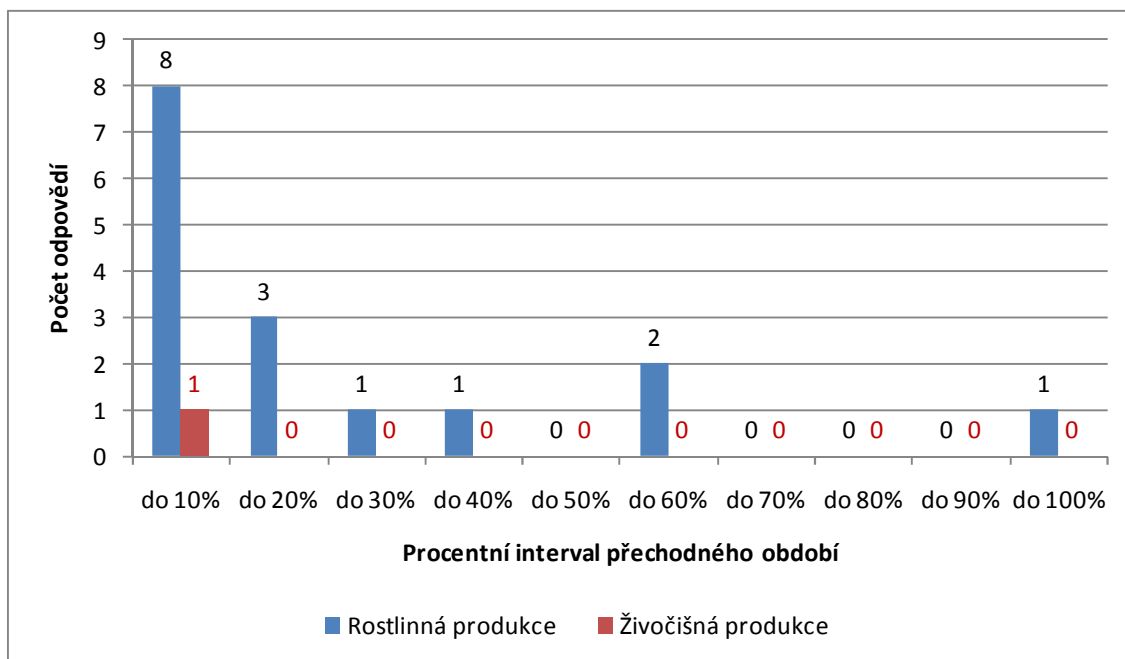
Graf 23: Ekologická produkce v přechodném období.

Zdroj: vlastní zpracování.

Ekologickou produkcí v přechodném období se zabývala otázka 12, viz graf 23. Z 89 odpovídajících má ekologickou produkci v přechodném období 19 %. Těmto respondentům byla položena podotázka pro upřesnění produkce v PO a její podíl na celkové ekologické rostlinné/živočišné produkci. Výsledek je uveden v grafu 24. Jako upřesnění produkce bylo uváděno seno na podestýlku, jetel, TTP či obiloviny.

Graf 24: Druh a rozsah podílu ekologické produkce v PO na celkové ekologické RP/ŽP.

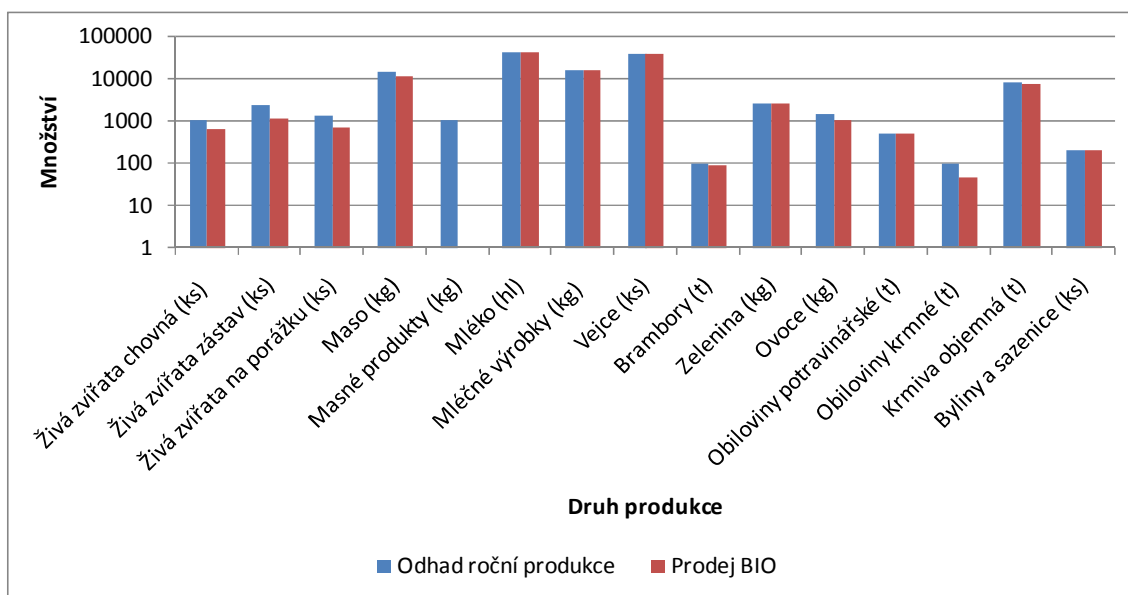

Zdroj: vlastní zpracování.

Z grafu je viditelné, že v přechodném období mají respondenti rostlinnou produkci. Výjimkou je Farma 7, která má v přechodném období živočišnou produkci. Nejčastěji se rostlinná produkce vyskytuje v zastoupení do 10 %.

13) Jaké jsou základní kategorie Vaší ekologické tržní produkce?

Graf 25: Objem roční ekologické tržní produkce a prodej BIO.

Zdroj: vlastní zpracování.

Další otázky dotazníku směřují do oblasti odbytu. Výše uvedený graf 25 (logaritmické měřítko) zobrazuje základní kategorie ekologické tržní produkce, odhad objemu roční produkce a jejího prodeje v biorežimu. Konkrétní hodnoty uvádí tabulka 16.

Tabulka 16: Odhad roční produkce a prodeje v biorežimu.

Kategorie	Odhad roční produkce	Prodej v biorežimu
Živá zvířata chovná (ks)	994	649
Živá zvířata zástav (ks)	2255	1082
Živá zvířata na porážku (ks)	1365	687
Maso (kg)	14480	11480
Masné produkty (kg)	1000	0
Mléko (hl)	41835	39435
Mléčné výrobky (kg)	15600	15000
Vejce (ks)	38020	38020
Brambory (t)	95,52	92
Zelenina (kg)	2550	2550
Ovoce (kg)	1400	1000
Obiloviny potravinářské (t)	508	488
Obiloviny krmné (t)	100,4	45
Krmiva objemná (t)	8113	7458
Byliny a sazenice (ks)	200	200

Zdroj: vlastní zpracování.

14) Jaké jsou důvody pro prodej v konvenčním režimu?

Otázku 14 o důvodech prodeje v konvenčním režimu mělo vyplnit 71 dotázaných. Respondenti měli možnost určit význam důvodu prodeje v konvenci na škále 1 (nejvýznamnější) až 3 (méně významné). Důvody prodeje jsou shrnuty v tabulce 17. Tabulka je rozdělena dle jednotlivých odpovědí, které jsou označeny číslicemi pro přehlednost níže uvedeného grafu 26. Také je zde uvedena průměrná hodnota významu. Čím nižší hodnota, tím větší význam daný důvod má.

Tabulka 17: Důvody pro prodej v konvenčním režimu.

Číslo otázky/Význam		1	2	3	Nevyplněn význam	Průměrná hodnota
1	Nízká poptávka spotřebitelů po ekologických produktech.	13	3	6	6	1,7
2	Nedostatek trhů pro ekologické produkty (není kde prodávat).	7	9	2	10	1,7
3	V regionu chybí zpracovatel/obchod, někdo komu bych mohl prodávat své výrobky.	9	7	8	12	2
4	Nedostatek podpory v hledání vhodného trhu/obchodu (nedostatek informací).	0	2	0	2	2
5	Ceny jsou velmi nízké pro mé produkty/část mých produktů.	1	1	1	3	2
6	Vyhovět kvalitativním standardům je velmi těžké (hygiena, veterinární předpisy, ...).	0	2	1	1	2,3
7	Poptávka po ekologických výrobcích se velmi mění.	0	2	0	0	2
8	Vyhovět podmínkám zpracovatelů/obchodů/supermarketů je velmi těžké.	0	0	0	1	2
9	Moje nabídka ekologických produktů se velmi mění.	0	0	0	1	.
10	Jiné.	0	0	1	9	3

Zdroj: vlastní zpracování.

Z níže uvedeného grafu 26 lze vyčíst, že nejčastěji byla volena možnost:

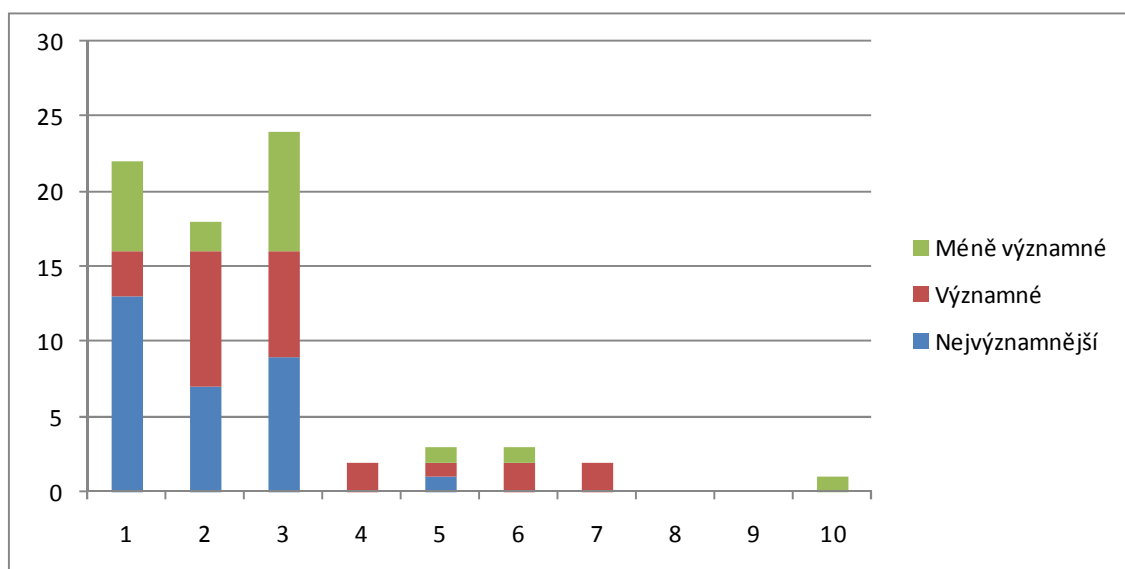
- Nízká poptávka spotřebitelů po ekologických produktech
- Nedostatek trhů pro ekologické produkty (není kde prodávat)

- V regionu chybí zpracovatel/obchod, někdo, komu bych mohl prodávat své výrobky

Jako jiné důvody pro prodej v konvenci bylo uvedeno:

- Odběratel nerozlišuje, zda se jedná o bio či konvenci
- Chybí certifikát
- Výkupní cena je shodná s konvenční
- V současnosti stavíme bourárnu masa, ve které chceme zpracovávat vlastní zvířata a prodávat ze dvora koncovému zákazníkovi v biokvalitě
- Není poptávka po specializované produkci v biokvalitě (jehněčí zástav)

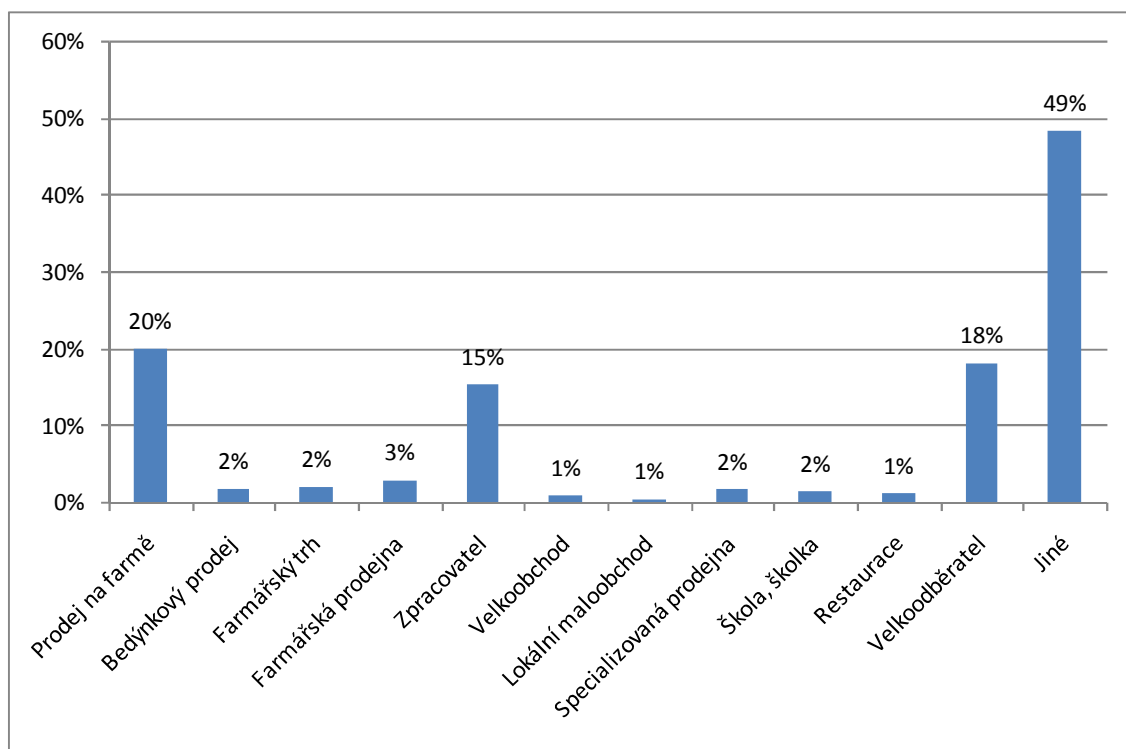
Graf 26: Důvody prodeje v konvenčním režimu.

Zdroj: vlastní zpracování.

15) Jaké formy odbytu využíváte? Jaký je % podíl dané formy odbytu na celkovém prodeji? Jaký je % podíl prodeje v biorežimu u dané formy odbytu? A jaký je Váš odhad vývoje odbytu v následujících 3 letech?

Graf 27: Průměrný podíl využití dané formy odbytu na celkovém prodeji produkce.

Zdroj: vlastní zpracování.

Průměrné procento zastoupení dané formy odbytu na prodejkách produkce respondentů je uvedeno v grafu 27. Hodnota byla vypočítána vždy pro každou formu odbytu váženým průměrem. Konkrétní hodnoty zastoupení a procentuální využití obsahuje tabulka 18.

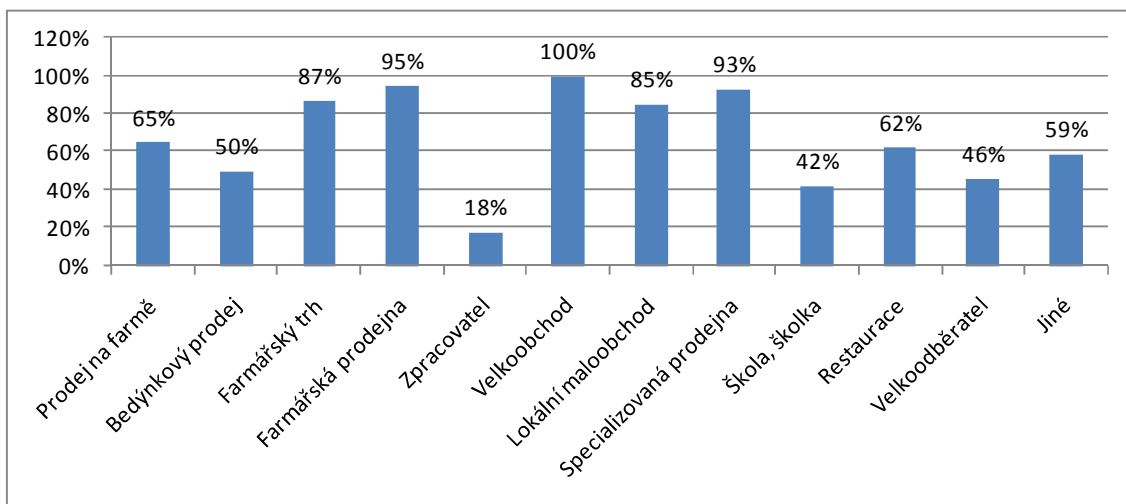
Tabulka 18: Využívané formy odbytu a jejich podíl na celkovém prodeji.

Forma odbytu	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%	Počet	Průměr
Prodej na farmě	5	1	5	1	1	1	0	2	1	12	29	20
Bedýnkový prodej	0	2	0	1	0	0	0	0	1	0	4	2
Farmářský trh	5	1	1	0	2	0	0	0	0	0	9	2
Farmářská prodejna	0	0	3	1	1	0	0	0	0	1	6	3
Zpracovatel	1	0	1	1	3	0	0	1	2	9	18	15
Velkoobchod	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Lokální maloobchod	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	1
Specializovaná prodejna	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	4	2
Škola, školka	2	2	0	0	0	0	0	1	0	0	5	2
Restaurace	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	6	1
Velkoobděratel	0	2	0	0	2	0	1	0	6	9	20	18
Jiné	2	1	0	0	2	0	0	0	0	2	7	49

Zdroj: vlastní zpracování.

Z tabulky vyplývá, že pro odbyt své produkce nejvíce respondentů využívá prodej na farmě, prodej velkoobděrateli a zpracovateli. Nejmenší zastoupení má prodej velkoobchodu a lokálnímu maloobchodu.

Graf 28: Průměrný podíl využití dané formy odbytu pro prodej bioprodukce.

Zdroj: vlastní zpracování.

Průměrné procento zastoupení dané formy odbytu na prodejích bioprodukce respondentů je uvedeno v grafu 28. Hodnota byla vypočítána vždy jednotlivě pro každou formu odbytu váženým průměrem. Konkrétní počty respondentů a procento využití dané formy prodeje obsahuje tabulka 19. Zde je také uveden vážený průměr dané formy odbytu a celkový počet respondentů, kteří danou formu odbytu využívají. Respondenti prodávající v konvenčním režimu jsou u daného odbytu označeni ve sloupci 0 %.

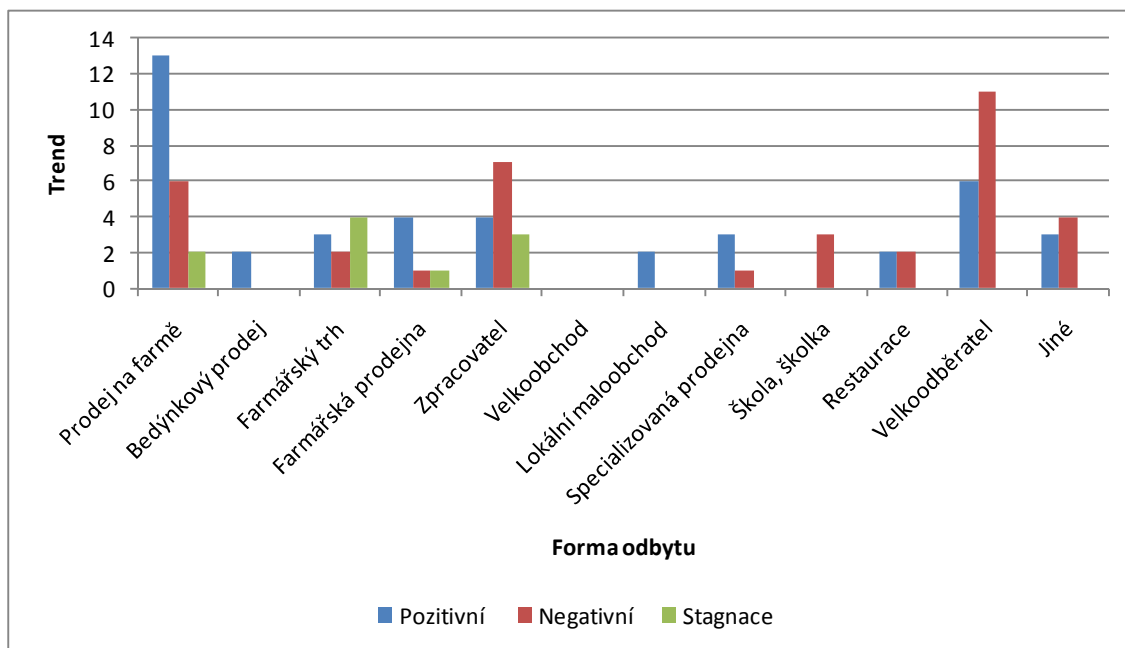
Tabulka 19: Podíl prodeje v biorežimu u dané formy odbytu.

Forma odbytu	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%	Počet	Průměr
Prodej na farmě	8	1	1	0	0	0	0	1	1	0	17	29	65
Bedýnkový prodej	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	50
Farmářský trh	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	7	9	87
Farmářská prodejna	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5	6	95
Zpracovatel	14	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	18	18
Velkoobchod	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	100
Lokální maloobchod	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2	85
Specializovaná prodejna	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	4	93
Škola, školka	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	5	42
Restaurace	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	6	62
Velkoodběratel	10	1	0	0	0	0	0	0	0	0	9	20	46
Jiné	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4	7	59

Zdroj: vlastní zpracování.

V rámci otázky 15 měli respondenti odhadnout také trend vývoje u dané formy odbytu v následujících 3 letech, což zobrazuje graf 29. Pozitivní trend převládá u prodeje na farmě, bedýnkového prodeje, farmářské prodejny, lokálního maloobchodu a specializované prodejny. Naopak předpokládaný negativní trend se očekává zejména u prodeje velkoodběratelům, zpracovatelům a školám. Konkrétní hodnoty jsou uvedeny v tabulce 20. V tabulce jsou také zvýrazněny největší dosažené hodnoty u dané formy odbytu.

Graf 29: Odhad trendu vývoje v následujících 3 letech u dané formy odbytu.

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulka 20: Odhad trendu vývoje v následujících 3 letech u dané formy odbytu.

Forma odbytu	Pozitivní	Negativní	Stagnace	Nevyplnilo
Prodej na farmě	13	6	2	7
Bedýnkový prodej	2	0	0	2
Farmářský trh	3	2	4	0
Farmářská prodejna	4	1	1	0
Zpracovatel	4	7	3	5
Velkoobchod	0	0	0	1
Lokální maloobchod	2	0	0	0
Specializovaná prodejna	3	1	0	0
Škola, školka	0	3	0	2
Restaurace	2	2	0	2
Velkoodběratel	6	11	0	4
Jiné	3	4	0	0

Zdroj: vlastní zpracování.

16) Pokud provozujete bedýnkový prodej

Otázka 16 se vztahovala k bedýnkovému prodeji a obsahovala 6 podotázek. Bedýnkový prodej provozují pouze 4 respondenti.

První podotázka, na níž odpověděli 3 respondenti, zněla: ***Provozujete bedýnkový prodej sám?*** Všichni 3 respondenti provozují bedýnkový prodej sami.

Na druhou podotázku opět odpověděli 3 respondenti. Znění podotázky: ***Jaký používáte systém plateb?*** Daní respondenti využívají platbu při předání bedýnky.

Na třetí podotázku: ***Jak dlouho provozujete bedýnkový prodej?*** odpověděli pouze Hrňa Aleš, který provozuje tuto formu odbytu 2 roky a Vychodil Emanuel, který jej provozuje 3 roky.

Jaký je akční rádius (max počet km) dodání bedýnky? Jako u předchozí podotázky i zde odpověděl pouze Hrňa Aleš, který má akční rádius 20 km a Vychodil Emanuel, který má akční rádius 60 km.

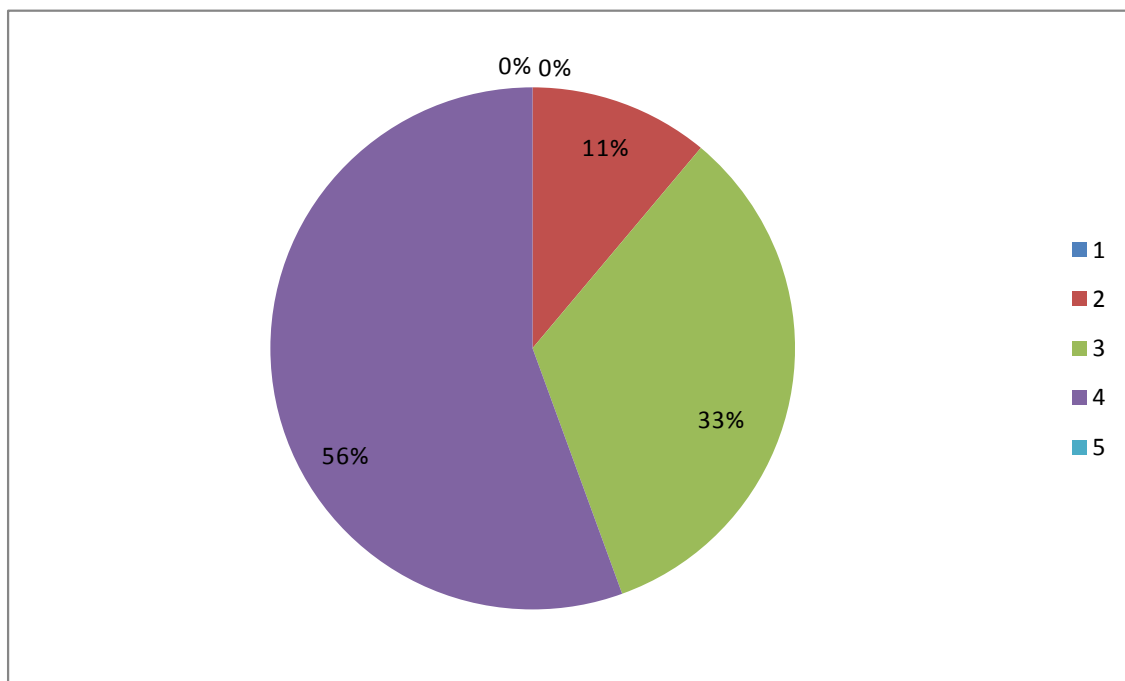
Pátou podotázku: ***Máte uzavřený systém bedýnkového prodeje?***, zodpověděli všichni dotázaní prodejci bedýnkového prodeje. Uzavřený systém prodeje má pouze 1 respondent. Ostatní prodejci bedýnek (3 respondenti) mají otevřený systém prodeje.

Šestá podotázka měla za úkol zachytit trend bedýnkového prodeje. ***Jaký byl vývoj bedýnkového prodeje v letech 2010 – 2013?*** Pozitivní trend zaznamenali 3 respondenti a negativní trend pouze 1 respondent.

17) Pokud prodáváte na farmářských trzích

Otázku ohledně prodeje na farmářských trzích zodpovědělo pouze 9 z 20 respondentů, kteří měli otázku zodpovědět. Stejně jako otázka 16, byla otázka 17 rozdělena na podotázky. První podotázku: ***Naznačte celkovou spokojenost s touto formou prodeje,*** zobrazuje graf 30.

Graf 30: Celková spokojenost s prodejem na farmářských trzích.

Zdroj: vlastní zpracování.

Respondenti měli možnost ohodnotit spokojenost s prodejem na farmářských trzích na škále 1 (Velmi spokojen) až 5 (Zásadně nespokojen). Z grafu 30 je patrné, že žádný z respondentů nevyplnil mezní hodnoty velmi spokojen a zásadně nespokojen. Průměrná hodnota spokojenosti činí 3, 4. Lze tedy konstatovat, že respondenti jsou s touto formou prodeje spíše nespokojeni. V další podotázce měli respondenti definovat pozitiva a negativa prodeje na farmářských trzích.

Pozitiva:

- Kontakt se zákazníkem
- Dozvíím se poptávku
- Reklama regionu
- Již mám stálé zákazníky, kteří si mé práce váží

Negativa:

- Není záruka prodeje, a tudíž zůstanou přebytky
- Časová náročnost

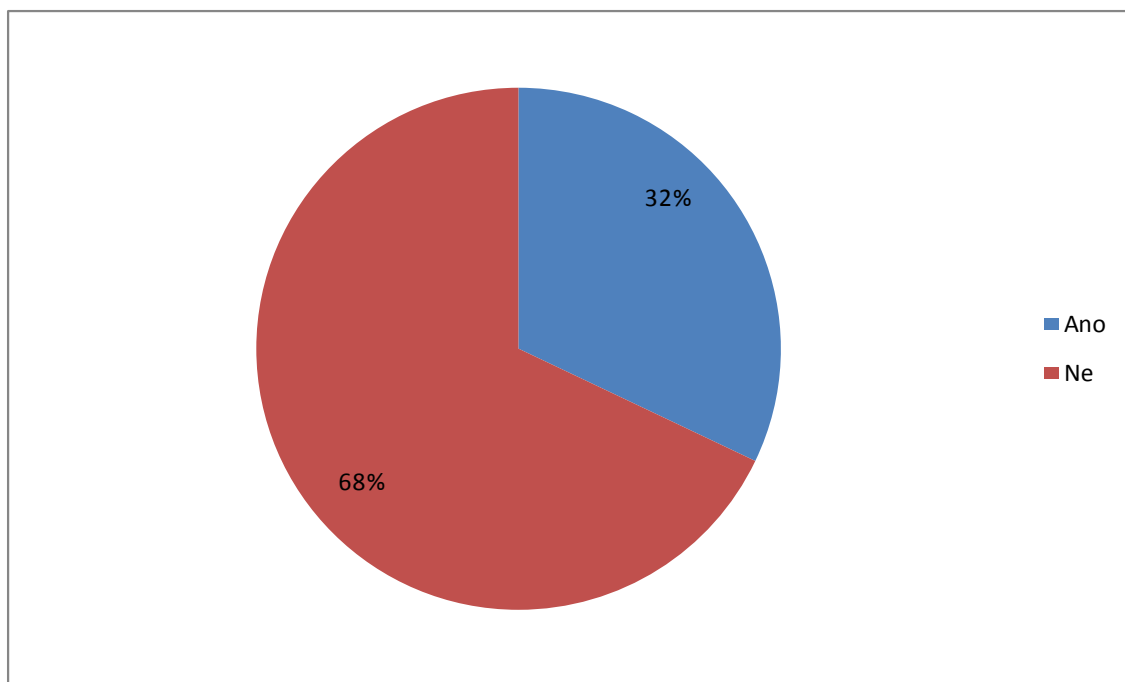
- Vysoké nájmý od pořadatelů
- Špatná organizace
- Klesá návštěvnost a oblíbenost
- Lidé chtějí maso kupovat na plátky – více práce
- Mělký sortiment
- Nahodilost zájmu o některé produkty

Třetí podotázka se zabývala přínosem farmářských trhů. Jako nejpřínosnější hodnotili respondenti tyto farmářské trhy:

- Farmářský trh v Českém Krumlově – dobrá organizace trhu, k dispozici je zde dětský koutek, dobrá poptávka a zákazníci
- Jindřichův Hradec – dobrá návštěvnost
- Chlumany – dobrá organizace, zázemí a zákazníci
- Bavorov – dobré zázemí a zákazníci
- Plzeň – dobrá organizace a návštěvnost
- České Budějovice U Vrby – dobrá organizace a návštěvnost

18) Uvažujete o nových formách odbytu?

Graf 31: Zvažování nových forem odbytu.

Zdroj: vlastní zpracování.

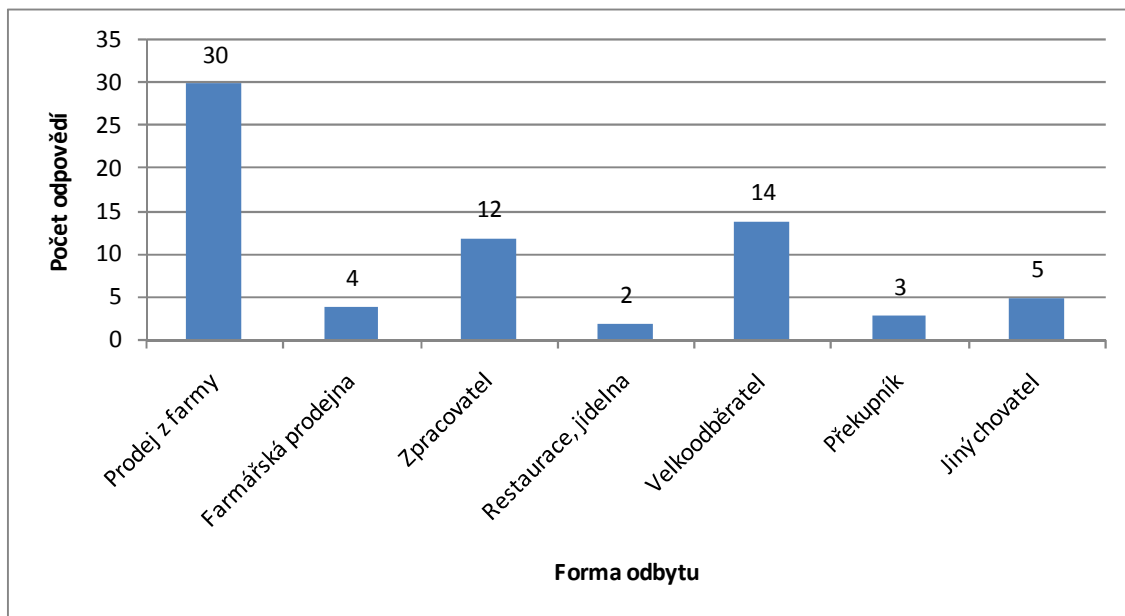
O nových formách odbytu uvažuje 25 respondentů (32 %) ze 78 odpovídajících, viz graf 31. Záporně na otázku odpovědělo 68 % respondentů, což je v absolutním vyjádření 53 respondentů. Respondenti také upřesnili formu nového odbytu:

- Dodávky do restaurací
- Vybudování vlastní restaurace
- Jatky
- Rozšíření lokalit prodeje, prodej jídelnám, školám apod.
- Schválení/vybudování mlékárny, a poté rozvoz do dalších měst, prodejen a přímo ke spotřebiteli
- Prodej jako zástav ekologickým výkrmnám
- Prodej ze dvora
- Vlastní prodejna

- Zatím pouze uvažuji a sháním informace

19) Která forma odbytu je z pohledu Vaší farmy nejefektivnější?

Graf 32: Která forma odbytu je z pohledu Vaší farmy nejefektivnější?

Zdroj: vlastní zpracování.

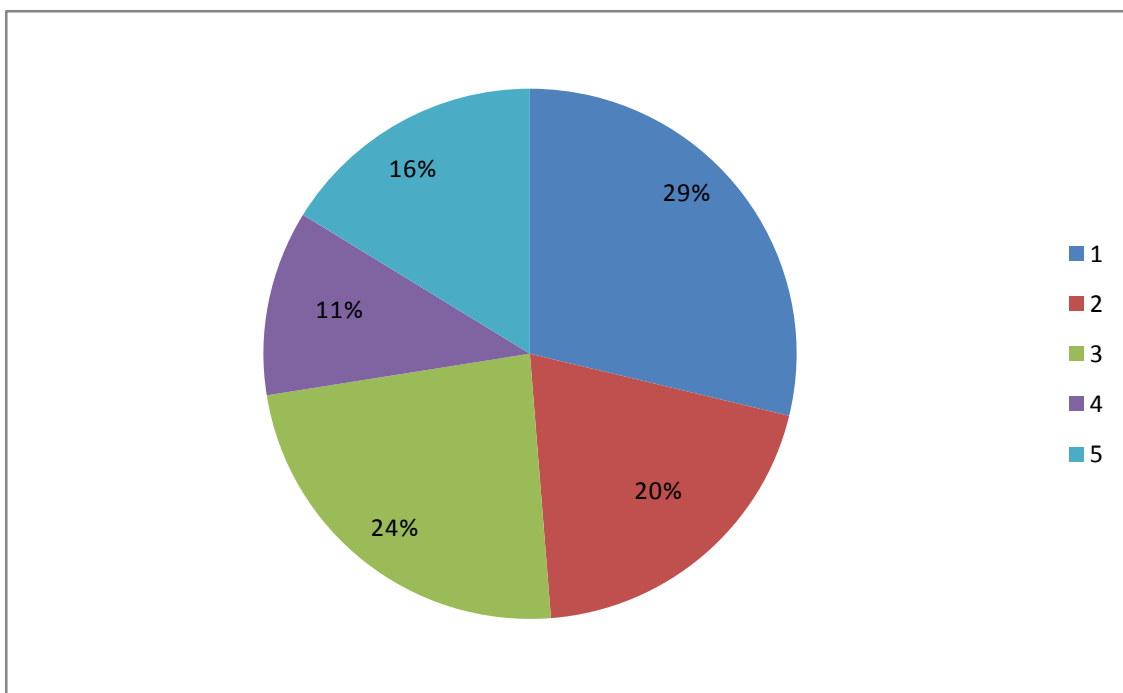
Jako nejefektivnější forma odbytu se dle grafu 32 jeví prodej z farmy (30 respondentů), následuje velkoodběratel (14 respondentů) a zpracovatel (12 respondentů). Například Farma 32 preferuje velkoodběratele z následujícího důvodu:

Díky prodeji velkoodběrateli je možné provést odstav 200 telat v jeden den, nemanipulovat se stády vícekrát. I kvůli odchytu jednoho telete musí proháněcími uličkami projít celé stádo. Během této manipulace jsou menší telata ohrožena zraněním, všechny kusy jsou stresovány apod.

Naopak nejméně efektivní se jeví prodej restauracím a jídelnám (2 respondenti). Za nejefektivnější formu odbytu označili 4 respondenti farmářskou prodejnu, překupníka (obchodník, který dojíždí na farmy a odkupuje jejich produkci pro jiného zákazníka) označili 3 respondenti a prodej jinému chovateli zvolilo 5 respondentů. Jedním z nich byl i Benda Jiří, který jako svůj důvod uvedl, že díky prodeji jinému chovateli má radost, že nemusí zvířata zabíjet a pro radost z chovu.

20) Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce?

Graf 33: Zhodnocení možnosti odbytu ekologické produkce.

Zdroj: vlastní zpracování.

Otázka 20, která je znázorněná v grafu 33, objasňuje možnosti odbytu ekologické produkce. Graf je rozdělen do 5 škál, kdy 1 znamená zcela vyřešený odbyt a 5 zásadní odbytové problémy. Průměrná hodnota možnosti odbytu ekologické produkce činí 2,7. Lze tedy konstatovat, že respondenti spíše nemají zásadní problémy s odbytem ekologické produkce. Zajímavé zdůvodnění problémů odbytu ekologické produkce uvedl Čížek Ondřej, který se zaměřuje na produkci vajec:

Poptávka po vejcích koliduje s přirozeným snáškovým cyklem nosnic, které žijí dle ročních období. Nejvyšší poptávka je od září, po návratu lidí z dovolených, kdy ovšem slepice přepeřují na zimu a nenesou. To trvá až do ledna, kdy zase nenesou, protože je zima.

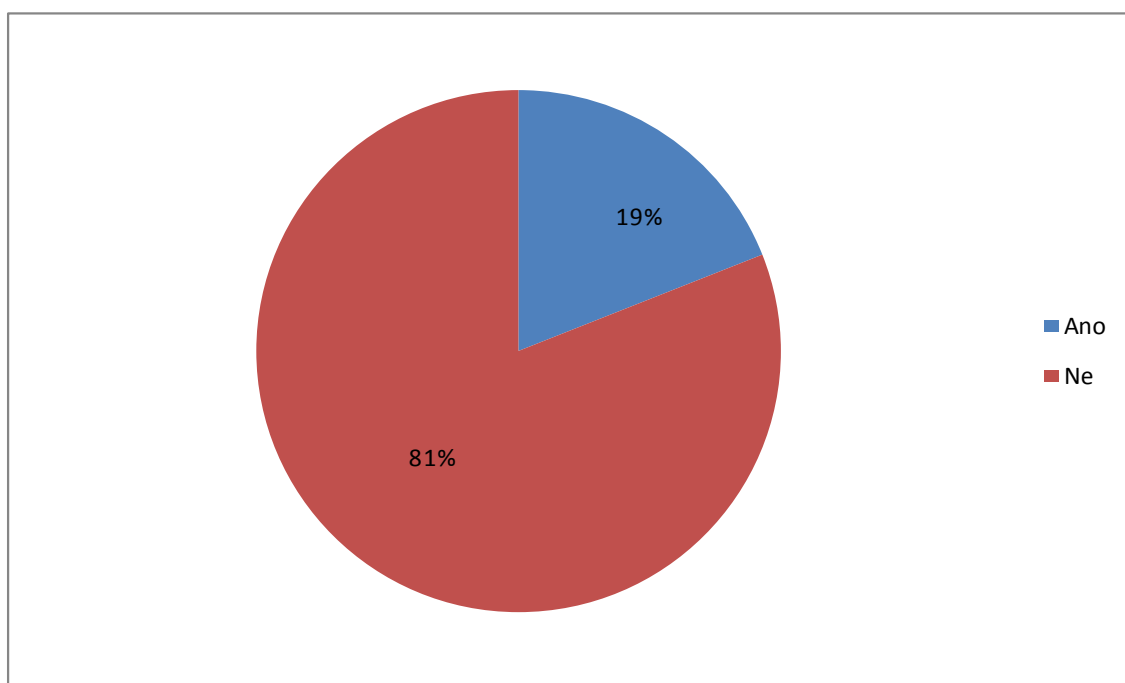
Jako další důvody problémů respondenti uvedli:

- Problémy se zachováním uskladněného
- Není zpracovatel, jatka pro ekologické chovy

- Problémy s komoditami – hovězí, prodej jehňat, prodej plemenných býků (nízká poptávka), prodej zástavu (jsou preferována jen některá plemena), prodej jatečných zvířat v biokvalitě
- Po produktech je větší poptávka od konvenčních zpracovatelů než ekologických

21) Využíváte určité formy odbytové spolupráce?

Graf 34: Odbytové spolupráce.

Zdroj: vlastní zpracování.

Určitou formu odbytové spolupráce využívá 19 % respondentů, 81 % respondentů této spolupráce nevyužívá, viz graf 34. Respondenti uvedli jako subjekty své spolupráce následující:

- Zpracovatel jatečného masa
- Witzman, Fixkraft a Gläserne Molkerei
- Soukromý subjekt (využití bourárny)
- Různí velkoodběratelé
- Překupník

- Jihočeský chovatel
- Družstvo České biolméko
- Český svaz chovatelů masného skotu

22) Odhadněte potenciální navýšení roční produkce (%) za předpokladu plného využití faremních dispozic a garantovaného odbytu.

Otázka 22 je zhodnocena v tabulce 21. Tabulka obsahuje kategorie a možnost procentního navýšení produkce. Následně jsou k daným polím přiřazeny počty respondentů, kteří mohou potenciálně svou produkci navýšit. Důvodem nemožnosti navýšení produkce byly již plně využité faremní dispozice. V tabulce jsou vždy zvýrazněny největší dosažené počty respondentů.

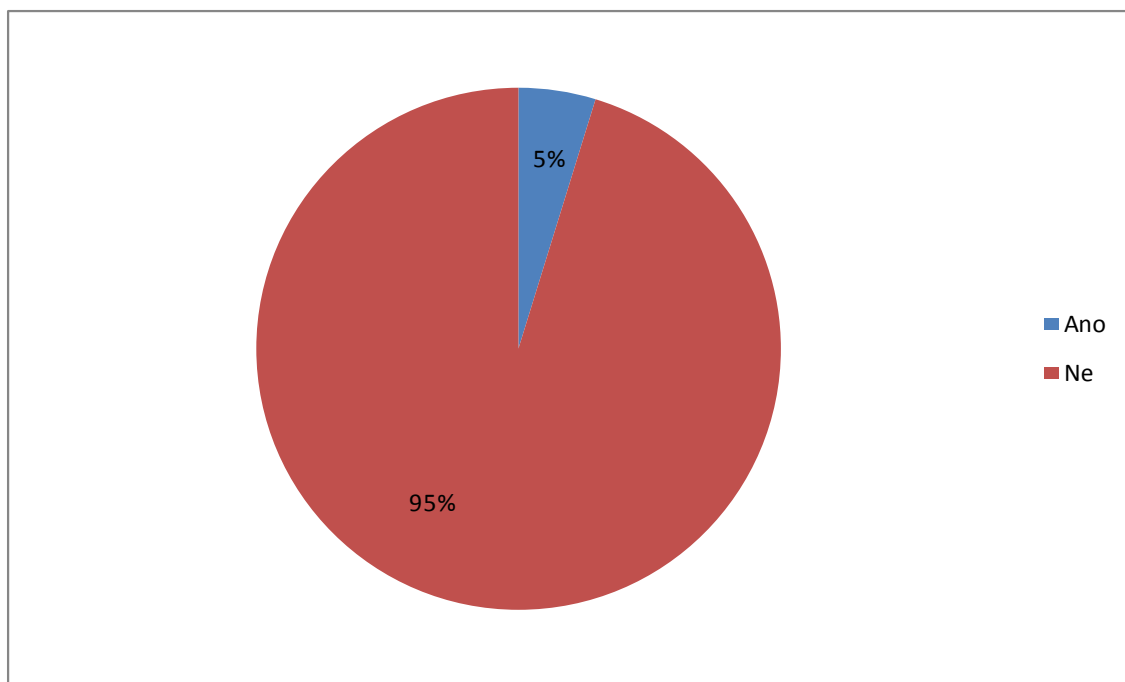
Tabulka 21: Odhad potenciálního navýšení roční produkce.

Kategorie	do 10%	do 20%	do 30%	do 40%	do 50%	do 60%	do 70%	do 80%	do 90%	do 100%	101% a více
Živá zvířata chovná	4	3	3	0	0	0	0	0	0	3	1
Živá zvířata zástav	8	4	1	1	5	0	0	1	0	4	0
Živá zvířata na porážku	6	7	3	0	1	0	0	1	0	5	0
Maso	2	2	2	0	1	0	0	0	0	1	0
Masné produkty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Mléko	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Mléčné výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Vejce	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Brambory	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Zelenina	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Ovoce	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
Obiloviny	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní zpracování.

23) Dodáváte svou bioprodukci do škol, mateřských škol či jiných jídelen?

Graf 35: Dodáváte svou bioprodukci do škol, mateřských škol či jiných jídelen?

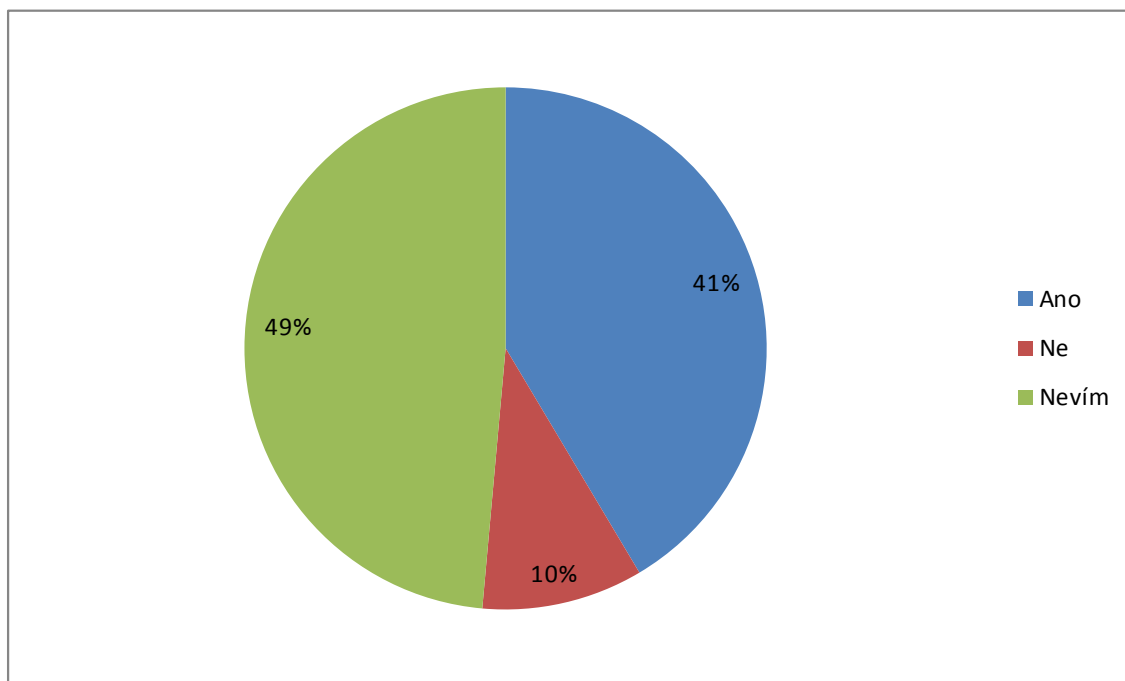
Zdroj: vlastní zpracování.

Bioprodukci do škol, mateřských škol či jiných jídelen dodává pouze 5 % respondentů, což činí v absolutním vyjádření 4 respondenty, 95 % (80 respondentů) tuto formu odbytu nevyužívá, viz graf 35. Svou odpověď upřesnili pouze 2 respondenti. Lev Libor dodává svou produkci do MŠ Dobrá voda v množství 10 kg ovoce měsíčně. Zeman Tomáš zásobuje ZŠ a MŠ bramborami, ovocem a zeleninou jednou za 14 dní či jednou za měsíc. Množství bohužel nevedl.

24) Jaké produkty a v jakém objemu byste byl/a schopen/a (dále) nabízet školám (jídelnám)?

Otázka 24 je rozdělena do dvou grafů. Graf 36 se zabývá zájmem respondentů o zásobování škol či jídelen, graf 37 pak samotnou nabídkou produktů školám a jídelnám.

Graf 36: Zásobování škol/jídelen.

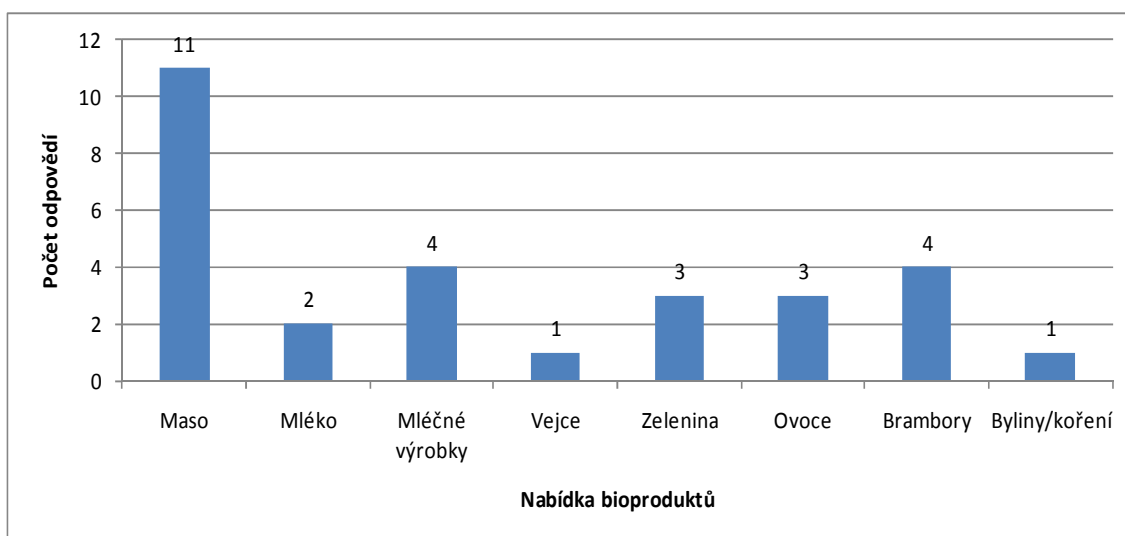

Zdroj: vlastní zpracování.

Školy/jídelny může a má zájem zásobovat 41 % respondentů, 49 % respondentů neví, zda by byli schopni tento segment obsluhovat. Negativní postoj má 10 % respondentů.

Nabídka bioproduktů školám a jídelnám je uvedena v grafu 37. Nejvýrazněji je zde zastoupena nabídka masa, kterou může realizovat 11 respondentů.

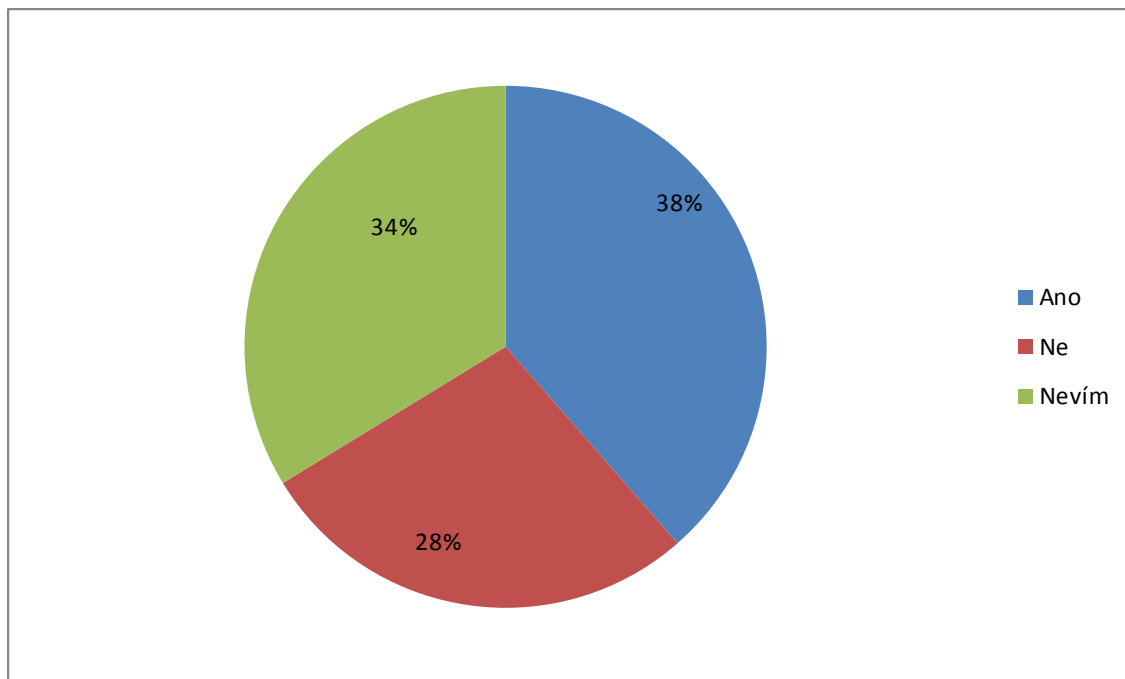
Graf 37: Nabídka bioproduktů školám/jídelnám.

Zdroj: vlastní zpracování.

25) Uvítali byste vytvoření odbytové organizace, která by umožnila dodávky do větších jídelen, restaurací, obchodních řetězců apod.?

Graf 38: Postoj k vytvoření odbytové organizace.

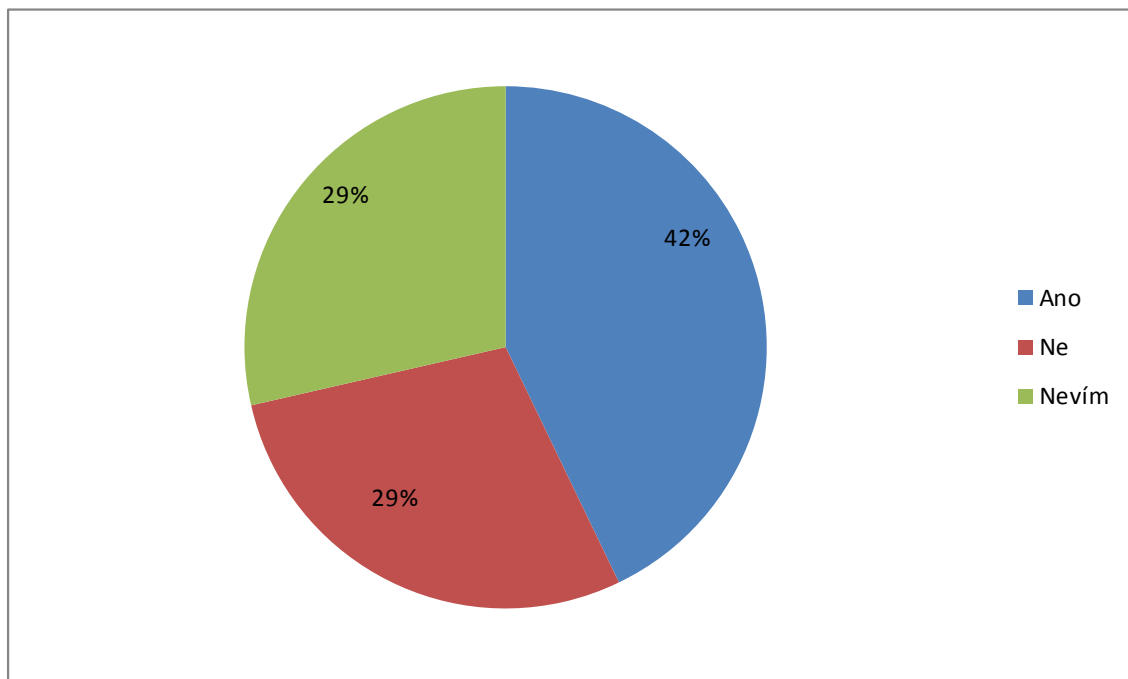

Zdroj: vlastní zpracování.

Postoj respondentů k vytvoření odbytové organizace je znázorněn v grafu 38. Z grafu lze vyčíst, že vytvoření odbytové organizace by uvítalo 38 % respondentů, 28 % má negativní postoj a 34 % není rozhodnuto. Otázku zodpovědělo 83 respondentů.

26) Uvítali byste vytvoření e-odbytové sítě (e-biomarket), kde by bylo možné online nabízet Vaše produkty k prodeji?

Graf 39: Postoj k vytvoření e-odbytové sítě.

Zdroj: vlastní zpracování.

Postoj k vytvoření e-odbytové sítě (e-biomarket) je znázorněn v grafu 39. Kladný postoj k vytvoření e-odbytové sítě má 42 % respondentů. Negativní a neutrální postoj má shodné procento respondentů, a to 29 %. Otázku zodpovědělo 84 respondentů.

27) Jak byste charakterizovali zákazníky, kteří kupují biopotraviny?

Tabulka 22: Charakteristika zákazníků z pohledu farmářů.

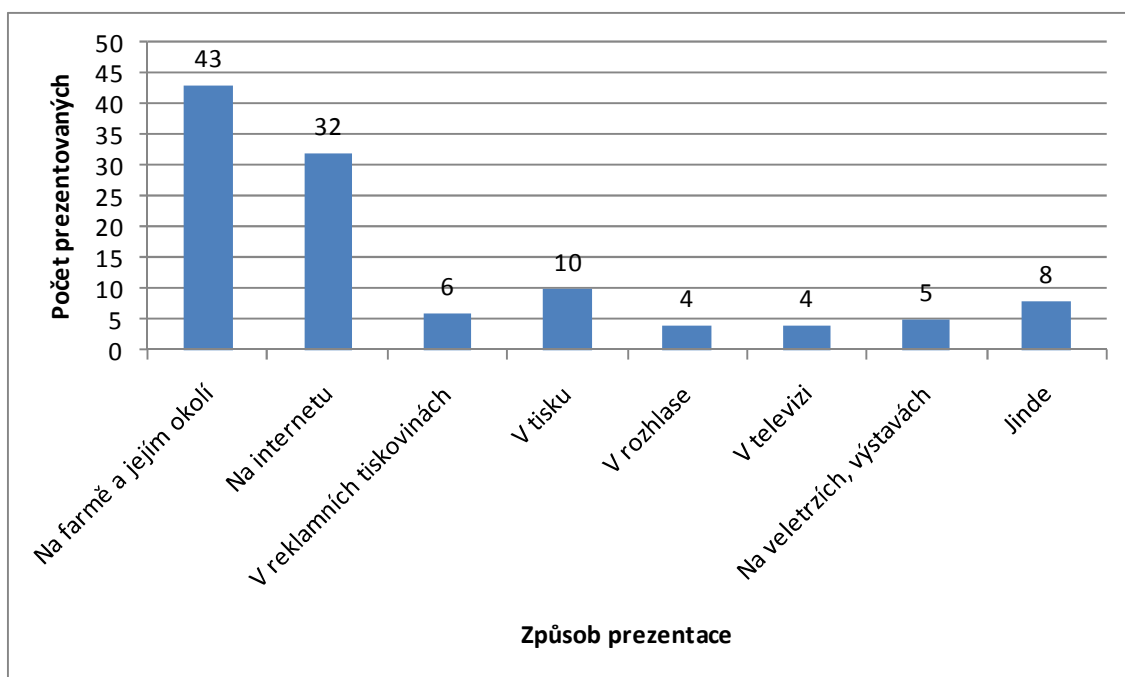
	Nemohu posoudit	Výhradně	Spíše	Střed	Spíše	Výhradně	
Ženy	6	2	39	18	2	0	Muži
Vysoký příjem	10	4	35	18	1	0	Nízký příjem
Jednotlivci (single)	9	0	15	19	19	4	Rodiny s dětmi
Vysoký zájem o zdraví	8	17	31	9	1	0	Bez zájmu o zdraví
Aktivní lidé (sportovci)	7	4	31	24	0	0	Pasivní lidé
Mladí	6	4	29	26	1	0	Staří
Základní vzdělání	10	0	0	25	27	4	Vysokoškolské vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování.

Výše uvedená tabulka 22 zachycuje charakteristiku zákazníků z pohledu farmářů. Někteří zemědělci nebyli schopni takto charakterizovat své zákazníky. Dle ostatních bioprodukty nakupují spíše aktivní mladé ženy s dětmi, které mají zájem o zdraví, ženy s vysokými příjmy a vysokoškolským vzděláním.

28) Jakým způsobem prezentujete faremní produkci a aktivity?

Graf 40: Způsob prezentace.

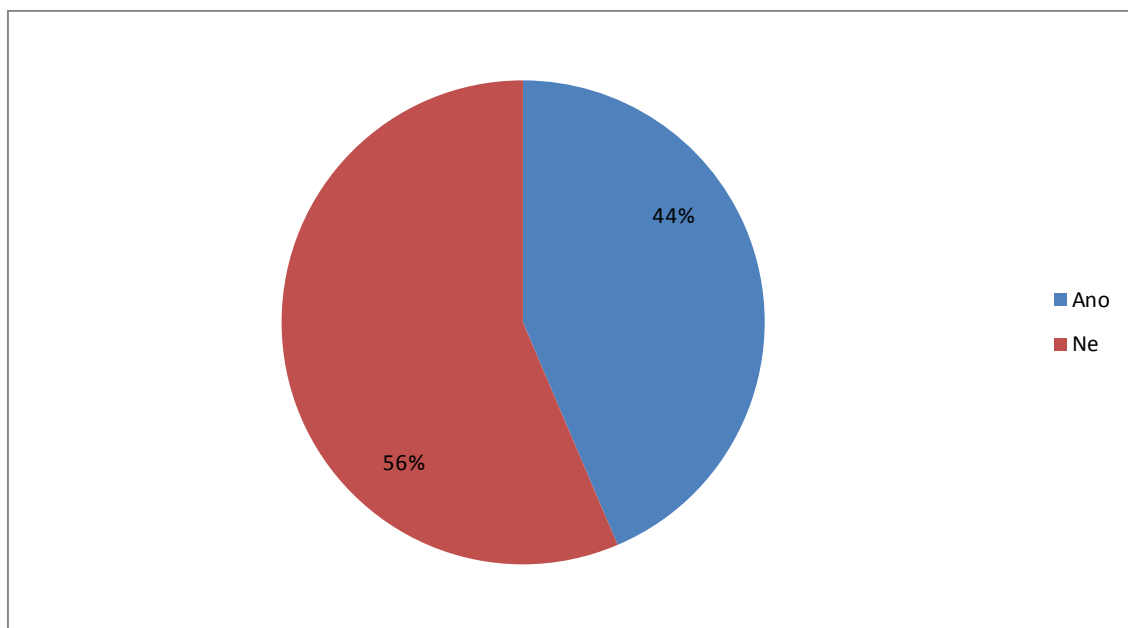
Zdroj: vlastní zpracování.

Způsob prezentace je pro ekologickou farmu také důležitým faktorem úspěchu. Graf 40 zachycuje způsob prezentace faremní produkce a aktivit farmy. Respondenti mohli uvést více možností odpovědí. Nejčastěji respondenti prezentují svou farmu přímo na farmě a jejím okolí (43 respondentů), na internetu (32 respondentů) nebo v tisku (10 respondentů). 18 respondentů svou farmu nikde neprezentuje. Spíše se spoléhají na své zákazníky, kteří se, v případě spokojenosti, podělí o své zkušenosti s přáteli. V možnosti *Jinde*, uvedli:

- PRO-BIO seznam
- Časopis Zemědělec
- V prodejnách, kde se naše vejce prodávají
- Asociace soukromého zemědělství
- Český svaz chovatelů masného skotu
- Pravidelné informování odborné veřejnosti, obchodníků o naší produkci

29) Spolupracujte s jinými subjekty?

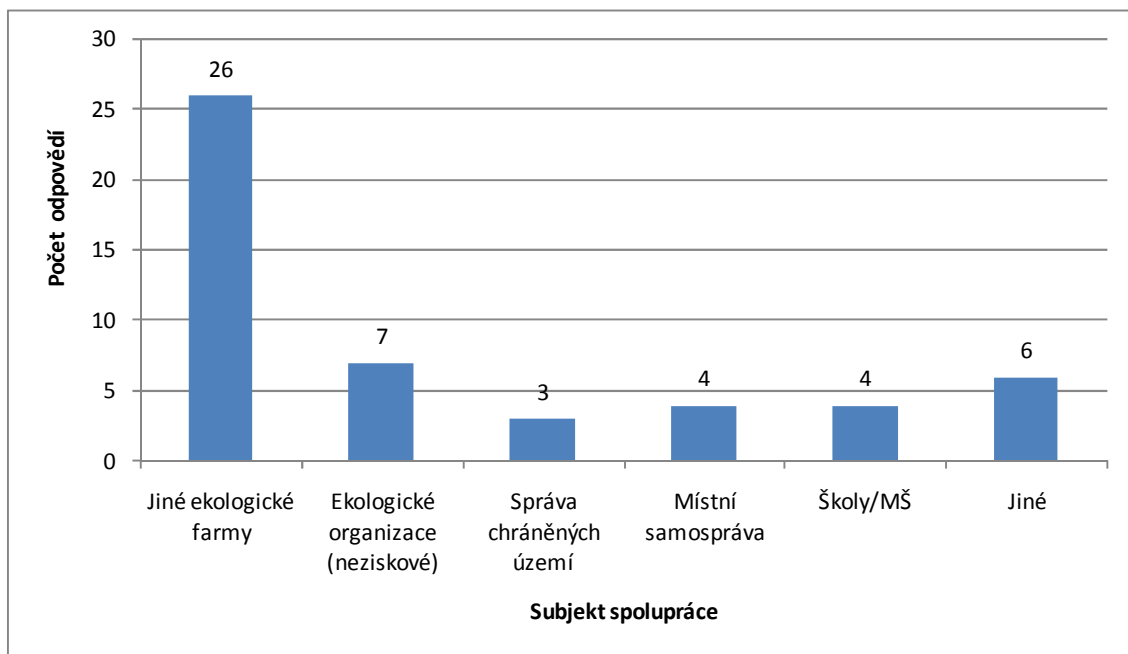
Graf 41: Spolupráce s jinými subjekty.

Zdroj: vlastní zpracování.

Z grafu 41 je patrné, že ze 78 respondentů 44 % spolupracuje s jinými subjekty, 56 % s nikým nespolupracuje. Graf 42 dále blíže specifikuje typ spolupracujících subjektů.

Graf 42: Spolupracující subjekty.

Zdroj: vlastní zpracování.

V rámci otázky měli respondenti možnost upřesnit své odpovědi. Někteří jmenovitě uvedli své spolupracující subjekty, jiní jen naznačili formu spolupráce:

- Jiné ekologické farmy
 - Farmy produkující mléko
 - Prodej zástavu
 - Dodavatelé krmiv a odběratelé vajec
 - Restaurace
- Ekologické organizace (neziskové)
 - Renesanční společnost, o.p.s.
 - GEA Farm Technologies (německý výrobce technických inovací, integrovaných produktových řešení a efektivní hygieny zvířat)
- Školy/MŠ
 - Exkurze, hmyzí domky, budky
 - Praxe
 - Výlety ZŠ
- Jiné
 - KEZ, o.p.s.
 - MAS „CHANCE IN NATURE“
 - Institut aplikované ekologie DAPHNE ČR
 - Restaurace
 - Státní veterinární správa ČR
 - Biokont CZ, s.r.o.
 - Český svaz chovatelů masného skotu

30) V jaké oblasti byste spolupráci uvítali?

Spolupráci by uvítalo 27 respondentů (53 %), nejčastěji v oblasti odbytu. Další oblasti spolupráce: prezentace farmy, vzdělávací instituce, praxe, brigády, technologie, zpracování, rostlinná výroba, semináře a kurzy. Spolupracovat nechce 24 respondentů, 40 respondentů neodpovědělo.

31) Jste součástí oficiálních kooperačních uskupení (např. regionální klastry)?

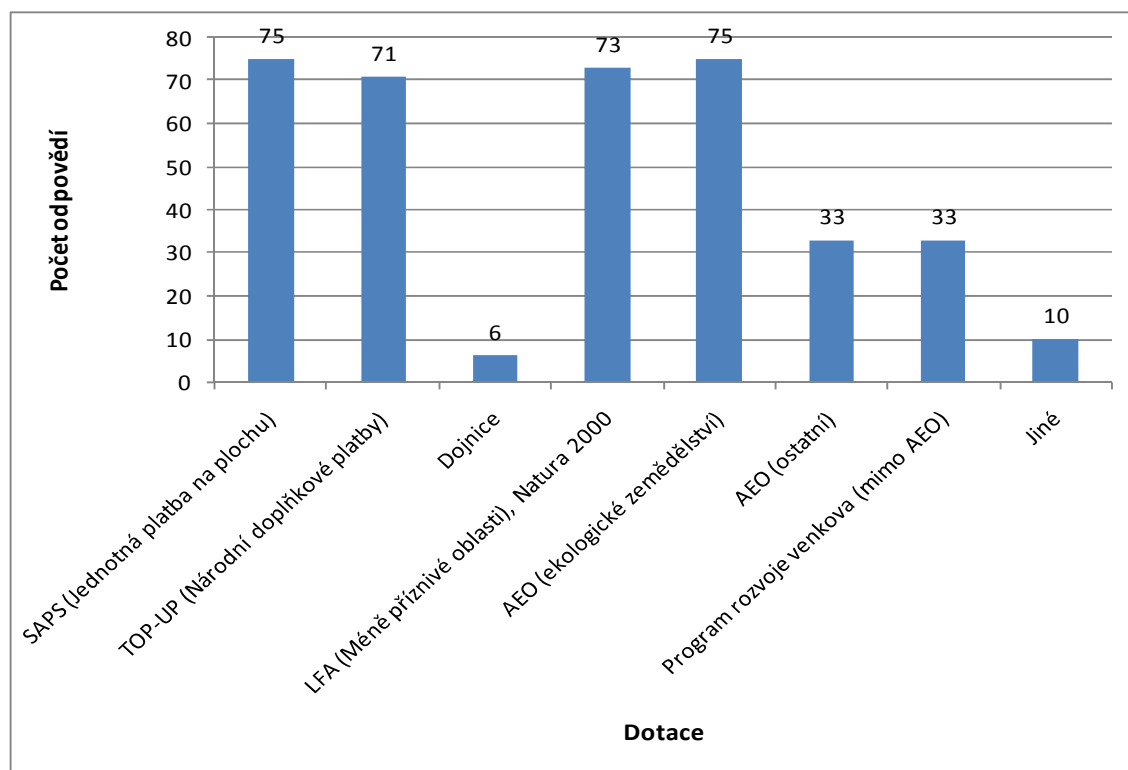
Ze 74 respondentů jsou součástí kooperačních uskupení pouze 2 respondenti. Jsou jimi Lazna Jiří a GW Farma, s.r.o., Langová Hana zvažuje vstup do MAS.

32) Využíváte dotace?

Ze 78 odpovídajících respondentů využívá dotace 99 %. Dotace nevyužívá pouze Čížek Ondřej, zabývající se produkcí vajec, jelikož výměrou své půdy nedosáhne na dotační tituly.

33) Jaké dotace využíváte?

Graf 43: Využívané dotace.

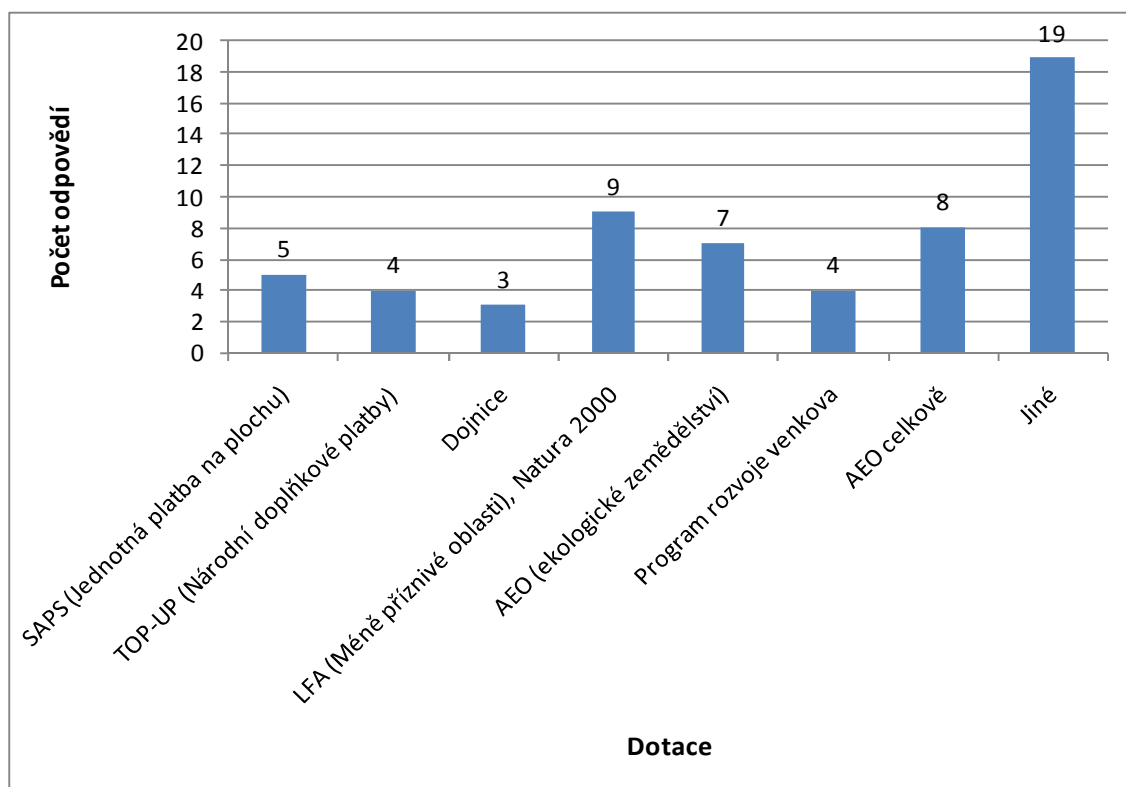

Zdroj: vlastní zpracování.

Graf 43 znázorňuje využívání dotací ekologickými farmami. Nejvíce respondenti využívají SAPS a AEO (ekologické zemědělství), tyto dotace označil shodný počet respondentů, a to 75. Hned za nimi jsou umístěny LFA, Natura 2 000, které označilo 73 respondentů. TOP-UP využívá 71 respondentů. S počtem 33 respondentů jsou v grafu zobrazeny dotace AEO (ostatní) a Program rozvoje venkova (mimo AEO). Dotace na dojnice využívá pouze 6 respondentů. Z důvodu nekompetentnosti vyplnit tuto otázku nemohli dotační tituly blíže specifikovat 2 lidé. Možnost jiné zvolilo 10 respondentů a upřesnili, o jaké dotace se jedná: přímé platby (bahnice, kozy, ovce, telata), krajské dotace a PGRLF.

34) Jaké dotace by se měly, podle Vašeho názoru, nejvíce zvyšovat?

Graf 44: Dotace, které by se měly zvyšovat.

Zdroj: vlastní zpracování.

Otázku 34 zodpovědělo 66 respondentů. Kromě návrhů na zvyšování dotací uvedených v grafu 44, se objevily i názory, že by se dotace neměly zvyšovat (12 respondentů), měly by se spíše snížit (1 respondent) či dokonce naprosto zrušit (3 respondenti).

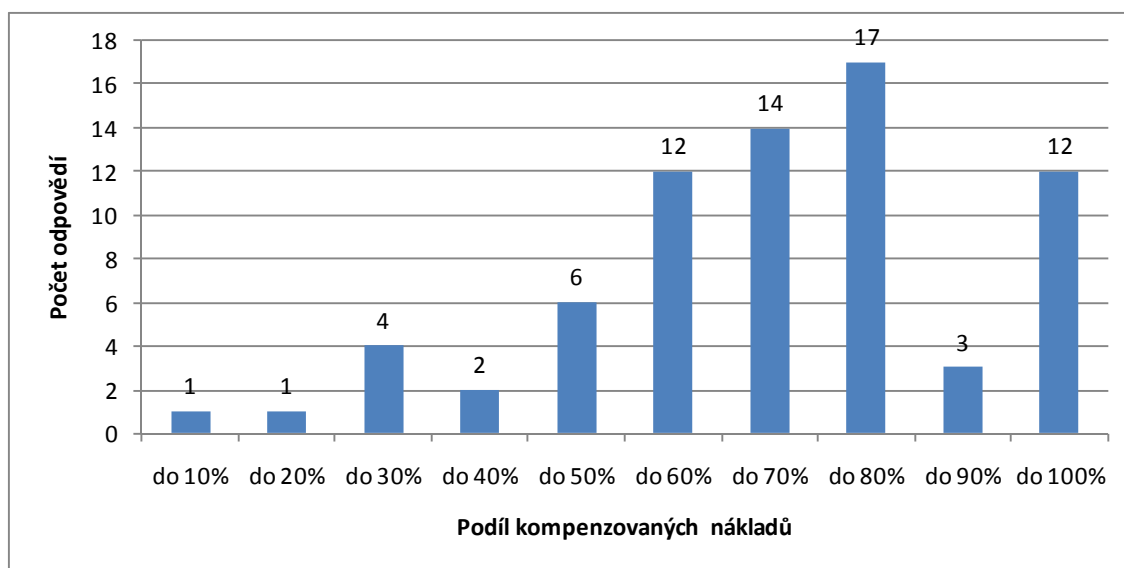
Celkové navýšení všech dotací by uvítalo 6 respondentů. V grafu je nejvýrazněji zastoupena možnost *Jiné*, kde respondenti uváděli tyto návrhy:

- Na zpracování produkce
- Na živočišnou produkci
- Na investice
- Na chov národních plemen
- Na zvyšování produkce a prodej v rámci ČR
- Na rozvoj farem (modernizace)
- Na oplocení a opravy budov
- Na všechna hospodářská zvířata
- Platby na chov krav BTM
- Na údržbu krajiny
- Na odchovaná a realizovaná zvířata
- Na produkci jakéhokoliv typu (nikoliv poradenství apod.)
- Využití TTP pro pastevní účely (nikoliv platba na plochu bez současného chovu hospodářských zvířat)

Někteří respondenti uváděli i komentář ke svému tvrzení, proč by se měly či neměly dotace zvyšovat. Mezi respondenty převládal názor, že dotace jsou zvýhodněné pro velké farmáře a ti malí na dotace často nedosáhnou nebo pouze v omezené míře. Dále se objevil názor, že pokud se ceny bioproduktů posunou na úroveň EU, není třeba dotace zvyšovat.

35) Odhadněte, jaké % nákladů Vám poskytnuté dotace kompenzují.

Graf 45: Podíl nákladů kompenzovaných poskytnutými dotacemi.

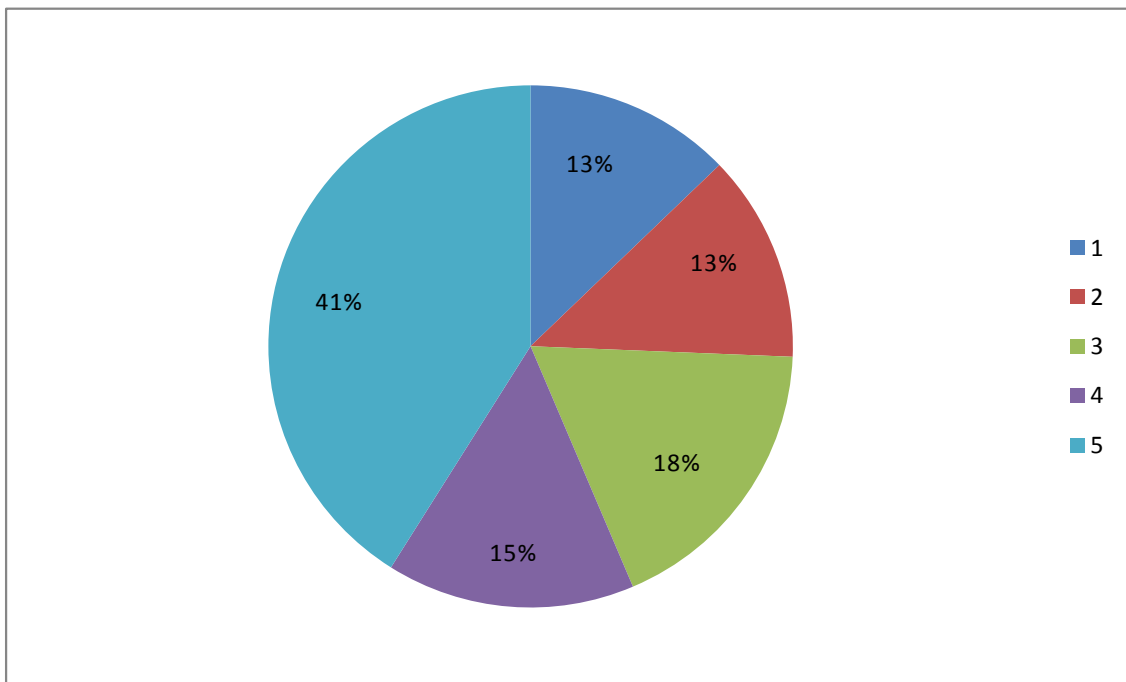
Zdroj: vlastní zpracování.

Graf 45 zobrazuje počty respondentů a podíl jejich nákladů kompenzovaných dotacemi. Při přepočtení zjištěných dat zjistíme, že dotace v průměru hradí 70 % z celkových nákladů respondentů. Otázku zodpovědělo 74 respondentů.

36) Co Vám brání v optimálním využívání dotací?

Otázka 36 se zabývala překážkami při čerpání dotací. Respondenti měli možnost danou překážku ohodnotit na škále 1 (Zásadně ano) až 5 (Minimálně).

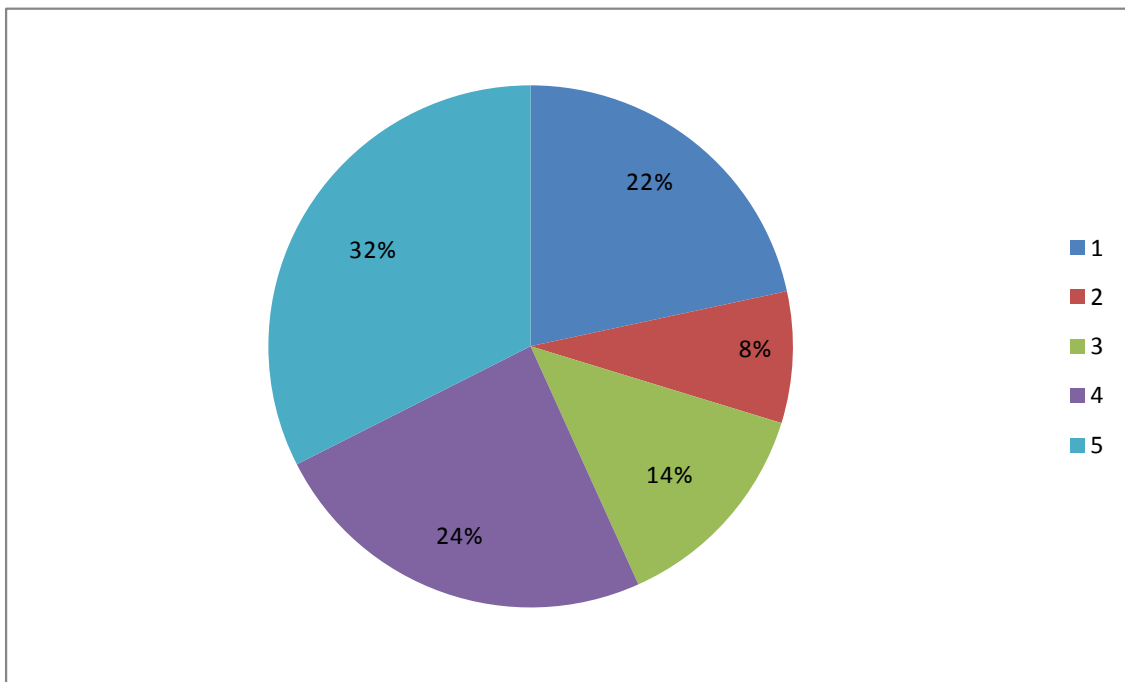
Graf 46: Problémy s dodržením podmínek poskytnutí dotací.

Zdroj: vlastní zpracování.

Podmínky poskytnutí jsou zhodnoceny v grafu 46. Průměrná hodnota z odpovědí respondentů, majících problémy s dodržením podmínek poskytnutí dotací, činí 3,6. Lze tedy usoudit, že při čerpání dotací nemají respondenti zásadní problémy s dodržením podmínek poskytnutí dotací. Tento fakt dokládá i graf 46, z něhož je patrné, že značná část (41 %) respondentů má pouze minimální problémy s dodržením podmínek poskytnutí dotací. Dokonce 29 respondentů nemá žádné problémy s dodržením podmínek poskytnutí dotací.

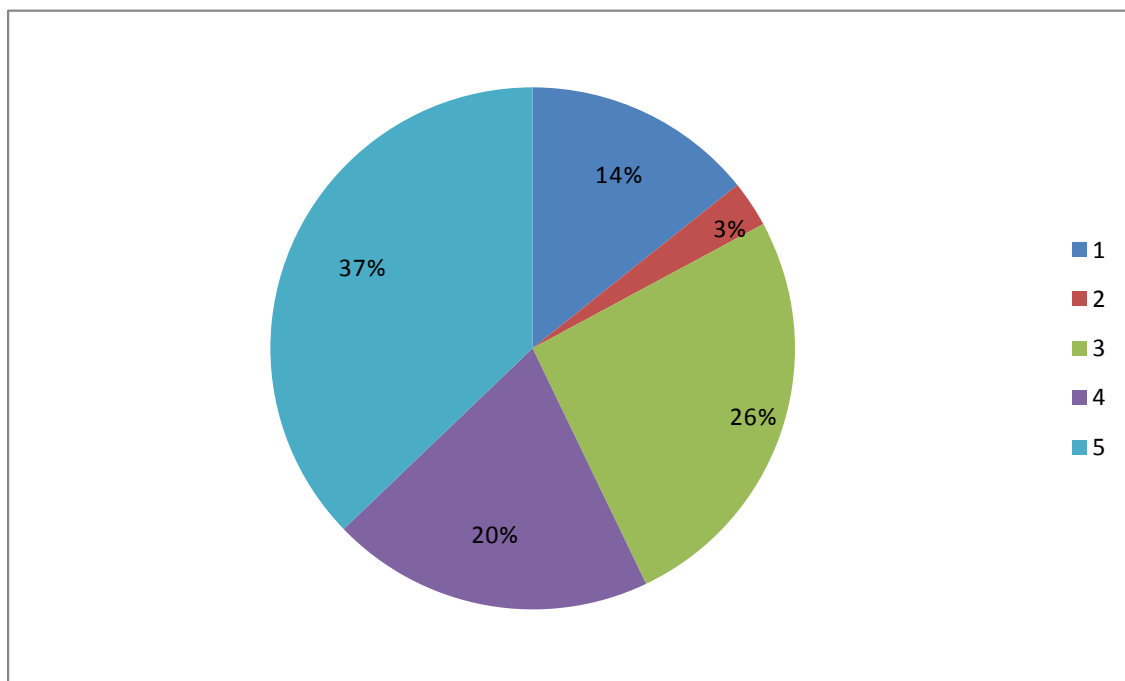
Graf 47: Administrace žádosti.

Zdroj: vlastní zpracování.

Problémy s administrací žádosti o dotace zobrazuje graf 47. Průměrná hodnota z odpovědí respondentů, majících problémy s administrací žádosti o dotace, činí 3,4. Lze tedy usoudit, že s administrací žádosti o dotace mají respondenti pouze minimální problémy. 32 respondentů nemá žádné problémy s administrací žádosti o dotace.

Graf 48: Komplikovaný přístup k informacím.

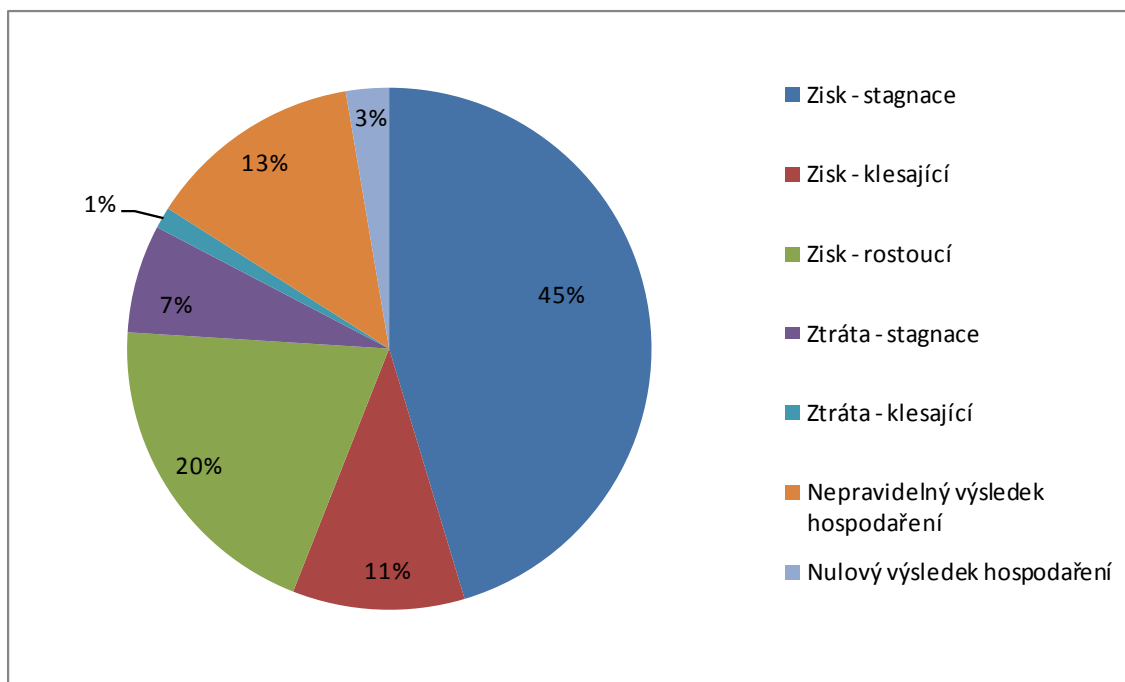
Zdroj: vlastní zpracování.

Komplikovaný přístup k informacím zobrazuje graf 48. Průměrná hodnota z odpovědí respondentů, majících problémy s přístupem k informacím, činí 3,6. Lze tedy usoudit, že při čerpání dotací, nemají respondenti zásadní problémy se získáním informací. Tento fakt dokládá i graf 48, z něhož je patrné, že značná část (37 %) respondentů má pouze minimální problémy s přístupem k informacím. Dokonce 34 respondentů nemá žádné problémy s přístupem k informacím.

Respondenti také měli možnost volby *Jiné*. Tuto možnost zvolilo 8 respondentů. Průměrná hodnota odpovědí respondentů činí 3,1. Jako jiné problémy byly uvedeny např. kontroly, které se spíše zajímají o administraci farmy než o farmu jako takovou. Dále spodní limity, které jsou podle názoru daného respondenta nastaveny tak, aby byly výhodné pro velké farmy. Závažným problémem shledává Koňarik Miroslav omezení ze strany státu, které dle jeho názoru zvýhodňuje v případě začínajících zemědělců pouze mladé farmáře.

37) Jak se vyvíjel Váš výsledek hospodaření za poslední 3 roky?

Graf 49: Vývoj výsledku hospodaření za poslední 3 roky.

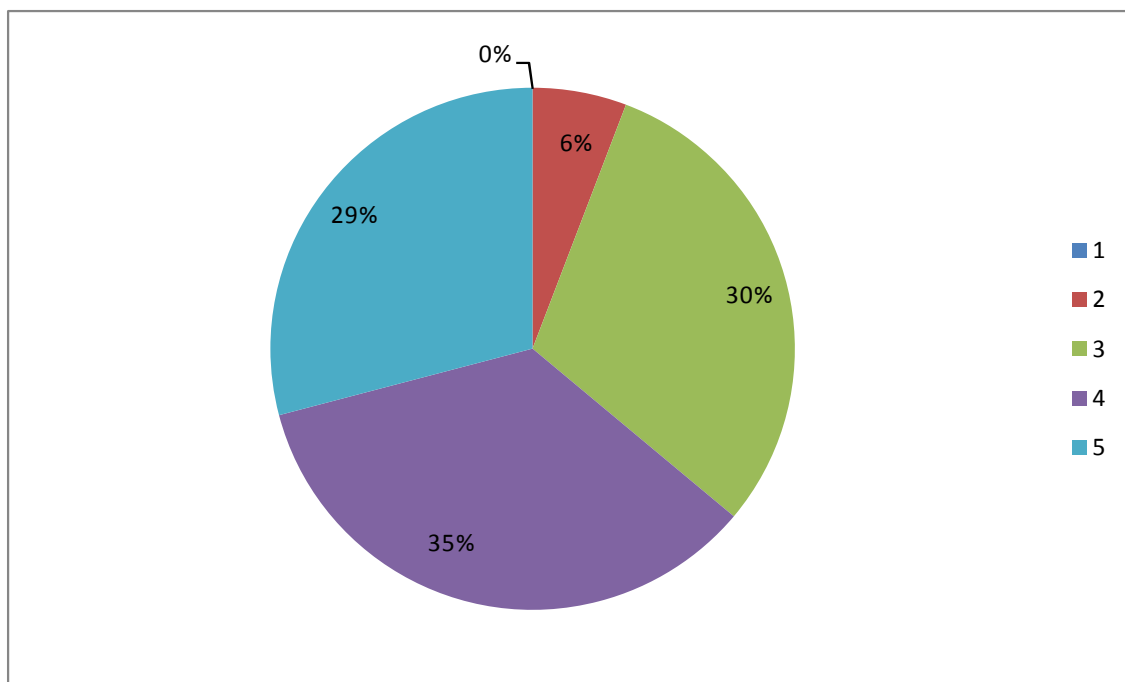

Zdroj: vlastní zpracování.

Graf 49 mapuje výsledek hospodaření farem za poslední 3 roky. Ze 76 respondentů, kteří na danou otázku odpověděli, eviduje za poslední 3 roky stagnující zisk 45 %, klesající zisk 11 % a rostoucí zisk 20 % respondentů. U 13 % respondentů se výsledek hospodaření vyvíjel nepravidelně. Nulový výsledek hospodaření zaznamenala 3 % respondentů.

38) Zhodnot'te současnou zemědělskou politiku

Graf 50: Hodnocení současné zemědělské politiky.

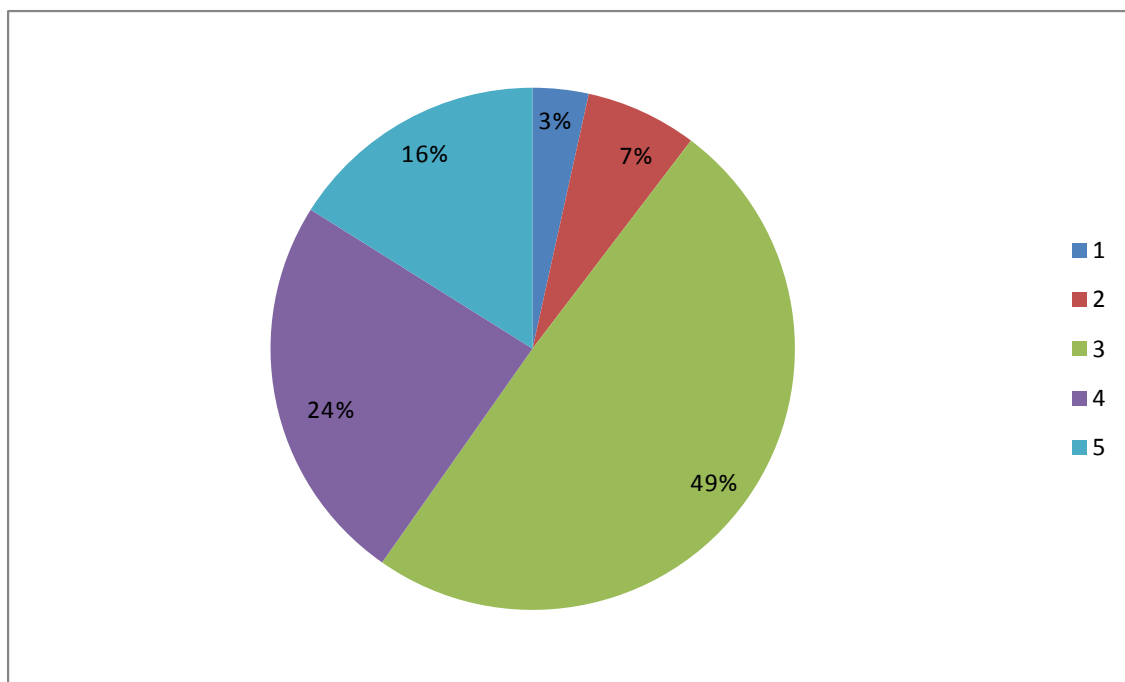

Zdroj: vlastní zpracování.

V otázce 38 měli respondenti za úkol zhodnotit současnou zemědělskou politiku na škále 1 (Velmi kvalifikovaná) až 5 (Zásadně nekoncepční). Výsledek hodnocení je uveden v grafu 50. Průměrná hodnota činí 3,9, z čehož lze usoudit, že respondenti jsou spíše nespokojeni se zemědělskou politikou a shledávají ji spíše jako nekoncepční. K této otázce mohli respondenti uvést i zdůvodnění svého hodnocení. Zejména uváděli: v České republice chybí jasná koncepce zemědělství, neustále se střídají ministři, kteří jsou nekompetentní vést odbor zemědělství, nevyužívání dotací a fondů z EU, často se mění podmínky, prosazování velkých společností, příliš slov o soběstačnosti a přesto dovážíme, byrokracie, pěstují se většinou jen plodiny, které jsou dotovány, hospodaří se na úkor budoucí generace apod.

39) Zhodnot'te současnou ekologickou zemědělskou politiku

Graf 51: Hodnocení současné ekologické zemědělské politiky.

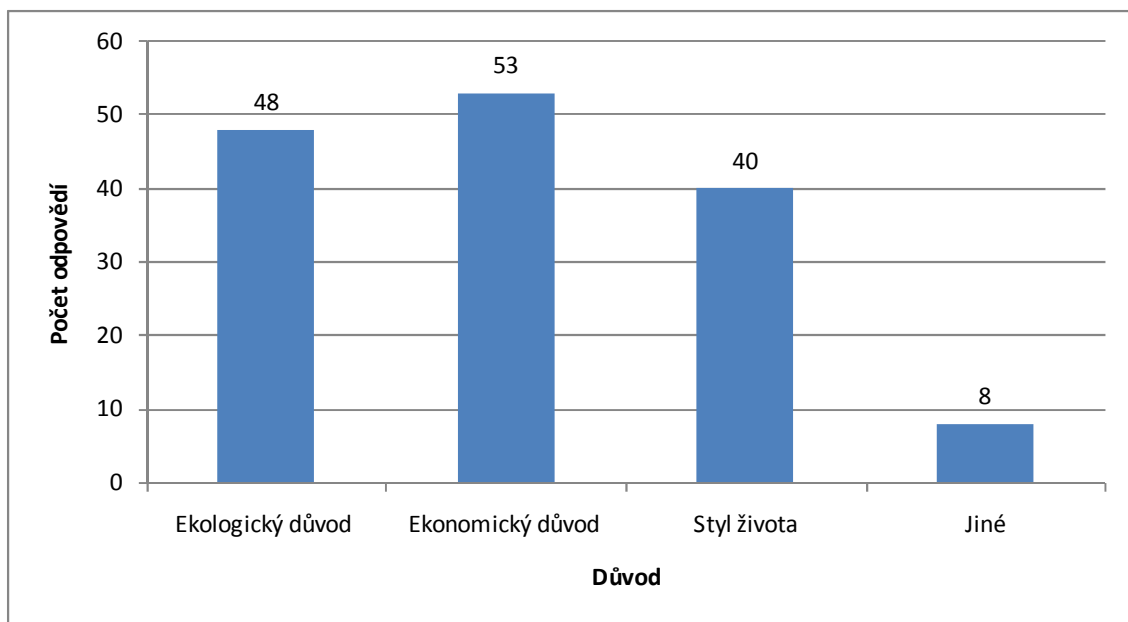

Zdroj: vlastní zpracování.

V návaznosti na předešlou otázku měli respondenti zhodnotit i současnou ekologickou zemědělskou politiku na škále 1 (Velmi kvalifikovaná) až 5 (Zásadně nekoncepční). Výsledek hodnocení uvádí graf 51. Průměrná hodnota ekologické zemědělské politiky je 3,4. I zde lze vyvodit závěr, že farmáři jsou spíše nespokojeni s touto politikou. Důvody jejich hodnocení se veskrze prolínaly. Přílišná byrokracie, časté kontroly od nekompetentních lidí a zabývání se spíše papíry než zvířaty, nesmyslné podmínky (např. zákaz vázání dobytka, které je v zahraničí povoleno), předpisy platí pouze pro některé subjekty, zneužívání dotací, ekologické zemědělství je spíše přehlížený obor, politici jsou odtrženi od reality. To vše jsou důvody jejich kritického hodnocení ekologické zemědělské politiky. Někteří respondenti uvedli, že by bylo vhodné inspirovat se při tvorbě ekologické zemědělské politiky v Rakousku, Německu, Finsku či Švédsku.

40) Proč jste začal/a s ekologickým hospodařením?

Graf 52: Důvod pro zahájení ekologického hospodaření.

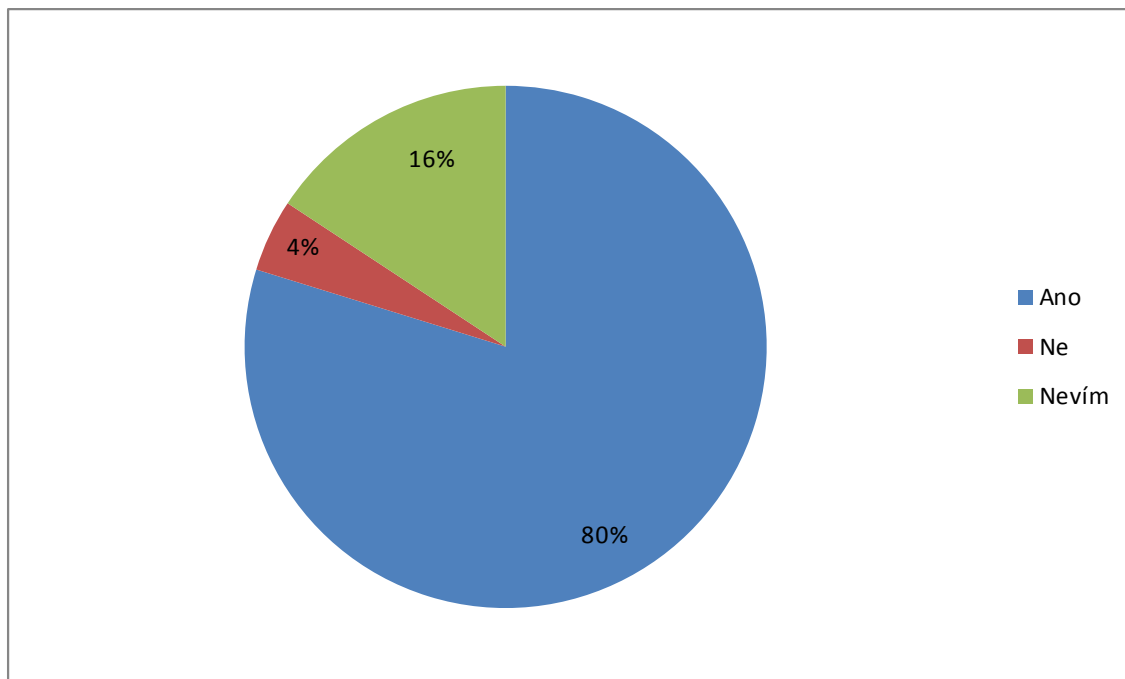
Zdroj: vlastní zpracování.

Důvody zahájení činnosti ekologického způsobu hospodaření uvádí graf 52. Někteří respondenti uvedli více důvodů, proč zahájili tuto činnost. Z grafu je patrné, že ekonomický důvod pro zahájení činnosti vybralo 53 respondentů, ekologický důvod 48 respondentů a styl života 40 respondentů. Jako *Jiné* respondenti uváděli:

- Rodinná tradice
- Podmínka pro prodej obilovin a bobu
- Snazší prodej skotu po aféře šílených krav
- Poloha farmy
- Snížení nákladů, méně práce
- Trvalá udržitelnost, u nosnic výrazný rozdíl ve welfare oproti konvenčnímu klecovému chovu

41) Pokud byste se znovu rozhodoval/a, zda budete podnikat v ekologickém zemědělství, rozhodl/a byste se stejně?

Graf 53: Rozhodnutí, zda znovu podnikat v EZ.

Zdroj: vlastní zpracování.

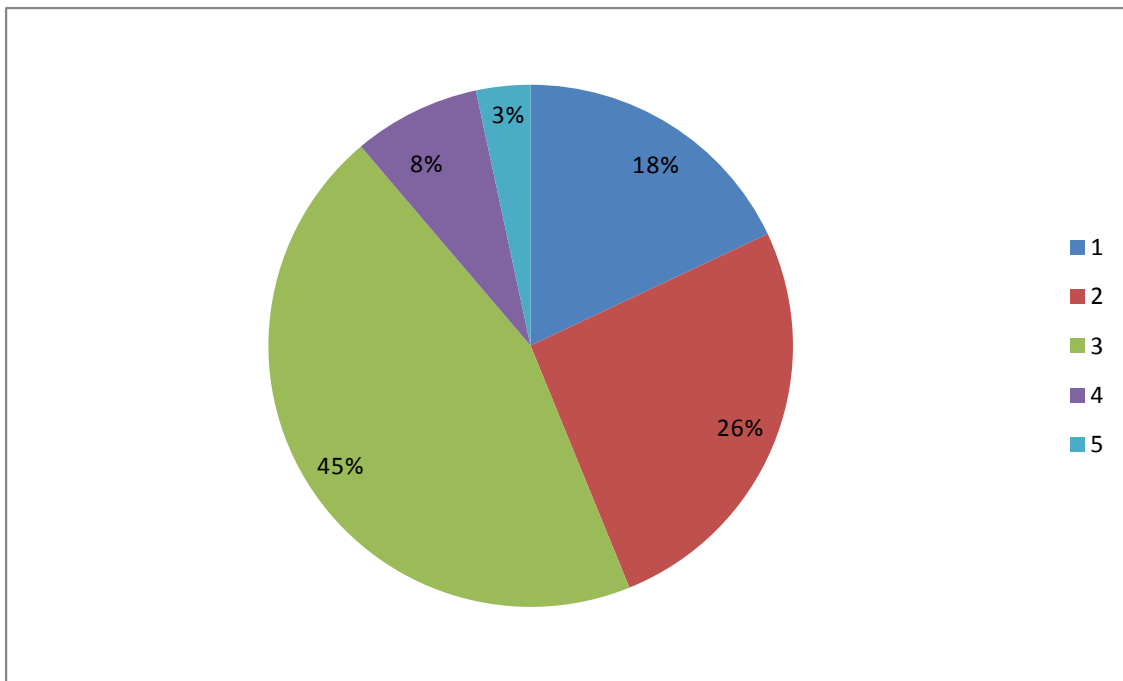
Při rozhodování, zda podnikat v ekologickém zemědělství, by se z 89 respondentů 80 % rozhodlo stejně, 16 % respondentů si nebylo jisto svým rozhodnutím a 4 % by se již pro tuto formu hospodaření nerozhodla, viz graf 53.

42) Co považujete za největší přínos ekologického zemědělství?

Nejčastěji byla zmiňována ochrana životního prostředí, revitalizace půdy, biopotraviny, lepší kvalita potravin bez chemie, šetrnost k přírodě a chovaným zvířatům, dotace, možnost vyšší prodejní ceny, uvědomění si ekologie jako takové, respekt, ocenění a uznání od zákazníků, vytvoření nových pracovních míst.

43) Do jaké míry se naplnila Vaše očekávání?

Graf 54: Míra naplnění očekávání.

Zdroj: vlastní zpracování.

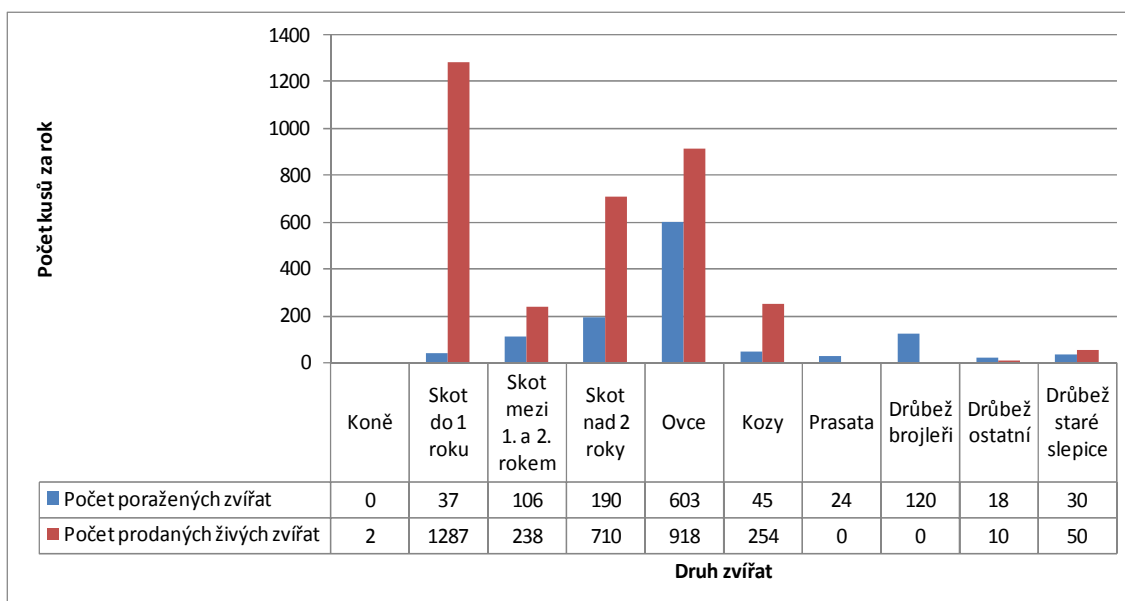
Míru naplnění očekávání od vstupu do ekologického způsobu hospodaření zobrazuje graf 54. Respondenti měli možnost míru naplnění očekávání ohodnotit na škále 1 (Zcela naplnila) až 5 (Nenaplnila). Z grafu je patrné, že 45 % respondentů vybíralo spíše hodnotu 3, která je na pomezí splnění a nesplnění očekávání. Průměrné hodnocení je 2,5, lze tedy konstatovat, že se očekávání respondentů převážně splnila.

4.3.3 Komoditní část dotazníkového šetření

Komoditní část dotazníku se zabývala faremní produkcí, zpracováním a prodejem masa, vajec a medu. Tuto část dotazníku tvořilo celkem 21 otázek.

44) Jaká je konkrétní struktura Vaší ekologické živočišné produkce (zvířat, masa)?

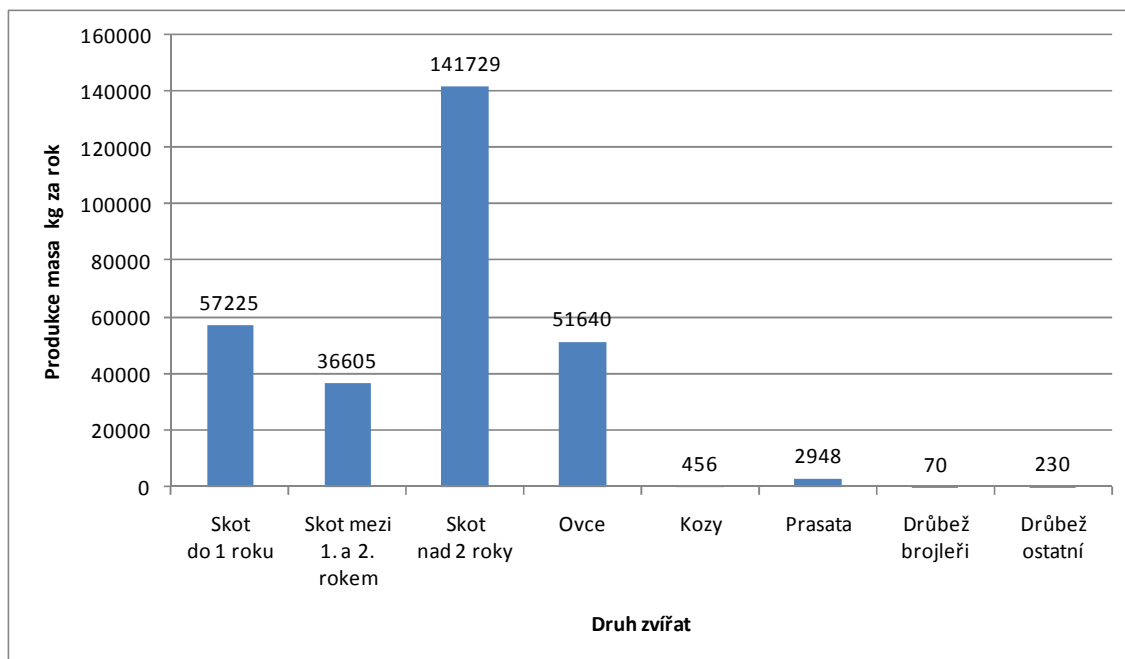
Graf 55: Struktura ekologické živočišné produkce (ks/rok).

Zdroj: vlastní zpracování.

Strukturou ekologické živočišné produkce se zabývala otázka 44. V grafu 55 je uvedena struktura ekologické živočišné produkce z hlediska počtu kusů poražených zvířat a prodaných živých zvířat za rok. Z grafu je patrné, že u kategorie živých zvířat je nejvíce zastoupenou skupinou skot do 1 roku, a to v počtu 1 287 ks/rok, následovaly ovce (918 ks/rok) a skot nad 2 roky (710 ks/rok). U poražených zvířat jsou nejvíce zastoupeny ovce (603 ks/rok), skot nad 2 roky (190 ks/rok) a drůbež - brojleři (120 ks/rok). Farma Bemagro je největším producentem drůbeže - brojleři na porážku (100 ks/rok).

Graf 56: Produkce masa (kg/rok).

Zdroj: vlastní zpracování.

Graf 56 obsahuje údaje o produkci masa v kg/rok. Z grafu je patrné, že nejvíce bylo produkováno maso v kategorii skot nad 2 roky (141 729 kg/rok), skot do 1 roku (57 225 kg/rok) a ovce (51 640 kg/rok). Největší producenti skotu a ovcí jsou uvedeni v tabulce 23 a 24. V tabulce 23 jsou uvedeni producenti skotu, kteří byli vybráni dle počtu prodaných živých zvířat nad 80 ks/rok.

Tabulka 23: Produkce živých zvířat a masa - skot.

Název farmy	Do 1 roku		Mezi 1. a 2. rokem		Nad 2 roky	
	Prodaná živá zvířata (ks/rok)	Produkce masa (kg/rok)	Prodaná živá zvířata (ks/rok)	Produkce masa (kg/rok)	Prodaná živá zvířata (ks/rok)	Produkce masa (kg/rok)
Kovář Václav	220	0	60	0	40	0
Bemagro	155	8905	16	6855	126	56411
Farma 16	140	0	10	0	50	0
Agrospol Rožmitál na Šumavě s.r.o.	80	0	10	0	15	0
Zíka Karel	0	0	0	1800	300	0

Zdroj: vlastní zpracování.

Do tabulky 24 byli vybráni producenti, kteří mají počet prodaných živých zvířat nad 80 ks/rok.

Tabulka 24: Produkce živých zvířat a masa - ovce.

Název farmy	Prodaná živá zvířata (ks/rok)	Produkce masa (kg/rok)
Farma 8	300	0
Farma 4	100	40000
Bahenský Libor	100	0
Schickerová Marie	80	2800
Farma 35	80	950

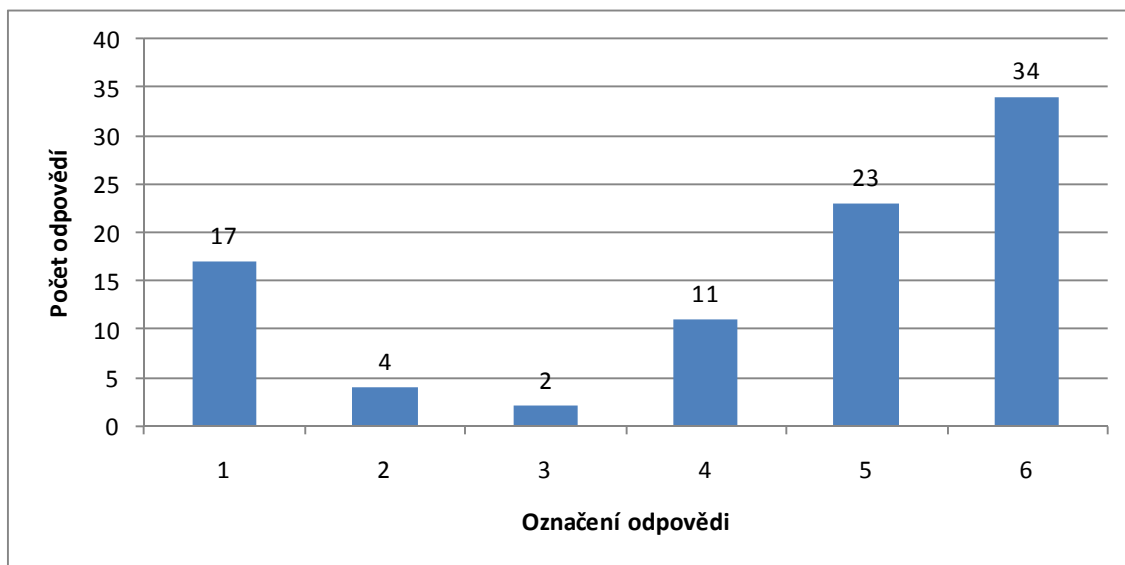
Zdroj: vlastní zpracování.

45) Jak zajišťujete porážku zvířat?

Zajištění porážky uvádí graf 57. Pro přehlednost grafu byly možnosti odpovědí očíslovány:

- 1 - Domácí porážka
- 2 - Vlastní schválené porážkové místo/jatka
- 3 - Vlastní schválené a certifikované porážkové místo/jatka
- 4 - Porážka u smluvních partnerů bez certifikovaného porážkového místa/jatek
- 5 - Porážka u smluvních partnerů s certifikovaným porážkovým místem/jatkami
- 6 - Nezajišťuji porážku

Graf 57: Zajištění porážky zvířat.

Zdroj: vlastní zpracování.

Nejvíce respondentů vybralo možnost *Nezajišťuji porážku* (34 respondentů), 23 respondentů provádí porážku u smluvních partnerů s certifikovaným porážkovým místem/jatkami. 17 respondentů provádí domácí porážku zvířat. Porážku u smluvních partnerů bez certifikovaného porážkového místa/jatek provádí 11 respondentů.

46) Pokud vlastníte porážkové místo/jatka, jaká zvířata porážíte?

Na otázku odpovědělo pouze 7 respondentů. Všichni odpovídající poráží vlastní zvířata.

47) Zpracováváte maso na masné výrobky?

Pouze 1 respondent zpracovává maso na masné výrobky. Statek Horní Dvorce zpracovává 20 % skopového masa.

48) Uveďte nejoblíbenější masný bioprodukt ze strany spotřebitelů.

Statek Horní Dvorce neodpověděl, jelikož jehněčí klobásy, které vyrábí, nejsou v biokvalitě.

49) Které výrobky jsou z Vašeho pohledu nejvíce ziskové/ztrátové?

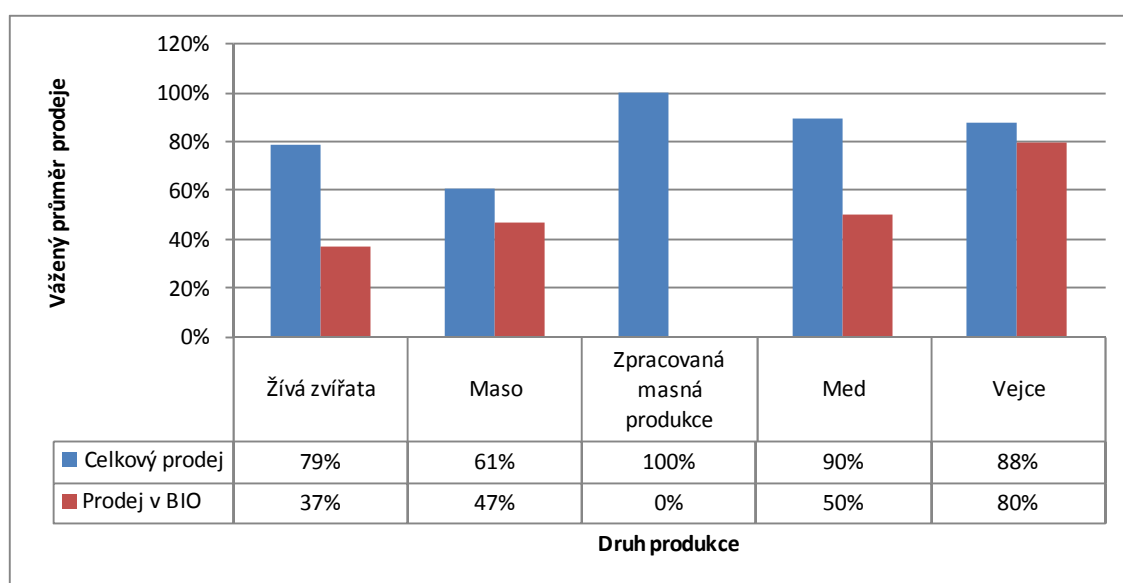
Jehněčí klobásy jsou, z pohledu Statku Horní Dvorce, ziskové.

50) Zpracováváte některé vedlejší produkty živočišné výroby? Upřesněte výslednou produkci.

Vedlejší produkty z živočišné výroby zpracovává pouze Hrňa Aleš. Vlnu používá na plnění polštářů.

51) Jakou část své celkové produkce průměrně prodáte (%)?

Graf 58: Vážený průměr celkového prodeje a prodeje v biorežimu.

Zdroj: vlastní zpracování.

Data získaná od respondentů byla přepočítána na vážený průměr. Přepočítané hodnoty obsahuje graf 58. Zde je uveden vážený průměr za celkový prodej produkce a podíl z celkového prodeje prodaného v biorežimu. Konkrétní hodnoty odpovědí obsahuje tabulka 25 a 26.

Tabulka 25: Celkový prodej produkce.

Produkce	Živá zvířata	Maso	Masná produkce	Med	Vejce
do 10%	4	4	0	0	0
do 20%	3	2	0	0	0
do 30%	0	1	0	0	0
do 40%	4	1	0	0	0
do 50%	5	1	0	0	1
do 60%	2	2	0	0	0
do 70%	0	0	0	0	0
do 80%	7	0	0	1	0
do 90%	3	0	0	0	1
do 100%	35	9	1	1	3
Počet	63	20	1	2	5
Počet (%)	91	29	1	3	7
Průměr (%)	79	61	100	90	88

Zdroj: vlastní zpracování.

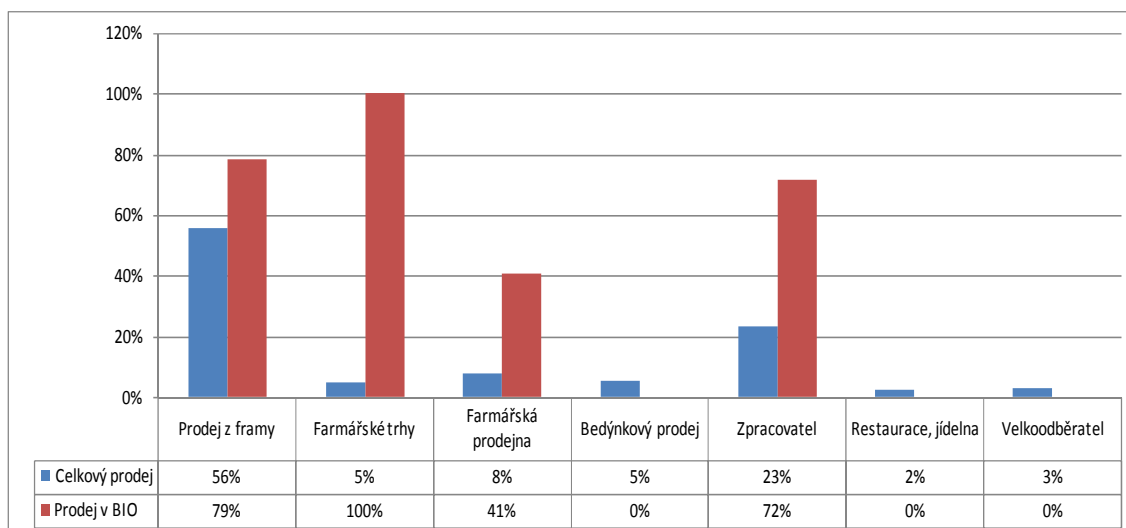
Tabulka 26: Prodej v biorežimu.

Produkce	Živá zvířata	Maso	Masná produkce	Med	Vejce
0%	30	8	1	1	1
do 10%	8	1	0	0	0
do 20%	1	1	0	0	0
do 30%	1	0	0	0	0
do 40%	0	0	0	0	0
do 50%	1	2	0	0	0
do 60%	0	0	0	0	0
do 70%	1	0	0	0	0
do 80%	0	0	0	0	0
do 90%	0	0	0	0	0
do 100%	21	8	0	1	4
Počet	63	20	1	2	5
Průměr (%)	37	47	0	50	80

Zdroj: vlastní zpracování.

52) Jaké odbytové kanály využíváte pro prodej masa a masné produkce? Uved'te, prosím, % podíl na celkovém prodeji a formu prodeje.

Graf 59: Vážený průměr procentního podílu dané formy odbytu na celkovém prodeji masa a podíl prodeje v biorežimu.

Zdroj: vlastní zpracování.

Graf 59 udává vážený průměr procentního podílu dané formy odbytu na celkovém prodeji masa a podíl dané formy prodeje v biorežimu. Z grafu je patrné, že u prodeje z farmy, farmářského trhu a zpracovatele převažuje prodej v biorežimu. Přestože jsou farmářské trhy velice komunikovány, jejich prostřednictvím je prodáno v průměru pouze 5 % bioprodukce respondentů. Bedýnkový prodej, prodej do restaurací/jídelen a velkoobchodatelům se uskutečňuje pouze v konvenčním režimu. Mezi možnostmi odpovědí byly nabízeny i odbytové kanály lokální maloobchod a prodejna zdravé výživy. Ani jedna z těchto forem nebyla v rámci šetření respondenty zvolena. Konkrétní počty odpovědí a podíly jednotlivých forem odbytu jsou zaznamenány v tabulce 27.

Tabulka 27: Počty odpovědí - procentní podíl dané formy odbytu na celkovém prodeji masa a podíl prodeje v biorežimu.

Forma odbytu	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%	Počet	Průměr
Prodej z farmy	1	1	1	1	2	0	0	3	0	6	15	56%
Prodej z farmy bio	1	0	0	0	1	0	0	3	0	5	10	79%
Farmářský trh	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5%
Farmářský trh bio	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	5	100%
Farmářská prodejna	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	3	8%
Farmářská prodejna bio	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	41%
Bedýnkový prodej	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2	5%
Bedýnkový prodej bio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
Zpracovatel	0	0	0	0	1	0	1	0	0	3	5	23%
Zpracovatel bio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	72%
Restaurace, jídelna	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	2%
Restaurace, jídelna bio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
Velkoodběratel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3%
Velkoodběratel bio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%

Zdroj: vlastní zpracování.

Stejná otázka byla položena i zpracovateli masné produkce Statku Horní Dvorce. Statek Horní Dvorce prodává svou masnou produkci pouze v konvenci, a to prostřednictvím prodeje z farmy (19 %), farmářských trhů (3 %) a farmářské prodejny (78 %).

53) Jaké odbytové kanály využíváte pro med a vejce?

Pro odbyt vajec a medu se využívá pouze prodeje z farmy a prodeje na farmářských trzích. Z tabulky 28 vyplývá, že produkce vajec a medu se na farmářských trzích prodává pouze v biorežimu.

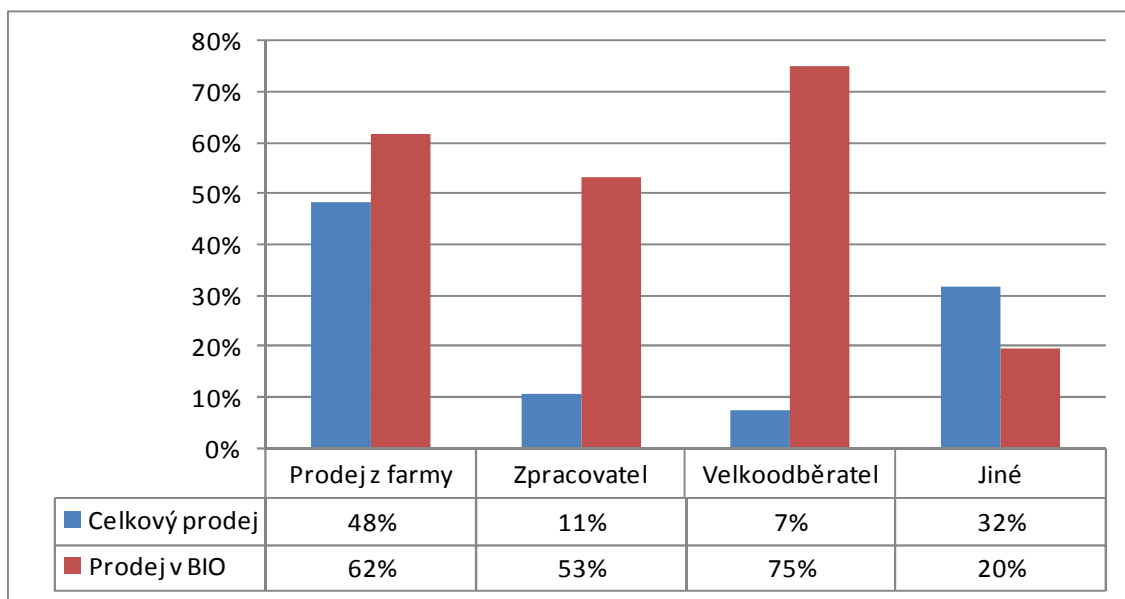
Tabulka 28: Počty odpovědí - procentní podíl dané formy odbytu na celkovém prodeji vajec a medu a podíl prodeje v biorežimu.

Forma odbytu	50%	100%	Počet	Průměr
Prodej z farmy	1	3	4	70%
Prodej z farmy bio	1	2	3	71%
Farmářský trh	1	1	2	30%
Farmářský trh bio	1	1	2	100%

Zdroj: vlastní zpracování.

54) Jaké odbytové kanály využíváte pro prodej živých zvířat?

Graf 60: Vážený průměr procentního podílu dané formy odbytu na celkovém prodeji živých zvířat a podíl prodeje v biorežimu.

Zdroj: vlastní zpracování.

Graf 60 udává vážený průměr procentního podílu dané formy odbytu na celkovém prodeji živých zvířat a podíl dané formy prodeje v biorežimu. U prodeje živých zvířat převládá prodej v biorežimu. Živá zvířata se prodávají nejčastěji přes překupníky, na jatka a dokonce také na burze zvířat ČSCHMS (Český svaz chovatelů masného

skotu) či přes Svaz chovatelů ovcí a koz OVEKO. Tyto formy odbytu jsou v grafu označené pojmem *Jiné*. Konkrétní počty odpovědí a podíly jednotlivých forem odbytu jsou zaznamenány v tabulce 29.

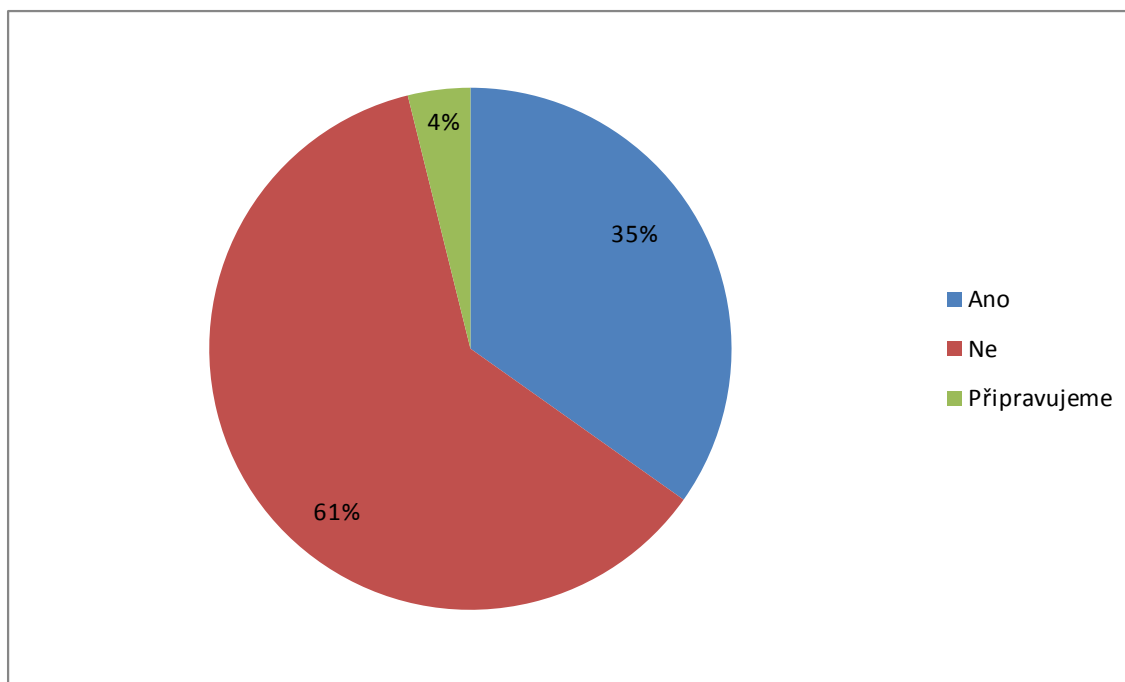
Tabulka 29: Počty odpovědí - procentní podíl dané formy odbytu na celkovém prodeji živých zvířat a podíl prodeje v biorežimu.

Forma odbytu	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%	Počet	Průměr
Prodej z farmy	2	0	0	0	2	0	0	0	2	24	30	48%
Prodej z farmy bio	2	0	0	0	1	0	0	0	0	16	19	62%
Zpracovatel	2	0	0	0	0	0	0	0	2	4	8	11%
Zpracovatel bio	2	0	0	0	0	0	0	0	0	3	5	53%
Velkoodběratel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	7%
Velkoodběratel bio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	75%
Jiné	2	1	1	0	0	0	1	1	4	12	22	32%
Jiné bio	2	1	1	0	0	0	0	0	2	1	7	20%

Zdroj: vlastní zpracování.

55) Prodáváte svou produkci do zahraničí?

Graf 61: Prodej do zahraničí.

Zdroj: vlastní zpracování.

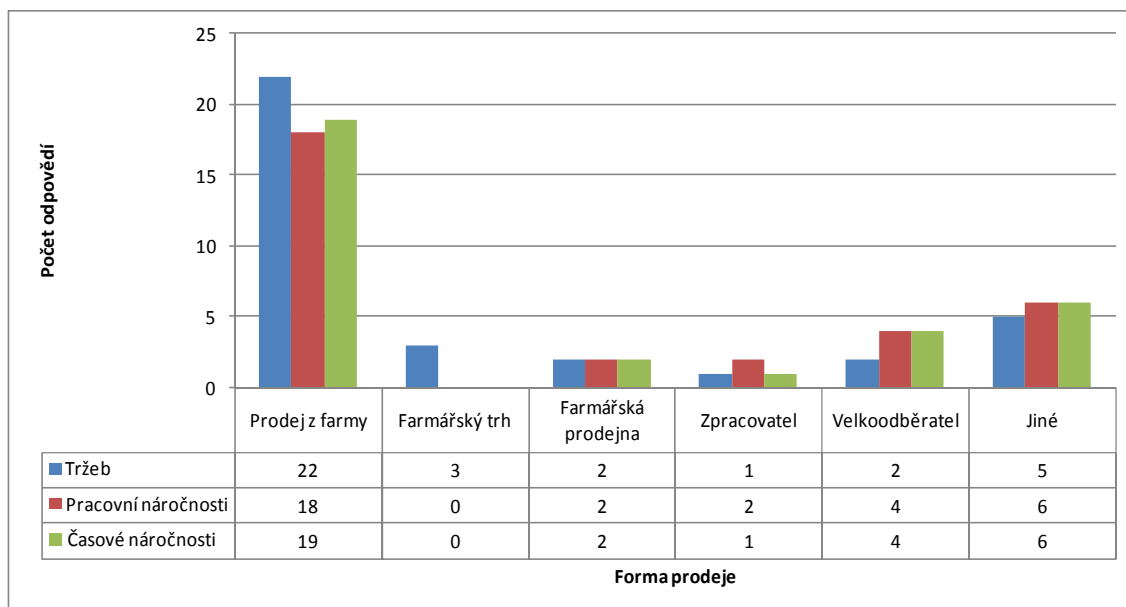
Ze 78 respondentů prodává svou produkci do zahraničí 35 %, což je v absolutním vyjádření 27 respondentů, viz graf 61. Zda se jedná o prodej bio či konvenci, upřesnilo 14 respondentů. V biorežimu prodává svou produkci do zahraničí 5 respondentů, 8 respondentů prodává svou produkci v konvenci. Jeden respondent prodává svou produkci jak v biorežimu, tak i v konvenci. Respondenti svou produkci vyvážejí nejvíce do Rakouska. Dále se v dotazníku objevili země: Německo, Chorvatsko, Turecko, Lotyšsko a Estonsko. Do zahraničí respondenti vyvážejí vyřazené krávy, plemenná zvířata, jateční jehňata a krávy, zástavový skot, chovný mléčný skot, jalovice do 1 roku, živá zvířata. Obchod si ekologičtí zemědělci zprostředkovávají sami, na inzerát, prostřednictvím jatek, smluvním prodejem, přes OVEKO či zprostředkovatelské firmy.

56) Jaké jsou důvody prodeje do zahraničí?

V 21 případech respondenti jako důvod pro prodej do zahraničí uvedli vyšší cenu. Dále pak poptávku po dané produkci, lepší podmínky pro odchov a porážku, spolehlivost při placení, solidní jednání, přebytek, ekonomické důvody, majitel farmy je cizinec.

57) Jaký způsob prodeje preferujete z pohledu tržeb, časové a pracovní náročnosti?

Graf 62: Preferovaná forma prodeje.

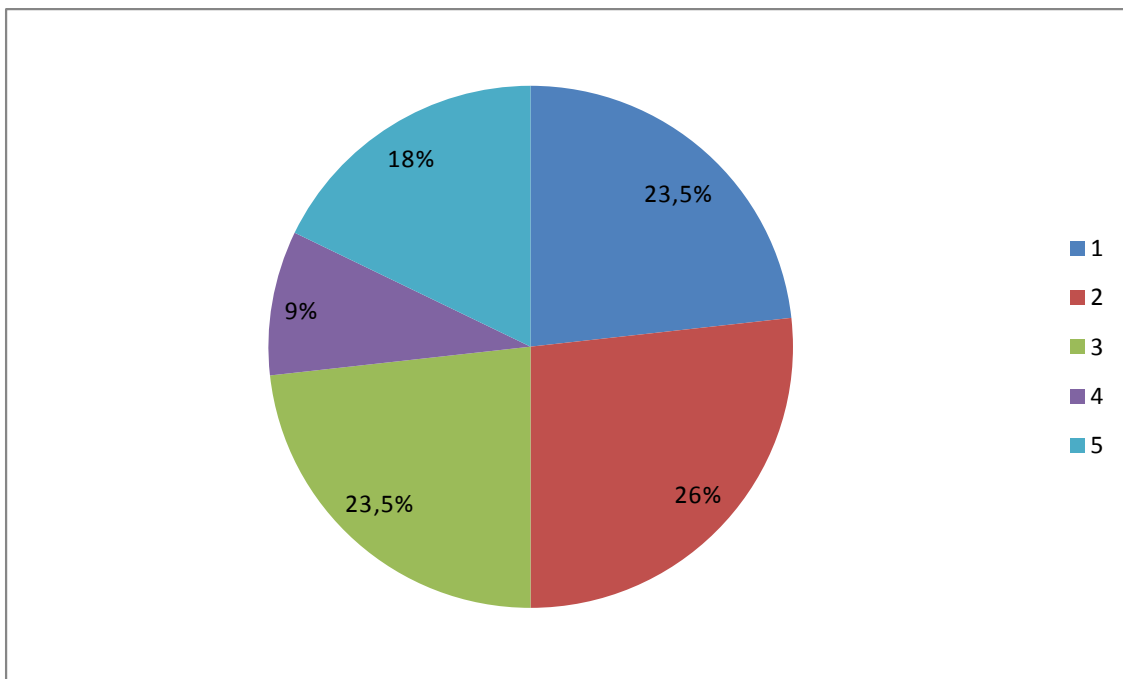

Zdroj: vlastní zpracování.

Preferovaná forma prodeje, z hlediska tržeb, pracovní náročnosti a časové náročnosti, je uvedena v grafu 62. Nejpreferovanější formou odbytu je prodej z farmy, následuje možnost *Jiné* (jataka, překupník, obchodník) a velkoobchodatel. Tato otázka byla vyplněna pouze 36 respondenty. Lze tedy usoudit, že buď respondenti nepreferují z těchto tří hledisek žádnou formu prodeje, nebo byla otázka respondenty nepochopena.

58) Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce masa, vajec a medu?

Graf 63: Zhodnocení možností odbytu současné ekologické produkce masa, vajec a medu.

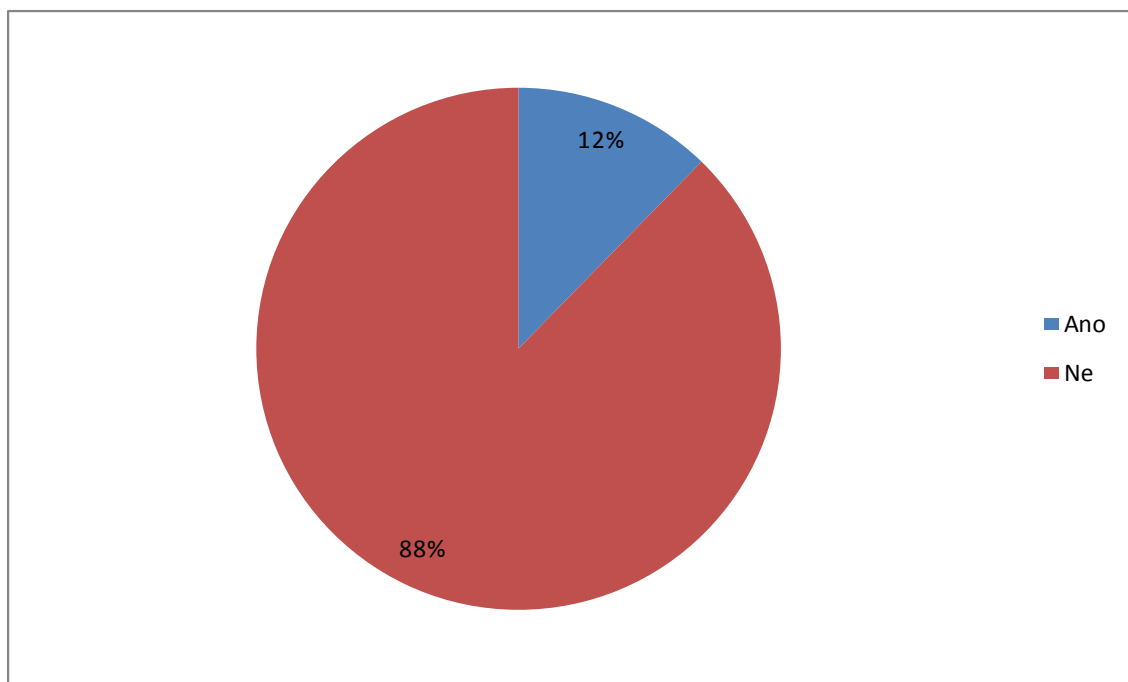
Zdroj: vlastní zpracování.

Hodnocení odbytu ekologické produkce masa, vajec a medu obsahuje graf 63. Respondenti měli možnost odbyt hodnotit na škále 1 (Zcela vyřešený odbyt) až 5 (Zásadní odbytové problémy). Průměrná hodnota ze zjištěných dat činí 2,7. Lze tedy konstatovat, že respondenti spíše nemají zásadní odbytové problémy. Ti, co mají odbytové problémy, uvedli za problémové oblasti následující:

- Nízká cena bioprodukce
- Nedostatek jatek pro porážku zvířat z ekologického chovu
- Obchodníci nevěří bio
- Není poptávka po jehněčím mase v regionu
- Odbyt jehňat, skotu, plemenných beranů
- Výkyvy ve snášce vajec, které kolidují s výkyvy v poptávce

59) Zvažujete změny v masné produkci, produkci vajec a medu?

Graf 64: Možnost změny v masné produkci, produkci vajec a medu.

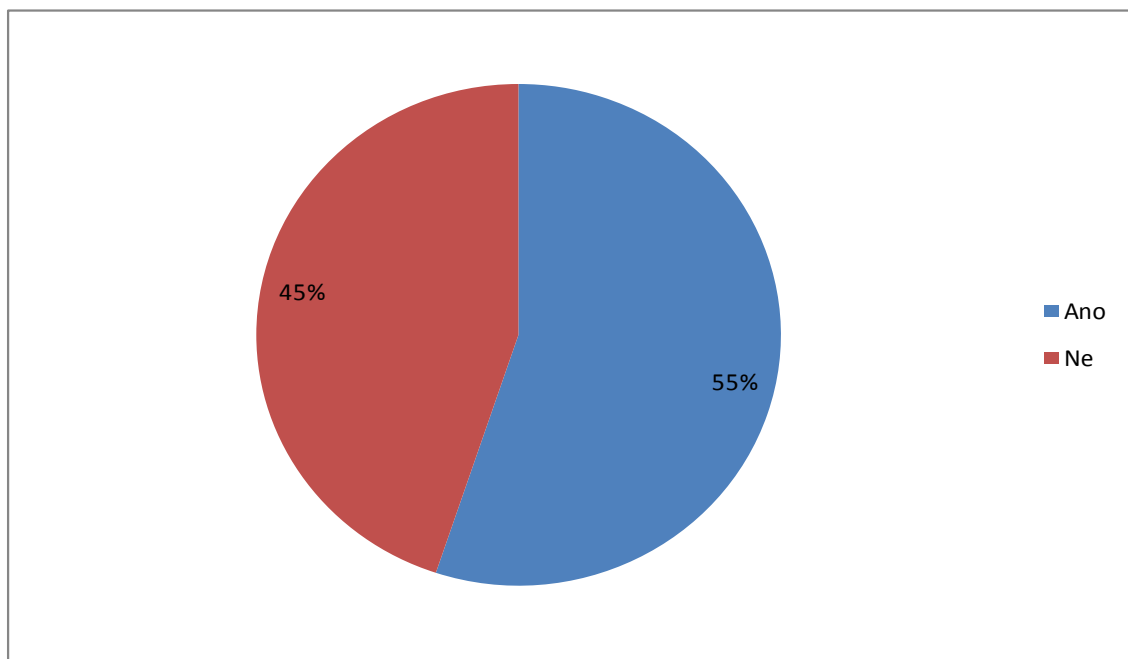
Zdroj: vlastní zpracování.

Z grafu 64 vyplývá, že 12 % respondentů zvažuje změny ve své ekologické produkci. Zvažovanými změnami respondentů jsou:

- Drábek Václav – ukončení chovu koz a pokračování v chovu ovcí a jehňat
- Farma 5 – vybudování domácí zpracovny
- Ptáček Radek – prodej více komodit, příp. i porážka zvířat na farmě
- Čížek Ondřej - *pokoušíme se najít řešení velkých výkyvů ve snášce. Zkoušíme líhnout kuřata v lednu, aby v září, kdy je snáška nejnižší, tato kuřata začala nést.*
- Rýdl Zdeněk, Ing. – ukončení činnosti
- Eko Farma Radlice – rozšíření ekologického chovu
- Koňarik Miroslav – navýšení počtu chovaných zvířat

60) Sledujete měnící se požadavky na trhu s masnou produkcí, produkcí vajec a medu?

Graf 65: Zájem o sledování měnících se požadavků na trhu s masnou produkcí, produkcí vajec a medu.

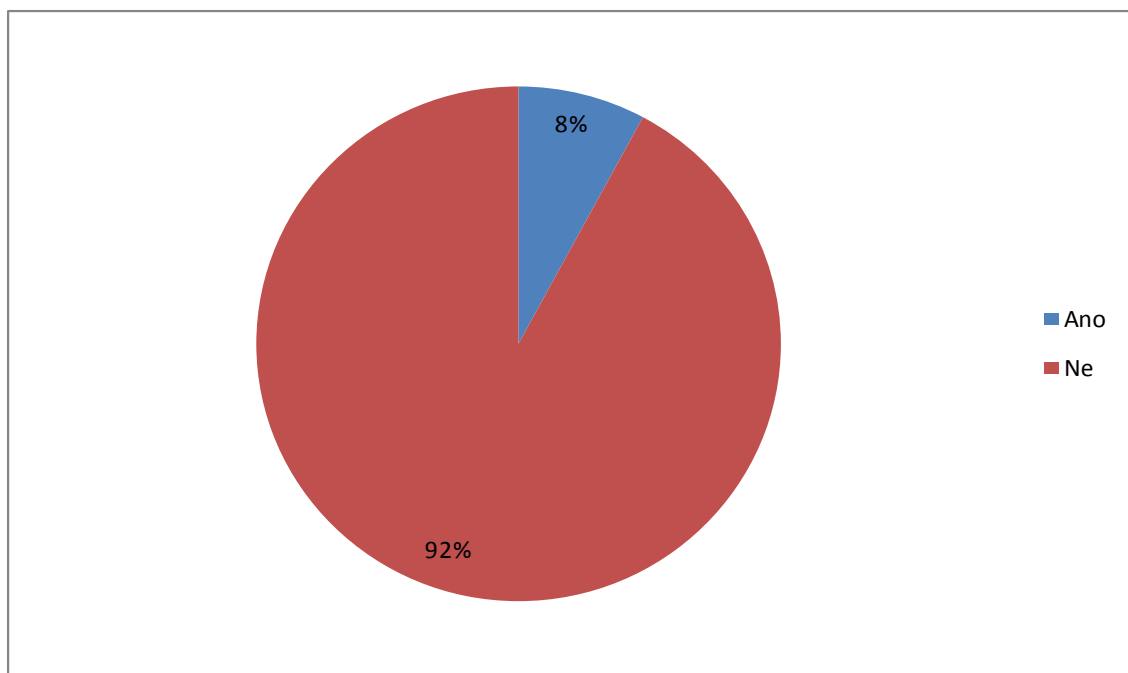

Zdroj: vlastní zpracování.

Z grafu 65 vyplývá, že 55 % respondentů sleduje měnící se požadavky na trhu, 45 % nikoliv. Otázku zodpovědělo 78 respondentů.

61) Inovujete své výrobky?

Graf 66: Inovace výrobků.

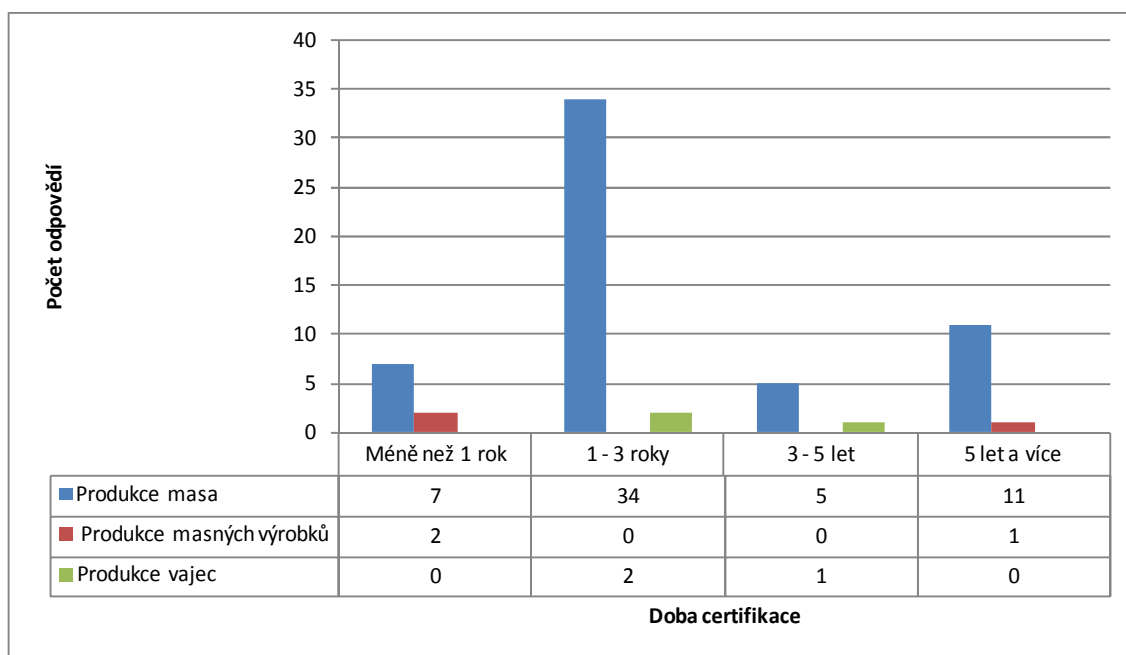

Zdroj: vlastní zpracování.

Jak z grafu 66 vyplývá, ze 76 odpovídajících respondentů inovuje své výrobky pouze 8 %. Tři respondenti uvedli, jakým způsobem inovují své výrobky. Farma Agra Zvíkov, spol. s.r.o. inovuje prostřednictvím cíleného křížení, Kudláček Vojtěch a Farma 20 se snaží zlepšit svůj chov prostřednictvím genetické výměny.

62) Jakou produkci máte certifikovanou a jak dlouho?

Graf 67: Doba certifikace.

Zdroj: vlastní zpracování.

Graf 67 zobrazuje typ a dobu certifikace farem. Otázku zodpovědělo pouze 60 respondentů. U produkce masa vlastní nejvíce respondentů certifikát 1 - 3 roky (34 respondentů). Produkci masných výrobků mají 2 respondenti certifikovanou méně než 1 rok a 1 respondent 5 let a více. Produkci vajec mají certifikovanou 2 respondenti 1 – 3 roky a 1 respondent 3 – 5 let. Žádný z respondentů nemá certifikovanou produkci medu.

63) Proč jste si certifikovali svou produkci masa, masných výrobků, vajec nebo medu?

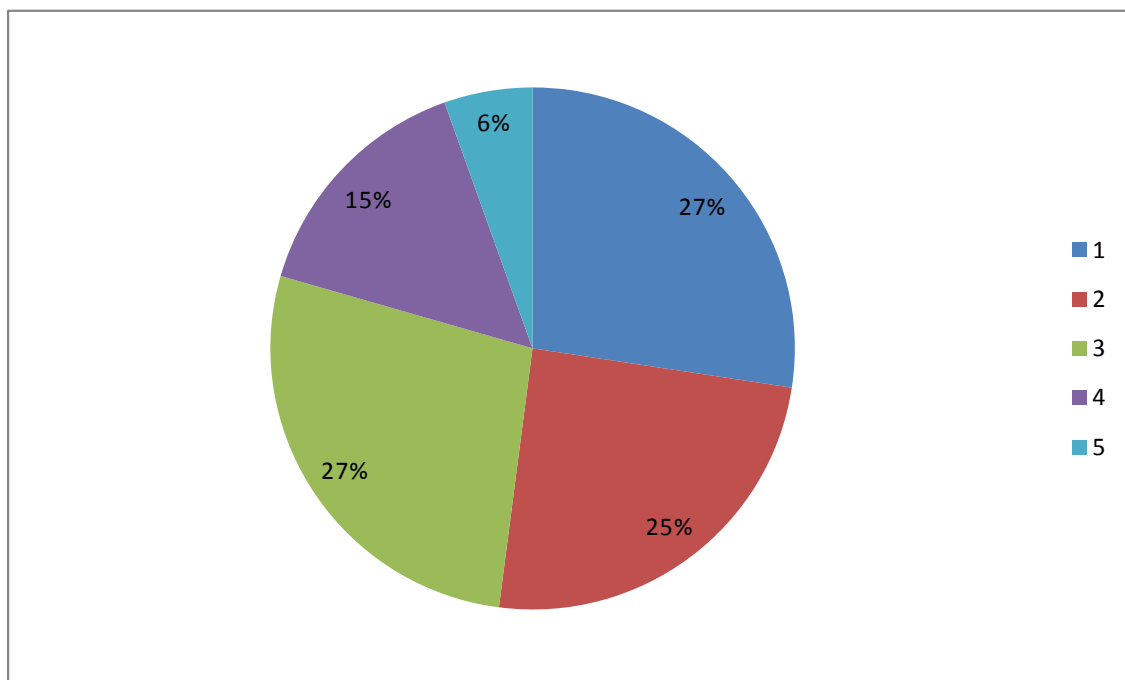
Důvody certifikace lze shrnout do následujících bodů:

- Ochrana životního prostředí
- Z důvodu vyšší ceny při prodeji
- Legislativní důvody
- Záruka a ocenění kvality

- Podmínka odběratele
- Zájem spotřebitelů
- Věrohodnost
- Již dříve jsem hospodařil/a dle ekologických zásad, pouze formalita
- Pro vlastní dobrý pocit ze své práce
- Promotion
- Musel/a jsem, jelikož hospodařím v CHKO a běžný chov je velice nákladný

64) Jak se naplnila Vaše očekávání spojená se získáním certifikátu?

Graf 68: Míra naplnění očekávání.

Zdroj: vlastní zpracování.

Míru naplnění očekávání spojených se získáním certifikátu zobrazuje graf 68. Respondenti měli volbu hodnocení na škále 1 (Zcela naplnila) až 5 (Zásadně nenaplnila). Průměrná hodnota činí 2,5, lze tedy konstatovat, že očekávání spojená se získáním certifikátu byla spíše naplněna.

4.4 Porážková místa, bourárny a zpracovatelské kapacity

Na stránkách Státní veterinární správy České republiky jsou uvedeni zpracovatelé živočišných produktů, kteří jsou schválení a registrováni pro obchodování v rámci EU. Přehled těchto subjektů za Jihočeský kraj je uveden v tabulce 30. Z tabulky lze vyčíst celkové počty zpracovatelů živočišných produktů (bio i konvence) a následné upřesnění počtu zpracovatelů živočišných produktů v rámci ekologického zemědělství.

Tabulka 30: Zpracovatelé živočišných produktů schválení a registrování pro obchodování v rámci EU za Jihočeský kraj.

Typ závodu	Počet ¹⁾	Z toho BIO ¹⁾
Čerstvé drůbeží maso - mrazírny	8	1
Čerstvé drůbeží maso - porážky	3	0
Čerstvé drůbeží maso - porcovny	7	0
Čerstvé maso - bourárny	36	4
Čerstvé maso - jatky	29	2
Čerstvé maso - mrazírny	20	2
Čerstvé maso - separát	3	0
Králičí maso a maso farmové zvěře	5	0
Masné výrobny	34	2
Mlékárny	15	3
Mleté maso, masné polotovary	14	1
Mrazírny - ostatních živ. produktů	8	1
Střevárny	1	0
Třídírny a balírny vajec	6	1
Zpracování vajec	1	0
Zpracování ryb	7	0
Zvěřina	15	1

¹⁾ V tabulce nejsou zohledněny počty provozoven.

Zdroj: SVS ČR, 2014, vlastní zpracování.

Tabulka 31 uvádí zpracovatele živočišných produktů pro přímý prodej v České republice (BIO konvence) a následné upřesnění počtu zpracovatelů ekologické živočišné produkce.

Tabulka 31: Zpracovatelé živočišných produktů pro přímý prodej v České republice za Jihočeský kraj.

Typ závodu	Počet ¹⁾	Z toho BIO ¹⁾
Bourárny a porcovny	47	1
Masné výrobny	35	0
Polotovary a mleté maso	40	1
Zpracování ryb	11	0
Med	9	1
Mléko - přímý prodej ze dvora	41	2
Výroba pro přímý prodej mléčných výrobků	9	2
Výrobky s malým podílem živočišné suroviny	1	0
Zvěř	3	0

¹⁾ V tabulce nejsou zohledněny počty provozoven

Zdroj: SVS ČR, 2014, vlastní zpracování.

Seznam certifikovaných zpracovatelů ekologické živočišné produkce z registru ekologických podnikatelů je uveden v tabulce 29.

V tabulce 32 jsou uvedeni ekologičtí zemědělci, kteří zároveň mají certifikovanou i výrobu a ekologičtí výrobci. Pro možnost porovnání Jihočeského kraje a České republiky je v příloze 12 uvedena tabulka za rok 2012 a 2011.

Tabulka 32: Seznam certifikovaných zpracovatelů ekologické živočišné produkce.

Obchodní jméno / Příjmení, jméno	Činnosti (Certifikát)
CORAX Trading s.r.o.	VYR
ČECH PŘEMYSL	ZEM, VYR, OBC
Foitol řeznictví a uzenářství v.o.s.	VYR
KIRIČENKO KATEŘINA	ZEM, VYR
KRTOUŠ MARTIN, Ing. arch.	ZEM, VYR
PECHA LADISLAV	VYR
ŠEBELKA MILAN	ZEM, VYR
ŠTĚPÁNEK PAVEL, Ing.	ZEM, VYR
TSCHERNAYOVÁ KATEŘINA, Ing.	ZEM, VYR
ZEFA Volary s.r.o.	ZEM, VYR

Legenda:

ZEM - ekologický zemědělec

VÝR - výrobce

OBC - obchodník

Zdroj: Registr ekologických podnikatelů, 2014, vlastní zpracování.

Maso Planá

Jelikož většina respondentů dotazníkového šetření měla problémy s odbytem v podobě chybějících porážkových míst/jatek pro zvířata z ekologických chovů, byly osloveny Kostecké uzeniny a.s., které mají provozovnu v Plané nad Lužnicí pro zjištění potenciálu porážky zvířat z ekologického chovu.

Provozovna Kostecké uzeniny Planá nad Lužnicí funguje již od roku 1973, tehdy pod názvem Masokombinát Planá nad Lužnicí. V roce 2002 prošlo Maso Planá rozsáhlou rekonstrukcí, z důvodu zajištění lepší porážecí technologie a zajištění podmínek hygieny dle norem EU. Maso Planá je držitelem certifikátů EFSIS, FSIS (USDA), IFS, ISO 9001:2000, ISO 14001:2004, OHSAS 18001:1999 a HACCP. V roce 2010 se stalo Maso Planá součástí Kosteckých uzenin (člen skupiny AGROFERT). Podnik má zpracován vlastní plán péče o zvířata. Jsou stanoveni zaměstnanci, kteří dohlížejí na dodržování tohoto plánu a odpovídají za celkovou pohodu a kontrolu zvířat v jateckém provozu a stájích.

Obrázek 10: Zpracování masa - Maso Planá.

Zdroj: Maso Planá, 2010.

Maso Planá jako jedni z prvních zavedli technologii omračování oxidem uhličitým pro porážku jatečných vepřů. Díky této technologii se minimalizují vady masa způsobené stresem zvířat a zároveň se minimalizují krevní sraženiny a maso uvolňuje méně masové šťávy než při klasickém omračování. Tím je dosaženo vyšší kvality pro konečného spotřebitele. Závod pracuje na principu kompletního výrobního programu - historie výrobku se tedy dá vysledovat od vlastní porážky až po jeho finální podobu. Jako první výrobce v ČR zahájil výrobu výsekových mas balených v ochranné atmosféře, která prodlužuje dobu použitelnosti baleného výsekového masa (Maso Planá, 2010).

Následující text obsahuje informace pořízené z řízeného rozhovoru s asistentkou ředitele závodu paní Marií Kopeckou.

Maso Planá provozuje konvenční jatka. Maso je dále zpracováno na masné produkty. Zvířata, která jsou na jatkách porážena, jsou nakoupena u chovatelů v České republice. Běžná výkupní cena činí:

- Prasata 44 Kč/kg JUT
- Býci 87,22 Kč/kg JUT

Při porážce zvířat je přítomen stálý veterinární dozor, který kontroluje jednotlivé kusy poražených zvířat. Porážka probíhá na jatkách pětkrát do týdne. Objem roční produkce jatek činí cca 39 000 tun JUT prasat a cca 7 000 tun JUT skotu. Odběrateli Maso Planá jsou obchodní řetězce (stálí odběratelé), ale také zákazníci na nezávislém trhu. Svou produkci Maso Planá vyváží do celého světa.

Na jatkách v Plané nemůže probíhat porážka zvířat pocházejících z ekologického chovu, jelikož jatka nejsou schválena pro porážku v biorežimu.

Maso Planá provádí porážku pro externí subjekty, avšak pouze v rámci jatek. Za zákazníky na domácí porážku nedojíždí.

Z uvedeného rozhovoru vyplývá, že je zde jistý potenciál pro porážku zvířat z ekologického chovu. Rozhodnutí by však muselo vydat vedení Kosteckých uzenin, a.s.

Certifikace jatek

Pro porážku zvířat z ekologického chovu musí mít subjekt certifikovaná jatka. Certifikovat se lze u kontrolních organizací KEZ, o.p.s., Biokont CZ, s.r.o. a Abcert AG. Všechny tři organizace byly kontaktovány s dotazem, jaké množství finančních prostředků je zapotřebí pro certifikaci jatek a jaké jsou podmínky pro certifikaci. Na dotaz odpověděly všechny tři organizace.

Certifikace je popsána dle postupů Biokont CZ, s.r.o. Informace poskytl Ing. Jan Slavík. Postup při certifikaci jatek je stejný jako při registraci ekologických podnikatelů, viz kapitola 2.6. Subjekt musí mít platnou Smlouvu o inspekci a certifikaci, která je uzavřena až po povinné vstupní kontrole. Žádost o vstupní kontrolu lze poslat elektronicky nebo telefonicky, za kontroly se platí především bezhotovostně. Certifikace a registrace pro výrobce biopotravin činí 3 500,- Kč/rok bez DPH. Ceník dalších služeb je uveden v příloze 15.

Jak se připravit na vstupní kontrolu pro certifikaci výrobce biopotravin:

- Osvědčení o zápisu do evidence zemědělského podnikatele a/nebo živnostenský list a/nebo výpis z obchodního rejstříku a jednu neověřenou kopii, občanský průkaz

- Registrace (oznámení) potravinářského podniku o zahájení výkonu předmětu činnosti SZPI, pro potraviny živočišného původu také SVS ČR
- Popis podniku včetně vlastního kontrolního systému a opatření při zjištěných neshodách
- Nastudovat rubriku *Jak se připravit na vstupní kontrolu* a prostudovat Smlouvu o inspekci a certifikaci

Samozřejmostí při provozu jatek je časové oddělení bio porážky od konvenční. Dále musí být vedena evidence a bio poražené kusy musí být správně označeny.

4.5 Distribuce bioproduktů

4.5.1 Maloobchodní řetězce

Data o výskytu biopotravin v provozních jednotách obchodních řetězců byla získána z databáze GAJU 019/2013/S. Šetření se zúčastnilo 96 prodejen, z toho 36 prodejen bylo osloveno v rámci Českých Budějovic. Tabulky 33 shrnují výsledky šetření za maso, masné produkty a vejce v biokvalitě. V tabulce je uveden celkový počet oslovených prodejen, průměrné zastoupení počtu druhů daného bioproduktu a procento prodejen obchodního řetězce, které daný bioprodukt nabízejí. Z oslovených obchodních řetězců nenabízí bioprodukty Penny Market (17 prodejen), Tesco (8 prodejen), Žabka (3 prodejny) a Terno (14 prodejen) (Ježková, 2014).

Tabulka 33: Zastoupení vybraných biopotravin v prodejnách obchodních řetězců.

Obchodní řetězec	Počet prodejen**	Maso čerstvé*	% nabízejících prodejen	Masné produkty*	% nabízejících prodejen	Vejce*	% nabízejících prodejen
Albert	10	3	10	3	10	1	60
Billa	11	0	0	2,3	55	1	82
DM drogerie markt	12	0	0	2	92	0	0
Globus	1	0	0	15	100	1	100
Interspar	2	0	0	1,5	100	1	50
Kaufland	6	0	0	2,5	100	1	100
Lidl	12	0	0	2,1	100	0	0

*počet druhů dané biokomodity **počet prodejen analyzovaných v rámci JČ kraje

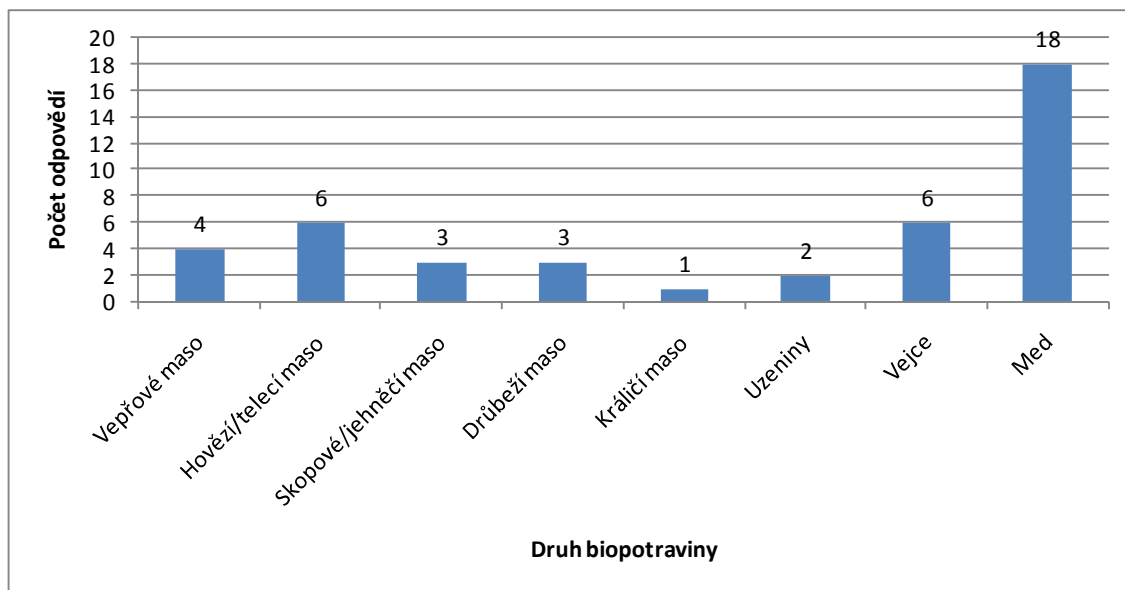
Zdroj: Ježková, 2014, vlastní zpracování.

Jak je z tabulky 33 patrné, nejvíce jsou v prodejnách obchodních řetězců zastoupeny masné produkty. Největší výběr masných produktů má obchodní řetězec Globus, který nabízí 15 druhů masných produktů. Tato hodnota je v tabulce zvýrazněna.

4.5.2 Specializované prodejny

Data o výskytu biopotravin ve specializovaných prodejnách byla získána z databáze GAJU 019/2013/S. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 33 specializovaných prodejen (Hanzalová, 2014).

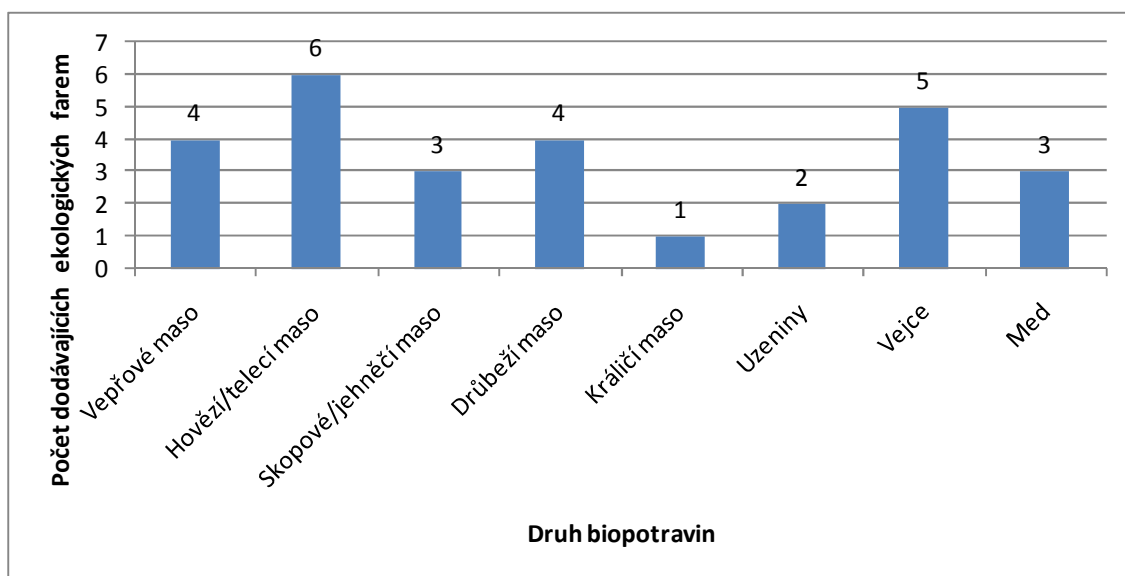
Graf 69: Nabídka biopotravin ve specializovaných prodejnách.

Zdroj: Hanzalová, 2014, vlastní zpracování.

Graf 69 zobrazuje strukturu nabídky biopotravin ve specializovaných prodejnách. Nejvíce je zde zastoupen med, který prodává 18 prodejen. Nabídka masa se ve specializovaných prodejnách nachází jen ojediněle.

Graf 70: Struktura dodavatelů biopotravin - ekologické farmy.

Zdroj: Hanzalová, 2014, vlastní zpracování.

Graf 70 mapuje strukturu dodavatelů biopotravin dle farem. Viditelně největší počet zastoupení mají faremní dodavatelé u hovězího/telecího masa (6 farem) a vajec

(5 farem). Nejméně faremních dodavatelů je u králíčoho masa. Králíčí maso dodává pouze 1 farma.

4.5.3 Spotřebitelský výzkum

Poptávku po živočišných bioproduktech na regionálním trhu lze představit prostřednictvím spotřebitelského průzkumu, který probíhal paralelně s výzkumem na jihočeských ekofarmách v roce 2013 (Veselá, 2014).

Úroveň kvality potravin byla zjišťována z pohledu kategorií potravin českého původu, regionálních potravin, potravin nakoupených přímo na farmě/farmářském trhu a biopotravin. Hodnocení kategorií probíhalo na škále 1 (Velmi významně spojena s vyšší úrovní kvality) až 5 (Minimálně). Respondenti mají tyto kategorie potravin spojeny spíše s průměrnou úrovní kvality: potraviny českého původu (2,4), regionální potraviny (2,3), potraviny nakoupené na farmě/farmářských trzích (2,3) a biopotraviny (2,9).

Z výzkumu lze vysledovat, že se spotřebitelé při nákupu biopotravin ve 43 % případů řídí cenou, 37 % kvalitou a 20 % jejich dostupností. Biopotraviny občas nakupuje 38 % respondentů, výjimečně 35 %. 6 % respondentů dokonce biopotraviny nikdy nenakoupila a 5 % přestala biopotraviny nakupovat. Bio maso nakupuje 22 % respondentů nakupujících biopotraviny.

Výzkum se také zabýval adekvátností cen daných biopotravin. Respondenti měli možnost hodnotit kvalitu na škále 1 (Velmi vysoká) až 5 (Velmi špatná) a adekvátnost jejich ceny na škále 1 (Cena zcela odpovídá kvalitě) až 5 (Cena je nepřiměřeně vysoká). Průměrné hodnoty za maso, masné výrobky a vejce jsou shrnuty v tabulce 34. Z tabulky lze vyčíst, že respondenti vnímají kvalitu biopotravin spíše jako průměrnou. Cenu označili spíše jako neadekvátní k jejich kvalitě. Lze tedy usoudit, že respondenti nenakupují nebo nakupují pouze v menší míře biopotraviny z důvodu vysoké ceny neodpovídající jejich kvalitě.

Tabulka 34: Preference kvality a spokojenost s kvalitou.

Biopotravina	Kvalita biopotravin	Adekvátnost ceny
Maso	2,4	3,2
Masné produkty	2,6	3,2
Vejce	2,4	3,1

Zdroj: Veselá, 2014, vlastní zpracování.

4.5.4 Spojené farmy, a.s. – odbytové sdružení

Jako příklad správné odbytové praxe lze uvést Spojené farmy, které jsou neformálním sdružením farem. V rámci diplomové práce byl navázán kontakt se sdružením a žádostí o zodpovězení připravených otázek. Jeho účelem bylo blíže se seznámit s fungováním a strukturou sdružení. Následně dle zjištěných poznatků mělo být navrženo podobné sdružení, zabývající se zpracováním, odbytem a promotion farem v Jihočeském kraji. Bohužel ani přes opakované urgencye do dne odevzdání diplomové práce nebyly otázky navraceny. Následující text je vytvořen na základě veřejně dostupných zdrojů.

Sdružení bylo založeno v roce 1996 za účelem společného odbytu a finalizace zemědělských produktů. Založením sdružení vytvořili zemědělci produkční vertikálu od orné půdy, luk a pastvin až po zpracování. Naplnili tak doslova koncept *od vidlí po vidličku*, jehož hlavní výhodou je další zdokonalení kontroly kvality a přímé komunikace mezi spotřebitelem a farmářem. Ve sdružení spolupracuje 21 ekologických farem, které působí na Českolipsku, Liberecku, Litoměřicku, Děčínsku a Chebsku.

V současnosti patří Spojené farmy k největším dodavatelům českých biopotravin do nezávislých prodejen zdravé výživy i obchodních řetězců (Albert, Billa, Globus, Hypernova, Interspar, Kaufland, Makro, Tesco) v České republice a na Slovensku. Přímé dodávky rovnou k obchodníkům bez zprostředkovatelů přinesly farmářům nezávislost a spotřebitelům umožnily nákup biopotravin za přijatelné ceny.

Zemědělci sdružení ve Spojených farmách se zabývají rostlinou a živočišnou výrobou. Spojené farmy zaměstnávají více než 400 lidí. Řadí se tak k významným zaměstnavatelům v regionech s vysokou nezaměstnaností. Farmy ze sdružení patří k nejvýznamnějším chovatelům dobytka v České republice. Členové sdružení hospodaří ve větších nadmořských výškách a v CHKO či jejich okolí. Rozhodujícími produkty

sdružení jsou kuřecí, hovězí a jehněčí maso v kvalitě bio. Dále farmy produkují bio mléko, bio obilí, bio třešně, bio jablka, bio sýry a další klasické produkty ekofarem. Zavedenou značkou Spojených farem je výběrové hovězí Bohemia Angus, které je produkováno z býků masného plemene Aberdeen Angus. Od roku 2010 farmy rozvíjí i chov japonského plemene Wagyu.

Biopotraviny Spojených farem vlastní několik významných ocenění – bio kuřecí je biopotravinou roku 2009 v kategorii maso a masné výrobky, bio jehněčí takto uspělo v roce 2008 (Bio jehněčí mleté s rozmarýnem) a bio hovězí získalo titul České Bio 2006 (Provensálský biftek) a též značku Klasa (Spojené farmy, 2014).

4.6 Vyhodnocení hypotéz

Na začátku práce byly stanoveny hypotézy. Nyní budou vyvráceny nebo potvrzeny.

1. Většina ekologických zemědělců neprodává svou tržní produkci pouze v biorežimu.

Na základě zjištěných dat se podařilo tuto hypotézu potvrdit, viz otázka 13 kapitola 4.3.2. Průměrně se v biorežimu prodá 76 % tržní produkce pocházející z ekologického zemědělství. Konkrétní procentní podíl prodeje v biorežimu dle jednotlivých kategorií je uveden v tabulce 35.

Tabulka 35: Prodej bioprodukce.

Kategorie	Prodej v biorežimu
Živá zvířata chovná	65%
Živá zvířata zástav	48%
Živá zvířata na porážku	50%
Maso	79%
Masné produkty	0%
Mléko	94%
Mléčné výrobky	96%
Vejce	100%
Brambory	96%
Zelenina	100%
Ovoce	71%
Obiloviny potravinářské	96%
Obiloviny krmné	45%
Krmiva objemná	92%
Byliny a sazenice	100%

Zdroj: vlastní zpracování.

2. Nejčastějším důvodem prodeje v konvenčním režimu je malá poptávka po bioproduktech.

Ano, tuto hypotézu lze potvrdit na základě otázky 14, *Jaké jsou důvody pro prodej v konvenčním režimu?*, viz kapitola 4.3.2.

Respondenti měli možnost vybrat maximálně tři důvody, které ohodnotili na škále 1 (Nejvýznamnější) až 3 (Méně významné). Průměrná hodnota významu důvodů prodeje v konvenci je uvedena v tabulce 36. Čím nižší hodnota, tím je důvod významnější. Nízkou poptávku po bioproduktech a nedostatek trhů pro ekologické produkty označilo nejvíce respondentů, jako nejvýznamnější důvod pro prodej v konvenčním režimu (průměrná hodnota 1,7).

Tabulka 36: Důvody prodeje v konvenčním režimu.

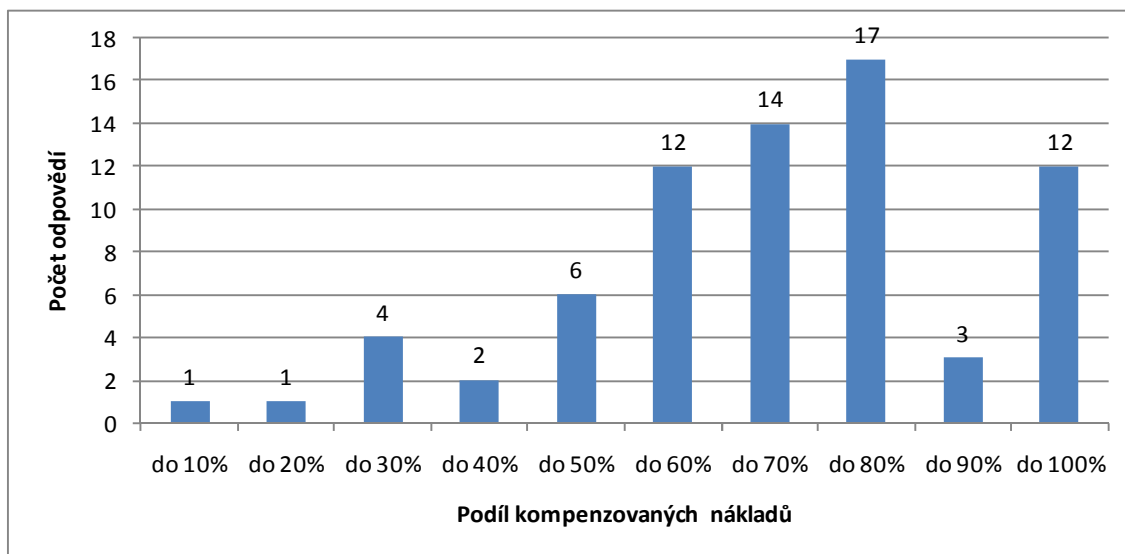
Důvod	Průměrné hodnota
Nízká poptávka spotřebitelů po ekologických produktech.	1,7
Nedostatek trhů pro ekologické produkty (není kde prodávat).	1,7
V regionu chybí zpracovatel/obchod, někdo komu bych mohl prodávat své výrobky.	2,0
Nedostatek podpory v hledání vhodného trhu/obchodu (nedostatek informací).	2,0
Ceny jsou velmi nízké pro mé produkty/část mých produktů.	2,0
Vyhovět kvalitativním standardům je velmi těžké (hygiena, veterinární předpisy...).	2,3
Poptávka po ekologických výrobcích se velmi mění.	2,0
Vyhovět podmínkám zpracovatelů/obchodů/supermarketů je velmi těžké.	0,0
Moje nabídka ekologických produktů se velmi mění.	0,0

Zdroj: vlastní zpracování.

3. Většině dotázaných ekologických zemědělců pokryjí dotace alespoň 50 % nákladů.

Hypotézu lze potvrdit na základě grafu 45 v kapitole 4.3.2. Zprůměrováním dat uvedených v grafu lze zjistit, že dotace průměrně kompenzují respondentům 70 % nákladů. Z grafu je patrné, že nejvíce respondentům pokryjí dotace až 80 % nákladů.

Graf 45: Podíl nákladů kompenzovaných poskytnutými dotacemi.

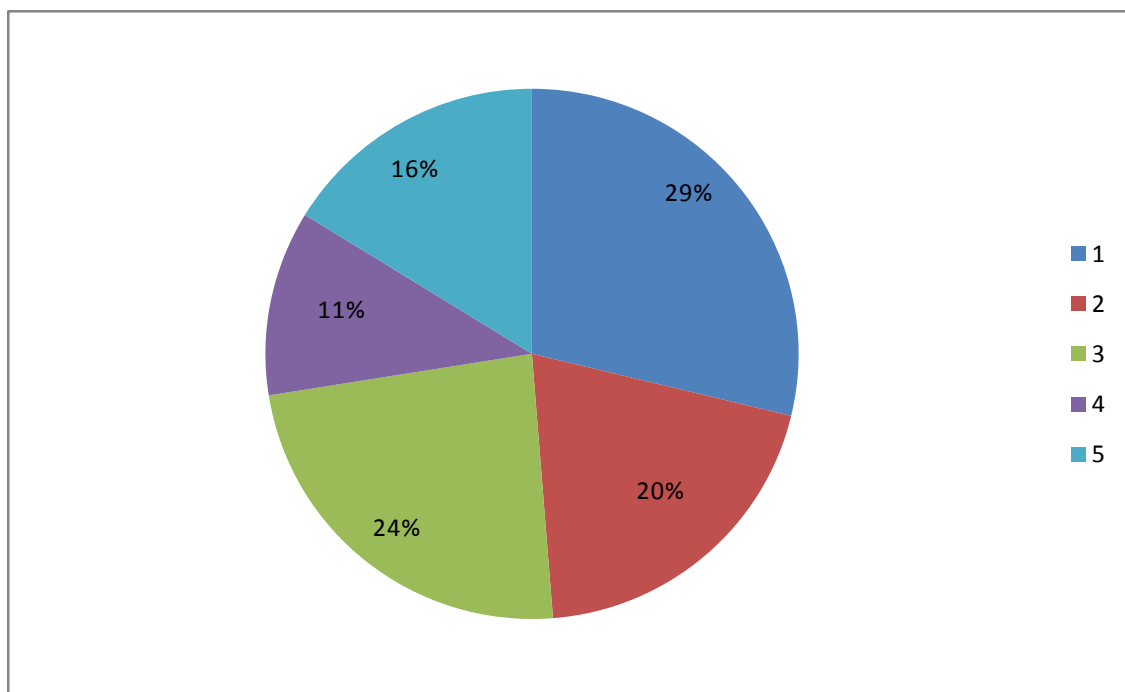
Zdroj: vlastní zpracování.

4. Více jak polovina dotázaných má zásadní odbytové problémy.

Hypotéza je zamítnuta na základě otázky 20, *Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce?* viz kapitola 4.3.2.

Respondenti měli možnost odbyt bioprodukce hodnotit na škále 1 (Zcela vyřešený odbyt) až 5 (Zásadní odbytové problémy). Průměrná hodnota odbytu činí 2,7. Lze tedy konstatovat, že respondenti spíše nemají zásadní problémy s odbytem. Z grafu 33 je evidentní, že zásadní problémy s odbytem má pouze 16 % respondentů.

Graf 33: Zhodnocení možností odbytu ekologické produkce.

Zdroj: vlastní zpracování.

4.7 Shrnutí

Počet ekologických farem v Jihočeském kraji se od roku 2007 až do roku 2011 neustále zvyšoval. V roce 2012 se počet ekologických zemědělců oproti roku 2011 jen nepatrně snížil (pokles o 7 ekofarem). Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na ekologickou živočišnou faremní produkci. V rámci dotazníkového šetření bylo osloveno 306 ekofarem. Návratnost dotazníku činila 30 %, což je v absolutním vyjádření 91 respondentů.

Farmy zapojené do dotazníkového šetření se nacházejí především v okrese Prachatice (26 %), Český Krumlov (22 %) a Jindřichův Hradec (20 %). Celková výměra zemědělské půdy zúčastněných farem činí 18 434,49 ha. Orná půda zaujímá 21,5 %, trvalé travní porosty 77,4 %, trvalé kultury 0,1 % a ostatní plochy 1 %. Nejvíce zastoupenou plodinou pěstovanou na orné půdě je pšenice (53 %) a píce (31 %).

Nejpočetnější kategorií chovaných zvířat na farmách je skot (9 001 ks), ovce (3 235 ks) a drůbež (1 032 ks). Zvířata se prodávají jak do chovu, tak i na porážku či jako zástav. V průměru respondenti prodají 76 % své ekologické tržní produkce v biorežimu.

Nejčtenějším důvodem pro prodej v konvenci uváděli respondenti nízkou poptávku po ekologické produkci a chybějící zpracovatel či obchodník, kterému by mohla být ekologická živočišná produkce prodána.

Respondenti měli možnost hodnotit odbyt na škále 1 (Zcela vyřešený odbyt) až 5 (Zásadní odbytové problémy). Průměrná hodnota odbytu činí 2,7, respondenti spíše nemají zásadní problémy s odbytem. Pouze 16 % respondentů označilo, že mají zásadní odbytové problémy. Při konkretizaci problémů s odbytem vidí respondenti jako problém chybějící jatky, které uskutečňují porážku zvířat z ekologického chovu, nízkou poptávku po produktech pocházejících z ekologického chovu. Dle očekávání nejvíce respondentů prodává svou ekologickou produkci z farmy. Následuje prodej velkoodběrateli a zpracovateli.

Za předpokladu plného využití faremních dispozic a garantovaného odbytu může potenciálně navýšit svou roční produkci 64 % respondentů, 36 % respondentů již plně využívá své faremní dispozice.

Do škol dodávají svou faremní produkci pouze 4 respondenti, ale zájem o tuto formu odbytu má 26 % respondentů. Zájem o vytvoření odbytové organizace, která by zajistila dodávky do větších jídelen, restaurací a obchodních řetězců by mělo 38 %. O vytvoření e-odbytové sítě by mělo zájem 42 % respondentů.

Typickými zákazníky, kteří nakupují biopotraviny, jsou dle hodnocení respondentů spíše aktivní mladé ženy s dětmi, které mají zájem o zdraví. Jsou to ženy spíše s vysokými příjmy a vysokoškolským vzděláním.

Důležitou součástí ekologického zemědělství jsou dotace, které z 91 respondentů využívá 90. Čížek Ondřej je nevyužívá, jelikož výměra jeho zemědělské půdy nedosahuje limitů pro udělení dotací. Dotace v průměru hradí respondentům 70 % nákladů. Respondenti by uvítali zvýšení dotačních titulů AEO, LFA a celkově na hospodářská zvířata. Někteří respondenti navrhovali i jejich snížení. Někteří respondenti vyjádřili názor, že dotace nejsou transparentní a zvýhodňují především velké ekofarmy.

Respondenti měli možnost se vyjádřit k spokojenosti se současnou ekologickou zemědělskou politikou. Hodnocení probíhalo na škále 1 (Velmi kvalifikovaná) a 5 (Zásadně nekonceptní). Průměrná hodnota ekologické zemědělské politiky je 3,4. Lze konstatovat, že respondenti shledávají současnou ekologickou zemědělskou politiku spíše jako nekonceptní. Mezi respondenty panuje názor, že v České republice chybí jasná koncepce pro ekologické zemědělství. Střídají se ministři, kteří nejsou kompetentní pro výkon dané funkce, špatné čerpání dotací a fondů z EU, často se měnící podmínky, byrokracie, prosazování velkých společností, mnoho slov o soběstačnosti, a přesto se většina produktů dováží, hospodaření na úkor budoucí generace atd.

Při rozhodování, zda znovu podnikat v ekologickém zemědělství, by se pouze 4 respondenti rozhodli jinak a 14 respondentů si není jista svým opětovným rozhodnutím. Zbývá část respondentů (80 %) by se rozhodla znovu podnikat v rámci ekologického zemědělství.

Komoditní část dotazníku byla zaměřena na produkci, zpracování a prodej masa, vajec a medu. Nejčastěji respondenti prodávají živý skot (2 235 ks/rok) a ovce (918 ks/rok). Na porážku se pak nejvíce prodávají ovce (603 ks/rok) a skot (333 ks/rok). Ve 34 případech respondenti nezajišťují porážku zvířat, 23 respondentů provádí porážku u smluvních partnerů s certifikovaným porážkovým místem/jatkami a 17 respondentů provádí domácí porážku zvířat.

Zpracováním masa se zabývá pouze Statek Horní Dvorce, který pro prodej jehněčích klobás využívá faremní prodejnu (78 %), prodej z farmy (19 %) a farmářský trh (3 %). Jehněčí klobásky prodává pouze v konvenci. Pro prodej vajec a medu se využívají pouze dvě odbytové formy prodej z farmy a farmářské trhy.

Z důvodu vyšší ceny, vyšší poptávky a lepších smluvních podmínek vyváží svou produkci 35 % respondentů do zahraničí. Cílovou zemí je především Rakousko, dále pak Německo, Chorvatsko, Turecko, Estonsko a Lotyšsko.

Poslední otázka dotazníku směřovala do oblasti splnění očekávání se získáním certifikátu na ekologickou produkci. Respondenti měli možnost splnění očekávání

ohodnotit na škále 1 (Zcela naplnila) až 5 (Zásadně nenaplnila). Výsledná hodnota činí 2,5, lze tedy konstatovat, že očekávání respondentů se získáním certifikátu byla převážně naplněna.

Práce obsahuje i data získaná z průzkumu v obchodních řetězcích, specializovaných prodejnách a u spotřebitelů v rámci Jihočeského kraje. V obchodních řetězcích se nejvíce vyskytují masné produkty. Z oslovených obchodních řetězců největší výběr masných produktů nabízí Globus. Specializované prodejny z živočišných produktů nabízejí nejčastěji med (18 prodejen), dále hovězí/telecí maso a vejce (shodně 6 prodejen). Spotřebitelé vnímají kvalitu masa, masných produktů a vajec spíše jako průměrnou. Cenu označili spíše jako neadekvátní k jejich kvalitě. Lze tedy usoudit, že respondenti nenakupují nebo nakupují pouze v menší míře biopotraviny z důvodu vysoké ceny neodpovídající jejich kvalitě.

5 Závěr

Cílem diplomové práce byla analýza jihočeské ekologické masné produkce, produkce masa, vajec a medu a distribuce daných biokomodit. Prostřednictvím zpracování dat z databáze ÚZEI a dotazníkového šetření realizovaného na úrovni ekologických zemědělců hospodařících v Jihočeském kraji s platným certifikátem pro masnou produkci byl zhodnocen vývoj a současná tržní situace bio masné produkce v Jihočeském kraji.

Od roku 2008 prodělalo ekologické zemědělství v Jihočeském kraji výrazné změny. Počet ekologických farem vzrostl v roce 2012 oproti roku 2008 o 118 %. V důsledku toho se zvýšila i celková ekologicky obhospodařovaná zemědělská půda a stavy zvířat. Zajímavostí je započítání ekologického chovu prasat a ryb, který v roce 2008 neexistoval. Výrazné zvýšení počtu zvířat nastalo u chovu koní, drůbeže a včel.

Přes tento pozitivní vývoj ekologického zemědělství se potýkají farmáři s různými problémy. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že 16 % respondentů má zásadní problémy s odbytem. Ostatní respondenti se také potýkají s odbytovými problémy, ale nevnímají je jako zásadní. Typickým problémem je chybějící zpracovatel ekologické produkce, absence poptávky po dané produkci, nebo je poptávka pouze v konvenčním režimu. Dané odbytové problémy lze vyřešit vytvořením odbytové organizace po vzoru Spojených farem, která funguje v rámci severozápadních Čech. Organizace by sdružovala několik ekologických zemědělců, kteří jsou produkčně propojeni. Společné zpracování ekologických produktů, jejich odbyt a promotion by farmářům usnadnila práci a náklady spojené s ekologickým hospodařením. Farmáři by byli zároveň vlastníky, mající podíl na zisku. Dle dotazníkového šetření by část respondentů vytvoření odbytové organizace uvítala. Někteří respondenti řeší problémy s odbytem prostřednictvím prodeje do zahraničí. Důvodem prodeje do zahraničí je vyšší cena, zájem, solidní jednání a spolehlivost při placení. Cílovou zemí je především Rakousko, dále pak Německo, Chorvatsko, Turecko, Estonsko a Lotyšsko.

Spíše nekoncepční, tak hodnotí respondenti současnou ekologickou zemědělskou politiku.

Důvody negativního hodnocení:

- V České republice chybí jasná koncepce pro ekologické zemědělství
- Střídají se ministři, kteří nejsou kompetentní pro výkon dané funkce
- Špatné využívání dotací a fondů z EU
- Často se měnící podmínky
- Prosazování velkých společností
- Mnoho slov o soběstačnosti, a přesto se většina produktů dováží atd.

Zde je pouze jedno řešení, jak zlepšit současnou situaci v ekologickém zemědělství. Stabilizovat tuto oblast zemědělského hospodaření a důsledně komunikovat se samotnými ekologickými zemědělci. Zajímat se o jejich problémy a naslouchat návrhům. Hledat nová řešení, která by byla optimální pro všechny zúčastněné.

I. Summary and keywords

Summary

The aim of the thesis was to analyze the South Bohemian organic meat production, production of eggs and honey and distribution of the biocommodities. Through the processing of data from the database IAEI and questionnaire survey, conducted at the level of organic farmers farming in the South Bohemian region with a valid certificate for meat production, development and the current market situation of organic meat production were assessed in the South Bohemian region.

Since 2008, organic farming in South Bohemia experienced significant changes. A number of organic farms increased by 118 % in 2012 compared to 2008. As a result, both the overall organically farmed agricultural land and animal numbers increased, as well. The most important factor was the onset of organic breeding such as pig and fish, which in 2008 did not exist. A significant increase in the number of animals occurred also in horse breeding, poultry and bees.

Despite this positive development of organic agriculture, farmers face different challenges. The survey showed that 16 % of respondents have major problems with sales. Other respondents also struggle with sales problems, but do not consider it essential. A typical problem lies in the absence of organic production producer, absence of demand for production or demand is situated only in a conventional mode. The sales problems can be solved by creating a sales organization modeled after the United farms, which operate within the northwestern part of the country. The organization would bring some organic farmers who are linked to production. Joint production of organic products, their sales and promotion by farmers to facilitate the work and costs associated with organic farming. Farmers would also be owners having profit sharing. According to the survey, by some respondents would welcome the creation of the sales organization. Some respondents solve their sales problems through sales abroad. These foreign sales are higher prices, mutual interest, solid negotiation and reliability when

paying. Among the target countries are especially Austria, then Germany, Croatia, Turkey, Estonia and Latvia.

Rather wrongly conceptual, this is how the respondents perceive the contemporary ecological agricultural policy.

The reasons for negative reviews:

- The Czech Republic lacks a clear strategy for organic farming
- Alternating ministers who are not competent to perform the functions
- Poor use of grants and funds from EU
- Frequently changing conditions
- Promoting big companies
- Many words of self-sufficiency, and yet the majority of products is imported etc.

There is only one solution how to improve the current situation in organic farming. To stabilize this area of farming and to communicate consistently to organic farmers themselves. To listen to their concerns and suggestions. To search for new solutions that would be optimal for all involved.

Keywords

Organic farm, organic farmer, organic product, organic food, legislation in force, subsidy, organic certification, monitoring organization, environmental farming, horses, poultry, sheep, goats, cattle, fish, bees, meat production, production of meat products, egg production, honey production, slaughter of animals, distribution, marketing research.

II. Seznam použitých zdrojů

- Asociace farmářských tržišť. (2014). *Kdo jsme*. Získáno 15. února, 2014, z: <http://www.aftcr.cz>
- Bartoš, T. (2013). *Bedýnkový prodej? Pražané si jej oblíbili a zájem o něj roste*. Získáno 15. února, 2014, z: <http://www.denik.cz/praha/bedynkovy-prodej-prazane-si-jej-oblilibi-a-zajem-o-nej-roste-20130203.html>
- Biofarma Sasov. (2009). *Bio šunka – nová potravina na českém trhu*. Získáno 17. března, 2014, z: <http://biofarma.cz/cz/novinky/bio-sunka-nova-biopotravina-na-ceskem-trhu>
- Biofarma Sasov – Josef Sklenář. (2009). *O nás*. Získáno 17. března, 2014, z: <http://biofarma.cz/cz/o-biofarme>
- Bio-info. (2013). *Vývoj nabídky biopotravin v českých řetězcích*. Získáno 15. února, 2014, z: <http://www.bio-info.cz/zpravy/vyvoj-nabidky-biopotravin-v-ceskych-retezcich>
- Bioinstitut. (2010). *Místa pro přírodu na vaší farmě*. Olomouc: Bioinstitut.
- BIOKONT CZ, s.r.o. (2013). *Ceník služeb 2014*. Získáno 17. března, 2014, z: <http://www.biokont.cz/?e=178>
- BIOKONT CZ, s.r.o. (2012). *O společnosti*. Získáno 9. září, 2013, z: http://www.biokont.cz/images/o_spolecnosti_20120302_1.pdf
- Bureau Veritas Czech republic, spol. s r.o. (2013) *Profil a logo*. Získáno 9. září, 2013, z: http://www.bureauveritas.cz/wps/wcm/connect/bv_cz/local/home/about-us/profile-logo
- Dlouhý, J., Petr, J., & et al. (1992). *Ekologické zemědělství*. Praha: Zemědělské nakladatelství Brázda.

- Duben, J. (2010). *Nestrachujme se o domácí porážky*. Získáno 9. září, 2013, z: http://eagri.cz/public/web/svs/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2010_nestrachujme-se-o-domaci-zabijacky.html
- Dvorský, J. (2012). Včelařství v ekologickém zemědělství. *Zemědělec* 15 (8), 29. Získáno 9. září, 2013, z: http://aa.ecn.cz/img_upload/8d8825f1d3b154e160e6e5c97cf9b8b3/ekozem08str29.pdf
- EPOS ČR. (2011). *Prodej masa a živočišných výrobků z farmy*. Získáno 9. září, 2013, z: www.eposcr.eu/wp-content/uploads/.../Faremní-zpracování-masa.pdf
- Fiala, J. (2011). Akvakultura - součást ekozemědělství. *Zemědělec*, 11(47), 27. Získáno 17. září, 2013 z: <http://www.bioinstitut.cz/documents/akvakulturasoucastEZ.pdf>
- Hanzalová, D. (2014). [Databáze GAJU 019/2013/S: Prodej biopotravin - specializované prodejny, 2013]. Nezveřejněná nezpracovaná data.
- Hrabalová, A., Leibl, M., Valeška, J. Kettnerová, M. (2013). *Ročenka 2012 ekologického zemědělství v České republice*. Praha: Ministerstvo zemědělství.
- Hrabalová, A., Darmovzalová, I., Wollmuthová, P. (listopad 2013). *Statistická šetření ekologického zemědělství - Základní statistické údaje (2012)*. Brno: ÚZEI, Získáno 10. září, 2013, z: http://eagri.cz/public/web/file/284641/Zprava_EZ_2012_final.pdf
- Jakubíková, D. (2008). *Strategický marketing*. Praha: Grada Publishing.
- Jančák, V. & Götz, A. (1997). *Územní diferenciacie českého zemědělství a její vývoj*. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců.
- Ježková, Z. (2014). [Databáze GAJU 019/2013/S: Prodej biopotravin - obchodní řetězce, 2013]. Nezveřejněná nezpracovaná data.
- KEZ, o.p.s. (2009). *Kdo jsme*. Získáno 9. září, 2013, z: <http://www.kez.cz/nabidka-sluzeb>

- Kouřilová, J. (2007). *Multifunkční ekologické a konvenční zemědělství se zřetelem na podhorské a horské oblasti*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta.
- Krajíček, L. & Krajíček V. (2012a). *Dokumenty*. ABCERT AG. Získáno 9. září, 2013, z: <http://www.abcert.cz/dokumenty.php>
- Krajíček, L. & Krajíček V. (2012b). *Kdo jsme*. ABCERT AG. Získáno 9. září, 2013, z: <http://www.abcert.cz/index.php>
- Malát, K. (2013). *Domácí porážky skotu – jak postupovat*. Získáno 9. září, 2013, z: <http://www.cschms.cz/index.php?page=news&id=513f167571c9e>
- Maso Planá. (2010). *O nás*. Získáno 9. březen, 2014, z: <http://www.masoplana.cz/kdo-jsme>
- Ministerstvo zemědělství. (2013). *Metodický pokyn č. 1/2013*. Získáno 10. září, 2013, z: <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/ekologicke-zemedelstvi/legislativa/metodicke-pokyny/metodicky-pokyn-c-1-2013-1.html>
- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013a). *Jednotná platba na plochu*. Získáno 10. září, 2013, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/jednotna-platba-na-plochu/>
- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013b). *Kontrolní organizace*. Získáno 10. září, 2013, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/kontrola/>
- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013c). *Národní dotace*. Získáno 10. září, 2013, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/>
- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013d). *Národní doplňkové platby*. Získáno 10. září, 2013, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/narodni-doplňkove-platby/>
- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013e). *Operační program rybníkářství*. Získáno 10. září, 2013, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/operacni-program-rybnikarsvi-na-obdobi/>

- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013f). *Programy podpory PGRLF*. Získáno 10. září, 2013, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/podpurny-a-garanci/>
- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013g). *Společná organizace trhu*. Získáno 10. září, 2013, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dotace-v-ramci-sot/>
- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013h). *Struktura dotačních zdrojů*. Získáno 10. září, 2013, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/?fullArticle=1>
- Metodika k provádění nařízení vlády č.79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů*. (2013). Praha: Ministerstvo zemědělství. Získáno 1. Dubna, 2014, z http://eagri.cz/public/web/file/218712/AEO79_web2013.pdf
- Ministerstvo zemědělství. (2012a). *Metodický pokyn č. 1/2012*. Získáno 11. září, 2013, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/registrace/>
- Ministerstvo zemědělství. (2012b). *Právní předpisy pro ekologické zemědělství a produkci biopotravin*. Praha: Ministerstvo zemědělství.
- Ministerstvo zemědělství. (2011). *Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011-2015*. Praha: Ministerstvo zemědělství.
- Moudrý, J., Konvalina, P., Moudrý, J., Kalinová, J. (2007a). *Ekologické zemědělství*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta.
- Moudrý, J., Kalinová, J., Konvalina, P., Moudrý, J. (2007b). *Kontrola, certifikace a poradenství bioprodukce*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta.
- Moudrý, J. & Prugar, J. (2001). *Kvalita, zpracování a odbyt bioproduktů*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta.

- Potravinářská komora ČR. (2014). *Přidávání hodnoty potravinářským výrobkům prostřednictvím zpracování ekologické produkce: Program rozvoje venkova na období 2014 - 2020*. Získáno 3. března, 2014, z: <http://www.foodnet.cz/polozka/?jmeno=Informační+akce+PK+ČR++Přidávání+hodnoty+potravinářským+výrobkům+prostřednictvím+zpracování+ekologické+produkce&id=36909>
- PRO-BIO, s.r.o. (2014). *O nás*. Získáno 3. března, 2014, z: <http://www.probio.cz>
- PRO-BIO. (2013). *Dotace a legislativa zemědělců*. Získáno 11. září, 2013, z: <http://probio.cz/Dotace-a-legislativa-zemedelcu/>
- PRO-BIO. (2012). *Ekologické zemědělství a využívání genových zdrojů, regionálních (místních) druhů dřevin a plemen zvířat*. Získáno 12. září, 2013, z: <http://naseprobio.blogspot.cz/2012/01/ekologicke-zemedelstvi-vyuzivani.html>
- Registr ekologických podnikatelů. (2014). Získáno 15. března, 2014, z: <https://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/>
- Smetana, P., Trávníček, P., Vrubl, T. (2008). *Porážka a zpracování masa a masných výrobků v ekologickém zemědělství*. Olomouc: Bioinstitut.
- Spojené farmy. (2014). *Profil*. Získáno 15. dubna, 2014, z: <http://www.spojnenefarmy.cz>
- Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s. *Marketing pro ekologické zemědělce*. Brno: Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s. Získáno 15. září, 2013, z: http://www.agro-envi-info.cz/files/dokumen/Marketing_pro_%20EZ.PDF
- Staňa, J. & et al. (2011). *60 let Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, Zemědělská kontrola a zkušebnictví 1951–2011*. Brno: Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.
- Steinhauser, L. & et al. (2000). *Produkce masa*. Tišnov: Vydavatelství potravinářské literatury Steinhauser – Last.
- Státní veterinární správa ČR. (2014). *Registrované subjekty SVS*. Získáno 15. dubna, 2014, z: <http://eagri.cz/public/web/svs/portal/registrovane-subjekty/>

- Státní veterinární správa ČR. (2012). *Domácí porážka skotu mladšího 24 měsíců a jelenovitých z farmového chovu*. Získáno 15. září, 2013, z: <http://eagri.cz/public/web/svs/portal/formulare-ke-stazeni/domaci-porazka/>
- SZIF. (2000-2014). *Program rozvoje venkova*. Získáno 11. září, 2013, z: <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd>
- SZIF. (2013). *Příručka pro žadatele*. Získáno 11. září, 2013, z: <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd/osa2/1/11>
- Šarapatka, B., Urban, J. & et al. (2006). *Ekologické zemědělství v praxi*. Šumperk: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců.
- Ústav zemědělské ekonomiky a informací. (2013). [Databáze ekologického zemědělství Jihočeskýkraj, 2011]. Nezveřejněná nezpracovaná data.
- ÚZEI – Ústav zemědělské ekonomiky a informací. (březen 2013). *Statistická šetření ekologického zemědělství – Zpráva o trhu s biopotravinami v ČR*. Brno: ÚZEI. Získáno 18. září, 2013, z: http://eagri.cz/public/web/file/227591/Zprava_o_trhu_s_biopotravinami_za_rok_2011_final.pdf
- Veselá, M. (2014). [Databáze GAJU 019/2013/S: Trh bioprodukty - spotřebitelské výzkumy, 2013]. Nezveřejněná nezpracovaná data.

III. Seznam použitých zkratek

AEO	Agroenvironmentální opatření
AFT ČR	Asociace farmářských trhů ČR
BSE	Bovinní spongiformní encefalopatie – nemoc šílených krav
BTPM	Bez tržní produkce mléka
ČSCHMS	Český svaz chovatelů masného skotu
DDT	Dichlorodiphenyltrichloroethan
EDI	Electronic Data Interchange
EPOS ČR	Občanské sdružení poradců, výzkumných pracovníků a pedagogů v oblasti EZ
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EZ	Ekologické zemědělství
FOA	Nadační fond pro EZ
GA JU	Grantová agentura Jihočeské univerzity
HACCP	Hazard Analysis and Critical Control Points - Systém analýzy rizika a stanovení kritických kontrolních bodů
IFOAM	The International Federation of Organic Agriculture Movements – mezinárodní federace hnutí EZ
LFA	Less Favoured Areas – méně příznivé oblasti
LPIS	Land Parcel Identification System – systém pro vedení a aktualizaci evidence půdy dle užívatelských vztahů dle zákona 252/1997 Sb., o zemědělství, rozšířený o další funkční vlastnosti potřebné především pro účely administrace dotací
MAS	Místní akční skupina

MZe	Ministerstvo zemědělství
OP	Orná půda
OVEKO	Svaz chovatelů ovcí a koz
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PO	Přechodné období
PRO-BIO	Svaz ekologických zemědělců
PRV	Program rozvoje venkova ČR
RP	Rostlinná produkce
SAPS	Single Area Payment Scheme – jednotná platba na plochu
SOM	Sušené odstředěné mléko
SVS	Státní veterinární správa
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TK	Trvalé kultury
TOP-UP	Národní doplňkové platby k přímým podporám
TTP	Trvalé travní porosty
ÚKSÚP	Ústřední kontrolní a Skúšobný Ústav Poľnohospodársky
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební úřad
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby
VÚŽV	Výzkumný ústav živočišné výroby
ŽP	Živočišná produkce

IV. Seznam tabulek, grafů a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka 1: Sazby TOP-UP 2012.	18
Tabulka 2: Sazby LFA/ha.	21
Tabulka 3: Přehled AEO.	22
Tabulka 4: Sazby AEO.	22
Tabulka 5: Vývoj počtu ekofarem 2008 a 2011, ČR a Jihočeský kraj.	70
Tabulka 6: Struktura zemědělské půdy 2008 a 2011 (ha), Jihočeský kraj.	70
Tabulka 7: Struktura plodin na OP, Jihočeský kraj 2008 a 2011.	72
Tabulka 8: Struktura chovu zvířat, Jihočeský kraj 2008 a 2011.	74
Tabulka 9: Počet zaměstnanců.	82
Tabulka 10: Struktura zemědělské půdy (ha).	84
Tabulka 11: Produkce na orné půdě (ha).	86
Tabulka 12: Chovatelé skotu nad 100 ks.	87
Tabulka 13: Chovatelé ovcí nad 100 ks.	88
Tabulka 14: Chovatelé koz nad 20 ks.	88
Tabulka 15: Chovatelé drůbeže nad 100 ks.	88
Tabulka 16: Odhad roční produkce a prodeje v biorežimu.	93
Tabulka 17: Důvody pro prodej v konvenčním režimu.	94
Tabulka 18: Využívané formy odbytu a jejich podíl na celkovém prodeji.	97

Tabulka 19: Podíl prodeje v biorežimu u dané formy odbytu.	99
Tabulka 20: Odhad trendu vývoje v následujících 3 letech u dané formy odbytu.	100
Tabulka 21: Odhad potenciálního navýšení roční produkce.	108
Tabulka 22: Charakteristika zákazníků z pohledu farmářů.	113
Tabulka 23: Produkce živých zvířat a masa - skot.	131
Tabulka 24: Produkce živých zvířat a masa - ovce.	132
Tabulka 25: Celkový prodej produkce.....	135
Tabulka 26: Prodej v biorežimu.....	135
Tabulka 27: Počty odpovědí - procentní podíl dané formy odbytu na celkovém prodeji masa a podíl prodeje v biorežimu.	137
Tabulka 28: Počty odpovědí - procentní podíl dané formy odbytu na celkovém prodeji vajec a medu a podíl prodeje v biorežimu.	138
Tabulka 29: Počty odpovědí - procentní podíl dané formy odbytu na celkovém prodeji živých zvířat a podíl prodeje v biorežimu.	139
Tabulka 30: Zpracovatelé živočišných produktů schválení a registrovaní pro obchodování v rámci EU za Jihočeský kraj.....	148
Tabulka 31: Zpracovatelé živočišných produktů pro přímý prodej v České republice za Jihočeský kraj.	149
Tabulka 32: Seznam certifikovaných zpracovatelů ekologické živočišné produkce. ..	150
Tabulka 33: Zastoupení vybraných biopotravin v prodejních obchodních řetězců.	154
Tabulka 34: Preference kvality a spokojenost s kvalitou.	157
Tabulka 35: Prodej bioprodukce.....	159
Tabulka 36: Důvody prodeje v konvenčním režimu.	160

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu ekologických farem v ČR.....	9
Graf 2: Počet zvířat (ks) na ekologických farmách v letech 2011 a 2012 v České republice.....	37
Graf 3: Produkce masa, vajec a medu v letech 2011 a 2012 v České republice.....	38
Graf 4: Prodej živých zvířat do chovu či jako zástav v letech 2011 a 2012 v České republice.....	38
Graf 5: Struktura zemědělské půdy (%), Jihočeský kraj 2008.	71
Graf 6: Struktura zemědělské půdy (%), Jihočeský kraj 2011.	71
Graf 7: Struktura využití OP (ha), Jihočeský kraj 2008.	73
Graf 8: Struktura využití OP (ha), Jihočeský kraj 2011.	73
Graf 9: Struktura chovu hospodářských zvířat, Jihočeský kraj 2011.	75
Graf 10: Produkce masa (kg živé váhy), Jihočeský kraj 2010.....	75
Graf 11: Prodej hovězí maso (kg živé váhy), Jihočeský kraj 2010.	76
Graf 12: Prodej skopové/jehněčí maso (kg živé váhy), Jihočeský kraj 2010.	77
Graf 13: Prodej kozí maso (kg živé váhy), Jihočeský kraj 2010.	77
Graf 14: Prodej vepřové maso (kg živé váhy), Jihočeský kraj 2010.	78
Graf 15: Hospodářství farem dle okresů Jihočeského kraje.	80
Graf 16: Rok registrace a první certifikace.....	81
Graf 17: Počet zaměstnanců.	82
Graf 18: Hlavní a vedlejší zaměření farmy.....	83
Graf 19: Struktura zemědělské půdy.	84

Graf 20: Plodiny na orné půdě.....	85
Graf 21: Stavby hospodářských zvířat (ks).....	86
Graf 22: Struktura krmiv.....	89
Graf 23: Ekologická produkce v přechodném období.....	90
Graf 24: Druh a rozsah podílu ekologické produkce v PO na celkové ekologické RP/ŽP.....	91
Graf 25: Objem roční ekologické tržní produkce a prodej BIO.	92
Graf 26: Důvody prodeje v konvenčním režimu.	95
Graf 27: Průměrný podíl využití dané formy odbytu na celkovém prodeji produkce....	96
Graf 28: Průměrný podíl využití dané formy odbytu pro prodej bioprodukce.....	98
Graf 29: Odhad trendu vývoje v následujících 3 letech u dané formy odbytu.	100
Graf 30: Celková spokojenost s prodejem na farmářských trzích.....	102
Graf 31: Zvažování nových forem odbytu.....	104
Graf 32: Která forma odbytu je z pohledu Vaší farmy nejefektivnější?.....	105
Graf 33: Zhodnocení možnosti odbytu ekologické produkce.....	106
Graf 34: Odbytové spolupráce.....	107
Graf 35: Dodáváte svou bioprodukcí do škol, mateřských škol či jiných jídelen?	109
Graf 36: Zásobování škol/jídelen.....	110
Graf 37: Nabídka bioproduktů školám/jídelnám.	110
Graf 38: Postoj k vytvoření odbytové organizace.	111
Graf 39: Postoj k vytvoření e-odbytové sítě.....	112

Graf 40: Způsob prezentace.	114
Graf 41: Spolupráce s jinými subjekty.	115
Graf 42: Spolupracující subjekty.	115
Graf 43: Využívané dotace.	117
Graf 44: Dotace, které by se měly zvyšovat.	118
Graf 45: Podíl nákladů kompenzovaných poskytnutými dotacemi.	120
Graf 46: Problémy s dodržením podmínek poskytnutí dotací.	121
Graf 47: Administrace žádosti.	122
Graf 48: Komplikovaný přístup k informacím.	123
Graf 49: Vývoj výsledku hospodaření za poslední 3 roky.	124
Graf 50: Hodnocení současné zemědělské politiky.	125
Graf 51: Hodnocení současné ekologické zemědělské politiky.	126
Graf 52: Důvod pro zahájení ekologického hospodaření.	127
Graf 53: Rozhodnutí, zda znovu podnikat v EZ.	128
Graf 54: Míra naplnění očekávání.	129
Graf 55: Struktura ekologické živočišné produkce (ks/rok).	130
Graf 56: Produkce masa (kg/rok).	131
Graf 57: Zajištění porážky zvířat.	133
Graf 58: Vážený průměr celkového prodeje a prodeje v biorežimu.	134
Graf 59: Vážený průměr procentního podílu dané formy odbytu na celkovém prodeji masa a podíl prodeje v biorežimu.	136

Graf 60: Vážený průměr procentního podílu dané formy odbytu na celkovém prodeji živých zvířat a podíl prodeje v biorežimu.	138
Graf 61: Prodej do zahraničí.	140
Graf 62: Preferovaná forma prodeje.	141
Graf 63: Zhodnocení možností odbytu současné ekologické produkce masa, vajec a medu.	142
Graf 64: Možnost změny v masné produkci, produkci vajec a medu.	143
Graf 65: Zájem o sledování měnících se požadavků na trhu s masnou produkcí, produkcí vajec a medu.	144
Graf 66: Inovace výrobků.	145
Graf 67: Doba certifikace.	146
Graf 68: Míra naplnění očekávání.	147
Graf 69: Nabídka biopotravin ve specializovaných prodejnách.	155
Graf 70: Struktura dodavatelů biopotravin - ekologické farmy.	155

Seznam obrázků

Obrázek 1: Ekologické hospodaření - uzavřený cyklus.	8
Obrázek 2: Národní značení BIO.	13
Obrázek 3: Evropské značení BIO.	13
Obrázek 4: Logo KEZ, o.p.s.	31
Obrázek 5: Logo ABCert AG.	32
Obrázek 6: Logo Biokont CZ, s.r.o.	32
Obrázek 7: Logo Bureau Veritas Czech Republic, spol. s.r.o.	33

Obrázek 8: Logo Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského.....	34
Obrázek 9: Bio šunka Sasov.	56
Obrázek 10: Zpracování masa - Maso Planá.	151

V. Seznam příloh

Příloha 1: Vývoj výměry zemědělské půdy a počtu farem v ekologickém zemědělství.

Příloha 2: Struktura AEO.

Příloha 3: Vzor žádosti o registraci osoby podnikající v ekologickém zemědělství.

Příloha 4: Vzor smlouvy o inspekci a certifikaci kontrolní organizace Abcert AG.

Příloha 5: Pomůcky a zařízení potřebné pro porážku zvířat.

Příloha 6: Pomůcky a zařízení potřebné pro bourárnu.

Příloha 7: Pomůcky a zařízení potřebné pro balírnu.

Příloha 8: Pomůcky a zařízení potřebné pro masnou výrobu.

Příloha 9: Žádost o povolení domácí porážky.

Příloha 10: Ohlášení domácí porážky.

Příloha 11: Vývoj počtu biopotravin v letech 2008 - 2013.

Příloha 12: Registrované subjekty v ekologickém zemědělství.

Příloha 13: Seznam respondentů dotazníkového šetření.

Příloha 14: Průvodní dopis, dotazník.

Příloha 15: Biokont CZ, s.r.o. - ceník služeb 2014.

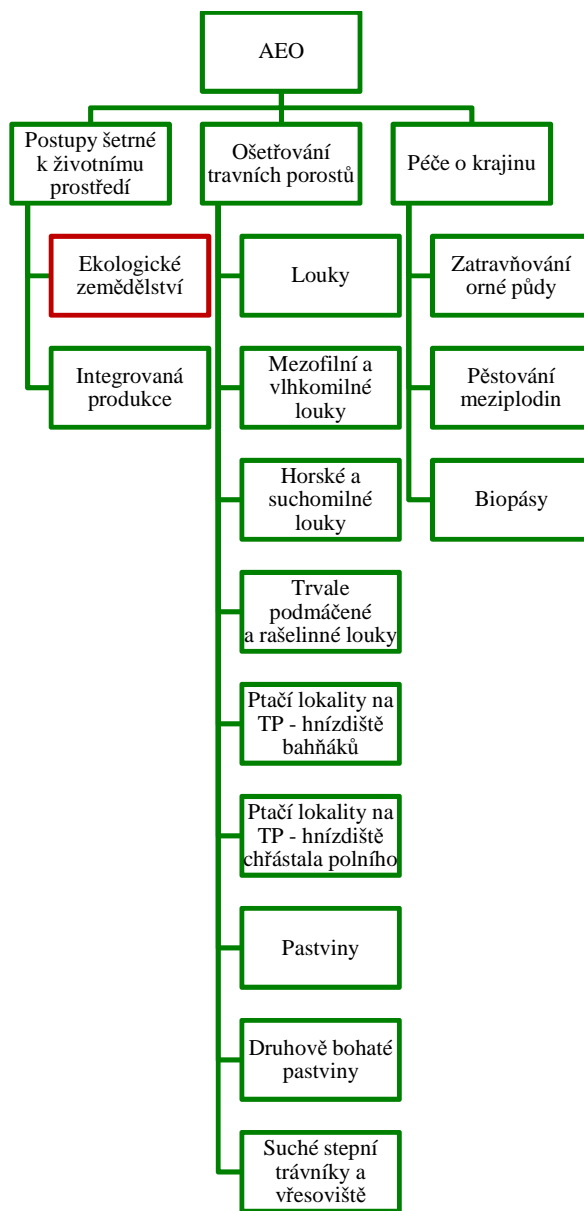
VI. Přílohy

Příloha 1: Vývoj výměry zemědělské půdy a počtu farem v ekologickém zemědělství.

Rok	Počet farem hospodařících v EZ	Celková výměra půdy v EZ (ha)	Podíl z celkové výměry ZPF (%)	Meziroční změna počtu farem v EZ (%)	Meziroční změna celkové výměry půdy v EZ (%)
1990	3	480	-	-	-
1991	132	17 507	0,41	-	-
1992	135	15 371	0,36	2,3	-12,2
1993	141	15 667	0,37	4,4	1,9
1994	187	15 818	0,37	32,6	1,0
1995	181	14 982	0,35	-3,2	-5,3
1996	182	17 022	0,40	0,6	13,6
1997	211	20 239	0,47	15,9	18,9
1998	348	71 621	1,67	64,9	253,9
1999	473	110 756	2,58	35,9	54,6
2000	563	165 699	3,86	19,0	49,6
2001	654	217 869	5,09	16,2	31,5
2002	721	235 136	5,50	10,2	7,9
2003	810	254 995	5,97	12,3	8,4
2004	836	263 299	6,16	3,2	3,3
2005	829	254 982	5,98	-0,8	-3,2
2006	963	281 535	6,61	16,2	10,4
2007	1 318	312 890	7,35	36,9	11,1
2008	1 946	341 632	8,04	47,6	9,2
2009	2 689	398 407	9,38	38,2	16,6
2010	3 517	448 202	10,55	30,8	12,5
2011	3 920	482 927	11,40	11,5	7,7
2012	3 923	488 483	11,56	0,1	1,2

Zdroj: Hrabalová, A. & et al., listopad 2013.

Příloha 2: Struktura AEO.

Zdroj: Metodika k provádění nařízení vlády č. 79/2007 Sb.

Příloha 3: Vzor žádosti o registraci osoby podnikající v ekologickém zemědělství.

Ministerstvo zemědělství

Žádost o registraci osoby podnikající v ekologickém zemědělství

Číslo jednací ¹⁾

Datum příjmu žádosti ²⁾

Těšnov 17
117 05 Praha 1
Info: 221 812 025
www.eagri.cz

Povaha činnosti v ekologickém zemědělství²⁾

- Ekologický podnikatel (zemědělec)
- Výrobce biopotravin
- Osoba uvádějící biopotraviny nebo bioprodukty do oběhu (obchodník, dovozce, vývozce)
- Výrobce nebo dodavatel ekologických krmiv
- Výrobce nebo dodavatel ekologického rozmnožovacího materiálu
- Ekologický chovatel včel
- Jiná povaha činnosti (např. ekol. pěstitel hub, ekol. chovatel ryb, ekol. sběrač volně rostoucích rostlin) - uveďte:

1. Údaje o žadateli

1. Obchodní firma vč. právní formy/Název		2. Identifikační číslo	3. PO	PO ²⁾
<div style="border: 1px solid black; height: 15px;"></div>		<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 15px;"></div>
4. Příjmení žadatele	5. Jméno/a žadatele	6. Rodné číslo/Datum narození		
<div style="border: 1px solid black; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 15px;"></div>		
7. Adresa sídla/trv. pobytu fyzické osoby - Ulice	8. Číslo popisné	9. Číslo orientační	10. Obec	
<div style="border: 1px solid black; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 15px;"></div>	
11. Část obce, městská část	12. PSČ	13. Příslušná Agentura pro zemědělství a venkov ⁴⁾		
<div style="border: 1px solid black; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 15px;"></div>		
14. Telefon	15. Webové stránky	16. E-mail		
<div style="border: 1px solid black; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 15px;"></div>		
17. Státní občanství	18. Adresa bydliště cizince mimo území ČR			
<div style="border: 1px solid black; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 15px;"></div>			
19. Jméno/a a příjmení člena/ů statutárního orgánu PO	20. Adresa organizační složky zahraniční PO a jméno vedoucího			
<div style="border: 1px solid black; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 15px;"></div>			
21. Adresa místa trvalého pobytu člena/ů statutárního orgánu PO				
<div style="border: 1px solid black; height: 15px;"></div>				

2. Adresa pro doručování (je-li odlišná od adresy sídla nebo trv. pobytu fyzické osoby)

23. Adresa - Ulice	24. Číslo popisné	25. Číslo orientační	26. Obec
<div style="border: 1px solid black; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 15px;"></div>
27. Část obce, městská část	28. Kraj (dle NUTS-3)		29. PSČ
<div style="border: 1px solid black; height: 15px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 15px;"></div>		<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 15px;"></div>

3. Kontrolní organizace (název kontrolní organizace, se kterou má žadatel uzavřenou smlouvu o kontrole a certifikaci)

30. Název kontrolní organizace

4. Údaje o provozní jednotce

31. Název (označení) provozní jednotky	32. Adresa - Ulice	33. Číslo popisné	34. Číslo orientační
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
35. Obec	36. PSČ	37. Odpovědná osoba	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
38. Registrační číslo hospodářství ⁽¹⁾	40. Registrační číslo včeláře ⁽¹⁾	41. Číslo stanoviště ⁽¹⁾	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
42. Parcelní číslo dle KN, název/kód KÚ stanoviště ⁽¹⁾	43. Název stanoviště ⁽¹⁾	44. Počet včelstev na stanovišti ⁽¹⁾	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

V případě většího množství údajů pod čísly 38. -44. napište další údaje na samostatnou přílohu.

5. Údaje o půdě⁽⁴⁾ Do systému EZ chci zařadit:

45. Všechny PB/DPB evidované v LPIS⁽⁴⁾

46. Pouze vybrané PB/DPB, a to:	47. Ornou půdu:	Vše	Pouze vybrané ⁽⁷⁾	50. Vinice:	Vše	Pouze vybrané ⁽⁷⁾
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	48. Travní porosty:	Vše	Pouze vybrané ⁽⁷⁾	51. Chmelnice:	Vše	Pouze vybrané ⁽⁷⁾
	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	49. Sady:	Vše	Pouze vybrané ⁽⁷⁾	52. Zelin. zahrady:	Vše	Pouze vybrané ⁽⁷⁾
	☐	☐	☐	☐	☐	☐
				53. Jinou kulturu:	Vše	Pouze vybrané ⁽⁷⁾
				☐	☐	☐

54. Ostatní plochu (půda) nebo vodní plocha mimo LPIS^{(8) (2)}

6. Způsob uvádění biopotravin a bioproduktů do oběhu⁽⁹⁾

55. Obchod 56. Dovoz 57. Vývoz

I. V (místo)	II. Datum (den, měsíc, rok)	III. Razítko a podpis žadatele ⁽¹⁰⁾
<input type="text"/>	<input type="text"/>	

IV. Připojené přílohy

P1 Potvrzení o vstupní kontrole podle § 6 odst. 5 zákona č. 242/2000 Sb. zašle kontrolní organizace⁽¹¹⁾
 P2 Osvědčení o zápisu do evidence zeměd. podnikatele podle § 6 odst. 5 zákona č. 242/2000 Sb.⁽¹²⁾

⁽¹⁾ žadatel nevyplňuje/datum příjmu bezchybné žádosti je zároveň datem registrace

⁽²⁾ žadatel zaškrtně jednu nebo více možností, které hodlá provozovat

⁽³⁾ žadatel zaškrtně FO - fyzická osoba nebo PO - právnická osoba

⁽⁴⁾ vyplní ekologický podnikatel (zemědělec)

⁽⁵⁾ vyplní pouze ekologický chovatel včel

⁽⁶⁾ pokud žadatel zaškrtně, dále již nic nevyplňuje pod čísly 46. -53.

⁽⁷⁾ vybrané PB/DPB ekologický podnikatel nahlásí své kontrolní organizaci

⁽⁸⁾ půda mimo LPIS evidovaná podle katastru nemovitostí, parcelní čísla subjekt nahlásí příslušné kontrolní organizaci

⁽⁹⁾ vyplní pouze osoba uvádějící biopotravinu a bioprodukty do oběhu

⁽¹⁰⁾ tímto podpisem se žadatel ve smyslu čl. 63 odst. 3 písm. d) nařízení Komise (ES) č. 889/2008 zavazuje, že bude provádět činnost

v souladu s ustanoveními nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a nařízení Komise (ES) č. 889/2008

⁽¹¹⁾ vyplněním žadatel potvrzuje, že v podniku byla provedena vstupní kontrola, její potvrzení bude na MZe zasláno příslušnou kontrolní organizací

⁽¹²⁾ vyplní ekologický chovatel ryb, pokud má vodní plochu evidovanou jako provozovnu v Ústřední evidenci zvířat

⁽¹³⁾ vyplní ekologický chovatel ryb, pokud nevyplnil registrační číslo hospodářství pod údajem č. 38

Příloha 4: Vzor smlouvy o inspekci a certifikaci kontrolní organizace Abcert AG.

Smlouva o inspekci a certifikaci

uzavřená podle nařízení Rady (EHS) č. 2092/1991 resp. Nařízení Rady (EHS) 834/2007, zákona č. 242/2000 Sb. a ustanovení §§ 591 až 600 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku

mezi (Kontrolním orgánem):

ABCERT AG
Martinstr. 42/44, 73728 Esslingen
Spolková republika Německo
podnikajícím na území České republiky
prostřednictvím organizační složky
ABCERT AG, organizační složka, IČ: 27662179
se sídlem Komenského 1, 586 01 Jihlava

a (Podnikatelem): adresa nebo razítko

1. Obsah smlouvy

Podnikatel pověřuje Kontrolní orgán, aby u něj vykonával kontrolní činnost v souladu s nařízením Rady (EHS) č. 2092/91 stejně jako nařízením Rady (EHS) č. 223/2003 resp. Od 01.01.2009 podle nařízení rady (EHS) č. 834/2007 - v platném znění, a to ve znění všech platných nařízeních, které jej novelizují – (dále jen „BIO Nařízení“) – a v souladu s dalšími právními předpisy platnými v České republice, obzvláště zákonem č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon 242/2000“). Kontroly se budou konat pravidelně každý rok. Podnikatel má právo do 3 dnů od doručení oznámení o konání řádné nebo vstupní kontroly tuto odmítnout za podmínky, že navrhne náhradní termín kontroly tak, aby se tento konal v následujících 14 dnech od původního termínu stanoveného Kontrolním orgánem. Kromě toho budou v nepravděpodobných intervalech nebo při podezření na porušování výše uvedených předpisů prováděny neohlášené či hloubkové kontroly. Používané kontrolní postupy jsou Podnikateli k dispozici jako dokumenty Systému řízení jakosti a jsou zaslány na vyžádání.

2. Povinnosti Podnikatele

Podnikatel se zavazuje:

- dodržovat ustanovení Nařízení 2092/91 a Zákona 242/2000, obzvláště pak ustanovení čl. 5, 6, 6a, příp. čl. 11 a přílohy III. Nařízení 2092/91 a části II. – IV. Zákona 242/2000,
- V případě pochybností ohledně souladu jeho produktů s požadavky BIO Nařízení bezodkladně o těchto pochybnostech informovat Kontrolní orgán
- v případě porušení či nesrovnalostí realizovat uložená opatření dle článku 9 odst.9 resp. čl.10 odst. 3 Nařízení 2092/91 (odstranění označení bioproduktu či biopotraviny nebo zákaz uvádění výrobků s označením bioproduktu či biopotraviny do oběhu),
- písemně informovat kupujícího výrobků, které nesplňují požadavky příslušných předpisů, a to za účelem zajištění toho, aby z těchto výrobků byly odstraněny údaje o ekologickém zemědělství,
- přijmout všechna nutná opatření související s kontrolní činností a vyhovět všem požadavkům Kontrolního orgánu nutným k řádnému provedení kontroly. Kontrolní orgán má právo provádět kontroly jak sám, tak skrze pověřené třetí osoby.
- umožnit pověřenému pracovníkovi Kontrolního orgánu za účelem výkonu inspekční činnosti přístup ke skladům, výrobním provozům, péstitelským plochám stejně tak jako k účetnictví a k odpovídajícím dokladům. Leží-li tato místa v oblastech, kde nemá Kontrolní orgán pověření pro kontroly, umožnit kontrolu v místě schválenou kontrolní organizací

- bezodkladně oznámit Kontrolnímu orgánu všechny rozhodující změny v podniku (zejména např. změny v popisu podniku, právní formě společnosti či v odpovědných osobách)
- poskytnout Kontrolnímu orgánu veškeré relevantní informace a umožnit odběr vzorků; Písemně oznámit Kontrolnímu orgánu veškeré změny týkající se inspekčního a certifikačního programu (např. ukončení podnikání v ekologickém zemědělství, ukončení výroby bioproduktů nebo biopotravin, změny vlastnictví nebo užívacích práv k pozemkům a budovám). Pracovníci Podnikatele jsou povinni zodpovědět veškeré dotazy pracovníka Kontrolního orgánu,
- nahlásit Kontrolnímu orgánu závady u třetích osob, které mohou mít vliv na kvalitu produktů dle Nařízení 2092/91 resp. Zákona 242/2000, a to nejpozději při kompletní roční kontrole a vyžadovat odstranění těchto závad třetí osobou,
- zajistit, aby bylo vyloučeno zneužití kontrolních dokumentů, jako jsou např. osvědčení a kontrolní zprávy,
- používat kód Kontrolního orgánu, podklady ke kontrolám a certifikáty pouze k doložení souladu svých produktů s požadavky BIO Nařízení
- písemně oznámit Kontrolnímu orgánu užití označení ABCERT, a to i k reklamním účelům.

3. Poplatky

Nabídka služeb ABCERTu je součástí této smlouvy. Nabídka služeb bude obsahovat i ceny za činnosti Kontrolního orgánu. Podnikatel se zavazuje uhradit poplatky za provedenou činnost. Poplatek je splatný uplynutím 14 dnů od vystavení faktury. Kontrolní orgán je oprávněn odpovídajícím způsobem přizpůsobit poplatky

vývoji cen. Tyto změny je povinen sdělit Podnikateli. Pokud výše poplatků překročí dosavadní částku, může být smlouva Podnikatelem vypovězena, a to ve lhůtě jednoho měsíce po doručení nového seznamu prací. Pokud Podnikatel smlouvu nevypoví, považuje se částka takto zvýšených poplatků za sjednanou. Podnikatel není povinen uhradit poplatky za neohlášenou kontrolu, při které nebylo zjištěno žádné porušení předpisů.

4. Sankce

Kontrolní orgán je povinen navrhnout opatření, pokud budou při kontrole zjištěny odchylky či porušení předpisů. V případě podezření z porušení předpisů, které by mohlo naplňovat skutkovou podstatu správního deliktu dle § 33 Zákon 242/2000, je kontrolní orgán povinen oznámit tuto skutečnost Ministerstvu zemědělství za účelem zahájení správního řízení a navrhnout uložení pokuty nebo zvláštního opatření.

5. Povinnosti Kontrolního orgánu

Kontrolní orgán se zavazuje

- vykonávat veškerou činnost v souladu s výše uvedenými předpisy,
- vydat po výkonu této činnosti Podnikateli osvědčení ve smyslu ustanovení § 22 Zákon 242/2000, a to do 30 dnů ode dne kontroly,
- vyhotovit kontrolní zprávy o provedené kontrole a kopii této zprávy předat Podnikateli proti písemnému potvrzení,

6. Doba platnosti, výpověď

- Počátek platnosti smlouvy:
Smlouva je platná a účinná dnem jejího podpisu oběma smluvními stranami, pokud nebude dále uveden **pozdější termín** _____.
- Smluvní strany mohou tuto smlouvu vypovědět ke konci každého kalendářního roku. Výpověď musí být doručena písemně druhé straně, a to nejméně 3 měsíce předem.
- Smluvní strany mají právo vypovědět tuto smlouvu okamžitě ze závažného důvodu. Za závažný důvod pro výpověď ze strany Kontrolního orgánu se považuje obzvláště prodlení Podnikatelem se zaplacením poplatků za kontrolu nebo odepření nutné spolupráce při vykonávání kontroly.
- Podnikatel má dále právo vypovědět smlouvu dle článku 3. této smlouvy.
- Po ukončení smlouvy nebo po odejmutí certifikátu nesmí Podnikatel na svých výrobcích

používat ani odkaz na soulad výrobků s požadavky BIO Nařízení ani žádným jiným způsobem označovat či propagovat či se odkazovat na ekologické zemědělství. Toto platí i pro již vyrobené či rozpracované bioprodukty. Vystavené certifikáty je Podnikatel povinen na žádost Kontrolního orgánu zaslat zpět Kontrolnímu orgánu.

7. Stížnosti a námitky

Podnikatel je oprávněn ve lhůtě 15 dnů od uplynutí lhůty pro vydání osvědčení nebo od doručení rozhodnutí Kontrolního orgánu o odepření vydání osvědčení podat proti těmto rozhodnutím, resp. nevydání osvědčení, ke Kontrolnímu orgánu námitku. Kontrolní orgán musí o této námitce rozhodnout ve lhůtě 30 dnů. Proti tomuto rozhodnutí může Podnikatel ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení, resp. ode dne marného uplynutí lhůty, podat stížnost k Ministerstvu zemědělství.

8. Povinnost mlčenlivosti

Kontrolní orgán stejně tak jako jím v souvislosti s výkonem předmětných předpisů pověřená osoba se zavazuje, že neumožní jiným osobám než těm, které jsou zodpovědné za kontrolu podnikatele a příslušným státním orgánům nahlédnout do informací a dat, které získalo při výkonu své kontrolní činnosti.

Podnikatel souhlasí s předáním podkladů ke kontrolám a výsledků kontrol odpovědným úřadům a kontrolním orgánům, pokud je to nezbytné pro ověření kontrolních postupů. Toto platí i po ukončení smlouvy.

9. Závěrečná ustanovení

Tato smlouva může být v případě změny právního stavu, příslušného doporučení nebo pokynu ze strany státních kontrolních úřadů nebo pojistitele povinného ručení jednostranně přizpůsobena, a to ze strany Kontrolního orgánu. Toto přizpůsobení je účinné dnem jeho doručení Podnikateli. Ostatní změny a dodatky této smlouvy jsou možné pouze písemnou formou. Místně příslušný je – pokud je to právně přípustné – soud v místě sídla české organizační složky Kontrolního orgánu. V případě, že jsou některá ustanovení této smlouvy neplatná nebo se neplatnými stanou, zůstávají ostatní ustanovení této smlouvy nedotčena. Tato smlouva se řídí právními předpisy České republiky obzvláště pak ustanoveními §§ 591 až 600 českého obchodního zákoníku.

Místo, datum

Podpis Podnikatele

Místo, datum

Podpis Kontrolního orgánu

Zdroj: Krajíček, L. & Krajíček V., 2012a.

Příloha 5: Pomůcky a zařízení potřebné pro porážku zvířat.

Omračovací klec
Líhy na těžké kusy
Omračovací pistole s upoutaným projektilem
Vykrvovací zařízení a stůl
Pařící vana
Odštětinovací/škubací stroj
Vrátek na zvedání těžkých kusů, resp. stahování kůže
Pila na půlení
Trubková dráha se závěsnými háky na jatečně upravená těla (dále jen JUT)
Nádoby na vyjmuté střevní komplety a droby před veterinárním vyšetřením
Nádoby na nepoživatelné odpady s víkem
Umyvadlo s teplou vodou a bezdotykovým ovládním
Sterilizátor s termostatem na nože, ocílku, pilu
Přepravky na maso a droby
Mycí a desinfekční tlakové zařízení
Klimatizační a chladírenská jednotka do chladírny masa

Zdroj: Smetana & et al., 2008, vlastní zpracování.

Příloha 6: Pomůcky a zařízení potřebné pro bourárnu.

Trubková dráha pro přísun JUT a masa z chladírny
Bourací stůl s plastovou pracovní částí
Umyvadlo s teplou vodou a bezdotykovým ovládním
Sterilizátor s termostatem na nože, ocílku a pilu
Podložky pod přepravky na vybourané maso a droby
Nádoby na nepoživatelné odpady s víkem
Mycí a desinfekční tlakové zařízení
Klimatizační a chladírenská jednotka do chladírny vybouraného masa

Zdroj: Smetana & et al., 2008, vlastní zpracování.

Příloha 7: Pomůcky a zařízení potřebné pro balírnu.

Stůl na balení
Balička
Podložka pod přepravky s nebaleným a zabaleným zbožím
Nádoba na odpadky
Etiketovací váha
Klimatizační a chladírenská jednotka do chladírny hotových výrobků
Mycí a dezinfekční tlakové zařízení
Umyvadlo s teplou vodou a bezdotykovým ovládním
Sterilizátor s termostatem na nože, ocílku
Nádoby na nepoživatelné odpady s víkem

Zdroj: Smetana & et al., 2008, vlastní zpracování.

Příloha 8: Pomůcky a zařízení potřebné pro masnou výrobu.

Nádoby na surovinu
Řezačka na maso s různými druhy složení
Kutr
Stroj na výrobu ledu
Podložky pod přepravky
Narážka
Vana na vaření výrobků
Udírna, komora na zrání fermentovaných výrobků
Formy na výrobky
Udírenské vozy na výrobky s udírenskými holemi
Klimatizační a chladírenská jednotka do chladírny
Mycí a dezinfekční tlakové zařízení
Umyvadlo s teplou vodou a bezdotykovým ovládním
Sterilizátor s termostatem na nože a ocílku
Nádoba na odpadky
Nádoby na nepoživatelné odpady s víkem

Zdroj: Smetana & et al., 2008, vlastní zpracování.

Příloha 9: Žádost o povolení domácí porážky.

ŽÁDOST O POVOLENÍ DOMÁCÍ PORÁŽKY

podle vyhlášky č. 2/2013 Sb., o obsahových náležitostech žádosti o povolení domácí porážky skotu mladšího 24 měsíců nebo jelenovitých z farmového chovu a obsahových náležitostech jejího ohlašování

Podle odst. 3 § 21 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů žádám o vydání povolení k porážkám:

skotu mladšího 24 měsíců

jelenovitých z farmového chovu

--- VYBERTE KVS -----

CHOVATEL

Jméno a příjmení chovatele: _____

Datum narození chovatele: _____

Adresa chovatele: _____

Telefon: _____ Elektronická adresa (e-mail): _____

Korespondenční adresa (není-li shodná s adresou chovatele):

IDENTIFIKACE HOSPODÁŘSTVÍ

Adresa hospodářství: _____

Registrační číslo hospodářství: CZ _____

V _____ Dne: _____

Jméno a podpis žadatele: _____

Podle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, položka 73, písm. h) se za vydání povolení k provádění domácích porážek skotu mladšího 24 měsíců nebo jelenovitých z farmového chovu v hospodářství chovatele platí správní poplatek 200 Kč.

Zdroj: Státní veterinární správa ČR, 2012.

Příloha 10: Ohlášení domácí porážky.

OHLÁŠENÍ DOMÁCÍ PORÁŽKY

podle vyhlášky č. 2/2013 Sb., o obsahových náležitostech žádosti o povolení domácí porážky skotu mladšího 24 měsíců nebo jelenovitých z farmového chovu a obsahových náležitostech jejího ohlašování

Podle odst. 3 § 21 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů ohlašuji domácí porážku:

--- VYBERTE KVS -----

Jméno a příjmení chovatele: _____

Datum narození chovatele: _____

Adresa chovatele: _____

Telefon: _____ Elektronická adresa (e-mail): _____

Korespondenční adresa (není-li shodná s adresou chovatele):

Adresa hospodářství, ve kterém bude domácí porážka provedena:

Registrační číslo hospodářství: CZ _____

Počet a druh zvířat:

Skot _____ ks

Jelenovití z farmového chovu _____ ks

Identifikační čísla zvířat:

Datum narození poráženého skotu:

Datum a čas domácí porážky: _____

Způsob neškodného odstranění specifikovaného rizikového materiálu:

----- VYBERTE -----

Zdroj: Státní veterinární správa ČR, 2012.

Příloha 11: Vývoj počtu biopotravin v letech 2008 - 2013.

Počet nabízených biopotravin v maloobchodních řetězcích	2008	2009			2010			2011			2012			2013	
	7	3	7	11	3	7	11	3	7	11	3	7	11	3	7
Albert hypermarket	153	303	316	293	275	254	241	248	243	243	253	253	252	266	253
Albert supermarket	64	118	155	147	147	135	129	131	136	127	141	140	129	125	148
Billa	n.a.	150	132	135	141	159	170	167	184	167	174	176	159	176	159
DM Drogerie markt	170	327	379	441	457	494	501	568	562	607	603	607	640	667	707
Globus	136	176	213	234	233	337	352	334	433	448	493	507	511	528	531
Interspar	123	231	264	250	293	296	296	300	302	288	303	281	243	246	209
Kaufland	n.a.	190	215	233	220	243	245	251	235	231	232	250	223	238	234
Penny Market	n.a.	41	60	66	70	64	37	44	36	19	15	11	13	14	15
Rossmann	13	81	101	n.a.	102	90	55	72	84	97	102	97	113	118	101
Tesco hypermarket	250	189	215	230	226	231	240	228	231	231	241	253	332	322	307
Tesco supermarket	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	42	35	26	27

Zdroj: Bio-info, 2013, vlastní zpracování.

Příloha 12: Registrované subjekty v ekologickém zemědělství.

Registrované subjekty ¹⁾	Stav ke konci roku 2011	Ukončené registrace v roce 2012	Nové registrace v roce 2012	Stav ke konci roku 2012
Pouze ekozemědělec	3 742	191	162	3 713
Pouze výrobce biopotravin	220	32	19	207
Pouze distributor biopotravin	133	13	37	157
Pouze výrobce krmiv	18	4	4	18
Pouze výrobce osiv	16	4	3	15
Pouze včelař	5	2	1	4
MIX – registrace ve více kategoriích:				
Výrobce + ekozemědělec	140	19	28	149
Výrobce + distributor	45	5	18	58
Výrobce + krmiva / osiva	4	0	2	6
Výrobce + včelař	0	0	0	0
Distributor + ekozemědělec	3	0	7	10
Distributor + krmiva / osiva	8	1	7	14
Distributor + včelař	1	1	0	0
Ekozemědělec + krmiva / osiva	4	2	3	5
Ekozemědělec + včelař	5	2	2	5
Ekozemědělec + včelař + krmiva / osiva	0	0	1	1
Výrobce + distributor + ekozemědělec	8	0	12	20
Výrobce + distributor + krmiva / osiva	2	1	1	2
Výrobce + distributor + včelař	1	0	1	2
Výrobce + ekozemědělec + krmiva/ osiva	0	0	2	2
Výrobce + ekozemědělec + včelař	2	0	0	2
Celkový počet registrovaných subjektů	4 357	277	310	4 390

Uvedené počty registrovaných subjektů jsou bez zohlednění poboček.

Zdroj: Hrabalová & et al., 2013.

Příloha 13: Seznam respondentů dotazníkového šetření.

Název farmy	Název farmy
Agro - Mambak s.r.o.	Kotek Miroslav
Agrospol Rožmitál na Šumavě s.r.o.	Kovář Václav
Bemagro	Hojek Adolf
Václav Drábek	Gerhard Ottenschläger
Aleš Hrňa	Káňová Markéta
Jindřiška Kojetínová	Lazna Jiří
Kudláček Vojtěch	Bahenský Libor
Langová Hana	Foltýn Petr
Muráňová Lenka	Tůma Petr
Pichl Antonín	Kraml Eduard
Stek Horní Dvorce	Rýdl Zdeněk, Ing.
Špatný Jakub	Schickerová Marie
Agra Zvíkov spol. s.r.o.	Dvořák Petr
Benda Jiří	Turková Jana
Douda Vladimír	Vychodil Emanuel
Kouba Jiří	Tichotová Michaela
Lev Libor	Šnobrová Ivana
Zeman Tomáš	Ing. Jaroslav Kostečka, Ph.D.
Zíka Karel	Příbrání s.r.o.
Zrzavecký Pavel	GW Farma s.r.o.
Faun BK s.r.o.	Heral Václav Ing.
Ekochov s.r.o.	Eko Farma Radlice
Agro SF s.r.o.	Koňarik Miroslav
Ptáček Radek	Nalezený Antonín, Ing.
Sušila Jiří	Náhoří s.r.o.
Čížek Ondřej	Horfa s.r.o.
Brautferger Jiří	Kiričenko Kateřina
Vokál Pavel, Ing. - Farma Strážný	Kiričenko Viktor

Zdroj: Bc. Iva Leštinová, vlastní zpracování, 2014.

Příloha 14: Průvodní dopis, dotazník.

Dobrý den,

Obracíme se na Vás s prosbou o vyplnění přiloženého dotazníku. Dotazník je základem projektu podpořeného Jihočeskou univerzitou, který se snaží vymezit základní determinanty rozvoje bioprodukce a to ve vazbě na náš region - Jihočeský kraj. Navazujeme na šetření ÚZEI a MZe, která jsou každoročně prováděna na Vaší farmě prostřednictvím kontrolních organizací.

Dotazník má dvě části: obecnou, věnovanou obecným podmínkám ekologického zemědělství a komoditní, která je formulována s ohledem na hlavní zaměření farem. V oblasti odbytu je naší snahou vymezit produkční potenciál farem, a to zejména ve vztahu k případným dodávkám do školních stravovacích zařízení. Předcházející průzkumy potvrdily významný zájem rodičů o zdravé stravování dětí v bio kvalitě. Bohužel stále školám chybí dostatečné informativní podklady i ze strany nabídky faremních bioproduktů, které by umožnily efektivní komunikaci s farmami a mohly podpořit změnu způsobu stravování.

Jsme si vědomi poměrně velkého rozsahu dotazování, ale pro potřeby průzkumu by každá redukce znamenala ztrátu cenných údajů. Doufáme, že zasláný formát nebude překážkou dotazování. Pro zpětné odeslání, prosíme, využijte odpovědní oznámkovanou obálku. Uvítáme zaslání do konce měsíce srpna.

Bc. Iva Leštinová

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Studentská 13, 370 05 České Budějovice

V Českých Budějovicích 22. 7. 2013

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
katedra obchodu a cestovního ruchu
Studentská 13 (13)
370 05 České Budějovice**

Dotazník: Determinanty trhu bioprodukce (Jihočeský kraj)

I. OBECNÁ ČÁST

A. IDENTIFIKAČNÍ OTÁZKY

- 1) Název farmy: _____
- 2) IČ: _____
- 3) Místa hospodářství: _____

- 4) Rok registrace: _____ Rok první certifikace: _____
- 5) Počet zaměstnanců: _____
 - a) Stálí zaměstnanci _____ / _____
 - b) Sezonní zaměstnanci _____ / _____
 (počet zaměstnanců za rok/odhad počtu odpracovaných hodin za rok)
 - c) Dobrovolníci _____ / _____
 (počet dobrovolníků za rok/odhad počtu odpracovaných hodin za rok)
 - d) Trvale vypomaňující členové rodiny _____

B. FAREMNÍ ROSTLINNÁ A ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE

- 6) Zaměření farmy: _____
 - a) Hlavní _____
 - b) Vedlejší _____
 - 7) Provozujete souběžně ekologickou a konvenční produkci?

Ano Ne
- Pokud ano, upřesněte druh produkce a odhadněte % podíl konvenční produkce na celkové rostlinné/živočišné produkci.**
- a) Konvenční rostlinná produkce: _____
 Podíl _____ % na celkové rostlinné produkci.
 - b) Konvenční živočišná produkce: _____
 Podíl _____ % na celkové živočišné produkci.

1

8) Jaká je struktura Vaší zemědělské půdy?

Užití půdy	Výměra		Z toho pronámaná půda (%)
	(ha)	Podíl na z. p. (%)	
Orná půda			
Trvalé travní porosty			
Trvalé kultury	Sady		
	Vrvice		
	Chmelnice		
Rybníky			
Ostatní plochy:			
Ostatní plochy:			

9) Jaké plodiny pěstujete na orné půdě?

Druhy plodin	Výměra (ha)	Podíl na orné půdě (%)	Z toho v režimu EZ (%)
Pšenice obecná			
Špaldy			
Žito			
Ječmen			
Oves			
Tritikále			
Kukuríce			
Pohanka			
Ostatní obiloviny			
Luskoviny			
Brambory			
Ostatní okopaniny			
Olejniny			
Textilní plodiny			
Přímny			
Zelena			
Jahody			
Jiné			
Jiné			

2

10) Jaké druhy hospodářských zvířat chováte?

Druh zvířete	Počet kusů	Z toho v režimu EZ (%)
Koně		
Skot	Do 1 roku Mezi 1. a 2. rokem Nad 2 roky	
Ovce		
Kozy		
Passata		
Drůbež	Brojleri Nosnice Ostání (křidly, kačny, husy)	
Kalíci		
Včelstva		
Jiné		
Jiné		

11) Jaká krmiva používáte? Uprávněte z pohledu vlastní produkce a nákupu.

Krmivo	Vlastní produkce (%)	Nakupovaná krmiva (%)
Krmné obilniny		
Píceiny		
Okopaniny		
Luskoviny		
Jiné		
Jiné		

12) Máte ekologickou produkci v přechodném období?

Ano Ne

Pokud ano, upřesněte druh a rozsah ekologické produkce v přechodném období (PO). Odhadněte % podíl produkce v přechodném období na celkové ekologické rostlinné/živočišné produkci.

Rostlinná produkce v PO: _____

Podíl _____ % na celkové rostlinné produkci.

Živočišná produkce v PO: _____

Podíl _____ % na celkové živočišné produkci.

3

C. ODBYT

13) Jaké jsou základní kategorie Vaší ekologické tržní produkce? Naznačte celkový objem prodávě a % podíl produkce realizované jako bioprodukt (množiči za konvenční ceny).

Kategorie	Uprávněte		Odhad roční produkce (ks, t, kg, l)	Prodej jako bioprodukt (%)
	Chovná	Zástav		
Živá zvířata	Na porážku		ks	%
Maso			kg	%
Masné produkty			kg	%
Mléko			l	%
Mléčné výrobky			kg	%
Vejce			ks	%
Brambory			t	%
Zelenina			kg	%
Ovoce			kg	%
Obiloviny potravinářské			t	%
Obiloviny krmné			t	%
Krmiva objemná			t	%
Jiné				%
Jiné				%

14) Jaké jsou důvody pro prodej v konvenčním režimu? Vyberte tři, které jsou z Vašeho pohledu nejdůležitější a označte je od 1 do 3, přičemž 1 je nejdůležitější.

- Nízká poptávka spotřebitelů po ekologických produktech.
- Nedostatek trhů pro ekologické produkty (není kde prodávat).
- V regionu chybí zpracovatel/obchod, někdo komu bych mohl prodávat své výrobky.
- Nedostatek podpory v hledání vhodného trhu/obchodu (nedostatek informací).
- Ceny jsou velmi nízké pro mé produkty/část mých produktů.
- Vyhovět kvalitativním standardům je velmi těžké (hygiena, veterinární předpisy...).
- Poptávka po ekologických výrobcích se velmi mění.
- Vyhovět podmínkám zpracovatelů/obchodů/supermarketů je velmi těžké.
- Moje nabídka ekologických produktů se velmi mění.
- Jiné _____

4

15) Jaké formy odbytu využíváte? Jaký je % podíl dané formy odbytu na celkovém prodeji? Jaký je % podíl prodeje v biorežimu u dané formy odbytu? A jaký je Váš odhad vývoje odbytu v následujících 3 letech?

Odběratel	Podíl dané formy odbytu na celkovém prodeji (%)	Prodej jako bioprodukt (%) u dané formy	Trend vývoje		
			↗	↔	↘
Prodej na farmě					
„Bedýnkový“ prodej					
*Farmařský trh					
Farmařská prodejna					
Zpracovatel					
Velkoobchod					
Lokální maloobchod					
Specializovaná prodejna					
Škola, školka					
Restaurace					
Velkoobchodatel					
Jiný _____					

* Uveďte počet farmařských trhů, na kterých pravidelně prodáváte svoji produkt.

Pokud neprovozujete bedýnkový způsob odbytu, pokračujte otázkou číslo 17.

16) Pokud provozujete bedýnkový prodej

a) Provozujete ho sám?

- Ano
 Ne, spolupracuji s jinými farmaři. Uveďte počet zapojených farmařů: _____

b) Jaký používáte systém plateb?

- Měsíční platba předem
 Roční platba předem
 Platba při předání
 Jiný _____

c) Jak dlouho provozujete bedýnkový prodej? _____ rok/let

d) Jaký je akční rádius (max počet km) dodání bedýnky? _____

e) Máte uzavřený systém bedýnkového prodeje (další zájemce již nemůže vsouptit)?

- Ano
 Ne

5

f) Jaký byl vývoj bedýnkového prodeje za období 2010 – 2013?

- Rostoucí trend
 Stagnace
 Klesající trend

Pokud neprodáváte produkt na farmařských trzích, pokračujte otázkou číslo 18.

17) Pokud prodáváte na farmařských trzích

a) Naznačte celkovou spokojenost s touto formou prodeje:

1 2 3 4 5

Velmi spokojen/a Zásadně nespokojen/a

b) Uveďte základní pozitivní a negativní zkušenosti:

pozitivní: _____
negativní: _____

c) Který farmařský trh považujete za nejpřínosnější a proč?

18) Uvažujete o nových formách odbytu?

- Ano Ne

Pokud ano, upřesněte: _____

19) Která forma odbytu je z pohledu Vaší farmy neefektivnější? Upřesněte.

20) Jak byste zhodnotili současně možnosti odbytu své ekologické produkce?

1 2 3 4 5

Zcela vyřešený obyt Zásadní odbytové problémy

Která oblast Vaší faremní produkce je spojena s největšími odbytovými problémy:

21) Využíváte určité formy odbytové spolupráce?

- Ano Ne

6

Pokud ano, upřesněte subjekt a společně obchodovanou produkt:

22) Odhadněte potenciální navýšení roční produkce (%), za předpokladu plného využití faremních dispozic a *garantovaného odbýtu*.

Kategorie	Upřesněte druh produkce		Navýšený objem produkce %
	Chovná	Živá zvířata	
Živá zvířata	Zásav		%
	Na porážku		%
Maso			%
Masné produkty			%
Mléko			%
Mléčné výrobky			%
Brambory			%
Zelenina			%
Ovoce			%
Obiloviny			%
Jiné (vyjste)			%

23) Dodáváte svou bioproduktci do škol, mateřských škol či jiných jídelen?

Ano

Ne

Pokud ano, upřesněte subjekt/y, druh a objem dodávané produkce (v daně):

24) Jaké produkty a v jakém objemu byste byla schopena (dále) nabízet školám (jídelnám)?

25) Uvítali byste vytvoření odbytové organizace, která by umožnila dodávky do větších jídelen, restaurací, obchodních řetězců apod.?

Ano

Ne

Nevím

26) Uvítali byste vytvoření e-obdobytové sítě (e-biomarket), kde by bylo možné online nabízet Vaše produkty k prodeji?

Ano

Ne

Nevím

7

27) Jak byste charakterizovali zákazníky, kteří kupují biopotravinu?

	Výhradně	Spíše	Střed	Spíše	Výhradně
Ženy	☐	☐	☐	☐	☐
Muži	☐	☐	☐	☐	☐
Vysoký příjem	☐	☐	☐	☐	☐
Nizký příjem	☐	☐	☐	☐	☐
Jednotlivci (single)	☐	☐	☐	☐	☐
Rodiny s dětmi	☐	☐	☐	☐	☐
Vysoký zájem o zdraví	☐	☐	☐	☐	☐
Bez zájmu o zdraví	☐	☐	☐	☐	☐
Aktivní lidé (sportovci)	☐	☐	☐	☐	☐
Pasivní lidé	☐	☐	☐	☐	☐
Mladí	☐	☐	☐	☐	☐
Starší	☐	☐	☐	☐	☐
Základní vzdělání	☐	☐	☐	☐	☐
Vysokoškolské vzdělání	☐	☐	☐	☐	☐

28) Jakým způsobem prezentujete faremní produkci a aktivity?

Můžete vybrat více možností.

- Na farmě a jejím okolí
- Na rozhlase
- Na internetu
- V televizi
- V reklamních tiskovinách
- Na veletrzích, výstavách
- V tisku
- Jinde _____

D. SPOLUPRÁČE S JINÝMI SUBJEKTY

29) Spolupracujete s jinými subjekty?

Ano

Ne

Pokud ano, s jakými subjekty spolupracujete?

Můžete vybrat více možností.

- Jiné ekologické farmy _____
- Ekologické organizace (neziškové) _____
- Správa chráněných území _____
- Místní samospráva _____
- Školy/MŠ _____
- Jiné _____

30) V jaké oblasti byste spolupráci uvítali?

8

- 31) Jste součástí oficiálních kooperacních uskupení (např. regionální klustry)?
- Ano Upravněte _____
- Ne

E. EKONOMICKÁ SITUACE

- 32) Využíváte dotace?
- Ano Ne *Pokračujte otázkou číslo 37.*

- 33) Jaké dotace využíváte?
- SAPS (jednotná platba na plochu) AEO (ekologické zemědělství)
- TOP-UP (Národní doplňkové platby) AEO (ostatní)
- Dojnice Program rozvoje venkova
- LFA (Méně příznivé oblasti), Natura 2000 Jiné _____

Prosím, bližze specifikujte konkrétní dotace:

- 34) Jaké dotace by se měly, podle Vašeho názoru, nejvíce zvyšovat?

- 35) Odhadněte, jaké % nákladů Vám poskytnuté dotace kompenzují.
- do 10 % do 60 %
- do 20 % do 70 %
- do 30 % do 80 %
- do 40 % do 90 %
- do 50 % do 100 %

- 36) Co Vám brání v optimálním využívání dotací?
- Odhodnoťte důvody známkou 1-5,
(1 – zásadně ano, 5 – minimálně)

	1	2	3	4	5
☐ Podmínky poskytnutí	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Administrace žádosti	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Komplikovaný přístup k informacím	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Jiné _____	☐	☐	☐	☐	☐

- 37) Jak se vyvíjí Váš výsledek hospodaření za poslední 3 roky?
- Zisk – přibližně stejný (stagnace) Ztráta – klesající tendence
- Zisk – klesající tendence Ztráta – rostoucí tendence
- Zisk – rostoucí tendence Ztráta – rostoucí tendence
- Ztráta – přibližně stejná (stagnace) Nepravdivě

9

F. DOPLETKOVÉ OTÁZKY

- 38) Zhodnoťte současnou zemědělskou politiku

	1	2	3	4	5
Dívod Vašeho hodnocení?	☐	☐	☐	☐	☐
Velmi kvalifikovaná	☐	☐	☐	☐	☐
Zásadně nekoncepční	☐	☐	☐	☐	☐

- 39) Zhodnoťte současnou ekologickou zemědělskou politiku

	1	2	3	4	5
Dívod Vašeho hodnocení?	☐	☐	☐	☐	☐
Velmi kvalifikovaná	☐	☐	☐	☐	☐
Zásadně nekoncepční	☐	☐	☐	☐	☐

- 40) Proč jste začal/a s ekologickým hospodařením?

- Ekologický důvod (vědomě měně zatěžuji životní prostředí)
- Ekonomický důvod (využívám dotačního systému pro oblast ekologického zemědělství a možnosti vyšších prodejních cen)
- Svl života, který je mi blízký
- Jiné _____

- 41) Pokud byste se znovu rozhodoval/a, zda budete podnikat v ekologickém zemědělství, rozhodl/a byste se stejně?
- Ano Ne Nevim

- 42) Co považujete za největší přínos ekologického zemědělství?

- 43) Do jaké míry se naplnila vaše očekávání?

	1	2	3	4	5
Zcela naplnila	☐	☐	☐	☐	☐
Nenaplnila	☐	☐	☐	☐	☐

10

II. KOMODITY

Faremní produkce, zpracování a prodej masa, vajec a medu

G. PRODUKCE A ZPRACOVÁNÍ MASA – OBECNÁ CHARAKTERISTIKA

44) Jaká je konkrétní struktura Vaší ekologické živočišné produkce (zvířata, maso)?

Zvířata	Počet porazených zvířat (P) (ks/rok) Počet prodaných živých zvířat (Z) (ks/rok)	Produkce masa (kg/rok)
Koně	P: _____ Z: _____	
Do 1 roku	P: _____ Z: _____	
Skot	Mezi 1. a 2. rokem P: _____ Z: _____	
Nad 2 roky	P: _____ Z: _____	
Ovce	P: _____ Z: _____	
Kozy	P: _____ Z: _____	
Prasata	P: _____ Z: _____	
Drůbež	P: _____ Z: _____	
Brojleři	P: _____ Z: _____	
Ostatní (kavů, kanič, husy)	P: _____ Z: _____	
Králíci	P: _____ Z: _____	
Jiné (vypíšte)	P: _____ Z: _____	
Jiné (vypíšte)	P: _____ Z: _____	

45) Jak zajišťujete porážku zvířat?

- Domácí porážka
- Vlastní schválené porážkové místo/jatka
- Vlastní schválené a certifikované porážkové místo/jatka
- Porážka u smluvních partnerů bez certifikovaného porážkového místa/jatka
- Porážka u smluvních partnerů s certifikovaným porážkovým místem/jatkami
- Nezávislejší porážka
- Jiné, uveďte _____

46) Pokud vlastně porážkové místo/jatka, jaká zvířata porážíte?

- Vlastní zvířata
- Zvířata pro jiné subjekty
- Nakoupená zvířata
- Jiné, uveďte _____

11

47) Zpracováváte maso na masné výrobky?

- Ano Ne

a) Pokud ano, jakou část produkce masa dále zpracováváte:

Hovězí maso: _____ % Drůbeží maso: _____ %
 Vepřové maso: _____ % Jiné: _____ %
 Škopové maso: _____ % Jiné: _____ %
 Kozi maso: _____ % *Maso celkem:* _____ %

b) Pokud ano, upřesněte strukturu Vaší zpracované masné bioprodukce.

Druh masné produkce	Celkový objem produkce (kg/rok)
Porcované maso (kg)	
Mléčné salámy	
Trvanlivé salámy	
Uzenářské zboží (kg)	
Special. uzenářské výrobky	
Uzená masa	
Drobné uzenářské výrobky	
Vařené výrobky (kg)	
Péčené výrobky (kg)	
Masné polotovary (kg)	
Masné konzervy (kg)	
Jiné (vypíšte): _____	
Jiné (vypíšte): _____	
Jiné (vypíšte): _____	

48) Uveďte nejoblíbenější masný bioprodukt ze strany spotřebitelů:

49) Které výrobky jsou z Vašeho pohledu nejvíce:

Získové _____
 Ztrátové _____

50) Zpracováváte některé vedlejší produkty živočišné výroby? Upřesněte výsledek

vlna perli
 kůže jiné _____

12

51) Jakou část své celkové produkce průměrně prodáte (%)?

Druh produkce	Podíl prodané produkce (%)	Z toho prodal jako bioprodukt (%)
Živá zvířata		
Maso		
Zpracovaná masná produkce		
Med		
Večce		

52) Jaké odbytové kanály využíváte pro prodej masa a masné produkce? Uveďte, prosím, % podíl na celkovém prodeji a formu prodeje („bio“ režim či K - „konvenční“ režim prodeje).

Naznačte očekávané trendy ↗ → ↘

Rozlišujte prodej masa a zpracované masné produkce.

Maso

☐ Prodej z farmy	Bio - K	☐ Lokální maloobchod	Bio - K
_____ %		_____ %	
☐ Farnářský trh	Bio - K	☐ Prodělna zdravé výživy	Bio - K
_____ %		_____ %	
☐ Farnářská prodělna (Český grunt, ...)	Bio - K	☐ Restaurace, jídelna	Bio - K
_____ %		_____ %	
☐ „Bedýnkovy“ prodej	Bio - K	☐ Velkoobchodatel	Bio - K
_____ %		_____ %	
☐ Zpracovatel	Bio - K	☐ Jiné _____	Bio - K
_____ %		_____ %	

Zpracovaná masná produkce

☐ Prodej z farmy	Bio - K	☐ Lokální maloobchod	Bio - K
_____ %		_____ %	
☐ Farnářský trh	Bio - K	☐ Prodělna zdravé výživy	Bio - K
_____ %		_____ %	
☐ Farnářská prodělna (Český grunt, ...)	Bio - K	☐ Restaurace, jídelna	Bio - K
_____ %		_____ %	
☐ „Bedýnkovy“ prodej	Bio - K	☐ Velkoobchodatel	Bio - K
_____ %		_____ %	
☐ Zpracovatel	Bio - K	☐ Jiné _____	Bio - K
_____ %		_____ %	

13

53) Jaké odbytové kanály využíváte pro med a vejce?

Bio - konvence (%)

54) Jaké odbytové kanály využíváte pro prodej živých zvířat? Bio - konvence (%)

55) Prodáváte svou produkci do zahraničí?

- Ano Uspěšně druh produkce, objem, způsob prodeje, destinaci a režim prodeje (Bio - K)
- Ne
- Připravujeme

56) Jaké jsou důvody prodeje do zahraničí?

57) Jaký způsob prodeje preferujete z pohledu:

- Tržeb _____
- Časové náročnosti _____
- Pracovní náročnosti _____

58) Jak byste zhodnotili současně možnosti odbytu své ekologické produkce masa, vajec a medu?

1 2 3 4 5

Zcela vyřešený obyt Zásadní odbytové problémy

Která oblast Vaší faremní masné produkce (příp. produkce medu a vajec) je spojena s největšími odbytovými problémy?

59) Zvažujete změny v masné produkci, produkci vajec a medu?

- Ano Ne
- Pokud ano, o jakou změnu se jedná?

14

60) Sledujete měnící se požadavky na trhu s masnou produkcí, produkcí vajec a medu?
 Ano Ne

61) Inovujete své výrobky?
 Ano Ne

Pokud ano, jakým způsobem:

I. CERTIFIKACE PRODUKCE

62) Jakou produkci máte certifikovanou a jak dlouho?

a) Produkce masa	c) Produkce vajec
☐ méně než 1 rok	☐ méně než 1 rok
☐ 1 – 3 roky	☐ 1 – 3 roky
☐ 3 – 5 let	☐ 3 – 5 let
☐ 5 let a více	☐ 5 let a více
b) Produkce masných výrobků	d) Produkce medu
☐ méně než 1 rok	☐ méně než 1 rok
☐ 1 – 3 roky	☐ 1 – 3 roky
☐ 3 – 5 let	☐ 3 – 5 let
☐ 5 let a více	☐ 5 let a více

63) Proč jste si certifikovali svou produkci masa, masných výrobků, vajec nebo medu?

64) Jak se naplnila Vaše očekávání spojená se získáním certifikátu?

	1	2	3	4	5	
Zcela naplnila	☐	☐	☐	☐	☐	Zásadně nenaplnila

III. PŘIPOMÍNKY A NÁVRHY

Souhlasím s neanonymním zpracováním dat:

Ano Ne

Příloha 15: Biokont CZ, s.r.o. - ceník služeb 2014.

Biokont je plátcem DPH - všechny ceny jsou uvedeny bez DPH	
Základní poplatek za řádnou nebo vstupní kontrolu:	
Farma s výměrou do 100 ha v EZ, včelař, výrobce, obchodník, dovozce, vývozce, sběr rostlin a jejich částí, pěstování hub...	2 000,- Kč
Farma s výměrou nad 100 ha v EZ	3 000,- Kč
Smluvní zpracovatel (podnik, který není samostatně registrován v EZ)	1 000,- Kč
Roční sazba za inspekci a certifikaci¹⁾ (platí se pouze jednou v kalendářním roce):	
Zemědělci (za každý i započatý hektar půdy nebo vodní plochy):	
Celková výměra všech pozemků, včetně ostatních a vodních ploch, zařazených v EZ nebo PO v ha:	Sazba v Kč/ha
za prvních 100	25,-
za další nad 100	20,-
Celková výměra pozemků, vodních ploch, ostatních ploch, nezařazených v EZ nebo PO (konvenční plochy) v ha:	5,-
za prvních 500	1,-
za další nad 500	1,-
Konvenční zvířata (netýká se ryb, včel a zájmového chovu) za každý druh:	500,- Kč
Včelař²⁾ sazba za jedno včelstvo:	25,- Kč
Výrobce biopotravin ²⁾ , rozmnožovacího materiálu ²⁾ , krmiv ²⁾ , obchodník ³⁾ a ostatní výrobci nebo provozovny:	
Roční obrát ⁴⁾ do 5 mil.Kč	1 500,- Kč
Roční obrát ⁴⁾ do 20 mil.Kč	6 500,- Kč
Roční obrát ⁴⁾ nad 20 mil.Kč	11 500,- Kč
Cena za každou další kontrolu v kalendářním roce celkem:	3 500,- Kč
Vydání certifikátu v angličtině nebo němčině	500,- Kč
¹⁾ Roční sazba za provedené vstupní kontroly v období od 1. září do 31. prosince se snižuje o 50 % ²⁾ V případě, že je přímo na ekofarmě (v jedné provozovně - na stejné adrese) současně faremní výroba biopotravin, rozmnožovacího materiálu, krmiv a/nebo chov včel, platí kontrolovaný subjekt roční sazbu za inspekci a certifikaci pouze podle výměry pozemků ³⁾ Výrobce, který je registrován současně jako obchodník (osoba uvádějící biopotraviny a bioprodukty do oběhu), dovozce z třetích zemí (ze zemí mimo EU) a provádí tyto činnosti na jednom místě (v jedné provozovně, na stejné adrese), platí roční sazbu za inspekci a certifikaci pouze jednou ⁴⁾ Do výše „Ročního obrátu“ se započítává pouze příjem nebo výnos BIO produkce ⁵⁾ Vydávání dovozních a vývozních zmocnění je zdarma.	
Lektorská činnost, semináře, školení za hodinu:	900,- Kč
Licenční smlouva o poskytnutí práva užívání ochranné známky „Biokont“ a náklady s tím spojené u Úřadu pro průmyslové vlastnictví:	2 000,- Kč
Cena za 1 km jízdy při použití vozidla Biokontu během kontroly (netýká se cesty inspektora na podnik a zpět):	10,- Kč

Zdroj: BIODONT CZ, s.r.o., 2013.